

HANDBOUND
AT THE



UNIVERSITY OF
TORONTO PRESS

اجزاسی (۲۰) مزین جلدیسی (۱۲) غروشد

سهرکتوری

احمد راسم بک بو تحف و سومی ققره لری کتابخانه من
طرفندن طبع و نشر اولمشدر .
کونلری، کیجه لری طاقی خنده لری ایله کچیردک ایسته یئلمه
بو اثر نفیسی توصیه ایدرز .
درت جلددن عبارت اولوب بهرینک فیثاتی (۵) ایکسی
اراده مجلد اوله رقی (۱۲) غروشددر . طشره یه هر جلد ایچون
(۱) غروش پوسته اجرقتی ضم ایدیلمور .



هرکون کيدر، ياننه کيرسهده اسماعيل بوکا هيچ التفات ايتمز،
حتي يوزينه بيله باقازمش . برکون ابوالعينانك پک کو چوڪ
ياشنده بولنان قیزی ديرکه :

— بابا ! هرکون وزيره کيدوب کليورسک، هيچ حال-کدن
بحث ايتمز ، برشی سويله مزميزک ؟

ابوالعينا — سويلرم ، قيزم ، اما قولاغنه کيرمز .

— يا ، حال پریشانکی کورمزمی ؟

— يوزيمه باقازکه کورسون .

— شمدي يه قدر ، کنديا-کندن اولسون سکا برشی

ويرمدمی ؟

— يوق ، ويرمدي .

— اويله ايسه ، باباجغم ، نچون طاينيرسک اويله برحريفه که

نه سوزکی ايشيدير ، نه يوزکه باقار ، نه برشی ويرير !



تقلیداً — قالین و بوغوقچه بر سسله باشنی صالایه رق :
 « خردجالی، یاخود بز احشمی دیسه م ! »
 مصراعنی اوقوردی.

۱۲۱

بر تاریخده اجنبی بر پرنس ، سیاحت طریقله یانیه یه کلیر .
 والی ، ارکان ولایت ، اشراف مملکت استقبالنه چیقارلر .
 نوری ده بر مرکب تدارک و قویروغنه بر ایکی بوش غاز تنکسی
 ربط ایده رک برالنده بیکلک شیشه ، بر النده صویا اولدیغی حالده
 « یاشاسون پرنس ! » دیه نعره لر آتهرق و مستقبلین آلاینک
 اوکننده سکیرده رک کیدر . منع ایتمک کیمک نه حدی ؟ پرنس
 کورونور کورنمز نوری آوازی چیقدیغی قدر « یاشاسون » لری
 تکرار ایله برابر بیکلکی قالدیروب ایچمکه ، درلو مسخره لقلر
 ایتمکه باشلار . پرنس مهماندارینه « بوکیمدر ؟ » دیه صورار .
 مهماندار « افندم ، یانیه نک دیوژنیدر » دینجه نوری باغیره رق :
 — یو ! .. قبول ایتم ! بن دلی نوری یم ! — دیر .

۱۲۲

ابوالعینا ، بر زمان وزیر اسماعیل بن بلاله ملازمته باشلایوب

ایکنجی آدمی آتم... یاپیورم اما یاپدیغمی بنده بکنمیورم!..
 نه ایسه ، دردنجی آیدمه می بشنجیده می ، افندی حضرتاری
 کمال بکه « کیمدر بو آدم ؟ دلیمدر نه در ؟ » دینجه همان کمال
 یرندن فیرایوب — به حریف! سن کرچکدن دلی ایمشک! —
 دیه چیقشمقله برابر قولدن طوئدینی کبی طیشاری آندی. ایشته
 نم مراد افندی ایله ایلك تشرهفم بویه اولمشدی .

۱۲۰

نوری، یانیه به کیتدکن صوکره بام باشقه بر حال کسب ایتمشدی.
 خراباتیلکه اورمش، کیجه کوندوز مست، پثرمرده قیافت،
 اوینه کیتمز، ویرانه لرده، قبرلر آره سننده یانار، قالمقاردی.
 آرده صیره ده کیجه یاریسی، کندینی بیلمیه جک درجه ده
 سرخوش اولدینی حالده، اوتوردیغم اوه کلیر، بر ایکی لاقیردین
 صوکره مندرک اوزرینه دوشبر، صیزاردی. بکار لغمز حسبیه
 اوقاف محاسبه جیسیله بر اوده اوتوروردق. جاهل، اوزون یوزلو،
 کچی صاقلالی بر آدمی. بونک برده کندی کبی بر آدمی واردی.
 نوری، نه زمان کلوبده بونلری نم یانمده کورسه قاپونک
 اشیکنده طوروب دائماً النده کزدردیکی صوباسیه بونلره
 اشارتله «والعادیات . . .» دیدکن صوکره — کمال مرحومی

باغچه یولندن کیلوب بر طاش مردیون ایله گیریلوردی .
 مردیونه یاقلاشدیغمزده کال بک قوشار کچی خیزلی خیزلی
 یورویهرک چیقدی . بنده آرقهسی صیره چیقدم . باقدم : کال
 قابونک قارشیسنه کلن پردلی بر اوطنک پردهسی آجدی ، ایجری
 کیردی . بو اوطنه ، شهه سز باش آغانک اوطنهسی ایدی . ابتدا
 اوراده اوتوره جغز . آغا ، استیدان ایده جک . صوکره حضوره
 قبول اولنه جغز . طبیعی دکلی یا ؟ بنده کیردم . آی ! نه کوره ییم ؟
 افندی حضرتاری اوراده ! کال ده قارشیسنه کچمش
 اوتوریور ! در حال ستره مک دوکه لری ایلیکله یوب فسمی
 دوزلتم . فقط بر پادشاهک ، ینه پادشاه دیمک اولان بر
 ولی عهدک حضورینه سائر اکابرک حضورینه کیریلیر کچی
 کیرلریبا . « آداب مالوک » دینیلن بر اثریفات واردر .
 کالک بکا بو آدابی اولجه بیلدرمه مش اولدیغنه جانم صیقلدی .
 کندیبی افندی حضرتاریله تکلیفسز ، اما بن دکلم . برکت
 ویرسون که او آنده خاطر مه برشی کلدی : هانیا ، بعض
 حکایه لرده ایشیدرز که بر پادشاهک حضورینه کیرنار یدی یردن
 تمنا ، سکزنجیده ال پمانچه دیوان طورورلر ایمش . تمام ، ایشته
 بنده بویله یابارم دیدم . برده اکسیک زیاده بر شی یاپوبده خطا
 ایتمش اولماق ایچون تمنالرمی بر ، ایکی دیه صایمغه لزوم کوزدم .
 همان ، یرلره قاپانیرجه سنه اکیله رک « بیر ! » دیدم ، برتمنا ایتدم ،
 بر آدیم آتدم . صوکره ینه « ایکی ! » دیدم ، بر تمنا دها باصبره رق

قرق الی آرناوود بولور . بایراغنی النہ آلیر ، بوناری ده
 آرقه سنه قاتہرق طوغرو باب ضبطیہ یه کیدر . قاپودن ایچری
 کیرنجہ نوری « یاشاسون کمال ! کالی ایسترز ! » دیہ باغیریر .
 اولجہ آرناوودلرہ کنیدی می بویله دیردیمز هپ بر آغزدن بوسوزی
 تکرار ایتمه لرینی تنبیه ایتمشکن هیچ برندن سس چیقمینجه « نه
 طور یوزسکنز ، هایقیرسه کنز آ ! » دیرک دونوب آرقه سنه
 باقارکه هیچ بری یوق ! هپ صاووشمشار ! ضبطیہ لر بونی چال
 یاقه ضبطیہ ناظرینک حضورینه چیقاریرلر . استنطاق ، مستنطاق ،
 کله منسویتی تبین ایتمکله واپوره آتدقاری کبی مملکتته نفی
 ایدرلر .

۱۱۹

سلطان مراد خامس حضرتلرینک ولی عهدلیکی زماننده کمال
 بک ، مشارالیه کوروشور ایدی . بر وقت ، بالمناصبه نوری یه
 « سنده کورشدکی ؟ » دیه صورمشدم . « اوت » دیدکن
 صوکره نصل کورشا یکنی آ کلاتمغه باشلادی . دیدی که : برکون کمال
 بکه کتمشدم . او صیرده مراد افندی ن بر آدم کلوب افندی نک
 کمال بکی ایستدیکنی سویلیدی . کمال « هایدی ، نوری ! برابر
 کیدلم » دیدی ، بر آرز تردد ایتدم . « قورقمه ! قالق ، کیدلم »
 دیه زور ایتمه سی اوزرینه موافقت ایلدم . معلوم آ ، مراد افندی
 قورباغعلی درده کی کوشکنده اوتور یوردی . کیتدک . کوشکه ،

بیتنی اوقور. نوبت نهاد بککهکنجه اوده ارتجالاً شونی اوقور :
 کیدرسده البت کیرز جلد بیلانی
 تک دوشمیهلم شاه مرانک نظرندن
 [« جلد بیلان » ترکیبی ایله « ماران » ک غلطی اولان «مران»
 لفظنه ایشهجات اولاناره « هزلیانده بویه شیراره باقلماز » دیرز]

۱۱۸

نوری افندی نامنده یانیهلی بری واردی که غایت ذکی ،
 فطین ، ظریف ، خوش صحبت ایدی . ذاتاً فرط ذکا فنون
 جنوندن معدود و بونکده اکثریا طور عقلدن خارج افعالی مشهور
 اولدیغنه بناءً « دلی » دیرلردی . کمال بک مرحومه ترددی
 وزیاده محبتی واردی . نوری ، محرزیندن بولمغله تفصیل احوالی
 یازمقده اولدیغ (تاریخچه مطبوعات) ده کورولور . بورایه بر
 ایکی مضحکاتی نقل ایده جکم .

کمال بک ماغوسیه نفی اولمازدن اول برقاچ کون حبسخانه
 عمومیده توقیف ایدلشدی . دلی نوری ، بوصیرهده بیوجک
 راستار پارچه سنک بر طرفنه جلی خط ایله کلمه توحید ، دیگر
 طرفنه « یاشاسون کمال وطن » عباره سنی تحریر ایله اوزونجه
 برصیریغه باغلار ؛ بوزه جی ، کستانه جی ، حلواجی مقوله سندن

راضی اولماز . حلیم افندی بونلره « پکی، سزی اوپم ۛ
 یالکز مقصلازم» دیر. معلوم یا، (مقصلامق) برینک یاناغنی ایکی
 بارماغیه صیقمق دیمکدر. بر درجهیه قدر بوکا موافقت ایدرلر.
 حلیم افندی، اوپدیکنی، یاخود مقصلادیغنی صالیوریر. دیرکن
 نوبت خروج قالایجی ادعم اغانامنده چرکین، قورو، ایکرنج بر
 آدمه کلیر. حریف قاپویه یاقلاشنجه ایکی الیه یاناقلرینی قابایوب
 سینه سینه، چکینه چکینه یورور. حلیم افندی بونی کورنجه الی
 صالایوب — قوزوم! سن کچ، سن کچ! — دیر .

۱۱۷

شاعر نهاد بک، مصر والیسی محمد علی پاشانک خواص
 ندماسندن ایدی . کندیسی ملحم اولدیغندن بر صیجاق کونده
 پاشا بوکا غایت طارفانیلا طون کوملک کییدرمش . بک صیقتیسندن
 قابنه صیغامیه رق قیورانیر، باران بلا کبی قان ترلر دوکر، پاشاده
 قهقهه لرله کولرمش . آقشام اولور. عشرت سفره سی حاضر لانیر.
 نهاد بکدن باشقه ندما ایچنده بر ایکی شاعر دها وارمش . پاشا
 بونلری سفره یه دعوت وهر قدح آندقیجه مقامه مناسب برر
 بیت او قوملرینی امر ایدر . ال اول قدحی آلان :

« زهر اولسه ده البت ایچرز ویردیکی جامی

تک دوشمیه لم پیر معانک نظرندن »

عطیه‌ی یکی بیکه ابلاغ ایدرسه‌ده عزت ینه آماز . بو سفر
 خزینه‌دار ایکی بیگ غروش دها ویریر . عزت « یوق یوق . مطلقا
 کیدوب پاشا افندی میز کور ملی یم » دبه ینه قبول ایتیمجه خزینه‌دار
 بیث غروش دها ویره رک « آل شو بش بیگ غروشی ده
 شمدی جانک کیمی ایسترسه کور ؟ دیر . بونک اوزرینه عزت
 احسان اولنان پاره‌نک مقدار صحیحی بو اولدیغنه قانع اوله‌رق
 یاردی آلیر . پاشانک یاننه کلیر . پاشا « جانم ، بر ساعتدر سنی
 بکلیورم ! نه یاپوردک ؟ » دینجه - احسان دواتکیزی جسته‌جسته
 آلقه اوغراشوردیم - دیر .

[بو فقره‌ده کی پاشانک رشید پاشا، خزینه‌دارک، اول وقت
 رشید پاشانک کتابجیسی بولنان جودت پاشا . عزتک ده پاشایه
 قصیده تقدیم ایدن بر شاعر اولدیغنی مؤخرأ برندن ایشتم]

۱۱۶

یوقاریده اسمی کچن حلیم افندی، بر قیش رمضان کیجه سی
 محله قهوه خانه‌سنده بولنور . سحور وقتی اولوب‌ده بر رایکیشر
 قالقوب کیده جکلری صیره‌ده حلیم افندی قپونک یاننده کی پیکه‌ده
 اوتوروب قهوه خانه خلقنه « آغائر ! افندیار ! بکلر ! عهد
 ایتدم : بر کره اوپمینجه کیمسه‌ی صالیورمیه جکم ، بیلمش
 اولکیز ! » دیر . بو تکلیفه بمضاری ، علی‌الخصوص کنجیلر

هایدی، آشغی اینهلم. سن قاپویی آچ. بنده حولیده طورهیم «
 دیر. اینرلز. قادین قاپویی آچار. قوجهسی کیرر. برده
 حولیده عزتی کورنجه «سن کیمسک؟ بوراده نه آرایورسک؟»
 دیر. عزت، تلاش ایتمکهمزین: — خدمتکارم. بزم افندی
 یوقاریده، انی بکلیمورم — دیر. حریف، علی العجله یوقاری
 چیقیدینی صیرهده عزتده قاپودن طیشاری فیرلار.

۱۱۵

عزت، برکیجه وزرادن برینک یالیسنده بولنوب پاشایی
 اکلندر دکن صوکره خانهسنی تعمیرایتدیره جگنی بیان ایله احسان
 ایستر. پاشا، خزینه دارینی چاغیروب کیزلیجه قولاغنه بر شی
 سویلر. عزتهده یارین خزینه داری کورمهسنی تنبیه ایدر.
 ایرهسی صباح، پاشا حرمدن چیقوب عزته خزینه داری کوروب
 کورمدیکنی صورار. عزت هنوز کورمدیکنی سویله سیله
 «هایدی چابوق کورده استانبوله برابر اینهلم» دیر. عزت
 خزینه دارک یانه کیدر. خزینه دار غایت ممسک بر آدم ایمش.
 چیقاریر عزته بیک غروش ویریر. عزت ایسه پاشانک درجه
 سخاوتی، خزینه دارک خستنی بیلدیکی ایچون «هله بر کره پاشا
 افندی می کورهیم. باقلم بوقدرمی ویردی؟» دیر، پاره
 آماز. خزینه دار «پاشایی کورمکه لزوم یوق» دیدکن صوکره

کون اولدی. اوراده دمیجیك، کومورجیك ده ایتمدی که
اوستی باشی کیرلنسون — دیر .

۱۱۳

(اوردك) دیرلر مسخره بر آدم وارمش. بر کون محله
قهوه خانه سنده اوتورورکن طانیمدینی بر آدم «الله اعلم. بو کون
یاغمور یاغه جق کبی کورونیور» دیمش. اوردك، همان بوکا بر
طوقات عشق ایدر. قهوه ده بولنانلر اوردك «نه یادی سکا؟
— برشیمی دیدی؟» دیه صورمشلر . « اوردك دیدی» دیمش .
حریف « بن اوپله برشی سویله مدم : بو کون یاغمور یاغه جق
کبی کورونیور دیدم» دنجه اوردك: « اینی یا ایشته . یاغمور
یاغار سیل اولور: سیلار آقار کول اولور: کولده اوردك اولور»
— دیمش .

۱۱۴

عصر اخیرك مشهور مقلد و مضحک لرندن مرکبجی عزت بر
کیجه بر محله اکلنمکه کیدر. تمام کیفار جانل دینی بر عنکامده قپو
چالینیور. پنجره دن باقرلرکه صاحبه خانه نك قوجه می ! قدین
شاشیریر، « ای واه ! شمدی نه یایام ؟ سنی نزهیه صاقلایم ؟ »
دیهدیزلرینی دوکمه که باشلار. عزت تلاش ایتمه ! بن اویدوروزم .

پادشاهی اکلندیریر ایمش. وزیر بونی خبر آلوب بر کون ندیمه
 « سن بنم تقلیدمی یاپیورمشسک، او یله می؟ طور، بن سنی
 اولدوره یمده او زمان تقلید نصل اولور او کرمن! » دیه تهیدید
 ایدر. ندیم، قورقوسندن پادشاهه کیدوب وزیرک تهیدیدنی
 عرض ایله استدعای حمایت وصحابت ایدر. پادشاه «هاه اولدر-
 سون، کوره یم. صوکره بنده انی آصارم! » دینجه حریف-
 امان افندم، بنی اولدر مزدن اول آصه کز اولمازمی؟- دیمش.

۱۱۱

پادشاهک بری: ندیمک خانه سینه کیدر. ندیمک اوغلنه
 «بزم سرایمی کوزل، یوقسه باباکک اویمی؟» دیه صورار.
 ظریف چوجوق - افندیمز ایچنده بولنددجه البته بوراسی
 کوزلدر - جوابی ویریر.

۱۱۲

بر زنکین آدم وفات ایدر. بر اوغلی قالیر. دالقاووقلردن
 بری چوجوغه چاتمق ایستیوب «الله خیرلر ویرسون، دون کیجه
 رؤیامده پدر مرحومی پاک جامه لر، پاک عممامه لرله کوردم» دینجه
 دلیقانلی زکی وظریف اولمغله - بابامی مزاره قویه لی دها اوچ

۱۰۸

روزیرك مجلسنده دال قاوو قارندن بری ، یاننده کی ذات ایله
باش باشه ویرمش قونوشورمش . وزیر ، دال قاووغه « کیم
بیلیر، نه یالانلر سویلیورسك ! » دینجه — افندی می مدح
ایدیورم — دیمش .

۱۰۹

بر دره بکنک غایت سوکیلی بر شاهینی وارمش . برده
مسخره بر ندیمی اولوب بر کون بکک اقامتکاهی اوزرندن
سورو ایله طور نه لرك کچدیکنی کورنجه شاهینی صالیویرمش .
طور نه لر شاهینه غلبه ایدوب یازه لامه لریله قوش بی روح اوله لرق
حولی یه دوشمش . خدمتکارلر تلاش ایدنجه ندیم ، لاشینی
آلوب جبه سنک آلتنه صاقلامش . بک ، حرمدن چیقدیغنده
« آه ، آزیجق اول تشریف بیورم لیدکز ! پک چوق طور نه لر
کچدی » دیمش . بک « کاشکی شاهینی صاله ایدکز » دینجه
جبه سنک آلتندن شاهینی چیقاروب — صادق ؛ بویه اولدی !
- دیمش .

۱۱۰

بر پادشاهک ندیمی ، وزرادن برینک تقلیدی پاهر ق

۱۰۵

مداھنڪ بری ، خدمتندہ بولندیفی ذاتک « ساعت قاچ ؟ »
 دیہ صورمہسی اوزرینہ — امرکزہ متوقف ، افندم —
 جوانی ویرمش .

۱۰۶

کباردن بر ذات ، دائرہسنہ یکی انتساب ایدن دال قاووغیہ
 برابر یمک یرکن سفریہ پاطلیجان کتیرلمش . صاحب خانہ
 « پاطلیجانی ہیچ سومم ! » دیہ الی چکمش . دال قاووق
 « بندہ کزده سومم ؛ هضمی بطیدر » دیمش . بر دفعہ دھایمک
 یرلرکن ینہ پاطلیجان کلش . صاحب خانہ ، حریفی تجربہ ایچون
 « پاطلیجان ، نم اک زیادہ سودیکم بر سبزہدر » دیمش . دال قاووق
 « واقعا ، سویلہجک شیدر ، مبارکک قرق درلودن زیادہ یمکی
 اولور . حاصلی لطیف بر سبزہدر » دیمش . صاحب خانہ « یا ،
 ہانیا پاطلیجانی سومم دیوردک ؟ شمدی نیچون بویلہ
 سویلیورسک ؟ » دینجہ — بن افندیمزک دال قاووغیم ،
 پاطلیجانک دکل ! — دیمش .

۱۰۷

ینہ افندیسندن عینیلہ بویلہ برسؤالہ مخاطب اولان برمداهن ،
 — افندم ، قولکنز مداهنہجیم ، مجادلہجی دکل ! — دیمش .

بر آقشام ، عبدالله الیمانی دخی حاضر بولندیغنی حالدہ اثنای
طعامده سفره یه بر نوع قباق طولمسی قورترکه بوکا اوراجه
«کوسه سفر» دیرلر ایمش . پاشا ، دها اورایه یکی کیتمش و بو
طعامی کورمه مش اولدیغندن سخن ویرن خدمتکاره «بونه در؟»
دیه صورار . خدمتکار بلا تأمل «کوسه سفر» دینجه پاشا
«کوسه» تعبیرندن غضبه کلرک خدمتکاره یوز دکنک اورلمسنی
امر ایدر .

آره دن بر قاچ کون کچر . بر آقشام یمکده ینه بو طولمده دن
کتیریرلر . پاشا بو سفردہ عبدالله الیمانی یه «بونک آدی نه
ایدی؟» دیه صورار . عبدالله «افندم ، بونک ایکی آدی واردر
اما بری خاطرمدہ یوق ، یالکنز برینی بیلیورم» دیر . پاشا
«نهدر؟» دینجه — افندم ، یوز دکنک — دیر .

۱۰۴

بر کل حریفک حامده طاقیه سنی چالارلر . کیندیرکن باقرکه
طاقیه یوق . «سن چالدک !» دیه حاجبی یه بولاشیر . حاجبی
«آی اوغل ! سن حامه طاقیه سز کلدکدی.» دینجه حریف ،
مشتریلره : — باقک ، آدملر ! بو باش طاقیه سز کلاهچک
باشمیدر ؟ — دیمش .

۱۰۱

معلومدرکہ « اوجاغنه انجیر دیکمک » برینک ظالماً خانمانتی
 سوندرمک دیمکدر . ظلم ایله معروف امرادن بری باغچه سنی
 تنظیم ایتدیریرکن بر انجیر آغاجنی کوکندن سوکدوروب آتمق
 ایستر . ندیمی دیرکه — افندم ، براقکز طورسون ، لازم
 اولور ؛ برینک اوجاغنه دیکرسکزر .

۱۰۲

وزرادن بری ، دال قلووغیله شطرنج اوینارکن ینیه جکنی
 آ کلامغله — اکثر مغلوب اولانلرک عادتی اولدیغی اوزره —
 میزیتجیلغنه ، غوغایه باشلار . سیر ایدنار سسس چیقارمازلر .
 وزیر بوناره دونوب « جام ؛ سویلسه کز آ ، بنمی حقلی یم ، بومی ؟ »
 دیجه ایچلرندن بر ظریف : — افندم ، حق کیمده ازلدیغنی
 سکوتمزله آ کلاتیورز ، اما افندیمز آ کلامق ایسته میورسکزر!
 — دیمش ،

۱۰۳

وقتیله طرابلس شامده ، عبدالله الیمانی نامنده غایت تحف
 بر آدم وارمش . اورایه کیدن والی پاشار بر آن مجلسلرندن
 آیرمازلرمش . کوسه خلیل پاشا طرابلس شام والیمی ایکن

۱۰۰

بر پادشاهك آتہ پك زياده مراقی وارمش . همجوار
 حکمدارلردن بری پادشاهه غایت اعلی بر آت هدیه ایدر . پادشاه
 آتدن درجه نهاییه خوشلانمش ؛ میر آخورینه «بوکا کوزل
 باقلسون . هر کیم بر قضایه اوغرادای، یاخود اولدی دیه بئك
 اولورسه قتل ایدرم!» دیمش . قضا بویا، کوناردن بر کون آت
 بردن بره سانجییه اوغرایهرق تلف اولور! امان یارنی! شمدی
 بونی پادشاهه کیم خبر ویره جك؟... میر آخور ایله خدمه سائره
 دریای حیرته طالقدری صیره ده پادشاهت ندماسندن بری اکر
 بونی پادشاهه بن بیلدیره جك اولورسه م بکا نه ویرزسکنز ؟
 دیر . حریفغر « امان، سن بیلیرسك بئك بزی شو بلادن قورنارده
 نه ایسترسك ویررز» دیرلر . ندیم «باش اوستنه» دیهرك پادشاهك
 نشهلی بر زمانی بولوب دیرکه :

— پادشاهم ! سزك پك زياده سودیککنز فلان آتہ بو
 کونارده عجایب بر حال اولدی: نه سیور، نه اچچور، نه طور یور،
 نه اوتوریور، نه کوریور، نه ایشیدییور، نه نفس آلیور . نه
 برشی، بر دوزییه یاتیور ! پادشاه «به حریف! بوبله دیه جککه
 «آت اولدی» دیسهك آ! دینجه - امان افندم ! افندیزه قتلی
 ارتکاب ایتدیره جك بر سوزی نصل آغزمه آله بیلیرم ! —
 دیه . پادشاه کولهرك میراخوری عضو ایدر .

قارشیلایه برق اعزاز، اکرام ایدر لر. کیم اولدیغنی طانیمنان بر ذات
یاننده کهنه صورار که :

— کیمدر بو؟

— افندم، بوکا فلان دیر لر که پک اینی مایمون تقلیدی یاپار.

— یا! . . . مایمونک کنیدیسی کله جک اولسه یدی، کیم

بیلیر؛ نه قدر تعظیم و اکرام ایدر لر دی!

۹۹

پادشاهک بری، قیرده کز رکن هوا بردن بره قارار مغه
باشلار. اوصیره ده بر چوبان، طاوار لرینی اوکنه قاتمش، کنیدی ده
مرکبه یینمش کیدرمش. پادشاه، ندماسندن برینه «هایدی؛
کیت، شو چوبانه صور، یاغمور یاغه جقمی، یاغمیه جقمی؛ زیرا
چوبانلر هوا دن اینی آکلار لر» دیر. ندیم، کیدر، چوبان دن
صورار. چوبان، مرکبک خایه لرینی یوقلا دقن صوکره
«یاغمیه جق» دیر. اما آر ددن چوق کچمکسزین باغمور یاغمغه
باشلار. پادشاه، ندیمه «هانیا، یاغمور یاغمیه جق دی؟ بونه در؟»
دیخه — افندم! منجم چوبان، مقیاس هوا مرکبک خایه لر
اولورسه بو یا اولور! — دیر.

۹۶

بر کور ایله بر قانسور بر صباچ ایرکن صواقده بری برینه
 راست کلیرلر. کور « برادر! بیلم، بو صباچ بکانه اولدی .
 حالا اویقودن کوزمی آچه میورم!» دیمش . قانسورده « اگر بنم
 کبی سنی ده قاریک صیرتکه بوغچه نی ووروب قپو طیشاری
 ایسه یدی اوزمان کوزلرک فل طاشی کبی آجیلیدی ! دیمش .

۹۷

(ابن فروه) نامنده هزل ومزاحه مائل بر آدم وارمشه
 بر کون بعض احباسیاه چارشیده بر دکانده اوتورورکن حال
 و هیئتندن شهره یکی کلدیکی و چارشی نی ایلاک دفعه اولهرق
 کوردیکی آ کلاشیلان بر بدوی یه « یا اخی ! سن بیلمدیگک
 برشی ایچون شهادت ایدرمیسک؟» دیه طاقلمش . بدوی : —
 اوت ، ایسته سنک بر ولد زنا اولدیگکه شهادت ایدرم « دیزرک
 ابن فروه نی مبهوت ایدر .

۹۸

بر جمعیتده بر قاچ احباب اوتوروب کلنیرلرکن ایچری
 بر آدم کیرمش . بونلر حریفی کورنجه کال بشاشت و شطارتله

انی بیلمز؛ اللرینه نه کچرسه آیرلر، اولچویه، میزانه باقازلر.
 اته کلنجه: بوللغندن کیمسه یوزینه باقیور، دکانلرده قوقویور.

— اتک بو قدر بوللغنه سبب نهدر؟

— قولکنز بروسه دن چیقمازدن برقاچ کون اول والیمزک
 عزلی خبری کلدی. هرکس سونجندن بر قربان کسدی.
 سبب بودر.

— بهمی برادر! بو دیدیکک وفرت و کثرت نعمت دکه،
 بروسعت زماننده، بلکه قربان بایرامنده اولماز!

— دولتلیدار! قربان بایرامنده قربانی یالکنز مسلمانلر کسر.
 اما والیمزک عزلی خبری کلنجه ار، عورت یتمش ایکی ملت قربان
 کسدی!

وزرا، بر خیلی کولشدکن صوکره صورارلرکه:

— اولو جامع چارشیمی باشدن باشه یاغمش، شهرلیدن
 سوندرمه که کیمسه کیمه مش. اصلی وارمیدر؟

— امان افندم، مرادکنز قولکنزی سویلتمک و صوکره
 مملکتیمه کیتدی کمده بکا حقارت ایتدرم کمیدر؟

— مقفی افندی نصل آدمدر؟

— پک ایی بر آدمدر. قاپوسندن کیمه بی محروم کوندرمز.
 هر نه کتیر لرسه کری دوندرمز.



آمد کولقارندن شماره رق حدود و طیفه مندن خارج ایستاده
مداخله وارکان دولته معارضه یه قالشدیغندن نهایت خصامسی
غالب کله که حریفی اعدام ایتر دکاری کبی انی باشند حقیقار اناری
دخی بربرر استیصاله باشار لر. بو ائشاده ظرفان برینه بر مجلسده
«حوادث علمدن نه وار. نه یوق؟» دیه صور مشار. بو وقعینی
نامیجا دیمش که :

— چکنده بر هند طاووغنک قاباره قاباره نهایت چانلادیغنی
بیلیرسکز. شمدی ده ایصلیق چالاناری آرایورلر!

۹۵

وقتیه بروسده «برادر قاسم» نامنده ظریف ولاابالی مشرب
بر آدم وارمش. بر تاریخده استانبوله کایر. دیوانده ارکان
دولته ملاقی اولور. وزرا صورار لر که :

— بروسده نه وار، نه یوق؟ اهالی نه حالده در ؟

— حمد اولسون اییلکدن باشقه برشی یوق. اهالی ایسه،

سایه دولتار کزده بیوب ایچوب خوش کچینور لر.

— ایشتدک که خیلی زماندن بری بروسده ات اکمک بولماز،

ترخ طوتلار مش. سن ایسه اهالی بیوب ایچوب کچینور
دیورسک ؟

— افندم ! «ترخ» دیدیککز زنکینار ایچوندر. فقرا

— کوپکی آوده کو توره جک. اولایه جق برده کوله لازم دکمی؟

— کوله ده ویراسون.

— اولانان حیوانلری کیم پیشیره جک؛ برده جاریه اقتضا

ایتمزی؟

— حقک وار؛ برده جاریه ویراسون.

— یا امیر المؤمنین! بوندرک هپسی سزک قولکنز. کند.

یارینه مسکن اوله جق برده خانه لازم.

— برده خانه ویراسون.

— الله عمرلر ویرسون، افندم! لکن بونلری کیم بسلیه.

جک؟ بو قدر خلقی اعاشه ایچون بر چفتلک کرک.

— شو قدر دونمی منبت، شو قدر دونمی غیر منبت اولمق

اوزره بر چفتلک ویردم.

— یا! غیر منبت یرلر احسان اولنیورسه قولکنزده

افندیوزه نبی اسد سحرای نبی محصولندن شو قدر بیک دونم یر

ویردی!

خلیفه، بو جواب اوزرینه قهقهه له کوله رک بتون

اراضیسی منبت بر چفتلک ویرلمه سنی امر ایدر.

وقتیه سرکارده بولنان بر آدم، بر طاقم مدهنارک خوش

کو چون اوغلی صالح کلوب. پدرینک کنیدیسنه امر و حواله ایله.
 یکی بر خصوصی نه یوله اتخاذا تدابیر ایله حسن نتیجه یه ایصال
 ایله دیکنی کمال سکینت و طلاقته عرض ایدر. خلیفه. اوغلتک
 احلف تقریر و حسن تدبیرندن محظوظ اوله رزق جلب استحقسان
 ایچون حضارته یوزلرینه باقارسه ده مهدینک قورقوسندن کیمسه
 شق شفیه جسارت ایده مز. بونک اوزرینه ظرفی نمدادن ابن
 عقال سوزه کله رک دیرکه ؛

— الله، افندیمره و خاندان دولتمکزه عمر لر ویرسون .
 شهزاده حضر نلرینک درایت و عرفانری، جلال قدر و شانلری
 او مرتبه بالاترینده درکه کنیدیارینک کیم اولدیغنی بیلمین بر آدم
 بیله همان ایلك تشرفنده حال و قاللرندن نجل نجیب شاهانه لری
 و مهدی حضر تلرینک برادر عالیلری اولدیغنه اشتباه ایتمز .

۹۳

سفاح، برکون ابودلامه یه احسان ایتمک ایستیه رک « دیله
 بدن نه دیلرسک » دیر. ابودلامه بر آو کوپکی ایستر. خلیفه امر
 ایدر، کوپکی ویریر لر. ابودلامه دیرکه :

— یا امیر المؤمنین ! احسانکزه تشکر ایدرم . اما
 آوه نه ایله کیده یم ؟ برده آت احسان بیورکنز.
 خلیفه — پکی ؛ آتده ویرلسون.

«بورایه کوپچی کیم قویدی!» دیه خدمه‌ینی تکدییره باشلار. متعاقباً بر اشک آ کیرمه‌سی ایشیدیایر. هر کس حیرتله اطرافه باقینیر. دیرکن بر آت کیشنه‌مه‌سی طویولور. پادشاه «اوطه‌ینی جنارمی باصدی؟» دیرک دهشته سریرندن فیرلار. خده هر طرفی آراشدردقلری صیره‌ده برده سریرک آلتنه باقارلرکه معهود ندیم. قولندن طوتوب میدانه چیقاریرلر. پادشاه بونی کورور کورمز «وای بره ملعون! سنمیسک؟ بوراده نه آرایورساک؟» دیر. ندیم، زمین بوس اوله‌رق دیرکه: — پادشاهم! مساعده بیورکده عرض ایدیم: مکر قولدکنزک انسانلغ حضور دولتکنزده بولمقاعمله قائم ایمش. غضب شاهانه‌کزه اوغرایوب طرد اولندیغ آندن اعتباراً انسانلقدن چیقدم. ابتدا کوپک، سوکره اشک، ده‌ها سوکره آت شکلنه تمثیل ایتدم. کونده بر قاچ کره برشکلدن بر شکله کیریورم. سریرک آلتنه کوپک اولدیغ حالده کیرمشدم. میدانه چیقدیغ زمانده اشک ایدم. شمدی، مبارک جمالکنزی کورنجه انسان اولدم.

پادشاه بر خیلی کولدکن سوکره قباحتنی عفو و کماکان خدمتنده استخدام ایدر.

بر کون منصور خلیفه. بیوک اوغلی و ولی عهدی مهدی ایله ارکان سلطنتدن بر چوق ذوات ایله برابر بولندیغی صیره‌ده

اولدیغندن هر وقت ، باخصوص قیش ورمضان کیجهلری دکانی
 عادتاً قهوه خانه کی مشتریلرله طولار . ساعت بره طوغرو
 مشتریلر بربربر کلکه باشلار . محسنله خاچیک کلناره ایثی
 چاقدرمامغه چالیشیرلسده آغیزلری ییقاشمش اولدقارندن
 طوکوب قالان یاغار دیلرینه ، طاماقارینه یایشهرق آغیزلری
 چیریش چاناغنه دوندردیکندن پک متأذی و مضطرب
 بولندقلری صیرهده دکانه . او تاریخده استانبولده وخسته
 بولنان خدیو مصر اسماعیل پاشانک منسوبلرندن بری کلیر . بعض
 آشناسی پاشانک حالندن سؤال ایدرلر . امیدمز بولندیغنی ،
 حتی حکیمارک اتصونی (اثره کسیون) اتملری سایهسندده یا شاهمده
 اولدیغنی سویلر . خاچیک ، اکیلوب محسنک قولاغنه - محسن
 بک ! « اثره کسیون » نه دیمکلر ؟ — دیه صورار . محسن
 « شیرینغه » دینجه خاچیک — خدیوک قیچی بزم آغزمنزدن
 (باختیار) مش دیسهک آ ! — دیر .

۹۱

بر پادشاهک غایت مسخره . مقصد بر ندیمی وارمش . پادشاه بر کون
 بوکا غضب ایدهرک سرایدن قوغار . ندیم ، بر آره لقی یولنی بولوب
 سرایه کیرر . پادشاهک سریری آتته کیزلیر . پادشاه کاوب اوتوروز
 اوتورماز بر کوپک اورومه می پیدا اولور . پادشاه حستنه رک

وتلاشی تسکین ایچون « افندی ! سن زحمت ایتمه ؛ اوتور ؛
اوشاقلر کلیر ، دوزلتیرلر » دینجه ایکی طرفنه باقندقدن سوکره
بر تمنا ایدوب :

— رجا ایدرم ، افندم ، بر آز دها مساعده بیورک .
شونده طویپو ایکی لوله قلمش ؛ انلری ده قیره ییمده اویله
اوتوره ییم — دیر .

۸۹

بر آدم خانه سنده بر قویو قازدرمش . بر آرهلق قومشو-
سنتک قویوسنده کی صو چکلیمکله راست کلدیکنه « قومه شو-
بزم صویپو چالدی . دیدیکی صیره ده ظرفادن بری « سز ، قویو-
کزدن صویپو نه ایله چکر سکنز ؟ » دیه سورمش . « باقراچ
ایله » دیمش . « باقراچ نه دندر ؟ » دیمش . « باقیردن » دینجه
ظریف - قومشوکه بهتان ایتمه ! صویکی باقیر چالمش - دیمش .

۹۰

اضحوکه پرداز شهر محسن مرحوم ، بر قیش آقشامی ،
دیره کلر آره سنده کی برر خاچیکک دکاننده بربرله قارشى قارشى یه
کجوب عشرت ایدرلر . سوکرده بولجه بر فاصولیه پالا کیسی
یرلر . اللرنی آغیزلرنی سیلوب اوتورورلر . خاچیک ده تحفاردن

امیر ، « ایشته ، بورامی انساك آباق باصمدینی وباصه میه جفی
 بریر . کوریورسك که سینککر اطرافیزی نصل آادی ! ، دینجه
 ندیم : — اگر سز کنیدیکنگیزی انسان یریته قومیمورسه کنز
 او باشقه ؛ لیکن بن ، حمد اولسون ، انسام ! — دیر .



قاره عثمان اوغلی یعقوب پاشا ، از میره والی اولدینی زمان
 تبریکه کان ارکان ولایت و اعیان مملکت پاشانك او طه سنده
 اوتورورلرکن تحفای و دالقا ووقلقلمه معروف بری ده تبریکه کلیر .
 والی پاشا ایله مسافرین ، او وقتك عادتجه « مسلم قلدیران » دینیان
 و او طه نك اورتهمه قدر اوزانان بشر مترولق چوبوقار له مار یجاری
 یسه او نسبتده اوزون بولنان نازکیله ایچرلر مش . حریف ،
 پاشانك اتمکئی او پوبده — آدابدن اولدینی اوزره — آرقه
 آرقه کری چکلمکده ایکن چوبوقاردن برینك اوله سنه باصمدینی
 کبی « چات ! » دیه قیرار . حریف ، بو قضادن پک زیاده محجوب
 اولوب چوبوغنی دوزولتهیم دیرکن انکی نازکیله نرینه ایلبشوب
 دوریر . آدجغز دهها زیاده تلاش ایدوب نازکیله قالدرفه
 چالشدینی بر صیرهده بر چوبوغنك اوله سنی دهها قیرار . بوس
 بتون شاشیروب او طه نك اورتهمه سنده فیریل فیریل دوندجه
 چوبوقارک اوله لرنی قیروب کچیریر ! پاشا . حریفك حجابنی دفع

۸۶

امرادن بری، بر کون ندیمی یاننده حاضر بولندینی حالده
 «مثلت» تعبیر اولنان عطر ایله صاقالی تعطیر ایدرکن از قضا
 یلله نیر . بللی ایتمه مک ایچون همان پارماغنک اوجنه مثلشدن بر
 مقدار سوروب ندیمک بورننه طوغرواوزاته رق «جانم، شو مثلث
 نه کوزل شیدر ! هله بر از قوقلا !» دینجه ندیم — اوت ،
 افندم ، اویله در ؛ لکن نه فائده که سز انی شمدی مربع
 ایتدکنز ! — دیمش

۸۷

امرادن بری، یازین سینکاردن بیزار اوله رق ندیمه «عجبا
 سینکمزیر وارمیدر ؟» دیمش . ندیم «هر زده ده که انسان
 واردد مطلقا اوراده سینک بولنور» دیر . امیر «اوله بیلیرکه
 هیچ انسان اولمیان بریر اولسونده اوراده ینه سینک بولنسون»
 دیه ندیمک سوزنی رد ایدر . ندیم «تجربه سی قولای . اکر
 دیدیکم طوغرو چیقارسه بکا نه ویریرسکنز !» دیر . امیر
 «یوز آلتون ویریرم» دیر .

ایرته سی کونی امیر ، ندیمی ده برابر آلوب شهردن خارج
 بر بیابانه کیدر . فی الحقیقه انسانک آباق باصمه سی ممکن اوله میه جق
 بر بر یولوب طورورلر . ناکاه هر طرفدن سینکار پیدا اولور .

امینی معاونی عمر فخر افندی ده کیتششدنی . عمر فخر افندی خوشکو ، نکته دان ، لطیفه پرداز ، مجلس آراء حاصلی شرطنجه بر « ندیم » اوله سیله زمانک وکلا وکبراسی ، مجلسرندن بر آن آیرمازلردی . بر کون فواد پاشا . عمر افندی یی ده آلهرق پارس شهر امینه اعاده زیارت ایچون کیدر . اثنای مصاحبته شهر امینی فواد پاشانک ترجمانغیله عمر افندی دن استانبول صوققارینک نه یولده . نه قدر مصرفله صولامقده اولدیغنی صورار . اوتارینده ایسه استانبول صوققاری صولانماز ایدی ه عمر افندی « بزده صوققاری صولامغه هیچ احتیاج یوقدر » دیر . پاشا حدتله قاریشیق تعجبله « نه دن ؟ » دینجه دیرکه : — بتون صوققارمز ، جاده لرمز ایکی کجلی قهوه ، بر بر بقال ، آشجی دکاناریله طولودر . بقال مثلا پینیر ییقادیغنی فوجینک ، آشجی تنجره لک یاغلی . قهوه جی قهوه چوماکاریله نازکیه لک کیرلی . بر بر لکینک صابونلو ویا قانلی صولرینی هب صوقاغه دوکر . بونار بو صورتله هیچ بر وقت صوققاری صولامقده قصور ایتمزلر . ایسته ، بونک ایچون بزده ، اورواده اولدیغنی کبی اوله بر طاقم تکلفله ، بیهوده مصرفله احتیاج یوقدر .

آرتق پاشا ، عمر افندی نک جد هزل آمیز از لان شوسوزلرینی شهر امینه سویلیدی سویلیدی اوراسی مجهول .

۸۳

بر دفعه بصره ده هلال رمضانی کورمه که چیقمشار . بری
 هلالی کورمش . سائر رینه ده کورمه که رمضان اثبات اولمش .
 رمضانك آخرینه طوغرو بر کون جاز، هلال رمضانی کورن
 آدمک یاقه سندن یاقه لایوب — کل، بزده هلال شوالی ده کوروویر،
 یوقسه سکا بو الفضا ولانه هلال رمضانی کوروب خبر ویرمی
 کورستیرم ! — دیمش .

۸۴

بر پدشاهک چرکین برندی می وارمش . بر کون، پادشاهک
 حضوریته کندندن دها چرکین بر آدم کتیروب تقدیم ایله
 «افندم ، بو آدمک بکا چوق ایلیکی واردر» دیه تلطفنی استدعا
 ایدر . پادشاه، ندیمک خاطر یچون حریفه التفات واحسان ایتدکن
 صوکره بوندن نه ایلیک کوردیکنی سؤال ایدنجه دیرکه — اکر
 بو آدم اولسهیدی دنیاده اک چرکین بن اولوردم . بوندن بیوک
 ایلیکمی اولور ؟ — دیمش .

۸۵

سلطان عبدالعزیز مرحوم پارسه کیتدیکی زمان، اسبق شهر

۸۰

بادشاهك بری، ندیمه رنکی صولمش، اوزرنده کی صیرمه ایشاه مملر
 قرارمش بر کهنه خلعت ویریرکه اوزرنده جانجا (لااله الاالله)
 یازیلی ایش. کورناردن بری «عجبا نیچون (محمد رسول الله)
 یازلامش؟» دینجه ندیمه — بو خلعت، زمان سعادتدن اول
 یاپلشده انک ایچون — دیمش.

۸۱

معتمم خلیفه نك غایت کرانها بر یوزوکی وارمش. برکون
 ندماسندن برینه یوزوکنی سیر ایتدیریرکن «دنیاده بوندن دها:
 قیمتدار برشی کوردکی؟» دیمش. — اوت، افندیمز، کورده
 بو یوزوکی طاقدیغکز ال، اوندن قات قات قیمتایدنر — دیمش.

۸۲

متوکل خلیفه نك ندماسندن حجاز، بر قاچ کون سرایده
 کورمه مش اولدینی چرکین یوزلو دیگر بر ندیمه سبب غیبتی
 صورمش، «قییح بر یرمه چیبان چیقدی ده انک ایچون
 کله مدم» دینجه حجاز، — سنک اک قییح یرک صورتنکدر.
 هانیا صورتنکده اولیه بر علامت کورمه میورم! — دیمش.

کبارك خوشلرینه کیتمهکله کندیسینه زیاده-ه یوز ویردکلرندن حد ولیاقتنک فوقنده شیلر طلبندن خالی قالمزمش . بر کون . قاضی عسکر حاجی احمد زاده «اسکوب مدرسه سنک منحل اولد- یغنی ایشتمدم . اکر مدرسه لکنی داعیکزه احسان بیورورسه کنر خدا بیلیر اوراسنی سمرقند و بخارا صحرا سنه دوندوروردم» [*] دیر . قاضی عسکر افندی دیرکه: — سمرقند، بخارا صحرا لرینی بیلیم اما کر بلا صحرا سنه دوندوروردک! — دیمش .

۷۹

اکا بردن بری، مؤید زاده قاضی عسکر ایکن، ذکر اولنان ایشیق قاسمک بر مدرسه ایله تلطیفی التماسنده بولنور . مؤید زاده دیرکه: — امرکز جان، باش اوزرینه . لیکن دیدیککز آدمک قطعاً علمه نسبتی و معرفتله مناسبتی یوقدر . سید غازی ایشیقارینک بریدر . نهایت ، انلر کرامت و ولایت دعواسی ایدر لر . بو علم و معرفت دعواسی ایدر .

[*] او زمانلرده اورالری عالم اسلامک ایکی دارالفنونی حکمنده

یردیم ایدر و مرادنجہ کیدر . برکون یرانته اعلام احوال و حکایت
مافی البال ایچون مکتوب ارسان ایدر و شقی قسم ایله اولان
قصه لرینی سویار . مکتوبک آخرنده یونی یازارکه : « بهمتکم
العلیه و عنایتکم الحامیه . کلهم رضی منی و تسلی . (الا لاشقی الذی
کذب و تولى) .

۷۷

برهان عاشق دیرلر دانشمندلکدن دونمش برظریف واردی .
برکون برکویک کسارندن کیرکن کورورکه کوی خاقی
باغارینی بوزمشار ، ار عورت بریره کلوب اوزوماری صیقوب
قازاناره طولدرمشار . آتشار یاقوب یکمز قایناتیرلر . برهان عشق
بو حالی کورنجه :

— بهی مسلمانار ! نهدن بو قدر زحمت چکیورسکمز ؛
اوزوماری صیقکمز ، کوپاره ، فیچپاره قویکمز ، حضرت
پروردکاره ایصهارلیکمز ، او ، کمال قدرتندن نیارسه ایلسون!
— دیر .

۷۸

« ایشیق قاسم » نامنده ظرفای روزکاردن و علمای شهر و دیاردن
کینیر بر آدم وارمش ، بونک تحف تحف سویدیکی سوزلر ،

کلنجه طورور. شاه « نهیه طوردک؟ » دینجه - یو!.. بن
پادشاهی بورایه قدر سوهرم — دیر .

۷۵

پادشاهک بری بر کون ندیمنه دیرکه :
— بن سکا هر نه امر ایدرسم یاپارسک، دکلی ؟
— شبهه می وار، افندیم .
— مثلا، قالدر، کندیکی شورادن دکنزه آت دیسه م ،
آتارسک .

ندیم قاپودن طیشاری چیقمنغه باشلار. پادشاه :
— نرینه کیدیورسک یا ؟
— افندیمز! اراده شاهانه کزه لاونعم جواب ویرمزدن
اول یوزمک اوکرنمکه کیدیورم !

۷۶

لطائف لامعین :

بروسده بر متولی واردی . آدینه (شقی قاسم) دیرلردی .
اتفاق ، (شاقراق قاسم) ده آنک نظارتی ویریرلر . بری بریله
آلشماز وشیطانلری باراشماز . آره لرنده کدورت و عداوت مشدد
اولور . بو شاقراق قاسم ، ارباب ظرافتدن اولغله خلق اکا

۸۳

بر پادشاه، ندما سندن برینک یکی یاپدر دینی خانہ بی کز رمش .
 هر طرفی کز دکن صو کره نوبت مطبخه گلش . پادشاه، مطبخی
 خانہک بیوکلکنه نسبتله کوچوک بولدیغدن «همسی این . اما
 مطبخ پک کوچوک اولمش» دینجه - افندیز ! مطبخ کوچوک
 اولمه سه بنده خانہ کز بویله بیوک اوله مازدی - دیمش .

۷۴

اینجیلی چاوش، سفارتله نزدینه کیتدیکی ایران شاهی ایله
 بر کون شکارده بولنورکن شاه، بندکانک فرط عبودیت و صدا
 قتلرندن مفتخراته بحث ایدرک «بنده لرم بکا اوقدر صادقدر لرم که
 اوغریمه جانلرینی فدا ایتمکدن چکنمزلر . مثلا هر هانکیسنه
 - کیت، شو اوچورومدن کندیکی آشاغی آت - دیسه م بلا
 توقف امرمه اطاعت ایدرلر» دیدکن صو کره بر ایکیسنه او بولده
 امر ویریر . بونلر فی الحال اوچورومدن آشاغی کندیلرینی
 تارلر . بعده، اینجیلی چاوشه «اگر سن ده پادشاهی سورسه ک
 بونلره امثال ایله!» دیر . اینجیلی «های های!» دیهرک پاجه زینی .
 قولرینی چهره یهرک قوشه قوشه کیدر . تمام اوچورومک کنارینه

— طاندقدن سوکره سکا برشی دیمدی؟
 — نصل دیمدی؟ «طبیعتمز حریف!» دیه قوغدی بیه!

۷۱

قیزلز آغاسنک بری، بریاز کونی یالینک پنجره سی اوکنده
 اوزانمش یاتار، ایچ اغالرندن بری ده قارشیننده یبازمه ساللارمش.
 یالینک اوکندن قایقه کچن بری ایچ آغاسنه «نه یاپورسک؟»
 دیه صورمش. ایچ اغاسی ظرفادن و آغاک دال قاووقلرندن
 اولغله «مارصیق قیزدیریوردم!» دینه آغا باشنی قالدیروب:
 — اوغلان! قیزارسه م جانکی یاقارم! — دیمش.

۷۲

لطائفنویس توفیق افندی، مستشرقیندن بریه ادبیات
 عثمانیه دایره صحبت ایدرکن مستشرق «اشعارکنزده حالا فنونک
 ترقیات حاضره سیله غیر متناسب، حقیقت وطبیعتیه مخالف بر
 طاقم افکار وخیالات کورولمور. بو اون طقوزنجی عصرده
 بویه شیارله اوغراشیلیرمی؟» دینجه توفیق افندی—عفو ایدرسکنز
 دوستم! بزاون طقوزنجی عصرده دکل، اون اوچنچی عصرده یز،
 شعرمزدن بویه شیاری قالدیرمق ایچون دها الی عصر ایستر!
 — دیمش.

۶۹

سلطان محمود خان ثانی یہ برکون، مضاحب سعید افندی
 بالمناسبه کچی بوینوزی یشنی مدح ایدر. مکر. سلطان محمود
 اوزمانه قدر کچی بوینوزی نهدر بیامز مش. سعید افندینک
 بونی بالاندیره بالاندیره ثنا اتمه سی پادشاهک مراق واشتهاسنی
 جلب ایتمکله بر مقدار کتیرتیر. بر دانه سنی آغزینیه آلیر. بر آرز
 چیکنه دکدن صوکره قلدیروب آتار. سعید افندی. «یچون
 آتدکز؟» دینجه — بر درهم بال ایچون بر چکی اوطنون
 ییهم! — دیر.

۷۰

مشهور داماجی ابراهیم بک، بر کون سلطان عبدالعزیزک
 حضورنده داما اوینارکن خاقان مشارالیه صورمش که :
 — ابراهیم! یشاردن هانکی یشی زیاده سورسک؟
 دوشونمه مش بیله! بردن بره :
 — ایگده نی سورم، افندیمز! دیمش.
 — ایگده می؟ بو نصل شی؟
 بولدورلمش؛ طادلمش، بالطبع بکنلمه مش.
 فقره نک ناقلی احمد راسم بک دیورکه: بن مراق ایتمدی ده
 ابراهیم بکه صوردمدی :

صیحه ز طرفان برکاتب : — بیلدم؛ بیلدم: بو بزم ، چوقدندر
 وعد اولندیغی حالده هنوز اجرا ایدلمین ضم معاش کیفیت
 اوله جق — دیمش .

۶۷

اخى چلبى، كه سلطان سليم اولك حكيم باشيسى ايدى .
 بركون حضور هايونده چلبينك خصم اسندن بر آدمك يكي
 يالدرديغى خانه سندن بحث اولنوركن پادشاهك غضبى تحريك
 ايجون . « افنديمز! بنا او قدر مرتفع كه سراى هايونكز آياغى
 آلتنده قالير! » دىجه پادشاه ظريف، ندیم خاصی حسن جانك
 يوزينه باقوب — حكيم باشى باشقه لرینی تحطئه ايديه ديركن
 خطانك بيوكنى كسديسى ايتدى ! — دیمش .

۶۸

سلطان سليم ثانی، برکون ندیم خاصی شمسى پاشا ايه
 برلكده صدر اعظم محمد پاشانك بناسنه باشلا دىغى تر به سنك او كندن
 كچزكن «شمسى! بو تر به كيمكدر؟» ديه صورار . شمسى پاشا
 «محمد پاشا قولكز كدر » جوابى ويرير . پادشاه «عجبا .
 نه زمان كلير؟» دىنجه — فرمان بيورر سه كز شمدى كلير! — دير .

— افندیلر ! اسکی یوانیاردن برینک غایت مکمل و مصنع
بر سازی وارمش . بر کون نصلسه سازینک بر تلی قوپمش .
یرینه ، قوپان تالک جنسندن بر کیریش طاقه جغه ، طوتار ، دها
ایی سسس چیقاریر زعمیله بر کوموش تل طاقار . بونک اوزرینه
سائر تلرک آهنگ عمومیسنی ده اخلال ایدر !

۶۵

ظرفای ادبادن بری دیورکه : اولدن قالدین یازیسیمه ارکک
یازیمی خطک ایلمکیله فناغندن . املارک دوزکونلمکیله بوزو -
قاغندن بلای اولدیغی کبی بر عثمانلی ایله بر اجنبی ده شیوه افدهدن
آکلاشیلیدی . شمدی ایسه ارککلر فنا و املاسر یازمق
خصوصنده قالدینارله و عثمانلیدرده شیوه سزلکده اجانبه مساوی
اولدولرندن بو درت صنف خلقک اثرلینی حقیقه تقریق
قبل اولیور .

۶۶

بر کیجه ، بر مجلسده بعض احباب بیلمهجه سو -
یلشه رک اکلتیرلرمش . بری « کچن سنه اولدی ، بو سنه
اولوب اولیمه جفی بلای دکل . نه در او ؛ بیلکز ؟ » دیه
بر بیلمهجه سویار . هر کس حلی ایچون دوشونمکه واردیغی

صیم صیتی قاووشدرمش ، اللرینه الدیون کچیرمش اولدینی حالده کیدرکن مناسبتمز حریفک بری « افندی ! ساعت قاچ ؟ » دیه صورمش . افندی ، بر کره حریفک یوزینه باقدقن صوکره - آیول ! او سؤالک جوانی حزیرانده ویریلیر ! - دیمش .

۶۳

بعض آدمار واردرکه بر کره تصادفاً کورشدیکی ویا حسب الجبوریه آشناق ایتدیکی بر کیمسه یه قرق ییلاق احباب نظریله باقوب آندن صوکره راست کلدیکی یرده یانه صوقولور ، لاابالیانه قونوشور . ایشته ، بو مقوله آدماردن بری آلکساندر دوما ایله بر دفعه کورشدکن صوکره بر کزین یولده راست کلهرک « او ! .. بون ژور ، عزیزم ! نصلسک ، کیفک ایچی ؟ » دینجه دوما — بون ژور ، دوستم ! اسمکز ؟ — دیمش .

۶۴

فرانسه آقاده میسی مؤسسارندن قونزادک وفتندن صوکره اصحاب ثروتدن بری ، متوفانک یرینه آقاده می یه داخل اولمق تشبثنده بولنور . آقاده می ، بونی قبوله حاضر لاندینی صیره ده اعضادن بری شویله بر نطق ایراد ایدر :

ایده میوب ، پادشاهك غایت عاقل و مقبول بر حبش ندیمنی
توسیط ایدر . ندیم ، آرقه سنه یول اثوابی کیوب حضوره
چیقار ، استانبوله کیتمک ایچون پادشاهدن اذن ایستر . پادشاه .
سببی صورار . « قتلرینی امر بیوردیغکنز قضیاریک یرلرینه قومق
ایچون استانبولدن پاپاس آلوب کتیره حکم . بلکه اندر مزاج
شاهانه کزه موافق خدمته موفق اولورلر » دیر . بونک اوزرینه
پادشاه قاضیاریک قتلرندن صرف نظر ایدر .

۶۱

برکون جاحظه بر آدم کلوب « سن پک چوق جواب مسکت
بیلورمشسک . بکا بر قایچ شی اوکرهت » دیر . جاحظ ، بونک
تعلیم اینه اوله جق شیردن اولدیغنی . طبعاً ظریف اولمه محتاج
بولندیغنی سویلرسه ده حریف ، طلبنده اصرار ایتمکله جاحظ
« فصل جواب مسکت ایسترسک ؟ » دیر . حریف « مثلاً بری
کلسه ده بکا « اشک — پزودنک ، » دیه جک اولسه بن اکا
قارشیلق نه دیهیم ؟ » دینجه جاحظ — نه دیه جکک ، « طوغرو -
سک ، حقک وار » دیرسک — دیمش .

۶۲

غایت صوغوق بر هواده افندیکنک بری باطوسنی ایلیکله یوب

شبهه یوقدرکه مقابلنده آخرتده جنتله مکافات ایلیه جکدر . زیرا
 باهله قبیله سندن اولوق بر بلای سیاه ایکن سن انارک خدمتکاری
 ایمشک . عالمده بوندن زیاده مصیبت اولورمی؟

۵۹

فاتح مشهور (قتیبه) باهله دن ایدی . مشارالیه ، بر کون
 بر اعرابی ایله قونوشورکن دیرکه :
 — نئم کبی باهلی ، فقط امیر اولسهک ممنون اولورمیدک ؟
 اعرابی — اویله دنائتله معروف بر قبیله یه انتسابی قبول
 ایتمم .

— یا ، باهلی اولورسهک اهل جنت اولورسک دیسه لر ؟
 — اهل جنت نئم باهلی اولدیغمی بیلمه مک شرطیه قبول
 ایدرم .

۶۰

بیله دیریم بایزیدخانه اطراف ممالکن محضر لر تقدیمیه ، قاضیارک
 مظلومندن ، پادشاهی اغضاب ایده جک صورتده ، شکایت ایدر لر .
 پادشاه ، جمله سنک احضاریله قتل اولمه لرینی فرمان ایدر . قاضیار
 هپ وزیر علی پاشانک آدماری ایمش . پاشا ، صاعقه غضب
 پادشاهیدن قورقدیغندن عفورینی بالذات استرحامه جسارت

کیزی بر شی سویلهدی . نه دیدی ؟ « ديه صورار ، صاغیر
ظرفادن اولمغاه : — قولانغه یستهدی کیتدی ؛ نه دیدیکنی
آ کلایه مدم — دیمش .

[مستظرفده کورولان بو فقره نی وزرادن برینه اسناد
ایدر لر .]

۵۸

قبائل عربدن (باهله) قبیله سی سائر قبیله لردن دون وخالقی
محمور ایمش . حتی او قبیله دن اولانلر بیله نسبتارینی انکار
ایدر لر مش . بر کون اعرابینک بری یولده کیدرکن بر آومه
ملاقی اولور ، دیرکه :

— سن هانکی قبیله دنسک ؟

— باهله قبیله سندتم .

— یا ! واه ، واه ، تأسف ایتدم .

— سنی دها زیاده اسفاندره جک بر شی سویله می ؟

— نه در ؟

— بتم باهله یه انتسابم خدمتکارلق طولایسیله دز .

— اعرابی ، حریفک البی اوپوب دیرکه :

— اویله ایسه ، مؤده سکا که سن اهل جنتسک !

— اهل جنت اولدیغمه نه دن حکم ایتدک ؟

— یا ، الله سنی دنیاده بویله بر مصیبه گرفتار ایمش ،

۵۵

بدبختان روزگاردن بر ظریف، امیدسز بر حالده خسته لاینر.
عیادتنه کیدن دوستاری « بر وصیتکنز وارسه سویلیکنز، یرینه
کتیرهلم. مقصدکنز حاصل اولسون » دیرلز. محتضر، مأیوسانه
تبسمله — مدت حیاتمه هیچ بر مقصدمک حصولی میدر
اولمامشدی، اولدکن صوکره می اوله جق! — دیمش.

۵۶

بر اوده، او صاحبی ایله کراجیسی اوتورورلر ایکن اوک
چاتیسی چاتیردامغه باشلار. کراجی « غالباً چاتیده سقطلق وار.
بر قاپچ کره دها چاتیردامشدی. شونی بر تعمیر ایتدرسه کنز »
دیر. صاحب خانه « قورقه بر شی یوق؛ چاتی تسبیح ایدیور »
دیخه کراجی — قورقارم، تسبیح ایده ایده وجده کلیرده
سجده یه قاپانیر. — دیر.

۵۷

آغزی قوقار بر آدم بر صاغیره راست کلیر. اکیلوب
قولاغنه کیزی بر سوز سویلر، کجر، کیدر. بونی کورن
ومراق ایدن احبابندن بری صاغیره « دمین، قولاغنه بریسی

پادشاه، بوختریفانه جرار لغه قهقهه نر له کوله رت حشمته
مأمولندن زیاده احسانار ایدر .

۵۳

بر فقیر آدمک مکتب آرقه داشنندن بری ، بر موقع عالی به
ارتقا ایدر . فقیر ، احسان مأمولیه آره لقدمه بر زیارتنه
کیدرسده اومدیغنه نائل اوله باز . بر کون اثنای مصاحبده ،
فقیره دیرکه :

— اولادکز وارمی ؟

— سکز یاشنده بر اوغلم وار ، افندم .

— مکتبده میدر . ؟

— اوت ، افندم .

— نه او قویور ؟

— حقوق قدیمیه رعایت ایتمیلره لعنت او قویور .

۵۴

بیوک فره درینک پدری کنیدیسی هیچ سومزمش . حتی بر
کون ولی عهدلیکن استغنائیمه سی مصرانه طلب ایتمکله فره دریق
— پکی ! سن بنم صلبکن کلش اوغلك اولدیغمی اعلان ایت :
او حالده بنم استغفامه حاجت قالماز ! — دیمش .

ایتدکنن سوکره، احسان امیدیه جزئی توقف ایدرسده برشی ظهور ایتینجه ظاهر، طیشاریده ویره جکلر دیه حضوردن چیقار. اما طیشاریده کندیسنه احسان ویرن اولماز. بلکه دارالسعاده آغایی معرفتیله ویریلیر خولیا سیله آغانک او طه سنه کیروب «افندم! عودتمه رخصت بیورلدی، کیدیورم» دیه آغانک اتکنی اوپوپ قارشیسندنه طورورسده «پکی، الله سلامت ویرسون! ممنون اولدق» جوابندن باشقه برشی آلهماز. اورادن باش مابینجی یه؛ باش کاتبه، باش خزینه داره ده برر کره باش اورور. لکن بو زیارتلر، ال اتک اوپشارده هپ بوشه کیدر. «احتمالدرکه باب هایونندن حقیقه جغم صیرده ویرلمه سی امر اولمشدر» دیهرک صوک بر امید ایله آق آغانک او طه سنه کیدوب «بن کیدیورم» دیه هر بریله آری آری وداغلاشیر. بوراده ده امیدینک بوشه حقیقدیغنی آکلاینجه همان کریسی کری یه دوزر. «نه یه دوندک؟» دیرلر. تکرار حضوره کیرمک ایستدیکنی سویلر. بعدالاستیدان تکرار حضوره ادخال ایدرلر. بادشاه، بونی کورنججه «خیر اوله؟ نیچون کلدک؟» دیه سؤال یدر. حشمت، زمین بوس اولدقندن سوکره دیرکه :

— افندیمز! راغب پاشا قولکنز، نبی بورایه کوندریرکن صاقین بادشاهدن برشی ایسته مه دیه تنبیه ایتدکنن باشقه یمینده ویردردی. انک ایچون قولکنز برشی ایسته مدم. طرف شاهانه کزدن برشی ظهور ایتینجه عجباً پاشا، افندیزه ده می یمین ایتدردی. دیه مراق ایتدمده آکلامغه کلام.

مضحکاتی ایشتمکله راغب پاشایه ، حشمتی کورمت ایستدیکنی سویلر . راغب پاشا « افندیمز! حشمت ، الحق ندیم خاص پادشاهیاری اولغه لایق بز بنده کزدر . فقط پک عارسز ، کدا چشم اولد . یغندن قورقارم که طرف شاهانه لرندن آله جنی احسانه قناعت ایتمیرک دها زیاده سنه نائل اولمق ایچون کستاخانه تصدیعاته قالمشوق صورتیاه افندیمزی بی حضور ایدر . حتی بر قاچ کره کندیسنی بالذات ، تقدیم ایتمکی نیت ایتمشکن بو ملاحظیه بناء جسارت ایده مدم . مادام که آرزو بیورولور ، تقدیم ایده می . اما ، قولکزده افندیمزدن استرحام ایدرم که اصلا برشی احسان بیورمیکز» دیر . پادشاه « پکی ، او یله اولسون» دیمه سیاه راغب پاشا آقشام حشمتی یانه چاغیروب « حشمت ! پادشاه سنی بندن ایستدی . فقط بر حالی واردر؛ کندیسنی احسان ایتدی که احسان ایستدی . ایستیلیرسه پک زیاده جانی صیقیلیر . بیلیرم ، سن عارسزسک . شاید احسان ویرلمه جک اولورسه ایسترسک . انک ایچون اول امرده پادشاهدن هیچ برشی ایسته میه جک که یمن ایتلمسک دیر . حشمت ده یمن ایدر .

ایرته سی کونی راغب پاشا ، حشمتی سرایه کوندریر . حضوره چیقار ، او قدر مجلس آراقار ایدر که پادشاه فوق العایه محظوظ اوله رق حتی اوچ کون سرایده آلیقور . وقتا که اوحنجی کونی رخصت انصراف ویریلیر ، حشمت حضوره کیروب عرض وداع

۴۹

استانبوله شو کونلرده عودت ایتمش بر ذات ایله:

— کوپرویه نه اولمش؟ بونی بوکلش؟

— نه یاپسون؟ کلندن کیدندن اون پاره ایسته مک ایچون

تام وضعیت آلمی... ا.ر

۵۰

ظرفای احبادن بر ذات، بر کون بالمناسبه بکا دیدی که:

— والدم اوتدین بری عادت ایدنمشدر: بن هر نه زمان صواقغه

چیقه جق اولسه « اوغلم! الله سنی پادشاهه شیرین کوسترسون! »

دیه دعا ایدر. شمدی، ایکی سنه در « الله سنی مبعوثلره شیرین

کوسترسون! » دیور.

۵۱

بر آدم، بر مجلسده رؤیا سیچه مدیکنی سویلدکده ظرفادن

بری — کیجه یاتارکن کوزلک طاقکز! — دیمش.

۵۲

حشمتک اوائل اشتهارنده سلطان مصطفای ثالث، بعض

۴۷

بر چوق مصائبه گرفتار اولان بر ظریفه، احبابندن بری
 «برادر! جناب حق بلا ومصیبتی سودیکی قولرینه ویریر.
 بو بالارده سکا اللهمک بر لطفیدر» دیدیکنده — بن او قدر
 لطفه مستحق دکلم! — دیمش.

۴۸

شاعر نهاد بك مصره کیدرکن یوسف کامل پاشا ایله وداع
 ایتدیکی صیرهده «افندم! اوراجه بر امر دولتکنز وارمی؟» دیر.
 کامل پاشا «بکا بر رهوار مصر اشکی کوندریر، یاخود عودتکنزده
 برابر کتیریرسه کنز ممنون اولورم» دیر. بو سپارش، نهاد بکک
 تمامیه خاطرندن چیقار. تکرار استانبوله کلوبده کامل پاشانی
 زیارته کیتدیکنده پاشا «نهاد بك! سزدن بر اشک ایسته مشدم.
 کتیردکزمی؟» دینجه نهاد بك، تلهفته — والله افندم.
 اونوقتدم! شمدی افندی میزی کوردم ده عقلمه کلدی! —
 دیر، کامل پاشا ده دیرکه: — سز کلدی کز یا، آرتق
 لزوم قلمدی.

البت ضرورت چکرسک « دیدی . « اسرافم نه در ؟ دینجه —
 دهانه اوله جق ؟ اعلی ایزماریت [آرتیق سیغاره لردن چیقاریلان
 توتون] طورورکن اونوزلق توتون اچچورسک ! طاووق خانی
 اوطه لری وارکن بشلک اوتلرده یاتورسک ! یکی جامعه دهکی
 کبابچیلری براقوب آشچی دکانلرنده یمک یورسک ! بونار اسراف
 دکلده نه در؟ — دیدی .

۴۶

فواد بک ای بر رسامدر . برکون توفیق افندی ایله باب
 عالی جاده سندن کچچورلردی . رسائل موقوته ناشرلردن بر
 کتابچی ، النده بر چوق فوطوغراف اولدیغی حالده ، قوشه رق
 کلوب بونلری فواد بکه ارائه ایله « بورسمار فلان فلان پاشا بک
 رسملری ایمش ، یاپدیروب عزته یه قویه جغم . رجا ایدرم . هانکیسی
 هانکیسنکدر سویلیور « دیر . فواد بک « بن تشریفاتچیمی یم ؟
 نه بیاییم ، باشقه سنه صور « دیهرک یورور . کتابچی بوسفر توفیق
 افندی یه دونوب « جانم افندم ، سز سویلیکنز ! « دینجه فواد بک
 کوله رک — آیون ، اوکا کندی رسمنی ده کوسترسک بیلمز !
 — دیدی .

آج ملڪن وفات ايتس فرض ايده رڪ هر پرينك حال وصنعتنه مناسب
 بر تاريخ سويله مشدى. اما كنديمى شاعر اولديغندن بوتارنخار
 حقيقتده تاريخ دكل ، محضا لطيفه قصديه سويلنمش ، ناموزون
 سوزلردر :

قيريله قيريله اولدى قيرمه جي سعدالدين

طاوانه مدي كيتدى طاووجي احمد

كبي . بو مناسبتله ، فقير دخي شونلري سويله مشدم :
 هجرت ايتدى عدم آباءه مهاجر احمد

درويش احمد هو ديوب كوچدى بقا دركاهنه

جلدى صويلدى آجلاق ايله باق مجلدك

قاورلدى قالدى واه يازيق قهوه جي عرب

آج قالمغه اولدى ايشدن ينه فارغ
 مردانه ثبات ايلدى مردانه جي شكري

بر كون ، لطائفنويس چابلاق توفيق افندى ، ضرورتندن
 بحث ايدوردى . فواد بك « مسرفسك ، اداره كي بيلمورسك :

۴۳

مطبعه عامرہ یہ یکی مأمور اولدیغمز صیرده برکون مدیر
 احمد مدحت افندی ، محرر حقیر ، دها بعض مأمور لر مطبعه نك
 بتون مشتملاتی ، هم صندوق امینی هم محافظه اشیا مأموری
 اولان فوآد بک دلالتیه کزیوردق . نوبت زیارت ، کتاب
 انبارینه کلدی . انبارك بر گوشه سنده ، تاوانه قدر پراکنده
 اوراق ییغلمش طور یوردی . مدحت افندی ، انبارچی یه
 « بونلر نه در ؟ » ديه صوردی ، انبارچی « افندم ، (مخرج) دیدگری
 ایشه یاراماز ، اکیسک کتاب فورمه لیدر » دیدی . مدحت افندی
 تکرار « نه کبی کتابلر ؟ » ديه سؤال ایتمکله حریف « عاشق
 غریب ، عاشق کرم ، کور اوغلی ، کامل الکلام ، مزراقلی »
 ديه بویله برطاقم کتاب اسملری صایمغه باشلا نیجه فوآد بک انبار جینک
 سوزینی کسوب — جانم ! برر برر صایوب نفس تو کته جککه
 « بونلر شول کتابلر در که هیمزک بویله جاهل قلمه سنه سبب
 اولمشدر » دی کچیور ! — دیدی .

۴۴

بر آره لاق مطبعه نك اداره سی پک فنا بوزلمش ، بویوزدن
 مأمورین وعمله فوق الغایه مضایقه ده قالمشدی . فوآد بک بونلری

۴۱

(قره کوز) غزته سی صاحب امتیازی فوآد بك غایت خوشکو ، ظریف ، حاضر جواب بر آرقه داشمزدرد . بر وقت ، مطبوعه عامر دهه ، ترجمان حقیقتده برلکده بولنمشدق . ترجمانده بولندیغمز اشناده مترجماردن بری که - یوموق ، کوچوک کوزلو ، باصیق بوزونلو ، الحاصل چهره زوکوردی بر آدمی - تأهل ایتم اوزره بولنیوردی . بر کون بوکا بر آدم کلوب اخیراً سوز کسدکاری خانم خانهدندن کوندرلدیکنی ، بر فوطوغرافنی ایستدکاری سویلدی . داماد بك « حاضر فوطوغرافم یوقدر : چیقارتیر ، یوللارم » دیدی ، متعاقباً فوآد بکه دونوب « عجبها هانکی فوطوغرافچی یه چیقارتسه م ؟ سبحه می ، فبوسه می ؟ نه دیرسک ؟ » دینجه فوآد بك — نه حاجت ! بر (بولدوق) کوچکی کوندریرسک . ایشته فوطوغرافم بودر دیویریرسک ، اولور بیتر ! — دیدی .

۴۲

برکون بونک یوزینه باقدی باقدی ده — والله ، بن سنک برکده اولسه م بوصوله عامردن صواقه چیتهمازدم ! — دیدی .

۳۹

ظرفادن برینه « انسان او قدر آغیر یوک طاشیمغه تحمل
ایدیورده نیچون بر شخص ثقیلک صحتنه تحمل ایده میور ؟ »
دیمشار . - یوک طاشیمقده اعضای بدن ، متحداً بری برینه
معاونته بولنیور . فقط ثقیلک صحتی وجودک معاوتی اولقسزین
یالاکزروحه تحمیل اولنیور ؛ روچ ایسه منفرداً بو ثقلته تحمل
ایده میور ! - دیمش .

۴۰

سر آمدان اذ کیای امتدن « ایاس بن معاویه ؛ بر کون
چارشیده کز رکن کوردیکی بر آدمی یاننده کیلرینه ده ارئه ایله
» بو آدم واسطلیدر ، قاققین عرب کوله سنی آرار بر مکتب
معلمیدر « دیر . صوکره تحقیق حال ایدرلر ؛ آیسک دیدیکی
کی ظهور ایدنجه . « بویله اولدیغنی نهدن بیلدکیز ؛ « دیرلر .
دیرکه : — یورورکن هر طرفه دقتله باقیوردی . بیلدم که
یابانجیدر . البسه سنده قرمزی چامور لیکلری واردی . بوندن ده
واسطلی اولدیغنی آ کلام . دائماً چوجوقاره التفات ایدوب
بیوکاره باقدیغندن مکتب معلمی اولدیغنه یقین حاصل ایتدیکم کی
زده بر غلام زنجی یه راست کلسه یاننه صوقولوب دقتلی دتلی
بامه سندن غائب بر کوله آزادیغنه حکم ایتدم .

بر دفعه دها «مرحت» دیر دیمز سالم بک هایقیهررق - به آدم !
 نه آصیلوب طور یورسک؟ قولیکی بن کسدمم یا ! - دیر .

۳۷

ظرفادن ضعیف، خسته لقلی، بر آدم بالطبع قیشدن هیچ
 خوشلانمازش، ایلك دفعه اولهرق زرده بر آصمه لئر بوداییچی
 کورسه یاز علامتیدر دیه سوینجندن حریقی طوتوب شاپ شاپ
 او پر مش !

۳۸

موزه مدیری حمدی بک مرحوم، ظرفادن ایدی. تنبلکمزدن
 کنایه اولهرق دیردی که : - بز ، اوتورمنی نه قدر سوهرز.
 محاوراتمزه دقت ایدکز. مثلاً، برینه صورارسکیز - پدر افندی
 نه یاییور؟ - نه یایسون، افندم ، اوتوریور؟ دیر - زرده
 اوتوریورسکیز؟ - دیرسکیز - قضی گوینده اوتوریورز - دیر.
 نردیه کیدیورسک؟ - دیرسک - احمد افندی، اوتورمنغه
 کیدیورم - دیر . بر بابا ، یاخود خواجه یازامازلق ایدن
 چوچوغی دائماً - ایتمه ، اوصاو اوتور! - دیه تکدیر ایدر.

آچار آچماز وجیهه بك - یا! بوكا «تعال» ده بكا «لاتعال»
 اوله می؟ — دیر.

۳۵

معلومدرکه بشر یوزغروش قیمتندده کی آلتون سکه .
 بین الناس «بشی بریرده» دیرلز. حتی «بر بشی بریرده کوزلر
 کوزلرم» نقراتی بر شرقی چیقمشدی. او تاریخلرده (بصیرت)
 غزته سی صاحب امتیازی علی افندی ایله باب عالی شیفره قلمی
 مدیری ظرفادن سالم بك مرحوم، بر کون برلکده بولندقاری
 صیرهده سالم بك زوکورتلکدن شکایت ایدر. علی افندی جیبندن
 بر «بشی بریرده» چیقاروب سالم بکه لطیفه اوله رق «بونی بیلدگی
 ایشته بوكا «بشی بریرده» دیرلر ، دینجه سالم بك — ها ،
 بیلدم، بیلدم، شرقیدر او — دیمش .

۳۶

سالم بك، بر کون بر قرائتخانهده غزته مطالعه سنه طالمشکن
 قولنک یاریسی یوق بر دیلنجی کلوب قارشیسنه کچر و متصل
 «مرحمت! مرحمت!» دیهرک قولنی کوستیر، طورور. سالم
 بك بر قاچ کره «عنایت اوله!» دیرسهده ینه کیتمز آصیلیر .

وقتیهه رجالدن بر ذاته بر صباح ، ثقیل الروح بر آدم
 کلیر . مکر حریف ، قوناغک اسکی صاحبنده دائما کلیر
 کیدر مش . براز اوتوردقن سوکره قالقار ، یرینی دکشدریر .
 صاحب خانه تبدیل مکانک سبئی صورار . حریف « افندم !
 بورایه ایکندی کونشی عکس ایدرده انک ایچون یریمی دکشدرم ،
 دینجه صاحب خانه — آی ، سن بوراده ایکندی به قدر
 اوتوره جقمیسک ؟ — دیمش .

۳۴

دور استبداده بر مأمور ، بیوک بر طرفه منسوب اولدقجه
 ویا ناظرلرک ، محاسبه جیلرک اللرینی آیاقلرینی اوپدکجه معاش
 آله مازدی . خارجیه کتبه سندن بر عرب ، متداخل معاشلرینک
 تسویه سیچون بر بیوک یردن استحصال ایلدیکی توصیه نامه ایله
 محاسبه جی فهمی افندی به مراجعت ایدر . محاسبه جی بوکا « پیکی ،
 فلان کون کل » دیه بر کون تعیین ایدر . یوم موعودک حاولنده
 بوذات محاسبه جینک او طه سنه کیدر . تمام قپودن ایجری کیره چکی
 صیرهده اوراق مدیری وجیه بک مرحوم ، که ظریف ، خوشکو
 بر ذات ایدی ، دخی معاش رجایی ایچون کلیر . محاسبه جی ،
 عربی « تعال ! تعال ! » دیه یانسه چاغیریر . برده ، آرقه سندن وجیه
 بکلده کیردیکنی کورنجه « سن نهیه کلدک ؟ » کی کوزرینی

۳۲

ظرفادن اعز اخوانمز علی امیری افندی، برده اقرباسندن
 بر ذات ایله برکون ایرغاد بازارندن چنبرلی طاشه طوغرو
 کلیوردق. رفیقمزک، اون بش یاشنده بولنان اوغلنه راست
 کلدک. امیری افندی چوجوغه « نزهه؟ » دیه صورتی .
 چوجوق — (کوهزه) [*] آلغه — دینجه، یوزینه شوبه بر
 باقدیده — زوزهک! — دیدی .

۳۳

اجبادن بر ذات نقل ایتدی: برکون بنی بر ایش ایچون
 مابیندن ایسته مشاردی. کیتدم. مسافر او طهسنه کیردم. او طهده
 بر ذات وار ایدی. سوکره او کړندم: داخلیه ناظری اسبق منیر
 پاشا مرحوم ایمش. امره انتظاراً او طهده ساعتارجه او توردق.
 بر آره لق پاسانک او توردینی یره کونش اورمغه باشلادی. پاشا
 بیزار اوله رق قالدی، یرینی دکشدردی. اما متصل کولیوردی.
 دونوب بکا دیدی که: «شمدی، سز بنم نهیه کولدی کمی مراق
 ایتمشکزدر: خاطر مه تحف بر فقره کلدی ده انک ایچون کولدم»
 دیه شو فقره بی سویلیدی:

[°] مزاح غزته سی.

بکری مصطفی، قیشین غایت صوغوق برکونده، طاووق
بازارنده کی میخانهلرک برنده قفای ایجه قیزدرقدن صوکره
قلقار چارشی به کیدر. بتون اصناف، صوغوقدن دکالرینه
چکامش اولدقلرندن مصطفی اورتهده کیمسه کوره مینجه آوازی
چقدیغی قدر اوچ کره « بره ترهسار!» دیه نعره آتار. طیشاری
فیرلایان فیرلایانه! مصطفی، بوناری کورنجه: — وای
نهده چوقمش! نهده چوقمش!.. — دیر.

۳۱

مشارلیه، برکون بعض ذوات ایله صحبت ایدرکن بالمناصبه
ارزنجانک آیارندن بحث آچهرق « بزم طرفک آیلری باشقه
طرفارک آیلرینه بکزه مز. خلقه نازک و تریه لیدرلر. حتی بر
آی، اوزوم یمک ایچون بر باغه کیرسه قطعاً زیانکارلق ایتمک
شویله طورسون صالحیمی بیله ایله قوبارمیوب دانهلری برر برر
آغزیله آیر ویالکمز صوینی امر، براقیر؛ بر صورتده که اصلا
طوقونامش ظن ایدییر « دیدیکی صیردهده اوطندن انجری
اشراف محلیه دن برینک کیردیکنی کورنجه قیام ایدرک —
مشاء الله! بیورسونلر! ایشته شو دانلردهده صوکرکز: دمیندن
بری اذکار جمیه کزله مشغول اولیوردم — دیمش.

شفتالی تقدیم ایدرم «دیسه سیاه توفیق بک دیرکه: — بزده بالماقباله
سزه تقدیم ایدردک، اما بزمنکی تویلو!..»

۲۹

بر رمضان، محمود کمال و توفیق بکلره برچوق ذوات افطاره
گمشار، بعدالطعام بر آز آرامدن سوکره ادای صلاته قیام
ایدلیکی صیره ده مسافرلردن بر چوغی، ایشاری اولدیغندن بحث
ایله برر برر صاووشورلر. بونک اوزرینه توفیق بک، حضاردن
وادبادن معلم فنی افندییه — کاشکی نمازه طعامدن اول قیام
ایتسه یدک! — دیمش

۳۰

ارزنجانلی حاجی عزت پاشا مرحوم، سیواسده والی ایکن
نهمان حکومت قوناغنه کلسه عرض حال ایچون قارشینسه چیقان
اصحاب مصالحی کورنجه «نه ده چوقمش! نه ده چوقمش!» دیرمش.
بری مراق ایتمش، نیچون دائماً بویله سویلیدیکنی صورمش.
پاشا، کوله رک «قارشیمده غلبه لک کورنجه بگری مصطفانک
حارشیلیماره سویلیدیکی خاطر مه کلیرده» دیدکن سوکره نقل
ایتمش که:

۲۶

بر ذات ، محمود کمال بکے ، نشر آثار ایله متوغل بر تیج
 شارلاتانی ثنا ایتدکن صوکره — انار کندیلرینی طانتدیار ؛
 فقط سز ... — دینجه کمال بک — بو ، بر نتیجه طبیعیه در ؛
 زیرا بز بیلمک ایچون او قودق ، انار بیلمک ایچون او قودیلر —
 جوانی ویریر .

۲۷

زیارت متوالیه سیله تحمیل بارمشاق ایدن ثقیل الروح بر آدم
 بزکون ینه محمود کمال بکے کلهک تزوج ایتک ایستدیکی بر قیزک
 ابونیی آغیرلق اوله رق مهم بر مبلغ طلب ایتدکارندن غوث
 وشکایتله « بو تکلیف بکا پک کران کادی . عجبا نه یاپسه م ؟
 اوزرمدن شو آغیر یوکی نصل آتسه م ؟ » دینجه کمال بک —
 هیچ تلاش ایتمه ! سن اویله بر آدمسک که یالکیز زوجه که دکل ،
 آشنالریکده آغیرلق ویرمکه صیقتی چکمزسک ! — دیر .

۲۸

محمود کمال بکک برادری احمد توفیق بکے آشنالردن بر
 ساده رو ، تویدسز نوعندن بر شفتالی کتیره رک « سزه تویدسز بر

۲۴

شاعر هر سگلی عارف حکمت بك مرحوم، بر کون مجاسنده
 ابدادن. ظرفادن بر چوق ذوات بولندی صیردهه حسن و آندن
 وارباب حسندن - پرده بیرونانه - بحث ایده رک دنیا ده کورلردن
 باشقه سولمکه شایان برشی اولدیغنی سویلر. امین پاشا زاده محمود
 کمال بك سکوت ایدرمش. حکمت بك، کمال بکه «نیچون سکوت
 ایدیورسکنز؟» دیه بیان شکایت ائتمه سیله کمال بك - شکایته
 لزوم وارمی؟ سز سودیک کیزی سویلیورسکنز، بسویله دیک کیزی
 سویورز - دیر. حکمت بك، بو جوابدن پک محظوظ اولور.

۲۵

کندی ادبیات معلمی عد ایدن بر جاهل، بر مجلسده
 ادبیاته و ادبیات کتابلرینه دائر بر طاقم مطالعات سیخفه سرد
 ایده رک نهایت، موضوع بحث ایتدیکی «حشوملیح» و «حشوقبیح»
 بر مثال بولمق ایچون دقیقه لرجه سربجیب تفکر اولدقده حضاردن
 محمود کمال بك دیرکه :- افندی! نیچون دوشونیورسکنز؟ بر
 ساعتدن بری سویله دیک کیزی سوزلر، عموماً حشو قبیحه، بزم
 سکوتمزده حشو ملیحه پک کوزل بر مثال تشکیل ایدر!

اودخی تاریخدر» دیدیکنی اوزمان نشر اولنان (حقایق الوقیع) غزتمسندن نقلاً شعرا فصانه یازمشدم. فقردینی اوقویان محمود کمال بک، که مشارالیهک مهرداری امین پاشا مرحومک مخدومیدر. «حقایق بونی یا کاش یازمش. حقیقت او یله دکل، ملا بکه اسناد اولنان او سوزلرده کامل پاشانکدر. حتی کرک تاریخ، کرک عباره پاشانک کندی یازیسيله موجوددر» دیدی.

۲۳

آطه لر متصرفی محمد امین پاشا مرحوم، ده اول بر یرده متصرف ایکن محلی مکتب اعدادیسنک توزیع مکافاة رسمت اجراسی مناسبتيله بر نطق ایراد ایدهرک بونده علوم و معارفک فواید و مزیاتندن بحث ایدر. حسن حالی نسبتنده محروم علم و دانش اولان نائب افندی. نطقی دیکه دکدن صوکره «جانم، افندم، وقتيله تحفه وهبیلر، سبحة صبیانار، مزارقی علم حالرکی بیوک کتابلر اوقونوردی. شمعی اوقونان کتابلردن داعیکز برشی آ کلامیورم» دیمه سيله مشارالیه - افندم، او یله بیوک کتابلری انجق سزک کبی بیوک عالملر اوقور، مکتب چوقوقاری اودرلو کتابلردن نه آ کلاره؟» دیر. نائب افندی، مفتخرانه حضاره نگاه ایدهرک - واقعا، اورامی ده او یله! - بیورور.

کلیرلر. مخدوم بکلر، قرابت صهریه لری حسبیله چو جو قلقارندن
بری دائما یالی یه کلیرلر کیدر لرکن نسله بر مدت کله مه مشار .
پاشا، بونلری کورنجه، حضاردن برینه : — بکلر بویودیلارده
آرتق بیلجی اونوتدیلر! — دیمش .

۲۰

محروقی زاده علی بکک خانه سی محترق اولور. سوز و کداز
ایه کامل پاشا مرحومه کیدر . پاشا، بونی کورنجه — او ! ...
بیورک، ایکی قاورلمش بک ! — دیر .

۲۱

کامل پاشا، وکلادن بر ذات ایله شطرنج اوینارکن عجم
ایلچیمی کلیر. پاشا، ایلچینک بر ایشدن طولانی شکایته کلدیکنی
حس ایتدیکنندن — غریب تصادف! شاهه « کیش » دیرکن
سز کلدکنز! — دیر .

۲۲

کامل پاشانک، شیخ الاسلام ملامختار بکک مشیختنه دأرسو یلدیکی
تاریخ ایله ملام بکک « بو تاریخک جائزه سی (نظر قبول) اولوب

اعظم بر مکی عطا ، رشید پاشایه عرضحال ویریر . حلیم افندی
 ذاتاً پلاسپوش دینیه جگ قدر قیافتسز بر آدم اولوب او ییل
 ایسه البسه تدارک ایده میهرک رنکی صولوق ، دوکملری قویوق
 برستره و یرتیق ، یامه لی بر مست ایله قالمش اولدیغندن ویردیکی
 عرضحاله ، احتیاجاتی برر برر صایوب دوکدن سوکره
 « دستم تهی والبسه یه اولان احتیاجم ایسه اوزرمدن بدیهی »
 دیمش . پاشا عرضحالك بو فقره سنی اوقودقن ، بر کره حلیم
 افندی یه عطف ننگه ایتدکن سوکره کولوب مأمولنک قات قات
 فوقنده احسان ایدر .

۱۸

دور سابقده معاشارک سکنز طقوز آی تداخلده قلدیغی
 اولوردی ! بر کیجه بر مجلسده ، معاشارک چیقمامه سندن ، تداخالک
 سکنز نجی آی بی تیروب طقوزنجی آیه باصدیغندن بحث اولنورکن
 حلیم افندی : — هله بر آز صبر ایدهلم : طوغورمه سنه شونده
 برشی قلمدی ! — دیدی .

۱۹

یوسف کامل پاشا مرحوم ، بیکده کی یالیسنده اقامت ایلدیکی
 تاریخارده ، بر بیرام مصطفی فاضل پاشانک مخدوملری تبریکه

جانب افندی آرقه‌ده کیدر لرکن بر دینچی حالت افندیدن تسأل
ایدهرک «الله سنی پادشاهه شیرین کوسترسون!» دیدکده حالت
افندی — سن او دعایی آرقه‌مدن کلن افندی‌یه ایت! — دیمش.

۱۶

سلطان محمود زماننده، روسیه طرفندن درمیان اولنان
تکالیفک رد و قبولیه حرب و صلح شقارندن هانکیسنک اختیاری
مناسب اوله جغنه دائر بعض عقلا و کار آشنایان طرفندن لایحه‌لر
تنظیم و تقدیم اولندیغی صیره‌ده عزت ملاده بر لایحه ویره‌شدی.
لایحه‌سنک نه نتیجه حاصل ایتدیکنی آکلامق ایچون ملا،
هر کون ماینه کیدر مش. بر کون ینه کیدوب، بعض قرنا
و بندکان ایله کورش‌دیکی صیره‌ده قیزلر آغاسی، عزت ملاته
«جانم، نه‌تلاش ایدیورسک [ایمپراطوردن کنایه] اوبالیقچی‌یه
تاجی بز ویرمدکمی؟ ویردیگمز کبی ینه کری آلیرز!» دینجه
ملا — یاربی! شو عربک عقانی بر کیجه‌جک اولسون بکا احسان
ایتده راحت اویقو اویویه‌یم! — دیمش.

۱۷

ظرفای کتبه‌دن حلیم افندی، بر رمضان یاره‌سز، بر طرفدن
بیرام دخی یا قلاشدیغندن مضطر قاهر ق احسان رجاسیله صدر

دور محمود ثانی رجالدن مشهور حالت افندی به « یکیچریلر طرفندن ال پیدا ایتسه کز » دیه بعض نداسی طرفندن اخطار اولندقده « آدمی حایمی به دوندورورلر ! » دیمش.
تاریخ جودت

۱۴

سلطان محمود ثانی، بر رمضان، معتادی اوزره، بایزیده بر دکانده اوتورورکن وزرادن برینک اون اون ایکی یاشنده بولنان اوغلنک کچدیکنی کوروب اطوار و رفتارندن نجیب بر خاندانه منسوب بولندیغنی تفرسه مقرر بارینه « کیمک اوغلیدر؟ » دیه صورار . « فلان قولککزک اوغلیدر » دیرلر. پادشاه، چوجوغنی حضورینه جلب ایله « آدک نه در؟ » دیر . چوجوق ؛ اسمنک نام پادشاهی به مطابق اوله سندن « محمود » دیمی مخالف دأب ادب کوره رک یالکز مخلصنی بیان ایله — « ندیم » قولککز ! — دیر پادشاه، چوجوغت بویاشده ابراز ایلدیکی اثر ذکا و فطنتدن غایت محظوظ اولور .

۱۵

سلطان محمود عصری رجالدن جانب افندی که پک چرکین بر آدم ایمش . او نه قدر چرکین ایسه مشهور حالت افندی ده او قدر یاقیشیقی ایمش . بر آلالی کونی حالت افندی اوکده،

۱۲

شیخ الاسلام زنبیلی علی افندی، برکون خانه سندن طیشاری
 چیقدیغی صیره ده حولیده بر آدمک سلامه طور دیغنی کوروب
 بعد السلام «نه ایسترسک؟» دیه صورار . حریف «بر دکرمن
 ایشی ایچون فتوی ایسته مشدم . احسان بیورلمدی» جوابی
 ویریر . علی افندی «نه زمان؟» دیر . حریف «دون» دینجه
 - نوبتکه قاتلان! - دیر .

۱۳

سلطان مصطفای رابع، برکون دفتر دار حلیمی افندی یه
 «عسا کر جدیده تنظیم اولمدقجه اوروپا ایله باش اولنه میه جق .
 نه یاپلم؟» دیدکده حلیمی افندی «یکچیری نظام آلتنه آلهلم»
 دیمه سی اوزرینه «آنار نظام قبون ایدرمی؟» دیمکله «اوت ،
 قبول ایدر» دیر . پادشاه «سن سند ویریر میسک؟» دیر .
 بلا تردد «ویریرم» جوابی ویریر . صوکره سلطان مصطفی ،
 یکچیرلرله برک اولمه سه بویله سند ویره جک درجه ده قوی سوز
 ویرمزدی دیه حلیمی حقنده شبهه یه دوشمش وشاید بوسری
 یکچیرلره کشف ایدر دیه خوفندن ناشی حلیمی افندی نی موصل
 متصرفلیغیه استانبولدن تبعید واثنای راهده نفی و متعاقباً اعدام
 ایتمشدر .

ایتدیکی آدملری بسلامتک ایچون عمارت یادرمه می طوغرومی
شاشیله جق شیدر! - دیمش .

۱۰

تیموره وزیرک ایدن خواجه شهاب الدین، خراب برمسجدی
بیقیدیروب یکیدن یادرملق مراد ایدر . هدمنه باشلانندی
صیرهده ظرفادن بری چکرکن کوروب « بونی کیم بیقیدیروب؟ » دیه
صورار . « خواجه شهاب » دیرلر - الله الله ! شهاب ، تیمورک
صاغاغنده عبادک خانهلرینی خراب ایدردی . شمیدی ده معبودک
حانهسنی خراب ایدیور! - دیر .

۱۱

ظرفدن بری دکیز حمامنه کیروب فقط یوزمک بیلمدیکندن
مردیوهنک باصامقلرندن برینک اوزرنده بوزلمش طورورمش .
آشنالردن بری ، بونک حالنی کورمکله یانه کلوب « یوزمک
بیامیورسک غالباً؛ طور، سکا تعریف ایددی » دیدکنن وقوللرینی
آچوب بر ایکی کره یوزرکی حرکت ایتدردکنن صوکره
« ایشته بوندن عبارت . بو قدر جق شیئی حیوان بیله یاپار »
دینجه ظریف — آفرین به! بکا حیوانلقمی اوکره ته جکسک؟
— دیمش .

۷

بر کنج افندی، کندی کبی کنج بر رفیقی احبابندن
برینه تقدیم ایدهرک دیرکه :

— افندی بی سزه تقدیم ایدرم . زمانمزه ک چوق صاحبه
بازانلر ننددر .

— یاء دیمک که اکلنجه غزته لرندن برنده محررک ایدیورلر؟

— خیر، بر مجلس عالیده ضبط کاتیدر .

۸

بر مجلسده، وقتی آ کلامق ایچون هرکس ساعتنه باقار :
هیچ برینک ساعتی برینککنه اویماز . ساعتہ باقدق یالکز بر
کیشی قلمش . «سن ده باقسهک آ» دیمشار . «ساعت طاشیمق عادتہ
دکلدر» دیمش . «نیچون؟» دیه صورمشلر . — سزه کبی وقتمی
شاشیرماق ایچون — جوابی ویرمش .

۹

ظلمه دن بری، بر عمارت یاپدیورمش . ظرفادن بر ذات
اورادن چکرکن بنایی کوروب نه اولدیغنی وکیمک یاپدردیغنی
تحقیق ایتدیکنده — زمان اداره سنده فقر و ضرورته دوچار

چیندیغنی، زرده کسلدیکنی بیلمه مش اولسه یدم نه دیه جگمی
بن بیلیردم! — دیمش .

۴

ظرفادن برینه «باران بلا نه در؟» دیه صورمشار. — صوباً
بورولرندن طامالایان ییس صورلره ینجره لردن صوقاغه دوکولان
چرکابلردر — دیمش .

۵

ینه ظرفادن برینه «تلسز تلفون دیدکلی نه اولیور؟»
دیمشار. — هوئی سوزلر تعاطیبی ایچون مکمل بر واسطه!
— دیمش .

۶

کریه الصوت بر آدمک باغیره باغیره شرقی سویلدیکنی
ایشیدن بر ظریف دیمش که: «بعض عقائد باطله اربابی بايقوشک
فریادینی بر کیمسه نك موتنه علامت صایارلر. بنده او اعتقادده
بولنسه یدم شو حریقک سستی ده مطلقا بايقوشک هلاکنه علا -
متدر دیردم» دیمش .

طقوزنجی فصل

ظرفایه، اذکیایه، ندمایه، دال قاروقلره، مضحکله، مقلدله
متعلق لطائف

۱

ظرفادن برینه «فقره لر ایچنده اک چوق هانکی فقره خو-
شکزه کیدر؟» دیه صورمشار. - هانکی فقره حال و موقعه
مناسب ایسه - جوابی ویرمش .

۲

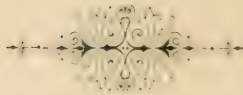
ظرفادن بری ذوق سلیمدن محروم بر آدم حقنده دیمش که:
- بو، او یله بر آدمدرکه ظلمتی نوره ترجیح ایدر. بلبل آوازی
ایشته «امان، نه بد سلی حیوان!» دیر.

۳

بر ظریفه «آلتون حقنده نه دیرسک؟» دیمشار. - نره دن

۵۸

کنج بر افندی، نشانلیسنه کوندرمک اوزره النده برکتاب
 طوتمقده اولدیغی حالده، رسمنی چیقارتیر. کورناردن بری
 «عجبا، النده طویدیغی کتاب نهکتاییدر؟» دینجه سؤالی ایشیدن
 بر ظریف - «مرشد متأهلین» - جوای ویریر .



صاچلارینی تمام ایکی ساعتده تنظیم ایتمکه پک صیقلدیغنی سویلدکده
ظرفادن بری - قیز، صاچکزی تنظیم ایله اوغراشدیغنی مدت
سز صیقلماماق ایچون طیشاری چیقملیدکز! - دیمش.

۵۷

بر مسامرده قادینک بری، حکایه نویساردن برینک یاننده
بولنوب مصاحبتته کیریشیر. سوز، شرقده جاریه اخذ واستفراشی
اوزرینه انتقال ایدر. قادین، محرره دیرکه:

— بالفرض، بن شو حامله برجاریه اولمش اولسه نه قدر
بها تقدیر ایدردکز؟

محرر قادینی یوقاریدن آشاغی سوزدکدن سوکره:
— سزه طوغروسنی سویله می؟ بن کندم آله جق اولسه
ایکی یوز لیرا ویریردم.

— بویله، اوزرمده کی مجوهرات وسائره ایله برابر می؟
— اوت.

— لکن، یالکز مجوهراتم ایکی یوز لیرا ایدر.

— بن آنلری ده حسابنه قاتم، ماتام!

[شاعر احمدی ایله تیمورک حمامده جریان ایدن محاوره سنی
فرنکلر باقکیز، نه شکله قومشار!]

کوستیرسهك ياپارم « دیدم . » پکی « دیدی ، کیتدی . شمندی
سزی کتیروب بکا ازانه ایله — سز زده ایشتمش اولدیغکنز
وجه ایله — « ایشته ، بونک کبی اوله جق » دیدی .

۵۵

اختیار بر زنکین قادین ، طورونی یرنده کنج ، کوزل
بر آدمله ازدواج آرزوسنه دوشوب فقط هر نه زمان دلی قانلی به
تکلیفده بولنسه جواب رد آیرمش . بر کون ینه تکلیفنی تکرار
ایله دیمش که :

— آ افندیجکم ! نیچون تکلیفمی قبول ایتمورسکده بی
بویله اوزیورسک ؟

دلی قانلی — حمد اولسون ، والدهجکم ! بن قناعتکار بر
آدم ، بورجمده یوق .

— یا ، بورجک اولسهیدی ؟

— اوزمان بلکه ثروتکزدن استفاده ایچون تکلیفکزی

قبول ایده بیلیردم !

۵۶

کنج کورنمک ایچون اکره تی صاچ طاقان بر قادین ، بر
مجلسده یکی طوتدینی خدمتچی قیزک . عجمیلکی مناسبته

۵۳

غایت چرکین بر آدم، کندینہ یوز ویرمین برقادیئہ طاریابوب
 « ہلہ شو مایمونہ باق ! » دیخہ قادین « طور ، مایمون نصال
 اولور سکا کوسترہیم » دیہ حریفک صورتنہ بر ال آیینہ سی
 طوتوب « ایشته ! » دیمش .

۵۴

جاحظ — کہ غایت چرکین ولقمہ کوز بر آدم ایدی: حتی
 لقمہ کوز اولدینی ایچون « جاحظ » دینلمشدر — نقل ایدرکہ:
 برکون یانمہ بر قادین کلوب « جانم افندم ، سزدن بر شی رجا
 ایدہ جکم » دیدی. « بیورکز » دیدم . « چارشیدہ بر ایشم وار.
 او ایشک کورلمہ سی ہمت ومعاونتکزہ محتاج . زحمت اولمازسہ
 برابر کیدہلم » دیدی . « باش اوستنہ ! » دیہرک فادینہہ برلکدہ
 چارشییہ کیتدک . بر قویومجی دکاننک اوکنہ کلدیکمزده قادین
 قویومجی یہ بنی اشارتہ « ایشته ، بونک کبی » دیدکدن صوکرہ
 کوزمک اوکندن غائب اولدی. متحیر قالدیم. صوکرہ قویومجی یہ
 ایشک اصلنی صوردم . قویومجی دیدی کہ « بو قادین دمیندن بکا
 کلوب بر کوموش لوحہ اوزرینہ شیطان رسمی نقش ایتمکلکمہ
 ایستدی . بن « شیطانک نہ شکلدہ اولدیغنی بیامم : اورنکینی

۵۰

بر مجلسده ایکی ظریف آرمسنده
 — شو ، قارشیده کی خاتمی کوریور میسک؟ هانیا کوکسنده
 کندی کبی غایت ظریف بر ساعت وار .
 — اوت ، کوریورم .
 — ظرافتده کندپسیله ساعت آرمسنده بر فرق وارمی؟
 — وار: ساعت انسانه وقتی بیلدیریر ، اوایسه اونوتدورور .

۵۱

نسوان معتبره دن بری ، آلسکساندر دومنک بر رومنسنده
 کبار صنفنه منسوب بر قادین آغزندن سویلدیکی سوزلردن
 طولایی حدت ایده رک بر جمعیتده ، دومایه دیرکه « موسیو !
 رومانکنزده تعریف ایتدیککنز کبار قدینلری زرده کوردکنز؟
 دوما دیرکه: — زرده کوره جکم ، مادام؛ کنسجلمکده بزم اوده !

۵۲

بر شیق بک ، عرض محبت ایلدیکی ظریف برقادینه «سزی
 روحم کبی سورم « دیدکده قادین کوله رک — جسمم کبی دیسه .
 کزدی دها مناسب اولوردی — دیمش .

عفتدن چیقیمیہ جقارینه یمن ایتدیر لر ایش. بر کون سرایه
آلینه جق بر قالدین، رسم تحلیفنی اجرا ایدہ جک اولان مأموره
او قدر دلبازلقار، عشوه کارلقار ایش که مأمور بونک یوزینه
باقوب باقوبده :

— مادام ! یا ، یمنکنزی بوزه جقسکز ؛ یاخود کوستر-
دیکنز شو طور وادال ساخته در ! — دیش .

۴۸

فرانمز شاعر لرندن بزی ، طائفه نسواندن بعضلرینی
هجو ایش. قالدینار شاعری دوکه دک انتقام آلمغه قرار ویر مشلر.
بر کون بر تنها محله صیقشدیروب دوکه که باشلایه جقاری
صیرهده شاعر دیش که :

— بتم تعداد ایتدیکم صفتارله متصف اولمیان قالدینار بکا
طارمازلر ، اما اوصفتارله متصف اولانلرینی دوکه دک
اولدرسه لر بیه حقاری واردر ؛ چونکه عیبلرینی میدانه قویدم.
بونک اوزرینه قالدینار برشی یاغمه مقتدر اوله میوب شاعری
صالیور مشلر .

۴۹

ظرفادن بری « قالدینار اوتوزندن صوکرده کری قالیر بر آصمه
ساعتدر » دیور .

۴۵

بر قادین بر رسام ایله مناسبات غیر مشروعه ده بولنورمش.
 برکون قادین، کوچوک اوغلیله بر مجلسده بولنورکن چوجوغن
 باباسنه پک زیاده بکزه دیککی، عادتاً بااسنک تصویرکی کبی اولدینی
 بیان ایدیلنجه قادینک حالنه واقف اولاناردن بر ظریف —
 هم اوله تصویرکه ظن ایدرسک، فلان استادک اثر صنعتیدر!
 — دیمش.

۴۶

بر جمعیتده، کنج وکوزل بر قادینک یانه تربیه سز بر حریف
 اوتوروب قادینله صحبت و مناسبت پیدا ایتمکک چالیشیرسه ده
 قادین بوکا یوز ویرمز، آرقه سنی چو یروب باشقه زیله قونوشور.
 دیرکن قادینک فستانه بر بوجک چیمغه باشلاز. حریف بونی
 قادینله کورشمکک تمام بر وسیله عد ایله سوينه رک — مادام!
 آرقه کزده بر حیوان وار» دیر. قادین دونوب حریفکی کورنجه
 وای، سزمیسکز، موسیو! بیلمیوردم! — دیر.

۴۷

بروقت، فرانسه سرای حکمدار یسنه آینه جق فدیناره دائره

عرض محبت ایده بیلمکه حق قازانمشم؛ سزی سومشم؛ حتی اعلان
عشق دخی ایده بیلمشم . برده او یاندم که رؤیا ایمش ! فقط
رؤیا شو مسعودیتار مدن یالکنز قرالغمی المدن آلدی ؛
ماعداسی حالا باقیدر .»

۴۳

برقیز ، کندیسنی زورله سودرمکه چالیشان بر کنجه
دیرکه : — جانم او قدر اوزرمه دوشمه ! دنیاده قرق ارکک
سوه جک اولسه ماک سوکره نوبت سکا کلیر .
کنج — دها اینی یا ایشته ! بنده سنک بندن سوکره
برینی دها سومکه راضی اوله م!

۴۴

عاشق و معشوقه آره سنده

معشوقه — امین اولکه بو عالمده سندن سوکره کیمسه
سومیه جکم .
عاشق — اوله ایسه دها پک چوق زمان بکله مکلکم لازم!

— نه وار؟

— بزم آرابه جي قيزکڙي مادمازلي قنديروب قچيرمش!

— ڪرچکمي سويليورسڪ؟

— نه يالان سويلهيم، مادام! بر ساعت قدر اوليور.

— اي واهار اولسون! بو آقشام بي کڙمکه کيم کو توره بڪ؟

۴۱

بر وقت يارسد قادينار بر آقاده مي تشکيلنه قالمشمار. بر چوق قادينار بومقصد اوزرينه اتفاق ايمشار؛ اما آقاده مي تشکيله موفق اوله سامشار؛ زيرا ايجارنده الك کنيج اولانار دن ايکي قدين کاتب واک اختيار اولان بري دخي رئيس اوله رق انتخاب اولمق لازم کلاکده جمله سي ده الك کنيج اولمق دعواسنه قالميشوب اختيار اولمغي ايسه کيمسه قبول ايمه مش.

۴۲

وولتر، عصری کبارن سواندن برينه اعلان عشق ايمکي مراد ايدوب شو مآلده برقطعه تنظيم و تقديم ايمش:

«رؤيا بوياء رؤياده هر شي ممکندر. بنده رؤيامده قرال اولشم و او حالده شمديکي پس بايه لکمدن چيقديغ جيتاه سزه

۳۸

بر قولرا زماننده، پارس بولو ارلرینک برنده زند و دستلقه
مشهور بر آدم، قولنه قارت بر قاری طاقمش کیدرکن
دوستارندن بری قولاغنه دیرکه :

— قولکنزده کی کالنی بولمش ده کچمش بیله !

— اوت، قولرا مناسبتیله بزم دوقتور کالنی بولمامش

شیلردن نبی منع ایتدی ده...



۳۹

پارسلی بر آدم، بر چوق زمانلر هر آقشام مصاحبت ایله
امرار وقت ایچون برقادینک خانئسنه دوام ایدرمش. زوجه سی
وفات ایتمکله هرکس بو قادینی آله جق ظن ایتمش. حتی احباسندن
بعضاری طرفندن اجرای تشویقات بیله اولمش. موسیو جواباً
دیمش که : — انکله ازدواج ایتمک قولای. لکن صوکره
کیجه لرمی نزهده کچیره می؟



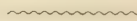
۴۰

خدمتچی قادین تلاش ایله مادامک او طه سنه کیره رک دیرکه :

— مادام! مادام!

۳۶

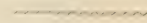
برموسیو، النده بر قوطو، قوشه قوشه کیدرکن احباسندن
 بری راست کلیر، دیرکه:
 — عزیزم! او الکنده کی قوطوده نه وار؟
 — بزم مادام بدنن صوکه مودا بر شاپقه ایسته مشدی ده
 آلم، اودر.
 — یا، بویله نیچون قوشه رق کیدیورسک؟
 — مودا دکشمه دن یتشدیره یم دیه.



۳۷

عاشق ایله معشوقه

عاشق — ای: آرتق هر پوسته بکا مکتوب یازارسک،
 دلکی؟
 — بر شرط ایله.
 — نه در او شرط؟
 — مکتوبلر می او قودق دن صوکره بیرتوب آتمق.
 — امین اول! ایسترسک او قومه دن بیرته یم.



خبر ویرمشار . — غوغا ایدرکن بر برینه « چیرکینسک »، یا خود
 « اختیارسک » دیدیلرمی ؟ — دیمش، « خیر، دیمدیار » جوابی
 آنججه — اوپله ایسه آرملرنی بولمق قولایدیر ! — دیمش .

۳۴

بر مسامرده، فحشک ذمنه وعفتک مدحنه دائر صحبت
 ایدلدیکی صیرهده سوء شهرته مالک برقادین، فحشدن بحث ایتدکجه
 کندیسنه تلمیحاً سوز سویلین بر ظریفه — عفو ایدرسکیز،
 افندی! بن لوازم عفتی هرکسدن ای بیلیم» دینجه — شبهه سز،
 مادام! نیته کیم جزا فانونی احکامنی ال ای بیلنر جرم وجنایتله
 مألوف اولانردر — جوابی ویرمش .

۳۵

لسانه کلش کبار نسواندن بری، وولترک بر مجلسده کندیسبی
 ایچون آشفته در دیدیکنی خبر آنججه وولتره کیدوب ایضاحات
 ایستره. وولتر دیرکه مادام! بکا بهتان ایتشار؛ چونکه بنم اوپله
 هرکسک معلومی اولان شیاری سویله مک خلاف مشربمدر .

کورورلر. قیز، امثالمنز کوزلردن ایمش. ح . . . بکزاده
 طفلییه، بوناری ارائه ایند — اوغلان، طفلی! اکر شو قیزی
 طوتوب اوپه بیلیرسهک سکا بر «بشی بر یرده» وار! — دیر .
 طفلی، «بشی بر یرده» بی ایشیدنجه اراده می الدن کیدر. قیزی
 یاقه لادینی کبی شاپیر شاپیر اوپمه باشلار! . . . قیزده برواویلا!
 قوجه قاریده بر صالدرش! طفلی هونکور هونکور آغلیه رق
 قوجه قارینک الیرینه صاریلیر. قوجه قاری، صوپاسنی چکمش
 اولدینی حالد «وای! هم قیزی رذیل رسوای ایت، عمده
 اوتامه دن المی اوپ! اوپله می، چاپقین!» دیه طورسون،
 طفلی «امان والده جکم! کوز یاشارمه مرحمت ایت! سوزمی
 دیکله: بردانه جک همشیره م واردی. اولکی کون کندی المله
 مزاره کومدم. (خیچقیره خیچقیره) آه! قارداشم! طبق بو خانم
 قیزجه. زه بکزریدی! بردن بره قارشیمه چیقنجه انی ظن ایتدم.
 یوره کم حوپلادی، طایانه مدم، اوپدم» دیر .

کرك قوجه قاری، كرك طوپلانان برطاقم صافدلر، طفلینك
 سوزلرینی جدی اولق اوزره تلقی وکوز یاشارینه مرحمت
 ایدرك یاقه سنی براقیرلر .

ارکک — مادام ! او الکنزده کیلر نهدر؟
 قادین — بون مارشیه کیتمشدم . اوافق تفک بعض شییار
 آلم .
 — نهلر آلدکز باقهیم ؟
 — افندم . بر قاج قوطو پودره ، اوچ داننده دیش
 فیچهسی آلم .
 — پک اعلا ، دیمک اولیورکه هر دیشکزی آری آری
 فیچهلره تمیزله مک معتادکزدر ؟

۳۲

وقتیه استانبولده «قرقلر» ، «اون ایکیلر» نامیه ایکی
 جمعیت سفها وار ایدی که اعضاسی بر طاقم میراث یدیلرله دال
 قوقلری ، حامیلری ، واسطه اجراییه لری اولان ایپدن ، قازیقدن
 قورتاش اشقیای امتدن عبارت ایدی . بونلرک ایقاع ایتدکلری
 خبائث و شنايعك تفصیلنه بو کتابک نه تحملی واردر ، نه تعلق .
 یالکنز ، شو بر وقعیه حکایه ایده جکنز .

«قرقلر» جمعیتی منسوبلرینک ایلری کلنلرندن سفیه مشهور
 ح . . بکنزاده ایله قواس عبدالله ، اندرونی طفلی ودها
 بر ایکی آرقه داش ، بر رمضان کونی قالدقجیلر باشنده «پیاسه»
 ایدرلرکن بر قوجه قاری ایله بر قیزک قارشیدن کلدکلرینی

۳۰

وقتیه عثمانلی ظرفاسندن بر ذات پارسده برصالونده بولنور .
 کندیسنه جمعیتده مرجود نسوانک الک کنج وکوزلرندن اولمق
 اوزره درت قیزی ارئه ایله « بونارک هانکیسنی بکنیرسکز ؟ »
 دیرلر ظریف :

— دردینی ده بکنیرم . دیر .

— دردینی ده آلهمازسکز یا ! دیرلر .

— آلیرم یا ؛ چونکه بن مسلمان اولدیغمدن بزم ایچون

اللهک امری درده قدردر .

دیهرک شو جواب ایله قیزلرک برینی انتخاب ایدوب اوچی

دلکیر اتمکدن توقی ایده بیلمش .

۳۱

اختیارلقدن ناشی بری آلت چکه سنده، ایکیسی اوستنده
 اولمق اوزره طوپی اوچ دانهدن عبارت دیشاری قلمش، مع هذا
 سوسدن، نظامدن بردرلو کندینی آلهمامقده بولمش اولان برقدین
 النده بعض اوافق تفک شیار اولدیغی حالده بک اوغلندن غاطه یه
 اینمکده ایکن یولده احبابندن برارککه تصادف ایتدیکنده بینلرنده
 شو محاوره وقوع بولور:

۲۷

بر عاشق ایله معشوقه آره سنده :

— الماسم ! نچون بو قدر قاتی یورکلیک ایدیورسک ؟

— قاتلیق الماسک طبیعتی اقتضاسندن دکلیدریا ؟

۲۸

(دیگر)

— بن سنک ایچون چایر چایر یانه یمده سن بکا بو قدر صوغوق
طورسک ها !

— ای یا ایشته ! بو قدر آتسک اوزرینه بن ده صوغوق
طورمازسم بوس بتون یانوب کول اولورسک !

۲۹

بر جمعیتده، آق قیزیل بویالرله یوزینی، یاناقلرینی و راستیقاه
سرمه ایله قاشلرینی کوزلرینی بویامش اولان بر قادینه هر کس
حیران اولور ایمش. حضاردن بر ظریفه « شوقادینک کوزلاکنه
نه دیرسکز ؟ » دیه صورمشار .

— والله نه بیله یم، رساملقده مهارتم یوق که الوانک تناسبنه
دائر بیان مطالعه ایده یم ! — دیمش .

اولدیغندن بو حالده دوام ایدرسه کندیسنی ترک ایده جکفی بیان
ایتمش . دلی قانلی ده «اگر بنی ترک ایده جک اولورسه بکا نه
قدر مکتوب یازمش ایسه ک هپسی موجوددر . انلری نسر ایله
ناموسکی بر باد ایدرم» دیه تمهیده قالمشقم ایسته نجه قالدین دیمش که
— او مکتوبلر بنی محبوب ایتمز . یالکنز بونارک سنک
نامکه یازمش اوله لرندن محبوب اولورم، زیراخلق بونلری
کورورسه نم ایچون «باقندی شو طبیعتمز قالدینه! سانکه
عالمده باشقه ارکک قالمشده بویله بر حریفی سومش!»
دیه بنی تعیب ایدرلر .

۲۶

رسم سرکیسنده بر قالدین ایله ارکک بیننده

قالدین — ارکک رسماری صاحبارینه تمامیله بکنز یور . ایچلرندن
بر چوغنی طانیدم . لکن قالدین رسماری صاحبارینه بکنزه میوز .
بیله کلرمی کوچکلکه طانیدم . عجبا سبی نه در ؟
ارکک — نه اوله جق ؟ رساملر قالدینلرک حقیقی چهره لرینی
کوره میورلرکه ! او کونکی تووالتلری کندیلرینه نصل بر چهره
ویرمش ایسه رسملرینی اوله چیقاریورلر !

۲۳

وقتیه بر بطریق، التمش یاشندن آشانی خدمتچی قالدین
استخدام ایتمه مارینی بالجمله مأمورین روحانیه یه تعمیماً امر
ایتمش . بر پسقیوسک یاننده اوچ دانه کنج خدمتچی بولندیغنی
بطریقه خبر ویرمشار . بطریق کیفیتی کندیسندن استعمال ایتمش .
پسقیوس جواباً یازمش که : « امر عالیکنز اوزرینه او یاشده بر
قالدین آرادمه ده بوله مدم . اکا بدل یکر میشر یاشنده اوچ قیز
آلمغه مجبور اولدم »

۲۴

شوخی مشرب بر قالدین ، کنهانی چیقارتمق ایچون بر پاپاسه
مراجعت ایله اوافق تفک قصورلرینی اعتراف ایدرسه ده راهب
قالدینده اعتراف ایدیه جک بعض بیوک کنههار اولدیغنی حس
ایتمکه اناری نیچون سویله مدیکنی سؤال ایدنجه قالدین دیمش که :
صوکره سزده او کنههارله کنههار اولمق تهله که سنده قالیرسکه سزده
انک ایچون سویلیه مم !

۲۵

قالدینک بری ، سودیکی بردلی قانلینک خواریده لغندن خشنود

دیمک که سز بنم قدرده بالان سویله مکی بجره میورسکنز! - دیه
مقابله ایدر .

۲۱

بر کیمسه بر شربتجی یه عاشق اولمش . نقد موجودینی هپ
شربته ویرمش . نهایت ، فقیر دوشمش . اهل خیرک ویردیکی
صدقاتی ده شربتجی یه کوتوروب مقابلنده شربت ایچر ، آجلغه
تحمل ایدرمش . بر کون بوکا «عشق نهدر؟» دیه صورمشلر .
— عشق ، اودرکه انسانه بتون وارینی شربت نوشلغه فدا
ایتدیره ! — دیمش .

۲۲

بر کویده بر طاقم کلینک قیزلر ، بر ایرماق کنسارنده
اوتوروب اکلنیرلمش . یانی باشارنده بر قوجه قاری وارمش .
قیزلردن بری ، بونکاه اکلنمک ایچون اقرانلرینه «قیزلر! خبر کر
وارمی ؟ اختیار قادینلرک دلی قانلی قوجه یه وارمه لرینه فرمن
چیقمش!» دیمش . قیزلر قهقهه لرله کولمکه باشلاینجه قوجه قاری
قیزوب — طورکز هله ، قجهلر! بر کره فرمن اوقونسون ،
کولمک نصل اولور سزه کوستیرم ! — دیمش .

۱۹

بر مسامره‌ده فیلسوفک بری ، غایت کوزل بر مادامه حلول
واظهار عشق ایدر . مادام « همشیره می کورسه‌کنز ، مطلقا بنی
ترک ایدر آنی سورسکنز؛ چونکه بدنن دها کوزلدر » دیر. شیب
سودی فیلسوف ، همشیره‌سنک زرده اولدیغنی صورار . قادین
سالونده اولدیغنی افاده وشخصنی، قیافتنی تعریف ایدر. فیلسوف
علی‌العجابه سالونه کیدر ، همشیره‌نی بولور : باقارکه هم چرکین
هم چکیکین بر قادین . تکرار مادامک یانه کلوب « بنی آلداتمق
سزه دوشرمی ؟ » دینجه مادام — اوکجه سز بنی آلداتدکنز؛
چونکه بکا « سنی سویورم » دیدکنز ، صوکرده همشیره‌مک دها
کوزل اولدیغنی طوینجه ا. کا کیتدکنز. دیمک که بکا اولان محبتکنز
جعلی ایمش . او حالده آلداتمق، سزک کبی بر فیلسوفه دوشنجه
بکا نهدن دوشمسون ! — دیمش .

۲۰

یر زندوست، قادینک برینه حرف اندازلوق ایدرک « شمدی‌یه
قدر کوردیکم کوزلدر ایچنده سزک کییسنی کورمدم ! » دیر .
قادین ، حریفک یوزینه باقوبده چرکین بر آدم اولدیغنی کورنجه
« تأسف ایدرم که بنده عکسنی سویلیه‌جکم ! » دیر. زندوست —

دلی قانی — سنی عمرم اولدقجه سوه جکم .
 باغچوان — دوداقلر کدن یالکیز برکله قبول صدور ایتسون
 او آنده روضه حیاتم باغ جنازه دوتر .
 آراهه جی — سوزمی دیکله ! زمام اداره حیاتم دائماید
 محبتکده بولنه جق و کردونه امیدم رکوبکله شرفیاب اوله جقدر .
 جواهر جی — یالکیز رابطه ازدواجز بر زنجیر مرصع
 تشکیل ایده جکدر .
 میخانه جی — سن ساغر حیاتمی شراب مسرتله لبریز
 ایده جکسک .
 بقال — کسوه حیاتمه کی چرک بدبختی نی صابون وصالک
 تمیزیه جکدر .
 [بوکا دها پک چوق ، همده دها کوزل ، تحف سوزنر علاوه
 ایدیه بیلیر]

۱۸

پارسه ، حسن و آتیه مشهور بر قادین برضیافتده بولنور .
 اثنای طعامده سفردیه قونولان کباب بر از چیک ایش . مادامک
 یانده بولنان بر ناختمه ، بونی نعم الوسیله اتخاذا الیه یبایشه روق
 « آتش عشقکیز جگرلری قورور ایکن ، یلمم نهدن ، بو کبابه
 تأثیر ایتمهش ! » دینجه مادام — اوت . موسیو ! واقعا کباب
 بر آز چیک ایسهده سز کباب قدرده پیشمه مشکیز ! — دیمش .

کوزل ، کل یاپراقلرندن تر وتازه عد ایتدیکم ، خیال ، رؤیا ، سعادت فرض ایلدیکم بو مادام ، کوزلری چوقورلاشمش ، چکه سی بورننه یاپشمش ، اولو بکنزلی ، یتمشک بر قوجه قاری دکلی ایدی !

۱۷

المانیا محررلرندن بری ، سودیکی بر قیزه تکلیف ازدواج ایدنارک ، حال وشانلرینه کوره ، سویلیه جکاری سوزلری شو صورتله تصویر ایدیور :

دیپلومات — آه ، نم لازمه سیاستم ! نه اولور ، سنکه بر اتفاق مخادنت عقد ایلسهک !

عسکر — سن قلبمه اوکلماز بر یاره آچدک !
طیب — قلب مریضم انحق سنک دواى التفانکه شفایاب اولور .

عالم ویا مؤلف — آه ! کتاب قلبکی تتبع وسعادت می چشمان محبت فشانکده مطالعه ایتکلکه ه مساعده ایده جکمیست ؟
آووقات — دعواى محبتده کی صداقتمه وجدانکزی اشم ایدرم .
غزته جی — ای نم امید استقبالم ! شئون حیاتمک الک پارلاق بر حادثه سی سنکه اعلان ازدواج اوله جق .

مطبعه جی — عجا صهیفه قلبکزه تمنیات خالصانهم انطباع پذیر اولیه جقمی ؟

— عجباً ، بنی کوردیمی ؟ مطلق کورمشدر ؛ چونکہ
بر قاچ کرہ باشنی چویروب بکا طوغرو باقدی . احتمال کہ
کندینی تعقیب ایدیشمه قیزمشدر ... وای ، اونہ یا؟ یورو-
مہسنی یاواشلاتدی ! یوقسه بنلہ کورشمکمی ایستیور ؟ اویہ
اولہ جق . نہ اولورسہ اولسون ، کیدوب آیاقلرینہ قاپانہ جقم !
استرحام ایدہ جکم ! ایشتہ کیدیورم . یتشدم . ماتوسنک اتکی
اوستمہ سورندی . کوکلده سویلیہ جک بیٹ سوزم وار . فقط
دیلمدہ هیچ بر کلبہ یوق ! بونہ قدر ضعف قلب ! بونہ قدر
قورقلق ! مطلقا بوقور قافلغہ غلبہ ایتلی . ایشتہ ایدیورم .

مادام ، بر کرہ هایقیریر . تترہیہ تترہیہ دیوارہ طایانیر .
موسیو ، اولانجہ طلاقتیہ « آہ ، افندیجکم ! » مقدمہ سیلہ اعلان
عشقہ باشلار . او سویلدجکہ مادام دیکلر . موسیو « امان افندم
لطف ایدکز ، مرحمت بیورکز ! بر کرہ شو ماہ جمالکیزی
کورہیم . » کشف ایت نقابکی یری کوکی منور ایت . اوج
ساعتدر ، اوزلدم ، هلاک اولدم ! « دیر . مادام آہستہ آہستہ
پچہسنی قالدیریر .

بوندن آشاغیسنی موسویہ سویلتمہلم :

— کولیوردی . اما کولمہسنی کورمدم ، ایشتدم ؛ زیرا
کوزلرمی غیر اختیاری قاپامشدم . عادتاً اوراجقده دوشوب تسلیم
روح ایدہ جکدم . کوزلرمی آچدیغم وقت چلدرمق ، یرک دینہ
چکمک ایشدن بیلہ دکادی ! او سحرلردن لطیف ، بہارلردن

— باری، ویر، سنک الکی اوپهیم .

— اوف! شمدی مراقلاندیم . اوپمه ، قوزوم، اوپمه !

— (ایکی پولیس خیزلی خیزلی کلیرکن) اوپهیم ، اوپهیم،

اولماز، یمین ایتدم !

— اکسینک اولمه ! آدم اولادی ایمشسک ! هر نه قدر

بیامیورسه مده (پولیسار سورتونوب کچرکن) خانم افندینک

اتکلرینی اوپریم . . .

ا . ر

— پکی ، سویلرم . . .

۱۶

بارسده چیقان مصور غزته لردن برنده « بر آقشام » عنوانیه
 مندرج بولنان اوزونجه بر فقره نی شو وجه ایله خلاصه ایلدک:
 بارس بولوارلردن برنده، سردرها برکنج موسیو، ایپک
 فستانلی، سیاه پچهلی، ظریف شمشیهلی برقادینک بوینه بوضنه،
 یورویشنه حیران اوله رق پیشنه دوشر، ساعتلرجه تعقیب ایدر .
 نهایت، آقشام اولور. مادام بر صوقاغه صاپار. بالطبع موسیوده
 آرقه سی صیره کیرر. صوقاخی تنها، اورته لغی قارانلق کورنجه
 اختیاری الدن کیدوب مادامک آیاقرینه قاپانه رق اعلان عشق
 اتمکی قورار. آدیملرینی صیقلاشدرمغه، کندی کندینه شوپله
 دیمکه باشلار :

یوزده پچه، الده قهوه رنکی کودری دیوهن، آل شمسیه ،
صیرتنده غمجیر غمجیر صنوبری چارشاف، آباقده بیاض ایسقارین .
کنیش اوموزلر ، آشاغیلی یوقاریلی حوله شحمیه دن زیاده
اوینانان بل ؛ الحاصل واردا قوسطا برشی ! آردینه دوشر .
یاقلاشنجه بر « الماسم ! » سوزی فیرلاتیر .

برده نازنینم پچهسنی قالدیریرکه بر سنیاه عرب خلایق ! ..
حریفی صیم صیتی یاقه لامش ؛

— وای ، سن کیمه دیورسک الماسم ؟

— امان آبالا ! ..

— آبلامی؟ آل سکا چاقین ! (شمسیه سنی « چات ! » دیه

ایندیرر)

— امان باقیورلر !

— باقارلر ظاهر ! .. نی کیم صاندک ؟

حریف قورناز ایمش . درحال تبدیل طور ولسان ایله :

— آه ، سنوکیلی دادیجغز می صاندم ! قاچ آیدر یوزینی

کوره میورم .

-- یا !

— قوجهیه واردی ، قره مرسله کیتدی .

— یا !

— بر مکتوب بیله کوندرمدی .

— یا !

۱۴

وقتیله بر آدم، خانه‌سنده کیمسه بولمندیغی بر کیجه‌نی
 فرصت صایه‌رق و کندیمی کبی بریله اتفاق ایده‌رک بر قادین
 کتیروب اکلنیرمش . بر آره‌لق قومشولر سزرلر، محله
 قهوه‌خانه‌سنه خبرویریرلر. دیرکن امام، مختار، بکجی ایله محله‌لیدن
 بر جم غفیر کلوب اووی باصارلر . صاحب خانه طیشاریدن
 بر طاقم کورلتیلر، آیاق شاه‌تلی ایله «هانیا افندی؟ افندی زه‌ده
 زه کوسترا!» دیه اوشاغه خطاباً سویلنیلن سوزلری ایشیدنجه
 «باصقین» ه کلدکلرینی آ کلایوب رفیقنه — امان، سن بوراده
 اوتور! بی صورارلرسه یوقدر» دی — دیه‌رک قاری پی قاپدیغی
 کبی یوکه کیرر، صاقلانیر. تمام جماعت او طه‌یه کیروبده رفیقیه
 محاوره‌یه کیرشدکلری صیره‌ده یوکه ایچنده‌کی یاتاقلر دوریلیر،
 قاپونک ایکی قانادی بردن آرقه‌یه قدر آچیله‌رق بونلر میدانه
 چیقمازمی؟! . حریف، شاشقینلغندن جماعته :

— عجب، قومشولردن بی کورن اولدیمی؟ — دیمش .

۱۵

بر شیق، کنج بک «قالاچجیلر باشی» نده بر آشاغی بر
 یوقاری کزینیرکن یانندن بر نازنینک کچوب کیتدیکنی کورورکه

رقیبه • بی او یله دمیر پارچه سیله [قیلیج] اله کتیره مزسکز .
قوزوم ! آلتونلرکز وارمی؟ اكا باقکوز! بی آلتوندن ناشقه
بزشی تسخیر ایده مز!» دیمش .

۱۳

عمرینی حال انزواده و مطالعه و تحریر ایله کچیرمش ، بو
جهتله جمعیتارک مراسم و کلفتارینه بیکانه قالمش بر محرر نصله
بیوک عالهلردن بر قادینه تقدیم ایدیلیر . تقدیم ایدن آدم کند -
یسنه اولجه «قادینار مداهنه بی سورلر . آریلیرکن مادامک حسنی
بر آز مدح ایتمیسک» دیمش . بزم محرر بو تنبیهی خاطرندن
چیقارمیهرق کیدرکن قادینه «مادام ! نه کوچوک کوزلرکز وار!
هیچ بروقت اونو تیه جغ!» دیمش . اوطه دن چیققدقارینی متعاقب
آرقه داشی «امان، نه یاپدک! بر قادینه کوزلرینک کوچوکلاکنی
سویله مک تحقیر دیمک اولدیغنی بیلمیورمیسک؟» دینجه محرر
کری دونوب مادامه : - عفو ایدرسکز، مادام! کوزلرکزی
مدح ایدرکن «بیوک» دیه جک یرده خطاء «کوجوک»
دیمش! هم افندم، سزک یالکوز کوزلرکز دکل ، آغزکز ،
بورنکوز، قولاقارکز، اللرکز، آیاقارکزده شمدی به قدر هیچ
بر قادینه مثلنی کوزمدیکم درجه ده بیوکدر . بوکا امین
اولکوز! — دیمش .

خانم، تمام اوتوز سنه اول دار المعلماتدن شهادتنامه آلدیغمز
وقت بش یاشنده ایدکز!

۱۰

جاهل، سوز بیلمز بر قادین، بر جمعیتده، عاشقترینک چو-
قلغندک وهر زمان کلوب کندیسنی تعجیز ایتدکلرندن شکایت
ایتدیکنده بر ظریف - قولایی وار، مادام : عاشقکرکز
یانکزه کلدجه چوقلاقیردی ایدکز، آز وقتده بر دانه قالماز!
— دیمش.

۱۱

ناپولیون بوناپارتک جنرالغی ائنده، زماننک کبارقادینلرندن
بری، کندیسیله مصاحبت ایدرکن :
— افندم ! بونجه مظفریتارکزه قازاندیغکز شان و شرف
الویرمدیمی که دائماً شان و شرف آرقه سنده قوشیورسکز؟ دیدکه
بوناپارت - یاء سزه فطرتک بخشایشی اولان بوملاحت نظر ربا
آزمی کورونیورکه ینه یوزکزه دوزکون سوریورسکز؟ —
دیمش .

۱۲

مادامک بری، کندیسیچون دوئللو ایده جک اولان ایکی

بو آدم بنم قوجه مدر . اون سنه وار که بنی بوراده ترك ايله شامه کیتدی . نه کیدرکن خر جلق بر اقدی ، نه ده پاره کوندردی . بنی بر اقسون « دیر . حریف ، قادینک تقریرینی تصدیق و متعاقباً تطبیق ایدر . قادین تکرار دعوا یه قیام ايله « بن بوندن نکاحی ، اون سنه لك نفقه می ایسترم » دیر . حریفک انکاره مجالی قالماز نهایت ، بعض مصلحین آره یه کبردرک قادی اونی آلتونه ارضا ایدر لر !

۸

بر ظریف ، قوجه یه واران قادین ایچون « مرسل الیهنه واصل اولمش بر مکتوب » ، قوجه یه وار مامش بر قیز ایچون « یازلمش ، فقط مرسل الیهنه واصل اولمامش بر مکتوب » ، قوجه یه وار مه دن اختیار اولمش قادین ایچون ده « یازلمش : پوسته خانه ده اونودولوب قالمش بر مکتوب » دیور .

۹

کندینه کنج سوسی ویرن یاشلیجه بر قادین ، بر مجلسده اوتوز بش یاشنده اولدیغنی ادعا ایدرکن بونکله وقتیه بر مکتبده اوقومش اولان بر قادین ، طایانه میهرق : — دیمک اولور که

سیرانکاهده بعض احباب ایله شراب ایچردک . بدویلردن
 بر اختیار خاتون ، بولندیغمز محله کلوب یاقینمزده اوتوردی .
 اکاده بر قدح اکرام ایتدک . ایچدی ، یوزینه بر آزرنگ کلدی .
 بر قدح دهها ویردک . نشئه لئوب کلدی ، یانمزه صوقولدی ،
 بزمله لطیفه ایتدک باشلادی . اوچنچی قدحی ایچدکن صوکره
 صورتدی که « سزک عراقده قاریلرکز بوندن ایچرئرمی ؟ » .
 « ایچرئر » دیدک . — اویله ایسه ، بن یمین ایدرم که ایچکزده
 باباسنک کیم اولدیغنی بیلیر آدم یوقدر ! — دیدی .

۷

وقتیاه مصرده بر کنج قادین ، بر جامع حوالیسنده اوتورمش
 آغلارمش . جماعتدن بعضاری یاننه صوقولوب نهیه آغلادیغنی
 صورمشار . « آه ، بن آغلامه یمده کیم آغلاسون ! قوجه م اون
 سنه اون شامه کیتمشدی . وفات ایتمش . شمدی قوجه یه واره جغم ،
 قاضی افندی بندن قوجه مک اولدیکنه شاهد ایستیور .
 بن شاهدی زهدن بوله یم ؟ ایشته آغلادیغمک سببی بودر » دیمش .
 جماعتدن بری « بکا درت درهم [بر درهملک کوموش پاره] ویریرسهک
 محکمه یه کیدرز ، بو قادین بنم قاریم ایدی ، تطلیق ایتدم دیرم .
 صوکره ایستدیککه واریرسک » دیر . قادین درت درهمی چیقاریر
 ویریر . بونار محکمه یه کیدر لر . قادین حضور حاکمه « افندم

یوق، فلان دها کوزلدر» دیه هرکس بر کوزلی التزام و سائر لرینه
ترجیح ایدرمش. هیچ سوزده قارشمیوب دیکله مکنده اولان .
کورمش چکیرمش بر آدمه «سن نه دیرسک؟» دیمش — «کوکال
کیمی سورسه کوزل اودر» دیرم — دیمش .

۴

مجنون عامره، معشوقه سی لیلی ایچون «جانم، بو قاره ،
قورو قاری نی نصل سویورسک؟» دیمش — هله برده بنم
کوزمله باقکنز، نصل سودیکمی آ کلار سکز! — دیمش .

۵

بر بدوی عاشقه ، بعض احباصی «معشوقه کدن واز چکمک
شرطیه سنی قبیلکه اوزرینه امیر ایده جک اولسه لر راضی
اولور میسک؟» دیمش — راضی اولم؛ چونکه یالکیز معشوقه می
ترک ایتمش اولقاه قالم؛ جهالتم یوزندن قبیلکه امور اداره سی
مختل اوله جغندن بالاخره امارتدنده محروم اولورم — دیمش .

۶

ابوالهذیل نامنده ظرفادن بری نقل ایدرکه: بر کون، بر

سکزنجی قصل

احوال نسوانه ، معاشقانه ، عشقبازلغه متعلق لطائف

۱

قادیئک بری ، بر فیلسوفه «دنیاده ال بیوک فیلسوف کیمدر؟
دیه صورار . فیلسوف دیرکه :

— عفو ایدرسککز؛ خانم، اما ال بیوک فیلسوف، قادیئره
آلدانمیان، انلرک هر سوزینه قولاق آصمیان آدمدر!

۲

شامفور دیورکه: قادیئارک ال بیوک قصورلری منطقمز-
لقاریدر. کندیارینی مناظرات ومعقولات ایله اقناع و اسکات
هیج بر وقت قابل دکلدر. برقادیئله مصاحبته مجبور اولان آدم
بر زمانده هم ذکی، هم احق، هم آمر، هم اسیر، هم عاقل ،
هم مجنون کورنملی .

۳

شبان وازباب هوادن مرکب بر مجلسده، عشق وعلاقه دن،
کوزلرکدن، کوزلردن بحث اولندیغی صیرهده «فلان کوزلدر ،

زواللی، خسته اولدیغندن؛ هکیماار «تداوی بالماء» توصیه
ایتمشاردی .

۴۸

حاکم — قانچ یاشکدهسک؟
مظنون — یگرمی بش.
— یالان سویلیورسک. فراخ فراخ اوتوز یاشکده وارسک!
سیماک اویله کوستریور.
— حقکز وار، رئیس اقدی، اما بوندن اول حقسزیره
بش سنه حبس اولنمشدم. آنی حسابیه قاتمورم.

۴۹

حاکم — سنی بو جنایتیه سوق ایدن سبب نه در؟
متهم — سبب دکل، قاریمدر.

کو توروب حاکمه ویریر . اوده بر بر صایار ، آلتونلردن
اوننک اکسیک اولدیغنی کورمه سی اوزرینه :

— هانیا شاهد یوز اوله جقدی . اونی زرده قالدی؟
دیجه حریف :

— افندم ! او ، اون شاهد او قدر اختیار ، بی مجال
ایدیلر که آنجق کهیا افندینک اوطه سنه قدر کله بیلوب اوراده
قالدیلر ! — دیمش .

۴۶

رئیس ایله آووقات

رئیس — افندی ! سز نیچون هپ بویله حقمز دعوالر
آلیورسکنز ؟

آووقات — والله افندم ، بر چوق حقلی دعوالر ی غائب
ایتدیکم ایچون شمدی حقمز لرینی تجربه یه باشلادم .

۴۷

حاکم — سن قاریکی کوله آتمشک ؟
مظنون — اوت ، کندی ایلیکی ایچون آتمشدم .

۴۵

وقتيله غایت ظالم ، مرتکب بر حاکم وارمش . بر کون
زنکینجه بر آدم بر عرضحال و یروب جسم و قیمتدار بر اراضی
اوزرنده حق تصرف ادعا ایدر . حاکم ، بونک زنکینلکندن
ذاتاً خبردار اولدیغی کی شمدی ده اراضینک دکرلی برشی اولدیغنه
واقف اولغله حریفه دیرکه :

— حق تصرفکی اثبات ایچون تمام یوز دانه اختیارشاهد
لازم ؛ زیرا بو اراضی حقنده کی معامله پک اسکی .
مستدعی — امان افندم ! یوز شاهی بن زهدن بولهیم ؟
— زهدن بولورسهک بول ! دیدیکم کی یوز اختیار شاهد
کتیرمدکجه دعواک کورلمز .

دیه جواب قطعی ویریر . حریف مبهوت و مأیوس حضور
حاکمدن چیقوب « بر کرده کهیا افندی نی کورهیم » دهرک
کهیانک او طه سنه کیدر . کهیا ، بویوز اختیار شاهدک چکمهجه ده
صاقلی کوفلمش آلتون دیمک اولدیغنی ، پاره لری ویرمدکجه ایشنت
کوروله میه جکنی آکلانیر . چاره یوق ، کیدر ، یوز آلتونی
کتیریر . ابتدا ، کهیانک یاننه کیرز . کهیا بونی کورنجه « شاهد لری
کتیردکی ؟ » دیه سورار ، « اوت » دینجه . آلوب برر برر
صایار ؛ سوکره ایچندن اون دانه سنی چکوب قویننه قوز .
بعده « آل ، کوتور » دیه طقسان لیرای اعاده ایدر ، حریف

سرقت، متهمك اعترافيله ثابت اولور. تعیین جزا اولنه جعی
صیرهده سارق، رئیسه دیرکه :

— آوو قاتم بو کون گلدی. حکمک یوم آخره تأخیرینی رجا
ایدرم .

رئیس — کندی اعترافیکله تحقق ایدن بر جرم ایچون
آوو قاتک کلوب نه دیه جک ؟

— بنده انی مراق ایتدیکم ایچون حکمک تأخیرینی
ایستیورم یا !

۴۳

مستنطق — سن بو ساعتی، خانهک اوست قات او طه سندن
آلوب آشاغی ایندرمشسک . او یله می ؟
خرسز — اوت ؛ لکن ینه چیقارمق اوزره ایندرمشده .

۴۴

رئیس — (مدعی یه) دعوا گزی سویلیکز .
مدعی — افندیم! بو ادب سز حریف، تراموایدن الی جیمه
صوقوب پاره چانطلمی چالیوردی .

یان کسیجی — (رئیسه) دعواسی نه ایسه سویلسون .
ناموسمه طوقونه حق سوز سویله مکه صلاحیتی یوقدر .

- تری کیتسونده ، بنده چیقار کیدرم .
 — نه دن ؟
 — آیانگمه کی بانتالونی کورورده طایرسه . . .

۴۱

وقتیه فرانسهده برقادین، عاشقی اولان بر قلبزنگ اعمال
 ایتدیگی قلب آقچهلری سوررکن یاقه یی اله ویریر. او زمانلرده
 قلبزنگلک جزاسی اعدام ایمش. قادینی، بو پاره لری زهدن اله
 کیردیکنی سویلتمک ایچون خیل اوغراشدقلری حالده ممکن
 اولوبده سویلته مزله. نهایت، مدعی عمومی کو یا قلبزنگ باشقه
 بر سودیگی وارمش کی موهوم بر قادین آغزندن قلبزنگه خطاباً
 مکتوبلر تصنیع ایدرک میدانم چیقارمق وبونکله قادینگ
 قیصقانجلق حسنی او یاندرمق صورتیه سویلتمک مجبور ایدر .
 بو وقعیه یی صاحب وجدان بر آدمه آکلاتدقلرنده «قلبزنگ
 معشوقه سنی زرده محاکمه ایدر جکلر ؟» دیمش . « محکمه
 جنایتده» دیمش . — یا، مدعی عمومی هانکی محکمه ده
 محاکمه ایدر جکلر ؟ — دیمش .

۴۲

حریق برینی سرقت تهمتیه محکمه یه کوتوزورلر . فعل

۳۸

بر ظریف « حکومت وبالخاصه محاکم ایشریله یمکلك نصل
یاپلدیغنی کورن انسانک معدمسی یولانیر ! » دیمش .

۳۹

بر بگری ایله حاکم

رئیس — دیمک که سن مظلونی او کیجه کورمشسک .
کوردیککه یمین ایده بیلیرمیسک ؟
شاهد — یمین ایده م . لکن ایکی شیشه راقیسنه بحث
ایدرم که کوردیکم او ایدی .

۴۰

حریفک برینی، تزی دکانندن پانتالون چالمش اولمق تهमितله
محکمه یه جلب ایدر لر . آوو قاتک مهارتی سایه سنده حریف تبریه
ذمت ایدر . دعوانک ختامندن صوکره محکمه دن چیقوب کیتمه سی
لازم کلیرکن تردد ایدر . رئیس ، حریفک ترددینی کورنجه دیرکه :
— آرتق سربستسک ، کیده بیلیرسک .
— اوت ، کیده بیلیرم .
— نچون چیقوب کیتمیورسک یا ؟

۳۶

بر قادینی شاهدک ایچون محکمه به چاغیر لرلر . آووقات
 قادیندن برشی صورار . قادین « ناموسلو آدملره سویلنمز » دیه
 جوابدن امتناع اینجه آووقات : - اویله ایسه ، رئیس افندیگ
 قولاغنه سویلیکنز — دیر .

۳۷

فقره آتیه مجارستانده کائن « لیا » شهری محکمه لرندن برنده
 رؤیت اولمش بر دعوی اولق اوزره (پشترلوید) غزتمسند
 کورلمشدر :

لیاده بر آرابه جی وارمش . کویولور آرابه جینک صاقالی
 یوموشاق اولدینی زمان هوانک قوراق کیده چکنه ، اکر سرد
 ودیم دیک طور ورسه یاغور یاغنه ، بر چوق تجر به لر اوزرینه
 اعتقاد و بناء علیه حریفک صاقالی مقیاس الهوا اتخاذ ایشلر .
 بر موسمده ، کویولور تارلارینی اکوب یچمک ایستدکلرندن
 هوانک نصل اوله جغنی آکلامق ایچون بر معناد آرابه جینک صاقالنه
 باقشار ؛ یوموشاق کورمه لر یله . زراعته قرار ویرمشار . تمام ایسه
 باشلادقلری صیره ده شدتلی بر یاغور یاغوب نه اکمشلر ایسه
 هپسینی آلمش کوتورمش ! کویولور آرابه جینی یاقلادقلری کبی
 اللرینی باغلا یه رق اوستوره ایله صاقالی کوکندن قازیمشار .

طولانی لاجل الشهادہ پولیس قومیسرینک نزدینہ کیدر .
قومیسر صورارکہ :

— صنعتکز ؟

— ادبیات .

— مدار معیشتکز ؟

— قلم .

— پک ای .

دیدکن صوکرہ ضبط ورقہسنہ « قلم تجارندن فلان » دینہ
یازار .

۳۵

فرانسهده پولیتیقہ تہمتیلہ بر اجنبی بی حبس ایدر لر . زوجہ سی
حکومتدن آلدیغی مساعده اوزرینہ آرہ صیرہ کلوب ، حبسخانہ
مدیری یانلرنده بولندیغی حالدہ ، قوجہسیلہ کوروشورمش . اما
قاری ہر کلیشندہ یانی صیرہ بردہ کوپک کتیروب کویا کوپکہ
خطاب ایدیورکی قوجہسنہ اجنبی لسانیلہ محرمانہ سوزسویارمش .
حبسخانہ مدیری ایشک فرقہ واریر . بر کون قادین کیدرکن
دیرکہ : — مادام ! کوپککز فرانہزجہ بیلمیورسہ بردہا
بورایہ کتیرمیکنز !

۳۲

وقتیہ فرانسه ده براختلال چیقارمق تشبثنده ایکن طوتولوب
دیوان حربه تسلیم اولنان [مالت] رئیس «شریکلرک کیملردی»
دیه صورمش - تشبثنده موفق اولسه یدم ذات عالیکنزده شر-
یکلرمدن بری اوله جقدکز! — دیمش .

۳۳

فرانسه ده طلاقه رخصت ویریه لیدن بری محکمه لر همان
قاری قوجه دعوالریله اشتغال ایتمکده در . اخیراً قوجه سندن
آیرملق ایچون محکمه یه مراجعت ایدن برقادینی حاکم، قوجه سیله
بارشدرمق ایستیه رک قوجه سی ده حاضر اولدینی حالده دیرکه :
— انصاف ایدکز، مادام ! البته قوجه کنز سزی آلدینی
زمان پک سور ایدی، دکلی ؟

— شبهه سز؛ حتی قلبنک ضربه لرینه تحمل ایدلزدی !

— یا شمدی ؟

— شمدی ده باستوننک ضربه لرینه تحمل اولنمبور!...

۳۴

اوروپاده بر جمعیت ادبیه اعضاسندن بر ذات، بر ماده دن

۳۰

حمالک بری آرقه‌سنده یوک، کیدرکن برینه چارپمش. حریف
 حمالی یولیسه ویرمش. استجوابه باشلامش. ، حال هیچ سستی
 چیقارمیوب آفال آفال باقارمش. « آیول، بو حریف دیلسز »
 دیمش، « نصل دیلسز؟ — واردا! واردا! — دیه اشکر کبی
 باغیر یوردی » دینجه — اویله درده آد مجزندن نه حق ایله
 دعوی ایدیورسک؟ — دیمش.

۳۱

حال فرارده بولنان و غیاباً اون بش سنه کورهک جزاسیله
 محکوم علیه اولان بر اختیار جانی یه شریکی دیرکه:
 — آرقه‌داش! اون بش سنه کورهکه محکوم اولمشسک .
 اویله می؟

— اوت، چوق شکر!

— عجائب! نهدن شکر ایدیورسک؟

— (صافالنی کوستره‌رک) یا، بن عمرم آخر اولدی دیه
 تأسف ایدوب طور یوردم. حاکم، دها اون بش سنه باشیه.
 جغمی رسمی اعلام ایله تأمین ایدرلرسه شکر ایتزمییم؟

جاغیریر. ایکسی ده حدتلی، آتاق آدمار اولدیغندن مکالمه لری منازعه یه منجر اولور. مفتش، خواجه یه «دیوث»، اوده بوکا «کافر» دیر. دیرکن صاچ صاچ، باش باشه کلیرلر. مجاز کاتبیه او طه جی «ایتمیکز خواجه لر! عبیدر ملال!» دیه آره یه کیررلر سه ده آیره مازلر. نهایت، خواجه نك قولندن طوئدقلری کبی طیشاری آتارلر. خواجه، او خیزله کیدر، مفتش علیه نه اقامه دعوی ایدر. دعوانک رؤیت اولنه جینی کون بزده محکمه ده سامع صفتیه بولدق. طرفینک تقریرلری آلدی. وقتا که نوبت افاده شاهد اوله رق جلب اولنان کاتبه کلدی، آباغه قالمقوب رئیسه تمنایی باصردقدن سوکره :

— والله ، افندم ! خواجه افندی ده او یله هذیان بیوردی،
مفتش افندی حضر تلی ده او یله هذیان بیوردی! — دیدی .
آرتق کولمکدن کیمده جان قالدی !

اوروباده برخانه دن ظهور ایدن حریرک بر خدمتچی قیز طرفندن قصدا ایقاع ایدلدیکی حکومته اخبار ایدلمکله قیزی جلب ایدرک، «یانغینی سن چیقارمشسک، مقصدک نه ایدی؟ دیمشله . قیز دیمشکه: — اطفائییه آلاینده بر نشانیم وار. یانغینارده نه قدر غیرته چالشدیغینی بکا کوسترمک ایسته مش ایدی ده ...

نه ایچون حبس اولندیغنی صورمش . جمله سنی ده معصوم اولدقارینی سویلشار . یالکز بری قباحتنی اعتراف ایتمش . پادشاه بونک طوغروسوزلو بر آدم اولمه سندن محظوظ اوله رق حبس خانه مأمورینه - شو حریفی همان شمدی بورادن چیقارکزکه بو قدر ناموسلو ومعصوم آدمارک یاننده طور مسون - امرینی ویرمش .

۲۷

احباب دعاویدن بری، بر آوقاتی وکیل تعیین ایدر. وکالتنامه تنظیم اولنوب بیتدکن صوکره آوقات اوشاغنی چاغیروب بر چوال کتیرمه سنی امر ایدر . چوال کلیر . آوقات وکالتنامه نی چوالک ایچنه آتار. مؤکلی، بویله بر تک کاغدی قوجه چواله قومقده نه معنی اولدیغنی صورار . آوقات دیرکه:

— هله بر کره ایشه باشلايه لم . کوره جکسکزکه طوته جغمز اوراقه بویله کفایت ایتیه جک!

۲۸

وانده معارف مدیری بولندیغ تاریخده، برکون معارف مفتشی، بعض تبلیغات اجراسیختون مکتب رشديه معلمنی اداره یه

رئیس — (کواسیه ريك) هانیا، مادام، سؤال لرمه طوغرو
 جواب ویره جک کزه مین ایتشدکز!
 [قادینده قیزاروب بوزارش! سامعینده قهقهه]

۲۵

بر محکمه ده بر قویو دعواسی کورولبورمش . طرفینک
 آووقاتلری صنعتارنده ماهر، لافزن آدملر اولدقلرندن ساعتلرجه
 نطقلر ایراد ایده ريك ایشی اوزاتوب کیتمشلر . آرتاق رئیسک
 جانی صیتیلوب «جانم، اهمیتسز بر قویو ایچون دعوایی بو قدر
 اوزاتوب کیتمه ده معنی وارمی ؛ نتیجه مدعا کز نه ایسه انی
 سوبلیکز! — دیمش . اووقاتک بری دیمش که :
 — رئیس افندی ! مؤکلر مزك کیملر اولدیغنی اونو-
 تیورسکز!

رئیس — کیملر در ؟

— شراب تجاری .

— شراب تجار لغیله قویونک مناسبتی ؟

— امان افندم ، بونلرک سرمایهلری بو قویودن عبارتدر .

۲۶

پادشاهک بری بر کون زندانلری کزوب محبوسیندن هر برینه

۲۲

محکمہ لک بزنده بورونسز بر آووقات مدافعه نامه سنی اوقو۔
 مغه باشلامش۔ لکن سوزلری لایقیه آ کلاشیاه مدیغندن حرمتلیجه
 بر بورونه مالک اولان محکمہ رئیس، استهزا طریقیه «آووقات
 افندی یازی بی ای کوره میور ب شوکا بر کوزلک ویرک» دینجه
 آووقات۔ کوزلک طاقه جق بورنم یوق۔ کوزلکله برابر
 لطفاً بورنکیزکده یاریسنی احسان بیورک۔ دیمش۔

۲۳

بر محکمہ ده اوویان اعضادن برینه رئیس، ختام مخاکمه ده
 «سز نه دیرسکیز؟» دیر دیمز نائم سرسملکله «آصسونلر!»
 دیمش، رئیس کمال حیرتله «یوق، جانم! قتل مسئله سی دکل،
 اراضی مسئله سی» دیمه سی اوزریتنه۔ اویله ایسه اکوب
 بیچسونلر۔ دیمش۔

۲۴

بر محکمہ ده رئیس ایله اللی یاشنده بر قادین
 رئیس — قاچ یاشنده سکیز مادام، ؟
 مادام — اوتوز بش یاشنده یم، افندم۔

ایدرکن طوتلش ایکی خرسزی مدافعه یه مأمور اوله رق شوبه
بر مدافعه ده بولتمش :

« مدعی عمومی افندی، مؤکلار مدن برینک کوندوز، برینک
دخی کیجه فعل سرقتده بولندقلری ادعاسیله اجرای مجازاتلری
طلب ایدیور. مدعی عمومی افندی یه صورارم که بوی چاردر
کوندوز سرقت ایتسونلر، کیجه سرقت ایتسونلرده نه زمن
ایتسونلر؟ »

۲۰

برکون، بر محکمه ده آوقاتک بری اوزون بر لایحه
اوقورکن اعضادن بر قانچک اویومقده اولدیغی کورنجه
صوصمش. رئیس نیچون صوصدیغی صورمش. آوقات ،
اویویانلری کوستره رک: — افندیلری راحتسز ایتهم دیه
صوصدم — دیمش.

۲۱

بر محکمه نک طیشاریسنده کورلتی، باتیردی ایددیگنی
ایشیدن حاکم، خدمه یه — جانم، بو کورلتی نه در؟ دفع
ایدک؛ زیرا دعواله ایشتمکسزین حکم ایدیوروز - دیمش .

۱۶

یهودینک برینی آصمغه کوتورمشار ، تمام صلب اولنه بجنی
 ائنده یاننده بولنان مأمورلره دیمش که :
 — امان، رجا ایدرم، ایی بلعدن باغ-ایکیز ! بوغازمدن
 پک غیجقلانیرم.

۱۷

بر قاتلی آصمغه کوتورورلر ایمش . قاتل یولده جلاده :
 «والله بن بوفعل قتلی ایستیه رک یامدم» دیمش . جلادده - والله
 سنی ایستیه رک آصمیورلر» دیمش .

۱۸

بر شخصک اعدامنه حکم اولنور . رئیس حکمک تبلیغندن
 صوکره «مدافعه ایچون دها بر دیه جکک وارمی؟» دیه صورمش .
 جانی — اوت؛ بنده کز جزای اعدامک الغاسی طرفدارییم
 دیمش .

۱۹

بر دعوی وکیلی، بری کوندوز، دیکری کیجه وقتی سرقت

۱۳

بر بوستانجی ایله چیراق

چیراق — اوسته! بوستانه بر اوکوزله بر آووقات کیرمش،
نه یاپلم؟

— بوستانجی — اوکوز طورسونده آووقاتی چیقار .

— نه ایچون؟

— اوغلان! اوکوز یالکنز محصولی یر ، آووقات ایسه

صوکره بوستانی ده ضبط ایدر .

۱۴

سرسری مقوله سندن وسابقه مکرره اصحابندن بری برکون
پولیس طرفندن طوتولوب حضور حاکمه چیقارلدقده حاکم حریفه
« اوتانمور میسک؟ بونکاه اون دفعه درکه بورایه کلیورسک! »
دیجه سرسری — « سز هر کون کلیورسکنز؟ بن اون دفعه
کلشم چوققی؟ » — دیمش .

۱۵

چنکانه نك برنی آصمغه کوتورورلرمش. یولده جلاده :
— جانم آغا! ایلك آصیلشمدر. اورکتمه دن آصیور! — دیمش .

۱۱

مستنطق — سکا پک چوق جنایتلر اسناد اولنیور؛ حقیقه
 بتون بو جنایتلری اجرا ایدن سنمسیک؟
 جانی — صوگ جنایتم هپسندن دها شنیعدر!
 — صوگ جنایتک نهذر؟
 — یاقه نی اله ویریشم .

۱۲

بنی امیه وزراسندن بری ، بر مجرمک اعدامنی امر ایدر .
 مجرم دیرکه :
 — امان ، افندم ! بنم اوزرکزده حقم واردر . بو حقه
 رعایت بیورکنز !
 — حقک نهذر ؟
 — پدرم ، بصرهده قومشوکنز دکلی ایدی ؟
 — یا ، پدریکک اسمی ؟
 — افندم ، بن شمدی قورقومدن کنندی آدیمی بیله
 اونوتدم ! . . .

۸

رئیس — دیمک کہ قاب آقجه پادینگی اقرار ایدیورسک؟
 مظنون — اوت ، رئیس افندی ! اقرار ایدیورم ، قلب
 اولیانلرینی اورتهدن قالدرمغه چالیشان محتکرلر بدنن زیاده
 جزایه مستحق اولدقلریچون معذور طوتوله جغمی امید ایدرم .

۹

حاکم — سن انکار ایدیورسک ، اما ایکی کیشی سفی
 خرسزاق ایدرکن کورمشار .
 مظنون — تحف سویلیورسکنز ، رئیس افندی ! بو قدر
 میلیون نفوس ایچنده ایکی کیشینک شهادتی مقبول اولورمی؟

۱۰

مستنطق ایله مظنون

— حال وشانک نه در ؟

— مایوس .

— به جانم ، نه ایشاه مشغولسک ؟

— چولوغمی چولوغمی مکدر ایتکا .

۵

- رئیس — آدک نہ در؟
 مظنون — فلان.
 — صنعتک؟
 — صنعتم یوق.
 — نہ ایله کینیرسک؟
 — آجاغه آلمقله افندم!

۶

- رئیس — بوزواللی آدمه پک خانجہسنہ اورمشسک؟
 متهم — باشقه چاره یوقدی، حاکم افندی! حریف
 احمقدر؛ خفیف اورسہم تأثیری اولماز.
 — احمقارده سنک، بئم کبی انسان دکلی؟

۷

- رئیس — فعل سرقتی اجرا ایدرکن هیچ ایچکدن «یامہ!»
 دیہ بر صدنا ایشتدکمی؟
 متهم — خیر، رئیس افندی، یالکز او صاحبنک «خرسز
 وار!» دیہ هایقیردیغنی ایشتدم.

— افندم، شاید لطیفه‌دن آ کلامازده بنی یان کسیچی ظن
ایدر دیه صاقلامغه مجبور اولدم .

۳

رئیس — آیول ! سن لوقانطهده یدیکک یمکک پاره‌سنی
ویرمدکن ماعدا چاتال بیچاق کبی شیلری ده آوب کوتورمشک.
مظنون — اوت افندم ! نیتم بوندری صاتوبده یدیکم
یمکک پاره‌سنی ویرمکدی.

۴

رئیس — سابقهک وارمی؟ یعنی بوندن اولده محکوم
اولشمی ایدک؟
مظنون — اوت افندم ! همده اعدام جزاسیه محکوم
اولشدم . فقط او زمان پک کوچوک ایتم .
— — تحف ! نصل اولورده بر محکمه بر چوجوغی
اعدامه محکوم ایدر؟
— محکمه دکل، رئیس افندی، یا کلس علاج ویرن بر حکیم
محکوم ایتمدی .

يدنجى فصل

دعاوى به، محاکمه متهمه و محکومله متعلق لطائف

۱

محکمه ده

حاکم — قازك سندن شكایت ایدیور. سن اوه هر کون
سرخوش کلیورمشك .
مدعی علیه — یالان سویلهمش افندم، بن اوه کوندوزلری
کلم، کیجهلری کلیرم .

۲

حاکم — سن بو افندیك جیبندن کوموش تاباقوسنی
آشیرمشك .
— حاشا افندم ! بن یان کسیجی دکلم، بونی هیسچ بروقتده
قبول ایتم. بن افندی بی احبابدن بری ظن ایتمشدم ده لطیفه
اولسون ديه خبری اولقمزین آلمشدم .
— پکی؛ افندیك احباب اولدیغنی آکلادقن صوکره
نیچون کری ویرمدك ؟

حساب میز لکنه تعیین ایدر لر . نوبت سؤال کنیدیسنه کلاکده
شاگردانن برینی تخته باسنه چاغیره رق دیرکه :
— بر اوقه ات الی غروشه اولنجه بر آراهه کومور قاچ
غروشه صائلق لازم ؟ حساب ایت ، باقلم .

۸۰

— نظامی ! چارپا حیوانلردن بر قاچ مثال کتیر .
— پکی افندم ! بر بارکیر ، بر کدی ، بر کوپک ، ایکی
طاووق .
— یا کلیورسک ! ایکی طاووق نصل چارپا اوله بیلیر ؟
— حقکز وار ، خواجه افندی ! یا کلام ، بر طاووقله
بر خروس دیه جکدم ...

۸۱

معلم — بر جنسدن اولیان شیرلی جمع اتمک ممکن دکلدر .
مثلا بر قویونله بر کچی نی جمع ایده منسک ؛ چونکه بونه ایکی
قویوندر ، نهده ایکی کچی .
بر سوتچی چوجوغی — فقط ، خواجه افندی ! بزم دکانده
بر اوقه سوت ایله بر اوقه صوی جمع ایدر لر . نتیجهده هر وقت
ایکی اوقه سوت حاصل اولور .

۷۶

— ايشته ، ديشلی حیوانلری صیره سیله کوردک. شمدی ده
 دیشسز حیوانلردن بحث ایده جگز . افندیار ! بکا بر دیشسز
 حیوان اسمی سویلرمیسگز ؟
 بر چوجوق — بزم بیوک والده .

۷۷

— بوراده بر حیوان قدیدی وار . سویلیکنز باقهلم . بو
 هانکی حیوانک قدیدی ؟
 بر شاگرد — اولمش بر حیوانک .

۷۸

— بو حرفک آدی نهدر ؟
 — شکانی طانیورم ، اما آدی بر درلو خاطر مه کلیمور !

۷۹

اخق اولدینی قدر جاهل اولان بر آدمی ، نصلسه بر مکتبه

۷۳

- معلم — کیدیک ستره نی نهدن یاپارلر ؟
 شاگرد — چوخه دن .
 — چوخه نهدن یاپایلیر ؟
 — یوکدن .
 — یوک نهدن حاصل اولور ؟
 — قویوندن .
 — اویاه ایسه ، ستره کی هانکی حیوان تدارک ایدر ؟
 — بام .

۷۴

- سویله باقیم ، دون هانکی چاپقینه اوینادکده مکتبه
 کلدک ؟
 — اوغلکزله .

۷۵

- بوکون مکتبه نیچون بو قدر کیچ کلدک ؟
 — افندم ، محله ده بر خرسز طوتمشلردی ده آنهم « کیت ،
 باق ، باباک اولسون » دیه بی کوندرمشدی...

۷۰

— حیوانلر ایچنده انسانه اك مونس ، یعنی اك زیاده
صوقاغان هانکی حیواندر ؟
— سولوك .

۷۱

— سفره یه بش دانه بقاوا قوسه لرده سن ایکیسنی بیه جك
اولسهك کری یه قاج دانه قالیر ؟
— هیبچ .
— نه دن ؟
— هپسنی بن یرمه اندن .

۷۲

معلمك بری ، شاگردینه « تراکت » ی بر مشال ایله
ایضاح ایچون دیرکه :
— ژان ! مثلا ، بن بابا كك یانته کلسه مده باباك بكا بر قدح
شراب ویرسه ، آلیر ایچرم . بر دها ویرسه ینه آلیر ایچرم .
بر اوچنجی قدح ویرسه آنی ده ایچرم . دردنجی بی ، بشنجی بی
هپ بویله ایدرم . شمدی ، بن بابا که قارشی نه یامش اولورم ؟
چوجوق — سرخوشلق .

۶۷

عقائد درسندہ

معلم — بر انسان ، اولدکن صوکره زه یه کیدر ؟
شا کرد — مزارلغه .

۶۸

معلم — (بر کمیک کوستره رک) شو کمیکک نه زماندن بری
طوپراق آلتنده قالدیغنی کشف ایده بیلیرمیسک ؟
شا کرد — اوت .
— نه زماندن بری ؟
— صاحبک دفن اولندیغنی زماندن بری .

۶۹

— (حقسزلق نه اولدیغنی ایضاحاً) مثلاً ، بن آرقه-
داشارکدن برینه برقوراییه ویرسم ، سنده انک لندن قاپه جق
اولسهک نه یامش اولورسک ؟
— آلمسون دیه آغزمه آتمش اولورم .

۶۴

فلسفه درسندہ

معلم — (کتابی قاپایہ رِق) ایستہ، افندیار! شمدی عقلی
 بیتیردک. کله جک درسده فکره باشلايه ججز .
 بر شا کرد — همتکیزله آندنده خلاص اولورز، افندم!

۶۵

طب امتحاننده

میمز — شمدی، بحث ایتدی کمز خسته لغه مبتلی برخسته نك
 حالی فنالاشمش اولدیغنی کورسهك نه یاپارسك؟
 شا کرد — ایرته سی کونه قدر بکلرم، ای اولدی نه اعلی،
 اولمازسه « الله رحمت ایلیه ! » دیرم .

۶۶

خواجه — آفرین، کامل! باق، بوکون اوصلو اوتوردک.
 چوجوق — نه یاییم، خواجه افندی! ایکی کوندر بوینم
 طوتلیدی ده قیملدانه میورم .

۶۰

— انسانه اک نافع قوشار هانکیاریدر ؟
— کباب اولانلر .

۶۱

خواجه — ایچکزدن سکز کیشی یه قرق الما، اوتوز درت
آرمود، آلتمش ایکی اریک، سکسان کستانه ویره چک اولسه
هر برکزه نه اصابت ایدر ؟
ذکی برشا کرد — قارین آغریمی !

۶۲

— سویله باقلم . کویک قارشیننده کی شوکوزل اورمانلری
کیم یاراتدی ؟
— بیلمم، خواجه افندی، بن کویه کله لی دها بر هفتنه
اولدی .

۶۳

— (باباسی دعوی وکیلی اولان بر چوجوغه) ای اولانلر،
اییلک ایدنار جنته کیرز . شمعدی، سن سویله باقلم، فنا اولانلر،
فنالق ایدنار نه اولور ؟
— انلری ده بابام مدافعه ایدر ،

۵۹

- میمز — خواجه کز سزه اجسامه دائر البت بعض معلومات
 ویرمشدر . اجسام حقنده بکا برشی سویله بیلر میسکز ؟
 — اوت ، افندم .
 — پکی ، « جسم شفاف » نه در ؟
 —
 — سویله سه کز آ . !
 — جسم شفاف خاطر مه کلیوریا .. بر جسم شفاف .
 هانیا شو ، جسم شفاف ...
 — بر جسمدر که آره سندن ضیانک کورله سی ممکندر .
 — اوت ، افندم ، اوت . بنده اوپله سویله جک ایدم .
 — پکی ، مادام که تعریفی سویله مدیکز ، باری بر مثال
 کتیر کز .
 — آناختار دلیکی .
 — آناختار دلیکیمی ؟
 — شهبه سز ؛ زیرا آناختار دلیکنندن ضیا پک اعلی
 کوروله بیلر .
 (دیکر بر شا کرد)
 — بزم بوابک اون پاره یه صاندینی قاشار پینیری دلیمی .



۵۶

زراعت مکتبندہ

خواجہ — قویون اتی مدت مدیدہ قوقوتماق ایچون اک
ای چاره نهدر ؟
شا کرد — قویونی صاغ صاقلامق .



۵۷

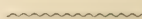
پدرله اوغلی

پدر — خواجہ ، سنی هر کون نه ایچون دوکیور ؟
چوجوق — بندن قوتلی ده آنک ایچون .



۵۸

بر معلم ، درسک ختامنده ساعتہ باقهرق وقت معینک حلولنه
بر آرز وقت اولدیغنی کورمکله طلبه یه صورہ جقلاری برشی وارسه
صورمه لری لزومنی اخطار ایتدکده بر شا کرد — قیج دقیقه
قالدی ؟ — سؤالنی ایراد ایتمش .



۵۳

صنایع نفیسه مکتبندہ

معلم — لوندرہ دہ کی بیوک کایسای کورد کمی ؟

شاگرد — اوت ! اورادہ بولندیغ وقت کورمشدم .

— پکی ، قابوسندن ایچری کیررکن اک زیادہ نظر دفتکی

جلب ایدن نہ ایدی ؟

— غایت کوزل بر انکلیر قیزی .

۵۴

عقائد درسندہ

معلم — سن سویلہ ، باقہیم ، چو جو غم ! جنتہ کیتماک ایچون

نہ اولمق لازمدر ؟

چو جوق — اولمک .

۵۵

تاریخ درسندہ

معلم — آنیبال نیچون آلپ طاغلرینک اوزرندن کچدی ؟

شاگرد — اووقت دہا تونل یاپلامش ایدی دہ انک

ایچون .

— اوت. چونکه او سنه قیشین خواجه من ایکی آی قدر
خسته اولمشدی ده مکتبه کاهمه مشدی .

۵۰

میمز — غروب ساعتله زوالی ساعتله آره سنده نه فرق
وارد ؟
شاگرد — بری آقشام، بری اوکله وقتی قورولور .

۵۱

حساب درسند

معلم — مثلاً سکسان غروشاق اشیا آلسه کده بر آلتون
ویرسه ک مغازه چینک نه یامه سی لازم کلیر ؟
شاگرد — سونمه سی ، افندم .

۵۲

پدرله مکتبدن کان اوغلی

چوجوق — آنهم زرده ، باباجغ ؟
بابا — مطبخده اوغلم ! دمین آشجیه غوغا ایتدی ده
شمدی مطبخده حدندن قاینور .

— افندم، دیشی اولسهیدی ممکن دکل بر چوق زمان
آغزینی قابالی طوتهمازدی .

۴۷

— « اشك » لفظی نهدر ؟
— فعل .
— نصل فعل ؟ تعریف ایت باقهلم ؟
— بن اشك، سن اشك، او اشك .

۴۸

— سویله باقهلم ، ماری ! «سومك» فعلنك مستقبلی نهدر ؟
— قوجهیه وارمق .

۴۹

میز — بکا، تارینخده غایت مسرتله کچیریلن بر قیش سنه می
خبر ویره بیلیرمیسك ؟
شاگرد — اوت، افندم ، خبر ویره بیلیرم : کچن سنه .
— (تعجبله) کچن سنه می ؟

برینه « افعال بابنک بناسی نه در؟ » دیه صورمش — « اخشاب »
دیمش .

۴۴

خواجه — (« فکر » حقنده بعض معلومات ویردکن
صوکره) — ای، سویله باقهیم ، شمعی سن نه دوشونیورسک ؟
شاگرد — درس بیتسه ده اوه کیتسه م اویناسه م دیه
دوشونیورم .

۴۵

— بر کون قاچ ساعتدر ؟
— یگر می بش .
— یگر می بشمی ؟ هیچ اویله شی اولورمی ؟
— افندم ، بچده کونلرک بر ساعت اوزامش اولدیغنی
سویله مدکز میدی ؟

۴۶

— حضرت نوحک کیسنه زیتون دالی کتیرن کوکرحین
ارککمی ایدی ، دیشیمی ایدی ؟
— ارکک .
— نه دن بیلدک ؟

چو جوق — (مخزونانه) اویله اما بزم تعطیل بیتدیمی
چالشمق لازم ؛ سزککی کی ایکنجی بر تعطیله کیرمیز .

۴۱

ایکی کوچوک مکتبلی

— بر انسانه یامدیغی بر شی ایچون جزا ویریرلمی ؟

— ویرمزله .

— اویله ایسه درسمی یامازسهم بکا جزا ویرمزله، دکلی ؟

۴۲

والده ایله اوغلی

والده — کچن هفته صنفکک برنجیسی اولدک دیه نه قدر

سوینشدم ! بوکون قومشونک چو جوغندن ایشتم ، صنفکده

سکزنجی قالمشک ! عیب دکلی ؟

چو جوق — بر آزده آرقه داشلمک والده لری سویسنولار ،

آنه جکم ! هپ سنی سوینه جکسک ؟

۴۳

بر مکتبده صرف عربیدن امتحان ایدیلیرکن میمز، طلبه دن

ایت که بن سکا « بوچیقان آی دکادر، کونشدر » دیدم. او حالدّه
خاطر که نه کلیر ؟

— خاطر مه کله جک شی سزک یا سرخوش، یادلی اولمه کز.

۳۹

مکاتب طبیه دن برنده اجرا اولنان امتحانده برشا کرده
« خسته یی نه ایله ترلملی؟ » دیه صورمشار وهر جواب ویریشنده
« دها؟ دها؟ » دیه ایجه نورمشار. ترلمک ایچون معلوم اولان
معالجات و تداویبری هپ سویله مش اولدینی حالدّه میز، ینه «دها؟»
دیجه :

— اکر ، خسته بونارلده ترله تیله مزسه بورایه کتیروب
امتحانه صوقلی — دیمش .

۴۰

مجلس مبعوثان تعطیلی ایله مکتببارک تعطیلی بر زمانه تصادف
ایتدیکی جهتله صیفیه ده بولنان بر پدر ، مکتب وقتی کلش اولان
اوغلانه تسلی ایچون دیرکه !
— اوغلم ! کور یورسک یا ، بزم تعطیلده بیتدی . برابر
عودت ایده جکز .

- جانم ، فرض ایده لم که جیبکده درت اونلق واردی ده
 دردی ده دوشدی ؛ بو حالدہ جیبکده نه قالیر ؟
 — اونلقلرک دوشدیکی دلیک .



۳۷

- طوفانده ، صولر اک یوکسک طاغاری بیله آشمشدی .
 عجبا او زمان انسانلر نه اولدی ؟
 — نه اوله جق ، ایصلاندیلر .



۳۸

- حادثه حارق العاده نه در ؟
 —
 — فرضاً ، کونش بر کیجه یاریسی چیقہ جق اولسه سن
 بوکا نه دیردک ؟
 — «قر» دیردم .
 — اکن ، سکا کونشدر دیسه لر نه دیردک ؟
 — یالاندر دیردم .
 — پک اعلی بیلیرسک که بن هییچ یالان سوبله مم ؛ فرض

کندینه اویدردینی دیگر بر سوخته واسطه‌سیاه طایه آردسینه
تفاق دوشوروب بری برلینه بولاشدردینی مناسبتله «پارماق»،
آلت فساد اولان شخصهده «اکری بوق» دیرلر مش . برکون
طلبه‌نک بالاتفاق وقوع بولان شکایتاری اوزرینه مدرس افندی
هر ایکسنی‌ده مدرسه‌دن یوزدرمکله . شاعرک بری شو
ییتی سویله‌مش :

طویدیلر مدرسه‌دن چیقدی قوقو
قاقدیلر پارماق ایله اکری بوقی

*
* *

یرلی ، اجنبی مختلف مکتب‌بارده ، مختلف درس‌بارده

۳۵

معلم — الما نه زمان قوپاریلیر ؟
شاگرد — باغچوانک کوپکی نه زمان زنجیرله باغلی بولنورسه .

۳۶

— دردندن درت چیقنجه نه قالیر ؟

..... —

۳۱

سوخته‌نک برینه (قال) نک اعلانی صورمشار، — (قال)
اصلنده (قول) ایدی، (ق) قویروغنی قالدردی، (و) ده قورقو-
سندن قاجدی، (قال) اولدی — دیمش .

۳۲

یاراماز سوخته‌نک برینی مدرسه‌ده شریکلی ایسته‌میوب
کندیسی او طه‌ده بولم‌دینی بر وقتده کلوب نه قدر اشیا سی وارسه
قاپودن طیشاری آتمشار. سوخته کلوب بو حالی کورنجیه —
خواجه‌لر! بن بوندن بر آز استئقال آ کلیورم ! — دیمش .

۳۳

صرف طلبه‌سندن برینه، بر محاربه ائناسنده « محاربه‌دن
معلوماتک وارمی؟ » دیه صورمشار، « وار » دیمش. « نصل ؟ »
دیمشار — (مفاعله) بابندن مصدردر: حارب، یحارب، محاربة
— دیمش .

۳۴

وقتیه بر مدرسه‌ده مفسد و منافق بر سوخته وارمش .

بونک طالغیناغندن بالاستفاده پنجه سنی آتدیغی کبی اتی قاپار قاجار .
حاصل اولان کورائی اوزرینه چومز دونوب باقرکه کدی اتی
آلمش کیدیور .

درحال والده سنه : — والده ! ... والده ! ... والده ! ...
— دیه سسلنیر ، اما بو «والده» لرك هر برنی ، واولرك دردر
الف مقصداری مدی ، لامارك کسری ، هالرك اظهاریه و اوچر
بشر ثانیه فاصله لرله تلفظ ایتدیکندن والده سی هر نه قدر طویز
ایسه ده بو صورت تلفظی عمرنده ایستمدیکندن اوغانی اوقویوز
ظنیله :

— آه ، نیم اوقومش اوغلم ! — دیرمش .
وقتا که قادین ایشنی بیتروب مطبخه کلیر ، نه کورسون ؟
اتک یرنده یلر اسیور ! اوغلنه دیرکه :

— اوغلان ! آه نه اولدی ؟

— (قیدسزجه) کدی کوتوردی .

— (حدتله) یا ، نیچون بکا سسلنمدک ؟

— سسلنمد : «والده ! والده !» دیه اوچ دفعه چاغیردم .

ایستمدکی ؟

— ایستمد ، اما ، بن سنی اوقویورسک ظن ایتدم .

نیچون آدم عقلای سسلنمدک ؟

— ماشاءالله ! سنک ایکی پارهلق اتک ایچون تجویدیمی

بوزه یم !

مقدار آلاچی وارمش . بر کون مدرسه‌یه کلبر ، خواجه‌نی
درس‌خانه‌ده بولور ، پاره‌نی ایستر . مدرس «شم‌دی یاغده یوق
بر از طور ، درس بیتسون‌ده کیدوب او طه‌مدن کتیره‌یم» دیر .
حریف اوتورور ، بر مدت بکلر ، باقار که درسک بیتوب توکنه‌جکی
یوق . صبری توکنوب خواجه‌یه :

— خواجه‌م! کرم ایله ، بئم ده‌ها زیاده طور مغه و قتم یوق .
وار آقچه‌می کتیر . ایشمی بیتیر ، بن ، سن کلنجه‌یه قدر کتابکی
المه آلایم ، ملالر چاغیر شد قجه باشمی صالایم — دیمش .

۳۰

حفظ قرآنه ، تجویده چالیشان بر چومن ، صله‌سنه کیدر .
قراشته اودرجه مراق صاردرمش که بر زمان تجوید کتابنی لندن ،
باله‌دیکی قواعدی دیاندن دوش‌ورمیوب حتی لاقیردی ایدرکن
بیله هر کله‌نک مخارج حروفنه دقت ورعایت ایدرمش . برکون
والده‌سی ات پیشیره‌جک اولور . مطبخه اینر . بوده حوالینک
مطبخه مقابل بر طرفنه حصیر سرر اوتورور ، کتابنی اوقور . بر
آره‌لق قادی‌نک برایش ایچون یوقاری‌یه چیقمه‌سی ایجاب ایتدیکندن
« اوغلم ! بن یوقاری‌یه کیدیورم . کوز قولاق اول ، صاقین
اتی کدی‌یه قاپدرمه ! » دیه تنبیه ایدر ، کیدر . قادین کیدنجه اوغلی
کتابنی اوقومقله مشغول اولور . دیرکن آزغین بر کدی کلبر ،

کورپورم ، اما نه دیمک اولدیغنی آکلاویه میورم . شو
 «خلافکیران فرقه سی» نه در؟ — دیه صور مغله قوج، می دیر که:
 — سن ، اوک ایچنده نه ایسهک حکومت ایچنده ده خلافکیران
 فرقه سی اودر .

۲۷

بر چومزه «مناره اصلنده نه ایدی؟» دیه صور مشار ،
 — قویو ایدی. ایچنی طیشنه چویردیلر، مناره اولدی —
 دیمش .

۲۸

قاضی عسکرلردن بری بر قیش کونی ، بر سوخته یه «مالا!
 نصل ، تعطیل کیجه لری حلوا صحبتی یاپیور میسکمز؟» دیه
 صورمش . — اوت ، افندم ، اما حلوا صحبتی دکل ، حلوانک
 صحبتی یاپیورزا! — دیمش .

۲۹

بر مدرس ، طلبه یه درس ویریرکن دائما النده بر کتاب طوتوب
 یری کلدکجه آچوب باقار ، طلبه بر شی صور دجه باشنی صالایوب
 نادراً جواب ویریرمش . اصنافدن برینک مدرس افندیده بر

۲۴

وقتيله بر مکتبده ، خواجه نك بولمديغی بر زمان چو جو قار
 بر آره یه کلوب مکتبدن قورتلق ایچون بر چاره دوشوندکلری
 صیره ده ایچارندن بری « خواجه نی اولدوره لم » دیمش . اوتهدن
 ذکی چو جوغك بری ده دیمش که : — خواجه نی اولدورورسه ک
 یرینه باشقه بر خواجه کتیریرلر ، ینه اوقومقدن قورتوله میز !
 عالمده « اوقومق » دیدکلری شیئی اولدوره بیلیرمی ز؟ ا کاباقه لم!

۲۵

ایکی مکتبلی

— نوری ! بو کیجه رؤیامده محلی کوردم .
 — یکر می پاره ویریرسه ک تعبیر ایدرم .
 — هیچ یکر می پاره اولسه یدی محلی نی رؤیاده می
 کوروردم !

۲۶

ویانه کویارنده مکتب معلمارندن برینک قاریسی ، بر کون
 غزته اوقودینی صیره ده ، قوجه سنه — جانم ، افندی !
 « خلا فکیران فرقه سی » دیه قاچ کره در غزته لرده بر تعبیر

— بابام سلام ایتدی ، بونی سزه آیلق دیه کوندردی .
 خواجه — [صیریتهرق] و علیکم السلام ! ممنون اولدم .
 نشکر ایدرم . بوباره بکا چوقدر بیاه !
 — یا ، آنهمده اویله سویلدی ؛ « او بدلا حریفه بر
 مجیدیه بیاه چوقدر » دیدی .

۲۲

معلمک برینه ، برچوقوق کتیروب شا کردلکه قبول ایتمه سنی
 رجا و « افندم ، بو چوقوق شویله عاقلدر ، شویله کاملدر . بویله
 اوصلودر ، بویله تربیه لیدر فلاندر دیه برچوقوق مزنیات و فضائل
 اسناد ایله مدح و ثنا ایتدکلرندن معلم — اویله ایسه ، بکا دکل
 اکا رجا ایدکیزده بنی شا کردلکه قبول ایتسون! — دیمش .

۲۳

بر قور اقلق زماننده بر طاقم مکتب چوقوقلرینک یاغهور
 دعاسنه کیتدکلرینی کورن بر آدم « مکتب چوقوقلرینک دعاسی
 مقبول اولماز . بیهوده کورتور یورلر ! » دیمش . « نیچون ؟ »
 دیه صور مشار . — اکر مقبول اولسه ییدی دنیا ده مکتب خواجه سی
 نامه کیسه قالمزدی ! — دیمش .

کوروب ایچری کیرر . خواجه ، کلن ذاتک پادشاه اولدیغنی
 آکلار ایسهده هیج وضعنی بوزماز ، چوجوقلری اوقوتتمده
 دوام ایدر . درسک ختامنی متعاقب چوجوقلری آزاد ایدوب
 کلیر . پادشاهک آیقارینه قاپانهرق عرض تعظیبات ایدر . خواجهنک
 ابتدا هیج آلدزماهسنه پادشاهک جانی صیقلمش اولدیغندن
 خطاب عتاب آمیز ایدوب دیرکه :

— بکا لایق اولان احترامی دمنی نچون ایتمدکده شمدی
 ایدیورسک ؟

خواجه — مساعده بیورکزده سببنی عرض ایدیم .

— سویله ، باقهلم ، نهذر ؟

— افندم ! بو یاراماز چوجوقلر ، دنیاده قولکزدن دها
 بیوک آدم اولدیغنی بیلمزلر . اکر تعظیباتمی آنلرک یاننده اجرا
 ایتسهیدم « وای ، خواجهدن دها بیوک وارمش ! » دیرلر ،
 نی کوچوک کورمکه ، صایماغه باشلارلر . صوکره ضبط وربطارینه
 مقتدر اولهلم !

خواجهنک شواعتذاری پادشاهک خوشنه کیدر ، بر چوق
 احسان ایدر .

مکتبه یکی باشلایان بر چوجوق ، خواجهیه بر آلتون
 ویرهرك :

بر قیز ، شهادتنامه سنی مفتخرانه باباسنه کوستره رک دیرکه :
 — باباجغم ! شهادتنامه مه باقکز: صنایع نفیسه و موسیقی ،
 علی الاعلی . ریاضیات ، اعلی . هندسه ، منطق ، حقوق ، تاریخ
 اعلی . ادبیات ، اعلی . نصل . بکندکزمز ؟
 پدری ده دیرکه

— چوق ائی ، اولادم ! اکر وارم جغک قوجه ، یمک
 پیشیرمک ، چاماشیر بیقامق ، قوله لی کوملک اوتوله مک ، دیکش
 دیکمک ، چوجوغه بافق کبی او ایشارینه واقف بر آدم ایسه
 مسعودانه یاشارسکز !

۱۹

خواجه نك برینه ایکی چوجوق کلوب بری « خواجه افندی !
 بو بنم قولاغمی ایصیردی » دیه شکایت ، اوته کی ده « والله بن
 ایصیرمدم ؛ کندی ایصیردی ! » دیه انکار ایدر . خواجه بر
 از دوشوندکن صوکره انکار ایدن چوجوغه :
 — بهی ولدزنا ! بوچوجوق دوه میدرکه کندی قولاغمی
 ایصیره بیاسون ! — دیمش .

۲۰

وقتیله پادشاهک بری ، بر کویدن کچرکن کوک مکتبغی

۱۶

بر کویده مکتب چو جوقلری، پایدوس زماننده مکتبک
 اوکنده کی میدانده اویون اوینادقلری صیرهده بر قاچ کویلو،
 مرکبلینی اوکلرینه قاتوب کلیرلمش . تمام چو جوقلرک یانسه
 یاقلاشدقلری زمان مرکبلیر ظیرلامغه باشلارلر . چو جوقلر حدت
 ایدوب کویلولره « به اشک حریفار! نیچون مرکبلیرکزی تربیه
 ایتیمورسکز؟ بونلرک بویله آکیرمه لری عادتا بزى تحمیردر ! »
 دیه چیقشمه لری اوزرینه ایچارندن برى : — استغفرالله !
 سزلی تحقیر انلرک نه حدی! بویله کوزل کوزل اوینادقلرکزی
 کوردیلرده شوقه کلوب شرقی چاغیر یورلر! — دیمش .

۱۷

بابا ایله اوغل

بابا — باق ، شو مکتبدن آلدیغک شهادتنامه یه ! هپسی
 فنا ؛ ایچنده بر دانه اعلى یوق ! اوتانمازمیسک ؟
 اوغل — باباجغم ، بکا نه طاریلیورسک ؟ انلری بن
 یازمدم ، خواجه یازدی .

۱۸

قیزلره مخصوص بر مکتب عالیدن شهادتنامه آلهرق چیقان

۱۴

آلمانیاده بر مکتب خواجه‌سی، کلیسانی مراد ایدرک
شاگردلینه: «چو جوقار! بریرواردرک ز نکیکن، فقیر، اختیار.
کنج، غمی، کدزلی کیم کیررسه مطلقا شاد و مسرور اولدینی
حاله چیقار. اوراسی زه سیدر؟ بیلکز باقه‌سیم» دیر. باباسی
عیاشیندن اولان بر چو جوق:

— بیلدم، خواجه افندی، «میخانه» دیمش.

۱۵

اورویانک بعض محالرنده شمن دوفرلرک و سائر و سائط
نقلیه‌نک دردنجی موقعاری ده واردر. مکتب خواجه‌لرندن بری
بر کون اوچنجی موقع بیاتی آلیرکن مکاتب عمومیه مفتشارندن
بری کوروب بر معلمک هیچ اولمازسه ایکنجی موقعه ینمه‌سی
فکرنده بولندیغندن «خواجه افندی! اوچنجی موقعه می بینور-
سکنز؟» دینجه. معلم دیرکه:

— نه یایه‌یم؟ مقصدم، حاشا، کبارلق صاتمق دکل،

اختیارلقدن آرتق اولیکی کی آیاقده طوره میورده . .

۱۳

شیخ الاسلام السید فیض الله افندی (اطائفنامه) سنده
 خلفای عباسیه دن معزک صبی ایکن بر کون ، استادینک « بو
 کون درسه نره دن باشلایهلم؟ » دیمه می اوزرینه « انصرافدن ،
 یعنی اوقومنی ترک ایله کیتمه کدن باشلایهلم » دیه ویردیکی جواب
 ظریفانه سنی یازدقدن سوکره دیرکه :

۱۰۸۳ تاریخنده ، حالا روی زمینک فرمان فرما و سرافرازی
 پادشاه انجم حشم سلطان محمد خان غازی حضرتلرینک فرزند
 ارجمند سعادت مندلی شهزاده سلطان مصطفی حضرتلرینک
 بو داعی دولت علیدلری خدمت تعلیمارنده اولوب سن صغرده
 اولدقرینه بناء تعلیم رسدن سوکره مناسب اولان عدمقداری
 تکرار ایتدیروب بعده مجلسه رخصت ویریلیدی . بر کون ،
 ینه تکرار درس اشناسنده بو فقیره « قاچ کره اوقویهلم؟ » دیه
 استعلام حال ایتدکده بز دخی « اوقو ، بر قاچ » دیوب اجمال ایله
 جواب ویردک . « اویله ایسه بر کره اوقویوب قاچه می ، کیده می »
 دیدی . معتاددن ناقص اولغا ره راضی اولدق . دیدی که : - سوز-
 کزدن دونیور میسکز؟ سز دیمد کرمی که « اوقو بر قاچ » یعنی
 بر کره اوقو ، سوکره قاچ ؟

دها ، حالت صباوتده بو منوال اوزره استخراجلرینی
 پسند ایدوب یالکیز بر کره اوقویوب کیتمه لرینه راضی اولدق .



۱۰

مکتبده طایاق یین بر چوجوق ، باباسنه خواجه سندن
 شکایت ایتمش . بابامی « اوغل ! طایاق جتندن چیممشدر »
 دینجه ذکی چوجوق : — ای برشی اولسهیدی جتندن
 چیممازدی ! — دیمش .

۱۱

بر رمضان کونی بر مکتبده خواجه ، چوجوغک برینه
 « اوغلان! اوصلو اوتور! طایاغی یرسک ها ! » دینجه چوجوق
 — خواجه افندی ! طایاق ییهجک اولورسه م اوروجم
 بوزلمازمی ؟ — دیمش .

۱۲

مکتبلرده « فلقه دکنک » دینیلن آلت ضرب موجود
 اولدینی زمانده حشریلق ایدن بر شا کردی خواجه تأدیب ایتم
 ایستیوب آرقه داشلرینه « ییقک شو چاپقینی فلقه یه ! آیاقارندن
 چورابلرینی ده چیقارک ! » امرینی ویرنجه : — امان خواجه
 افندی ! چورابلرمی چیقارتمیکز ! آنسه م بکا « چورابلرکی
 چیقارمه ، آبدستک بوزولور » دیمشدی — دیه یالوارمغه باشلار .

— بوچوجوق مکتبدن قاچوب اوه کلدی . دایما اوینادینی
بر کوپکی واردر . کوپک کبی اولویه جق اولورسه م آنی ظن
ایدرده چیقار دیه اولودم . فی الحقیقه اولیه صاعمش ، جیقمش .
ایشته بنده یاقالادم ، مکتبه کوتوریورم .

۸

خواجه نك بری ، مکتبه نماز قیلارکن رکوعده باشنی
اکوب اولیقاری آره سندن چوجوقاری سیر ایدر ، یارامازلق
ایدن اولورسه — سنی کیدی چاپقین سنی ! بی کورمیورمی
صانیورسک ؟ هله نمازی بیتیرهیم . باق بن سکا نه یاپارم ! —
دیرمش .

۹

بر مکتب خواجه سنی چوجوقار طاشه طوتمشار . خواجه
هیچ سنی چیقارماز ، طورورمش . بو حالی کورن بر آدم
«خواجه ! باشه چیقهمیه جقسک ، بازی طورمه ، قاچ ! » دینجه
باشنی صاللایهرق — هله سن طور ، کوزمی چیقارسونلرده باق
بن او زمان بابالری اوله جق پزه ونکلره نه یاپارم ! — دیمش .

۶

جاحظ دیور که: بر معلم صبیان کوردم، یانده بری قیصه،
 بری اوزون ایکی دکنک، بر طوپ، بر جرید، بر بورو،
 بر طاول واردی. بونلرک نه اولدیغنی صوردم. دیدی که:
 مکتبمده یاراماز چوجوقلر چوقدر. برینه « اوقو درسکی!»
 دی، جک اولسه سوزمی دیکله من. بنده ابتدا قیصه دکنک ایله
 اورورم، اوزاقلاشیر؛ سوکره اوزون دکنکی یتشدیریرم.
 قاچار؛ اوزمان طوپ جریده قویوب آتار. باشنی یارارم.
 او حالده آرقه داشاری غیرتلنوب باشمه اوشرلر، دوکمه
 باشلارلر. بنده ناچار قاهره ق طاولی بوینه، بوروی المه آیر،
 چالوب اوتدورورم. اعلیٰ محله هنکامه نی طویوب کلیرلر،
 بی چوجوقلرک اللرنندن قورتاریر.

۷

ینه جاحظ دیر که: یولم دوشمهکه بر ویرانه دن کچوردم.
 کوردم که بر مکتب خواجه سی، ویرانه نک یانده براولک دیواری
 آرقه سنه کیزلیمش، کوپک کی اولویوب طورور. اوصیره ده اولک
 قاپوسندن بر چوجوق چیقدی. خواجه بونی کورنجه قوشوب
 یاقه لادی، کورتورمکه باشلادی. بو حال بکا غریب کلکه یانسه
 واروب صوردم. دیدی که:

یأس ایله - آه ! شو بر دانه جك اوکوز ایچون نه اینکلر فدا
ایتدم ! - دیمش .

۴

توتون تریا کیارندن بری، برکون لیلی مکتب شا کردلندن
اولان قیزینه چوبوغنی طولدرمه سی امر ایدر . قیز « باباجم !
چوبوق طولدرمه یی بیامم » دینجه تریا کی پر حدت : - شو
یرک دینه باته سی مکتبده نه اوکره نیورسک ؟ دها بر چوبوق
طولدرمه یی بیلمیورسک ! - دیر .

۵

فرانسزجه ده « برانش » دال ، بوداق معناسنه کلدیکی کی
قسم ، شعبه معناسنی ده افاده ایدر . ترکجه سی قیت ، یاخود
بر شیئک فرانسزجه سی سویلنیرسه مصلقا قوت وجدیت ومعناجه
صحت وتمامیت افاده ایدر اعتقاد عجینده بولنسان کروهدن
بر میز ، معلمک برینه صورمش که :

— طلبه کز ایچون (په داغوژی) نک هانکی (برانش)

لرینی استعمال ایدیورسکز ؟ — معلم ظریف دیمش که :

— فندق ایله قیزیلجق دالیرینی قولانیورم ! زیر اچاقینلرم

بوناردن باشقه سی خیر ایتیمور ! .

آلتنجي فصل

معلم و متعلم لره ، مکتب و مدرسه لره متعلق لطائف

۱

جاهل بر معلم ، درس خانہ سنٹ قاپوسی اوزرینہ « بورادن
جاهل لک کیرمہ سی ممنوعدر » دپہ بر لوحہ آصممش . معلمک
ماہیتنی بیلناردن بری ، لوحہ نی اوقویوب « عجا ، کندیسی
زردن کیره جک ؟ » دیمش .

۲

بر ییل باشی ، بر مکتبده چوجوقار ، سنه جدیدہ نی تبریک
ایچون خواجه نك النی اوپر لکن خواجه بونلره « ان شاء الله
کله جک سنه دها اوصلا اولور سکیز » دینجه چوجوقار هپ بر
آغیزدن : - ان شاء الله ، خواجه افندی ، سزده ! - دیرلر .

۳

اوغلنک تحصیل اوغرنده بر چوق مصرف اختیار
ایتدیکی حالده هیچ برشی اوکره نه مدیکنی کورن بر کویلو ، کل

۶۱

وولتر ، کندیسنک پارسه دخولی ممنوع ایکن کیزلیجه آرابه یه
 ینوب شهرک قاپوسندن ایچری کیره جکی صیره ده کمرک قو لیلاری
 آرابه نی طور دوروب آرابه ده قاقاق برشی وارمی؟ دیه آراشدرمق
 ایستدکلرنده وولتر « امین اولکزکه بو آرابه ده بندن باشقه
 قاقاق یوقدر » دیمش . وولترک بو سوزینی لطیفه یه حمل
 ایله مرورینه مساعده ایتمشله . وولتر برمجاسده طوغرولقدن بحث
 اولنورکن بو وقعیه یی نقل ایتدکن صوکره دیمش که :
 — عمومه بر شیئی طوغرو اوله رق سویلیوبده ینه
 طوغرو اولق اوزره قبول ایتدیرشم عمرم ایچنده بر دفعه
 واقع اولدی !

کونی یوم تعطیل اولدیغندن و اطراف کویاردن اورایه کترته کلنلر بولنه جغندن قازیقارک سرقت اولنماه سهیچون حکومتجه نظارت ایدلمه سنی رجا ایدر. برده، ایرته سی کونی مهندس قازیقارک بولندیغی محله کلوب ده هیچ بر دانه کوزه - مینجه پر حدت مدیره کیدوب سببی استفسار ایتدکده مدیر دیرکه :

— ماشاء الله ! سز بنی او قدر تدبیر سز می ظن ایدیور - سکز ؟ کویولر قازیقاری چالمسونلر دیه بن دها اوکون، سز بورادن کیتدکن صوکره برر برر یرلرندن چیقارتوب صاقلادم.

۶۰

مشهور روشفور، اسویچرده منفی ایکن (لانترن) یعنی « فتر » نامنده بر غزته نثر ایدردی . بونک پارسه دخولی ممنوع اولغله بر کیجه پولیس، بر آرابه بی فتر سز اولدیغی ایچون چویروب آرابه جیه « هانی فترک ! » دیه صورنجه ایچنده کی مشتری جیبندن روشفورک لانترنی چیقاروب « ایشته فتر ! » دیمش . پولیس آرابه جیه ده ، مشتری بی ده توقیف ایدوب مرجعه ده شویله بر ژورنال ویریر :

« فلان نومرولو آرابه ده فتر بولمدیغی و ایچنده کی مشتری نک زدنده ایسه فتر بولمدیغی ایچون هر ایکیمی ده توقیف اولنمشر »

دوشوب باشنك بریری جزئیجه بره لشمس. مفتش افندی بوسفرکی
راپورنده دیمش که :

« اولکی کون عملهدن برینک آیاغی سسقطلانمش ایدی .
بوکونده ینه عملهدن برینک باشی زده لشمس ایسه ده یاره سی باشنك
کسلمه سنی ایجاب ایده جك درجه ده دکلدنر . »

۵۸

فرانسه ده بر ناحیه مدیری شو غریب بیاننامه یی نشر ایتمش :
« ناحیه من درونندن کچن نه رده شو آره لق بر چوق
انسان و حیوانك دوشوب غرق و تلف اولمقده اولدیغی خبر
ویریلیور . بو کبی وقایع الیه نك منع تکرری ایچون حکومه تجه
برتدیر اتخا ذی لازم کلمکله بعد ما نه رمد کورده هر کیم بوغوله جق
اولور سه حقنده مجازات شدیدیه اجراسی قرار لاشدیر لدیغی جمله نك
معلومی اولمق نوزره اعلان اولنور . »

۵۹

بر محله طریق انباشنه مأمور برمه ندرس، ناحیه لردن برینه
کلوب طریقك کچه جکی یرلری و استقامتی متعدد قازیقار وضع
ایده رك تعیین ایتمکدن سو کره ناحیه مدیرینه کیدوب ایرته سی

۵۵

اون دردنجی لوئی زماننده فرانسه مالیه نظارتنده بولنان
(قولبر) ایچون بر هجویه باعشار . قولبرک یاننده بو هجویه دن
بخت اولمش . قولبر ، بونک قراله طوقونوب طوقنمدیغنی
صورمش . «طوقماز» دیمشار ، - اویله ایسه ، بکاده طوقماز -
دیمش .

۵۶

فرانسه قرالردن بری ، مأموریته تعیین ایتمک ایستدیکی
بر آدمک زادکاندن اولوب اولدیغنی آ کلامق ایچون کیمک
نسلندن اولدیغنی صورمش . او آدم «افندیمز! حضرت نوحک
کیسنده بولنان اوچ قارنداشدن برینک نسلندیم ، اما ها -
نکیسنگ بیله میورم» دیمش .

۵۷

بر محله شمن دوفر عمله سندن برینک آیاغی سقطلانمش .
طیبیک اختطاری اوزرینه مفتش ، دیرکتوره بر راپور یازهرق
سقطلانان آیغک کسلمه سی ایچون حریفک خسته خانه یه نقلنه
رخصت ایسته مش . بر قاچ کون صوکره ینه عمله دن بری

دیه صورمشار — شمدی بیاهم؛ زیرا اقبالدهیم. سزك «دوست» دیدیککز ادبار و احتیاج زماننده بللی اولور . — جوابی ویرمش .

۵۴

مورده لی عثمان افندی ، که رجال دولندن دکرلی بر ذاتدر ، پک وقور اولوب حالت افندی به سر فرو وتبصص ایتمدیکندن حالت افندی انی استانبولده طوتمیوب مجرد تحقیر ایچون خسیس ایشارله طشره لرده طولاشدیریدی . عزت ملا، بر کون حالت افندینک یاننده ایکن عثمان افندینک کلدیکنی اوشاقلر خبر ویرمکله حالت افندی صفه به سکیرده رک استقبال وعودتنده مردیون باشنه قدر تشییع ایتمه سی اوزرینه عزت ملا متحیر اوله رق « افندم ! بو آدمه ایتمدیکک فنالق قلمدی . شمدی بو مرتبه التفاته سبب نهدر ؟ » دیه سؤال ایتدکده حالت افندی — اوت ، بن بو آدمه چوق فنالق ایتدم؛ لندن مأموریتنی آلدم ، نفوذخی قیردم . جانی ده آله بیلیردم ، اما اوزرنده بر عثمان افندیک وار ، آنی آله میورم . انکچون کورنجه بویله احترامه مجبور اولیورم ! — دیمش .

[تاریخ جودت]

کیده جکی یرک هواسی پک انی اولدیغنی سویلدکلرنده — انی
 اما ، ساده هوا ایله یاشایه بیلنهم ! — دیمش

۵۱

مأموریتار بیع هل من مزید ایله ساتدیغنی زمانلرده بر آدم
 بورچ خرچ بش اون غروش تدارک ایدرک بر مأموریت آلیر.
 تشکر ایچون صدر اعظمه کیدر، صدر اعظم، یاننده کیلره —
 ایشته ، سزه کوزی آچیق بر مأمور ! آز زمانده بورجنی
 اوده یه جکنه شبهه ایتم ! — دیمش .

۵۲

مأموریت دوشکونلرندن جاهل ، حسود ، خود بین بر آدم
 غزته اوقورکن (توجیهات) قسمنده کوچوک کوردیکی برذاتک
 بیوجک بر مأموریته تعیین اولندیغنی کورنجه — یا ! شمدی
 بو کبی مأموریتار اشکله ویریلور ها!... اوله اولدقن صوکره
 بن نه طور یورم ! — دیمش .

۵۳

موقع اقبالده بولنان رجالدن برینه « دوستارکنز کیماوردن ؟ »

اوغرا دیغنی سویلدکن صوکره حالنه مناسب اولمق اوزره شو
فقره نی نقل ایتدی :

غایت خرچین ، بدخو و عربده جو بر آدم ، اک صوکه
غوغای عالمدن فراغت و بر شیخه انابت ایدر . شیخ بوکا تکیه ده
بر او طه ویریر . او طه نك یانی باشنده قاز کومسی وارمش . قاز لر
کزینیر لرکن بری ، او طه نك قاپوسنی آره لق بولوب باشنی
ایچری صوقار ؛ یابانچی بر آدم کورنجه طیسلا مغه باشلار . یکی
درویشک جانی صیقیلیر ، لاحول کویان ، قازی قوغار ، قاپوی ده
قاپار . اما حیوان عادت ایدنیر : نه زمان او طه قاپوسنی آچیق
بولسه بر کره بویننی اوزاتوب « طیس ! طیس ! » ایدر مش .
بر کون ، ایکی کون ، بش کون هپ بویله . آرتق حریفک صبری
توکنیر . بر کون قاز ، ینه قاپو آره لغندن باشنی صوقار صوقاز
طوتدیغنی کی ایکی باجاغندن آیریویریر .

شیخ افندی خبر آلیر ؛ درویشی چاغیروب — قازک سکا
بر آغزی دیلی وارمیدی ؟ زواللی حیواندن نه ایستدک ؟
درویش اولان بویله می یاپار ؟ — دیه تکدیره باشلانجه حریف
حدتله — درویش اولدمسه قازکده مسخره سی اولدم یا ! . .
— دیمش .

آز بر معاشله طشره ده بریره مأمور اولان ظرفادن برینه ،

مگر متصرف یا لکزجه او طه سنده اوتوروب عشرت ایدر مشر!
 بغتہ قائم مقام و رودینی خبر ویرمه لری اوزرینه همان تپسی بی
 قالدیرتوب قاپونک آرقه سنه صاقلاتیر. اما قائم مقام او طه دن کیررکن
 تپسی بی کورور، ایشی چاقار. متصرف، بویله نا کهانی
 کلشنک سببی صورار. قائم مقام دیرکه: - افسدم، بر طاقم
 مفسد لر کویانم عشرته فرط انہما کم حسیدله ایشاره باقہ مدیغمدن
 عزلم لزومنی یازمشدر. واقعا بن عشرت ایتمز دکلم، اما (قاپونک
 آرقه سنی اشارتله) ذات عالیکز کبی آقشاملری، قاپوآره لغنه
 بر اوافق تپسی قودوروب کیزلیجه بر ایکی قدح ایچرم. اگر
 بوحال عزلی موجب ایسه سزده بنماہ همجالسکز - دیر.

متصرف، درحال تحریرات مدیرینه خبر ارسالله قضاندن
 کلن کاغدی جلب وقائم مقام کوزی اوکنده ابطال ایتدکن
 سوکره تپسی بی میدانہ چیقارتوب یکی دوستیله اداره اقداح
 محبتہ قویولور.

مأمورین قدیمه دن واحبادن اولوب چوقدن بزی کورہ.
 مدیکم بر ذاته اخیراً تصادف ایدرک سؤال حال و خاطر
 ایتدیکمده، اختیار تقاعد ایلدیکنی و فقط متقاعدینک اولکی
 اعتباری قالمیوب حتی کچنده دأرہیہ کیتدیکنده بر طاقم حقارتلره

ایچون بر ازده قوشمش، ترلهمش اولدیغندن مندیغنی چیقارمق
 ایچون یان جیلرندن برینه النی صوقارسهده بولهماز؛ اوتیهکی جینه
 صوقار، اورادهده یوق، اما جیب فستق طولو. اکثر فیلسوفارک
 طالغین، اونوتغان اولدقاری معلومدر. «عجایب! جییمده
 فستق وارمشده نم خبرم یوق!» دهرک النی تکرار جینه
 طالدیروب بر آووج فستق آلیر، چانیرچوتوریمکه باشلار. یاننده
 اوتوران ذات دونوب بر کره حیرتله یوزینه باقار. فیلسوف بو!
 فستق یمک عیبمیدر؟ هیچ آدرماز. آووجنده کی بیتنجه
 بر آووج دها آلمق ایچونینه النی جینه صالدریر صالدرماز،
 یانندهکی ذات بیسکلرندن صیم صیقی یاقه لار. مکر، بزم فیلسوف
 افندی حضرتاری یانندهکی آدمک جینی کندی جیبی ظن
 ایدهرک النی اورایه صوقار ایمش!

کمال نزا کتله دیرکه: — افندم! عافیت اولسون، یدیککیز
 الویرر، برازیده چوجوقاره قالسون!

~~~~~

## ۴۸

قضا قائممقاملرندن بری عشرت ایدر ایمش. بعض خصمائی  
 بونی مبالغهلی صورتده متصرفه بیلدیروب عزانی دلب ایدرلر.  
 قائممقام، ایشی خبر آلیر آماز قالقوب مرکز لوایه کایر. کایشی  
 آقشامه تصادف ایتمکله طوغرو متصرفک خانه سنه کیدر.

— یا ، افندم ، سوکره بکا « طاوولجی متصرف » دیه آد  
 طاقارلر . آرتق قیامته قدر اوینه یاد اولنور قلیرم . بونده کی  
 ایهام قبیحده باشقه !

## ۴۶

دور سابق رجال علمیه سندن برینک اوغلی، که علمازاده لک  
 تعریف بمحل حال وشانی ایدی، « پاشا » لقاہ بر یره متصرف  
 اولور. برکون، بعض مأمورین و وجوه بلده ایله چارشی بی ،  
 بازاری طولاشیرکن بر دکانده ترفنده ساقیز قاباغی کوزینه  
 ایلیشوب — ظاهر، سایه پدردہ او زمانہ قدر چیک قاباق کور-  
 مہمش اولدیغندن — خیار ظن ایدہ رک « امان، نہ کورپہ  
 خیارلر! » دیه بر دانہ آلیر؛ خیطیر خیطیر یمکہ، خلقی کندینہ  
 کولدر مکہ باشلامش! اطرافندہ کیلر « افندم! نصل بزم مملکتک  
 خیارینی بکندی کرمی؟ » دیمش — برشی آ کلامدم . طوروشی  
 کبی دکل! — دیمش .

## ۴۷

رجال عصردن فیلسوف لقاہ معروف بر ذات، بر آقشام یوغاز  
 ایچندہ بر یره مسافر لکه کیتمک اوزره واپوره بینه این قامارندن  
 برینہ کیلر . قامارا پک زیاده غلبه لک ایمش . کوچ حال ایله بر  
 یره صیقیشیر . کندیمی ملحم اولوب غالباً واپوری قاجیر مامق

## ۴۴

طول مدت معزول قالان بر متصرف، النده آوجنده نه سی وار ایسه ییوب بیتیردکن صوکره صرافه ، اوتیه بری یه بر خیلی بورچ ایدر . بوندن باشقه دها بر طاقم مصائبه ده دوچار اولور. نهایت، چاره سز قاله رق زه سی وهانکی صنفدن اولورسه اولسون بر متصرفلغه تعیینی ایچون مرجعه مراجعت ایدر . « شمذیکی حالده آچیق متصرفلق یوقدر ؛ فقط برنجی صنفدن ( اربعه ) قضاسی آچیقدر ؛ ایسترسه کز اورایه تعیین ایدم » دیرر. بی چاره معزول شویله بر دوشوندکن صوکره - انصاف ایدکز، افندم ! باشنه بو قدر قضا کلن بر آدمه ( درت قضا ) دها یوکاتمک موافق عدالتیدر ؟

## ۴۵

ساح پاشا مرحوم ۱۳۰۰ تاریخنده دیار بکر والیسی ایکن رمضانہ یاقین بر کون مرکز متصرفی - قوشچی باشی - خورشید بک مرحومه ، استانبولده بکجیارک سحور وقتنی طاوول چالهرق اعلان ایتهلری کوزل بر عادت اولدیغندن بونک دیار بکر جهده تطبیق واجراسنی امر ایدر . خورشید بک « امان افندم ! باشقه سنه امر ایدکز ؛ بن یاپه م ؟ » دیه اعتذار ایدر . والی ، سببنی صورنجه دیرکه :

کیدر کلیر، اوغراشیر، بو درلو موفق اوله ماز. بالطبع ضرورته  
 دوچار اولور. حاله مطلع اولان بر دوستی، بویله ایشسز،  
 پاره سز طور مقصدن ایسه بازی بر دکان آچوب عرض حالیک  
 ایتمه سنی توصیه ایتدکده آدجغز مایوسانه: — آه، برادر!  
 بن کندی حامی عرض ایده میورم؛ باشقه لرینک حالتی نصل عرض  
 ایده یم؟ — دیمش.

## ۴۲

سوء حال وار تکابندن طولانی عزل ایدلمش اولان بر مأهور  
 منسوب اولدیغی نظارتیه عرض حال و یروب پک چوق بورجی  
 اولدیغندن بحث ایله اکر بر مأموریت ویرلمزسه ناموسنه حلال  
 کله جکفی بیلدیریر. ناظر، عرض حالی اوقودندن صوکره —  
 اوت، انسان هرشیدن زیاده ناموسنی کوز تملیدر. ایشته بن ده  
 ناموسمه خلل کله مک ایچون سکا مأموریت ویرمیه جکم — دیر.

## ۴۳

یکی ناظر اولان بر ذاته، معیتی مأمور لرندن بری مراجعت  
 و حسن خدمت و اقتدار و استقامتندن بحث ایله استدعای حمایت  
 و صحبت ایدر. ناظر دیرکه: — وعمه تابع اولمشکیز؛ زیرا خدمت  
 اهلی و اقتدار و استقامت صاحبی اولان بر مأمور بنم صحبتیه  
 محتاج اولماز، عکسی حالده ایسه بویله بر آدمی بن صحبت ایتم!

## ۳۹

بر یره یکی والی اولان بر ذاته، اعیان بلده دن غایت وقارلی  
بر آدمی «اوجاق زاده» یعنی خاندان اولمق اوزره تقدیم ایتدکلرنده  
والی - سویله مکه حاجت یوق؛ قورومندن بللی! - دیمش .

## ۴۰

بر ذات ، بر ایش ایچون اکا بردن بعضارینه مراجعت  
ایدر ، هر برندن آلدیغی وعد معاونت اوزرینه بر مدت ایشی  
کندی حالنه براقیرسه ده بر نتیجه حاصل اولماز. تکرار مراجعت  
ایدر، اما هر مراجعتنده «عقلمده» جوابنی آلمدن باشقه بر شیئه  
موفق اوله ماز . بر کون ، احبساندن بری بوکا « ایشکز  
نصل اولدی؟ » دیه صورار . جواباً دیرکه : — برادر ! بزم  
ایش آرتیق « ایش » حالندن چیقوب « یادس » او یونی شکلنی  
آلدی ؛ زیرانه زمان کیدوب سورسه م هپ «عقلمده ! »  
دیوب کچشدی ریورلر !

## ۴۱

وقتیه بر چوق زمان آچیقده قالان بر مأمور ، یکیدن بر  
مأموریت استحصالی ایچون مرجعنه دفعات ایله عرض حاللر ویریر ،

## ۳۶

فرانسه اختلالندن سوکره ، ینه بر تقریب موقع اقتداره  
 کان طالیران ایچون مادام ستائل : « شو آدم ، حاجی یاتمازه  
 بکزر ؛ دوشر دوشر ، ینه قالقار ؛ بر درلو دورملک بیلمز! »  
 دیمش .

## ۳۷

انکلتره قرالردن آلبر ، برضیافت رسمیه ویا مسامرده  
 سفرا ایله لاقیردی ایتمکی هیج سومزمش . برکون روسیه  
 سفیری بر بالوده مشارالیهدن بو توحشک سببنی صورمش ،  
 — استنطاق اولمغنی هیج سوممده آنک ایچون — دیمش .

## ۳۸

رجالدن عمر وحید افندی ، کشدت لسان اصحابندن و نظر فادن  
 بر ذاتدر ، ترسانه امینی ایکن صدر اعظم « قاره وزیر » دینمکله  
 شهر سلحدار محمد پاشا ، برکون ترسانه یه کیدوب وحید افندی  
 ایله برابر کراسته مخزنئی کزدیکی صیرهده — او زمانلر عادت  
 اولدینی اوزره — ترسانه امینی ، کراسته نیک اجناسنی صایمغه  
 باشلایوب « بو فلان ، بو فلان » دیدکن سوکره پاشانک یوزینه  
 باقهرق — بوده قاره صیغیر ! دیمش .



مهارتسز ، فاجعه‌لرده صوغوق اولان بر آقتیس ، دائماً زیاده  
 مهارتلی قومدیالرده واک زیاده کرمی همتاری فاجعه‌لرده  
 اولدیغی درکار اولان سفرا طرفندن نصل مقبولیت و تقدیر  
 قازانیر ؟ « دیمش .

## ۳۴

فرانسه انقلاب کبیرنده ، اجراآت مفرطهده بولنان مشهور  
 (ژاقوبین) کروهنک شعار مسلکی « اخوت ویا موت » یعنی  
 « یا قارداشلق یا اولوم » کلامی ایدی . شامفور ، بو شعاری شویله  
 توضیح ایدیور : - قارداشم اول ! یوقسه سنی اولدورورم !  
 بو آدمرك اخوتی هابل ایله قابلك اخوتنك عینی ایدی ! —

## ۳۵

طالیرانک ترجمه حالنه دائر بر کتاب نشر ایدن (باستید) ه  
 سفردان بری « راستکویلق ، حقایقجویلق مسلمک ادیبکنز  
 اولدیغی و پرنس طالیران مستهزی ، وسوسه‌سی غالب ، هرکونه  
 علاقه وفا کاریدن عاری بر ذات بولندیغی حالده ترجمه حالنده  
 بوکا دائر بر اشارت بولندرمامه‌کنز مغایر مسلمک بی طرفی دکلیدر : «  
 دیدیکنده باستید : - دیدیککنز اخلاقک کافه‌سنی جامع اوله‌رق  
 « پرنس طالیرانک دیپلومانلق خصیصهٔ مادرزادی ایدی » دیمشدم ،  
 بوبانده بوندن زیاده برشی دیمکه حاجت یوق! - جوانی ویرمش .

## ۳۲

یونان قونسولساقیله وندیکنده بولمیش اولان مشاهیر ادا  
یوناندن (وره توس) دائماً «مع الممنونیه» تعیرینی استعمال  
ایدرمش . بر کون وندیک روسیه قونسولوسی ، برادرینک  
وفاتنه مینی جنازه آلاینده عموماً قونسولسارک بولمه لرینی التماس  
ایدر . حال بوکه متوفی اصنافدن بر آدم اولغله قونسولسارک  
جنازه ده بولمه لری شاید دولتارجه خوش کورنمز ملاحظه سیاه  
قونسولسار اجتناب ایتدکلرندن جواب رد اعطاسنی (وره توس) ک  
زبان فصاحتنه حواله ایدر لر . (وره توس) ، روسیه قونسولسارک  
زردینه عزیزمتهله - برادرکزک دیپلوماسی مسلکنه قطعاً مناسبتی  
یوقدر . سزک برادرکز اولمه سی رسماً دیپلوماسی تشریفاتی  
اجراسنه سبب کافی دکلدرد . بناءً علیه آلیه کله میه جکز . کندیکز  
ایچون اولسهیدی مع الممنونیه کلیردک — دیمش .

## ۳۳

(ماریه تا آلبونی) نامنده بر ایتالیان مغنیه سی ، حسن آوازیه  
عالمه ولوله ساز اولدیغی حالدده قومدیا اویونلرنده بر آرمه ارتسز  
وفاجه لرده صوغوق بولندیغنی وسفرا ایله مناسبتی اولدیغنی بر  
غزته ده کورمکله غزته یه بر ورقه کوندروب « قومدیالردده

## ۳۱

احمد راسم بك برادر مزك « قره طاغ قرالغنى » عنوانى  
يازدىنى مقاله دن :

« . . . فقط Le Monde Actuel ده او قودىغم شو  
سطرلرى ده سزه عينا ترجه ايتدكجه ايچم راحت ايتمه جك :  
(سلطان محمد خان ثانى فتح قسطنطنيه يى متعاقب « آياصوفيه »  
كلدسانى جامعہ تحویل ايتدى . دروننده كى نقوشك اوزرينه  
كيرچ صيواسى اوره رق كوز او كندن زائل ايلدى . لکن كيرچ  
مرور اعصار ايله قورودى ، توز حالنه كيردى . بوكون  
او صيوا پارچه پارچه ديوارلرك ديبنه دوشيور و نقوش مذكوره  
زنده و تاب تازه اولدىنى حالدۀ عيان اوليور . بونك كى حكو-  
مت عثمانيه خرابهسى اوزرنده ده وقتيله تحت تابعيته آلمش  
اولدىنى اقوام زنده و تازه اولدقلى حالدۀ ظهور ايدورلر )  
« دقت بيورلدىمى ؟ بو سطرلر ، كرچه عصر منحوس حميدى  
پولتيقهسى حقنده يازلمش ايسه ده هر آن وزمان بزم ايچون  
معنيداردر ، بزم ايچون زنده و تاب تازه در . اما سزديه جكسكز كه  
— قره طاغ قرالغنى يوق ايدى ، بوصيوانك آلتندن  
نصل چيقدى ؟

— نه سخردر ، نه كرامت ، ال چابوقلغنى معرفت ! »



سندن اوله رق موجود سفرا ایچون شرط بقا مذکور قاموسی  
بر کره اولسون او قومش اولمق ماده سی اتخاذ اولمق لازم  
کلیر» دیمش .

## ۲۹

وقتیه دولت عثمانیه ایله اجنبی بر دولتک حدودینی تحدید  
ایچون طرفین مأمورلرندن بر قومسیون تشکیل اولنور. اجنبی  
مأمورلری حدود عثمانیه بی کوستیر بر خریطه ایستلر .  
« یوقدر» جوانی ویریلیر . اجنبیلر تسیب « ایتمشکنز» دیجه  
بزمکیلر - بز بو یرلری اولچو ایله آلمدق ، قیلیجه آلدق ! -  
دیمشار .

## ۳۰

بر فرانسه ادیبی، اثرنده بر آدمه، استحصال ذوق و نشاط  
ودفع غم و کدر خصوصنه اولان درجه سعی و غیرتی اثبات ایچون  
شویله دیدرتمشدر : « سفارتلردن اوزاق بر محله اتخاذسکنه  
دیپلوماسی خبرلری و دیپلوماسی معاملاتی حقنده محیفه نر طولدو-  
ران غزته لرك خانه مه دخولنی قطعاً منع ایتم . ( شاریواری )  
غزته سنك بیله رسماری و جناساری پولیتیکه به تعلق ایتمک . انک  
دخی آبو نماتی کسدم .»

دکلم که سفیر اولمق آرزو ایده‌یم ! — دیمش.

## ۲۷

روسیه ایمپراطوری متوفی آلکساندر، لهستان حکومت سابقه‌سنک مرکزی اولان (وارسوی) ده ایراد ایتدیکی نطقنک بر فقره‌سنده شویله دیمشدر : « یر یوزنده کوردیکمز بلایای عمومیه‌نک یاریسی مرا کز دولده‌کی هیئات سفرانک اثر عملیدر دیه بیلیرم » .

## ۲۸

بر وقت، یونانستانده فرانمزجه‌نک مشهور « قاموس بحث وتکلم » نامنده‌کی کتابی ترجمه ایتدرمک ایچون بر انجمن تشکیکنه معارف نظارتجه چالیشلدیغی حالده ارباب اقتداردن اولانلرک ایشه اهمیت ویرمه‌مه لرندن و اهمیت ویروبده مراجعت ایدنلرک ارباب اقتداردن اولمامه لرندن ناشی موفقیت حاصل اولمامغله رئیس وکلا (تریقوپی) فیما بعد سفارت خدمتارینک مذکور قاموسه جزئی کلی معاونت ایتمیناره توجیه اولنیمه جغنی اعلان ایدر. بونک اوزرینه کنجاردن بری، مشارالیه برتذکره یازوب « مستقبلاً سفارت خدمتنده بولنمق ایچون قاموس مکالمه‌نک ترجمه‌سنه معاونت شرطی وضع اولنمق تدبیرینک متممات لازمه.

## ۲۴

فرانسہ - پروسیا محاربہ سندن صوکرہ عودت آسایشہ  
مکتبلرہ ینہ تدریساتہ باشلانلدیغی بر صیرہده آلسکساندر دوما  
زاده، مدعوأ بولندیغی مکتبده، حقوق دولدن امتحان اجرا  
ایدلدیکنی کورنجه - آی، بو درس حالا بزده دوام ایده جگمی؟  
— دیمش .

## ۲۵

چالغیجیلقدن سفیر اولان بر آدمک سبب انتخابی آوستریا  
ایمپراطورندن صورلدقده «بین الدول محافظه آهنگ و داد  
ایچون» جمله لطیفه سیله جواب ویرمش.

## ۲۶

فرانسز معمارلرندن (بووالو)، اوچنجی ناپولیون زماننده  
ایمپراطورک اک منتخب معماری اولوب ایمپراطور کندیسنی  
پارسدن صالیویز مه مکده، او ایسه اورویانک مشهور اینیه سنن  
کورمک ایچون سیاحت آرزوسنده بولمغله دائماً رخست ایستر  
طورورمش. بر کون باغچهده ایمپراطوره بالتصادف تکرار  
نیاز ایتمکده ایمپراطور «سنی باری سفیر ایده یم» — دیمش.  
معمار — امان افندم! ایسقامییلدن بنالرقورمق اوکره نه جک

حتی (موال) او قورکن دخی « یا لیل! » دیرلر - دیدی .

## ۲۱

چاقی ایله بر بیوک کتابک کنارلرینی کسمکده اولان بر  
دیپلومات ، اوصانهرق « شو زحمتدن دخی بزى قورتاره جق  
بر طوب ویا تفنک ایجاد اولمندی که! . . . » دیمش .

## ۲۲

سعدالله پاشا مرحوم، ویانه سفیری ایکن التصاق خطوط  
قونفرانسده « پای تحت سلطنت سینهک مدینت غربیه ایله مناسباتی  
شمدی به قدر مناسبات ذهنیه دن عبارت اولدینی حالده زمانمزده  
دمیردن معمول و متین وقوی خطوطه ربط اولنمشدر » دیمش .

## ۲۳

ویانه سفیری عارف افندی مرحومه « مسلمانلر آره سنده  
دوئلو وقوعاتی اولمامه سنک سببی نه در؟ » دیه صورمشار-  
قادینلر مژک مستور اولمه لریدر، دیمش .

شهرت آماهش، محررده ای ضبط ایتمه مش اولدیغندن ( نشان طاشی) یرینه (طوپ طاشی) دینلمش! «طوپ طاشی» تعیرینک متضمن اولدیغی معنی معلوم اولغله مهردار غزندی اوقور اوقوماز دلی اولمش کبی برحالده، پر تلاش اداره خانه کلبه، محرره « امان برادر! بونی بویله، پاشا ایله آره مزنی بوزمق ایچون قصدآمی یابدک؟ » دبه طوپ کبی کورلر. محرر، اثر سهو اولدیغنی تأمین ایتدکن صوکره « پاشا نه دیدی؟ » دینجه مهردار - برکت ویرسون که پاشا، ضعف بصرندن طولانی، بکا اوقوتدی: بنده طوپ طاشنی « نشان طاشی » دبه رک اوقودم! — دیمش .

## ۲۰

لونده سفیری توفیق پاشا حضرتلری، سیاسیاتجه اولدیغی قدر عرفان و ظرافتجه ده امشالی نادر ذواتندردر . بر بایرام زیارتلرینه کیتتمدم . مسینا شهیندری زکی افندی ده اوراده ایدی . اثنای صحبتده زکی افندی « افندم ! شو آلانلر نه غریب آدملردر ! کیجه دن پک خوشالانیورلر . کلیرکن دقت ایتدم : بک اوغلنده نه قدر بیراخانه وارسه هپ قویتو، لوش یرلر . غاز یاقوب اوتورویورلر! » دیمه سیله پاشا :

— ساده آلانلرمی یا؟ عر بلرده کیجه دن خوشالانیورلر .



در حال اوراده دخی بر مستملکه ایدمکه قالدیشیرلر!

## ۱۸

شورای دولت رئیسی اسبق کرد سعید پاشا، ضعف بصره  
مبتلی اولوب سنی تزايد ایتدکجه علتی ده تشدد ایدهرک صوڪ  
زمانارنده عادتا کورمز اولمشدی . علاوہ مأموریت اوله رق  
خارجیه نظارتی ده اداره ایتمکه اولدینغی صیره ده برکون خارجیه  
مأمورلرندن بری النده بعض اوراق ایله پاشانک او طه سنه کیرر.  
پاشا بونی تشخیص ایده مدیکندن :

— او غلم ! شوراده مینسک ؟

دینجه مأمور، پاشانک کورلکنه و شیوه تلفظنه آلدانه رق :  
— خیر افندم، بوراده یم — دیمش .

## ۱۹

مشارالیهک ایلک خارجیه نظارتنده کندیسنه نشان طاشنده  
بر قوناق احسان اولمشدی . پاشانک مهرداری ، مقدمجه  
مناسبتی بولندینغی، برغزته اداره خانه سنه کلوب باش محرره پاشانک  
سلامنی بعد التبلیغ قوناق کیفیتنک صورت مناسبه ده غزته یه  
یازلمه سی آرزوسنده بولندینغی سویلر . ایرته سی کونی غزته یه کوزل  
بر فقره یازیلیر . اما او زمانلر نشان طاشی هنوز اودرجه

صورمشار ، - بو مسلکده دها آز یاره لر کسمک، دها آزجان  
یاقله دها چوق تمنع وار ظن ایتدم ، اما او یله دکمش ! -  
جوابی ویرمش .

## ۱۶

نویورقده آقتوراسکله شهرت بولاش افریقالی بر زنجی بر  
کیجه (ورسایل) تیا تروسنده کندی منفعتنه اجرا ایلدیکی بر  
اویونده مدعولری اعزازاً لوجه لری طولاشیرکن سفرا لوجه سنه  
کیرمش . روسیه سفیری بوکا « سزا کر دیپلوماسی مسلکته  
کیرمش اولسه ایمشکز، نه بیوک انقلابلر کوره جکمشز! »  
دیملکه زنجی - برشیدک حقیقی طورورکن تقلیدینه اعتبار  
ایتمک بجه مناسبتمز لکدر . سزک دیپلوماسی انجمنلری تیا ترو  
صحنه لری تک تقلیددر! - دیمش .

## ۱۷

بر مجلسده کره قمرک قابل اسکان اولوب اولدیغی فرضا -  
تندن بحث ایدیلیرمش . بر حاضر جواب، انکلیرلرک قطعاعات  
خمسده ضبط ممالک ایچون کوستردکلری حرص و تها لکدن کنایه  
اوله رق دیمش که:

— امان، کره قمرک قابل اسکان اولدیغی انکلیرلر طویمسون!

## ۱۳

لونده غزته لرندن بری، آوستریا ولی عهدی متوفی آرشیدوق رودولفک اتحارینی سیاسی بر سببه اسناد ایدرجه سنه بر مقاله یازمش اولدیغندن لونده ده بولنان آوستریا سفارتی باش کاتبی مذکور غزته یه کوندردیکی برتکذیننامه ده «سیاساتک اردولریه، دونمالریه، انتریفه لریه زبون ایده مدیکی پنجه سختگیر عشقبازی مشار الیهی آخرته کوتورمشدر» عباره سنی یازمش .

## ۱۴

سفرادن بر ذات، آره صیره شعر سویلرمش . بر کون مسالکداش لرندن بری بوکا دیپلوماسی مشاغلی آره سنده شعر ایله اوغراشمغه نصل وقت بوله بیلدیکنی صورده ده «واقعا، اکثریا صوکاری او یغونسز کان دیپلوماسی ایشری دائما صوکاری او یغون کان اشعاردن بنی آلیقو عملی ایدی، اما نصلسه الفت ایدلمش، کچیه میور!» دیمش .

## ۱۵

مشهور انکلیر دیپلوماتی سیر ( روته نفورد ) وقتیه جراح ایکن صوکره دیپلوماسی مسلکته کیرمش . تبدیل مسلکک سببنی

مرحوم، هردولتک برنجی رتبه‌دن نشانلرینی حائر اولدینی حالدده اوتهدن بری آرزو کرده‌سی اولان بر سفارته نائل اوله‌مدیغندن معرض تأسفده «بونشانلرک آغیرلغی بنی یرمدن قیملداتمیور!» دیرمش .

## ۱۲

بر وقت زنگبار حاکمی لوندیره‌یه کیدر . حال حاضرک بقاسی طرفدارانی فرقه‌سنک ، که سربستی فرقه‌سنه غلبه ایتشدر، رئیسینی لورد بیقونسقید ایله وقوع بولان ملاقاتارنده لورد دیرکه :

— ذات حشمتانه‌لری ، حریت ومدنیتک مرتبه منتهاسنه واران بر ملتک پای تختنده کوردکلری محسنات مدینه وقوانین احرارانه‌یی البته بکنمشلردر .

حاکم — حقیقت ، بوراده انکلتره دولتنک، انکلیزماتنک شایان امثال پک چوق محسناتی کورمکله محظوظ اولدم. بونلرک بر چونغی مملکت‌مزدهده موقع اجرایه قونولور شیلردر .

— از جمله الغای اسارت قانونی ! امید ایدرم که پای تخته عودتلرنده اسارتک منعه دائر بر کوزل قانون یایلیر .

— دوستم ! بزم مرکز حکومتمدهده حال حاضرک ابقاسی التزامنده بولنان فرقه غالبدر .

## ۹

دیون عمومیۀ عثمانیہ ادارہ سنک تشکیلندہ داین وکیلترینک استانبولده اجتماعاری و باب عالی ایله مذاکره لری اثناسنده خصوص مذکورہ قطعا قاریشلمامه سی، حتی من غیر رسم بیله لاقیردی یه کیریشلمه مه سی دولتار طرفندن درسعادت سفراسنه اشعار و تنبیه اولنمشدی . بو بایده کی موفقیت بر محفل سیاسیده تقدیر اولنورکن ظرفادن بری « بو ایشک حسن نتیجه یه واصل اوله جنی شبهه سز ایدی ؛ زیرا سفرانک ایشه قارشمامه سی قطعاً امر اولنمشدی » دیمش

## ۱۰

احمد و فیک پاشا مرحوم، پارس سفیری ایکن زواره سفارته حسن معامله اولنمدینی باب عالی یه عکس ایتمکله یازیلان محظردیه مشارالیه شویله جواب یازمش : « ژورنالچیلردن آج قالان، بزم سفارته هجوم ایتمکده اولوب سفارت ایسه عمارت اولدیغندن یوز ویرملک ممکن اوله میور. »

## ۱۱

خارجیه مکتوبچیمی — صفوت پاشا زاده — رأفت بک

ایلیچاری بونلرک منعی ایچون باب عالی یه مراجعت ایدرلرسه ده  
 اعمیت ویرلمز . بركون، آوستریا باش ترجمانی، رئیس الکتاب  
 [خارجیه نظری] راشد افندی یه کلوب «شو فرانسزلر بزلی  
 دلی ایتدیلا! باری شونلرک باشارندن قوغاردلرینی نزع ایتدیركز»  
 دیه رجا ایتدکده راشد افندی — به هی دوستم! بز سزه  
 دفعات ایله افاده ایتدک که دولت علیه ده اومقوله علامتله اعتبار  
 اولماز. دوست دولتلرک تجار وتبعه منی بز مسافر بیلیرز. باشارینه  
 نه ایستیرسه کییرلر، ایستدکلری علامتی طاقارلر. باشارینه اوزوم  
 کوفه سی ده کیسه لر نیچون کیدکز دیمک دولت علیه نك  
 وظیفه سی دکلدز — جوانی ویرمشدر .

[تاریخ جودت]

۸

مومی الیه راشد افندی نك عزلندن سوکره، رئیس الکتاباق  
 مأموریتی آمدجی راتب افندی یه توجیه اولنمق اوزره خط  
 هایون اصدار بیورلمغله باب عالی دن کندیسنه دعوتجی کوندرلر  
 یکنده — امان افندم! بوکون قمر، عقرب برجنده در. خلعت  
 ا کسانسی یارینه تعلیق بیورسونلر — دیه صدراعظمه خیر  
 کوندریر. بونک اوزربنه ریاست، باشقه سنه توجیه اولنور.

اولمغله پدر طرفندن پاشایه اخطار و آنک طرفندن دخی « چای  
 طاقاری ایصهاردم ، دهاکلدی » دیه هر بار اعتذار اولمغده  
 ایکن ناکاه کانی پاشا والیدکن عزل اولمش و حین عزیمتمده  
 ( الی بیک غروش معاش شهریدن مفارقتی دوشونمکسزین )  
 پدره « شو حریفاره چای ایچیرمکسزین کیدیورم یا » دیه  
 اظهار ممنونیت ایتمشدر .

## ۶

بردیپلومات، ایکیده برده سیاسی بر مقصده مبنی یالاندن  
 خسته لانیر ، بونی آراتق هرکس اوکرندیکنندن خسته لاندیغنی  
 ایشیدنار ویا غزته ده او قویانلر درلو معنار ویریرلرمش . دیرکن  
 بو ذات وفات ایتمش . بر آدم، وفاتی خبرینی غزته لرده کورنجه  
 -عجبا، ینه نه مقصد سیاسی به مبنی وفات ایتدی ؟ - دیمش .

## ۷

فرانسه ده ایلك جمهوریت تأسیس اولندیغنی تاریخده ،  
 استانبولده بولنان فرانسرلر «قوغارد» دیدکلری جمهوریت علا-  
 متلری طاشیدقلری کبی فرانسه سفیرینی قراللق طرفداری دیه  
 طرد و سفارتخانه به جمهوریت بایراغی رکز ایتدکنن باشقه بعض  
 حرکات سربازانده بولندقلرندن فرانسه ایله محارب اولان دولتلر

دعوی بوله میان آووقانلر، خسته لرك مظهر اعتمادی اوله میان  
طیبسار، علوم و فنونه متوقف مسلکله سالک اوله میوبده  
سفارت مسلکله کیرنلر — جوابی ویرمش.

## ۴

بر آدم، اوغلنک یالانچیلغه آلسدیغنی اجابندن برینه آچوب  
« آه ، نه یایسه م ! » دیه اظهار سوز و کداز ایلدکه دوستی  
دیپلوماتلغه سوق ایت ؛ چابوق تفیض ایدر « دیمش . نه دن ؟ »  
دیه صورنجه — چونکه دیپلوماتلغک باشلیجه سرمایه سی  
یالانچیلقدردر — دیمش .

## ۵

سعید بك افندی حضرتاری « سفیرلر و شهیندرلر » نامنده کی  
تألیف لطیفارنده بیورورلر که :

« خسته مشهور کانی پاشا مرحوم، بوسنده والی و پدرم  
کال پاشا مرحوم قره طاغ پولیتیکه قومیسری اولوب هر آقشام  
گاه قونساوساردن برینک خانه سنده و گاه پدرک دائره سنده چای  
دعوتاری وقوع بولقد اولدیغنی حالده والی پاشانک کیمسه بی  
دعوت ایتمه مگده بولنمی قونساوسارک تعجب و تعیدبارینی موجب



## بشنجی فصل

دیپلوماتلره و دیپلوماتلغه ، مأمورینه متعلق لطائف

---

۱

ایکی ظریف آره سنده

— « آلت سیاسیہ » نه در؟

— دول معظمه نك « اورویا » قونسرنده چالدقاری بر آلت.

— بو آلتله نه چالارلز؟

— کوچوک حكومتاری .

---

۲

فرانقلان دیوزکه :

« دیپلوماتلق ، سویلنه جك برشی اولدینی وقت برچوق شی

سویله مك و سویلنه جك پك چوق شی اولدینی وقت هیچ

برشی سویله مه مكدن عبارتدر »

---

۳

ظرفادن برینه « دیپلوماسی و پولیتیکه ایشاریله متوغل اولانلر

کیملر در؟ » دیه صور مشلر - سرماییه نشریاتی اولمیان محررلر ،

## ۸۵

دیوژنی مردار محلرده یاتدیغندن طولانی تعیب ایتدکلرنده  
 « کونش مزبله یه دخی کیردیکی حالدہ اصلا پیس اولیور » دیمش .  
 [ کونش ، یر اوستنه دوشمکله خاکسار اولماز ]

## ۸۶

فیلسوفک بری بر آدمک آرقه سنده کی ذی قیمت کورک  
 ایله تفاخر ایتدیکنی کورنجه « بو کورکه کوونمه ؛ چونکه کافر  
 نعمتدر . ییلرجه صیرتندہ بولندینی بی چاره حیوانی حیوانلقدن  
 قورتارمدینی حالدہ سکامی خدمت ایده جک ؛ — دیمش .

## ۸۲

دیوژن بردلیقانلینک حجابندن یوزی قیزاردیغنی کورنیجه -  
غیرت ، اولادم ! ایشته حسن اخلاق رنکی چهره کده ظاهر  
اولیور - دیمش

## ۸۳

دیوژن خلقتک تلاش وتکا پوی دائمیسنه وانشا آت عمومیه.  
باقدقجه « انسانلر دنیاده نهایت التمش سنه یاشایه بیله جکلرینی  
بیلدکاری حالده بوقدر تدارکاتده بولنیورلر ؛ یا عجباً الی یوز  
سنه یاشایه جقلرنندن امین اولسه لردی نه لر یاممازلردی؟ » دیرمش ،

## ۸۴

دیوژن برکون، معتادی اوزره سوقاق اورته سنده یمک  
یمکده ایکن کلوب کچنلر اطرافنه طوپلانوب « کوپک ! کوپک ! »  
دیه قیزدرمغه باشلامشار . دیوژن بر مدت سکوت ایتدکن  
صوکره - کوپک بن دکلم ، سزسکنز که یمک یین بر آدمک  
اطرافنه طوپلانمشکنز ! - دیمش .

## ۷۹

فرانسه نك (شالون) ایالتی آقاده میسی اعضا سپندن بری، وولتره  
 بو آقاده می بی مدح یولنده «شالون آقاده میسی فرانسه عمومی  
 آقاده میسنك بیوك قیزیدر» دینجه وولتره - اوت، همده غایت  
 ناموسلو بر قیزی اولمیدر که اسمی هیچ آغزه آلمیور! - دیمش.

## ۸۰

ا کابردن میدیاس دیوژنه بر طوقات آتدقدن سوکره «وار  
 حکومته شکایت ایت ده بندن جزای نقدی آل!» دیمش.  
 حکیم حکومته مراجعتله حریفدن جزای نقدی بی آلیر. ایرته می  
 کونی انه قوجه بر صوپا آلوب صوقاقده میدیاسک صیرتنه  
 وار قوتیله اوردقدن سوکره «حکومته مراجعتله حاجت  
 یوق! دون ویردیك جزای نقدی ایشته!» دیه پاره لری  
 حریفك صورتنه فیرلانیر.

## ۸۱

دیوژن بعض کره هیکلاردن پاره ایسترمش. «نه ایچون بویله  
 یاپیورسك؟» دیناره - جواب رده آلمش ایچون - دیرمش.

## ۷۶

حکامان بری، قادیانارله اوتوروب عشرت ایدر مش . بو  
حالی کورن بر دوستی « سنک کبی حکیم بر آدمه بویله شیلر  
یاقیشیری ؟ » دیه تعیب ایتدکده حکیم دیمش که : — جانم  
افندم ، دنیاده نفسک حظ ایده جکی نه وارسه هپ جهلایه  
مخصوص اولوب حکمانک آناردن محروم اولمسه لازم کله -  
جکینی هانکی قاعده منطقیه ایله کشف ایتدکز ؟ — دیمش .

## ۷۷

حکامان بری غایت منتظم و مکمل بر کتبخانه یی کزدیکی  
صیرهده — کوزلری قاماشدیران بو یالذیزی مشین کتابار ، بو  
مجلدات نفیسه ایله شو کتبخانه بر دباغت سرکیسنه بکزیور :  
بوراده مؤلفارک قدرتارندن زیاده مجلدلرک مهارتاری کوزه  
چارپیور ! — دیمش ،

## ۷۸

وواتر ، زماننده کی آفاده می یی شویله تعریف ایدیور :  
« بر جمعیتدرکه آنده زادکان ، بیوک مأمورلر ، پاپاسار ،  
زنکینار ، صیرمه لی اثواب کینلر وحتی ارباب معارفدن آدملر  
دخی بولنور . »

## ۷۳

حکمدان بری برکون زیارتجیارینک کثرتدن بیزار اوله رق  
- یارب ا سن بی دوستلرمک الندن قورتار؛ بن دشمنلرمله  
کندم باشه چیقارم - دیمش .

## ۷۴

یاودکو بر شخص ، حکمدان برینک یانه کیدوب برچوق  
کوهزه لکلرده بولندقدن صؤکره حکیمک قولاق ویرمدیکنی  
کورهرک «واقعا چوق سویلدم ، بر آزده سکوت ایدیم»  
دینجه - سن سوزسویلدک که سکوت ایدیم دیورسک! - دیمش .

## ۷۵

برمکتب آچمش اولان حکمدان آریستیه برکون زدنکین  
وخسیس بر آدم کلوب اوغلنی مکتبه قویمقی ایستدیکنی بیان ایله  
نه قدر اجرت ویرمک لازم کله جکنی صورمش . اریستیب یوز  
آلتون ایسته مش . حریف استکشار ایله « بن بو قدر پاره ایله  
بر اسیر صاحبی اولورم! » دینجه حکیم - بر دکل ، اوغلکجه  
برابر ایکی اسیر صاحبی اولمش اولورسک - دیمش .

## ۷۰

اسکندرله دیوژن

اسکندر — بنی بیلدکمی؟ بن اسکندر دیدکلری حکمدارم.

دیوژن — بن ده دیوژن دیدکلری کلپی یم .

— سن بدن قورقمیورمیسک؟

— سن ایی بر آدمیسک یوقسه فنا می؟

— ایی یم .

— دنیاده ایی آدمدن کیم قورقارکه بن ده سندن قورقه یم؟

## ۷۱

دیوژن بر محلدن کچرکن بر طاقم چیپلاق چوجوقارله  
پوستلری کوزل قویونار کورمکله « بو مملکتده چوجوق  
اولقدنسه قویون اولوق اولادر! » دیمش .

## ۷۲

بر حکیمه « دنیاده اک کوچ شی ایله اک قولای شی نه در؟ »  
دیه صورمشار . — اک کوچ شی انسان کندیسنی بیلمت؟ اک  
قولای شی ده خلقه نصیحت ویرمکدر . — دیمش .

رمضان کونی والی، کتانبخیر چارشینده بعض مأمورین ایله بر  
 دکانده اوتورورکن دکانک اوکنده، النده فتر بر مجذوب پیدا  
 اولدی . والی «شو حریف نه یاپیور؟ دلیمدر ، نه در؟» دینجه  
 والینک خصماندن بری، بی پروا — افندم ، مراق ایتیکیز،  
 مملکتتمزه مناسب بر والی آرایور — دیمشدی .

## ۶۸

دیوژن بر کون ظالمه دن (ده نیس) له سراینی کیزرکن  
 اوکسورور . توکروکی آغزنده بر مدت اطرافنه باقینوب  
 آراندقدن صوکره دائره مدیرینک یوزینه توکورور ودرحال  
 — عفو ایدرسک افندی! سرایک ایچنده سنک یوزکدن مردار  
 بر یر بوله مدم! — دیر .

## ۶۹

دیوژن بر کون بر حمامه کیروب صوینک چرکاب کبی  
 مرداراغنی کورنجه حمامچییه — یا کیابده بو حمامه کیرنار ،  
 صوکره تمیزلمک ایچون نه یاپارلر؟ — دیمش .



۶۵

دیوژن قیرده کز رکن بر چوق دلیقانلیلرک اوق تعلیم  
ایتمکده اولدقلرینی. آتدقلری اوقارک هر بری بر طرفه کیدوب  
هیچ برینک هدفه اصابت ایتمدیکنی کورنجه « بوندن امین یر  
اوله مازا » دیه نشانکاهک اوکنده اوتورمش.

۶۶

بر یونانلی، کندی قومنی مدح ایتمدیکی صیرهده بتون حکما  
وعقلانک یوناندن چیقمش اولدیغنی سویلهمش. مخاطبی دیمش که  
— اوت، حقکز وار، بتون حکما وعقلا سزدن چیقمش .  
شمدی ایچکزدده نه بر حکیم قلمش نه بر عاقل!

۶۷

دیوژن بر کون النده فتر، صوقاقده کز رکن « کوندوزین  
فترله نه آرایورسک؟ » دیه صورمشار — آدم آرایورم — دیمش.

\*

\* \*

فقیر دیار بکرده بولندیغ تاریخده عطالت و بطاءتندن طولانی  
خلق عمومأ والی و لایتدن خشنودسزلق کوستریوردی . بر

ذات کوکلنک رضاسیله ویردی . مال مسروق کبی کیزی یمکه  
 نهدن مجبور اوله یم ؟

## ۶۳

دیوژنه حال احتضارنده «نعشکی نزهیه دفن ایدهلم ؟» دیه  
 صورمشار . «طاغک برطرفنه آتیورک» دیمش . «یا، وجودکزی  
 قورت، قوش یزمی؟ دیمشار . «صویامی یانمه قویکنز، کلدکاری  
 وقت باشارینه اوره یم» دیمش . «هیچ اولونک بر شیدن خبری  
 اولورمی ؟» دیمشار . — مادام که بر شیدن خبرم اولیه -  
 جقمش ، قورت ، قوش یر دیه نه تلاش ایدیورسکنز ؟ —  
 دیوب خرقه سنی باشنه چکمش .

## ۶۴

بر کون دیوژن صوقاقده طوروب مهم بر مسئله اوزرینه بر  
 خطبه ایرادایتمکه باشلار . کلوب کچنارک هیچ بری یاننه اوغراماز .  
 تبدیل مقام ایله شرقی سویله مکه باشلار . خالق او آنده اطرافنه  
 طویلانجه : — ظنمده خطا ایتمه مشم . مکر جمله کز سفیه اوغلی  
 سفیهلر ایتمسکنز! — دیه صاووشوب کیتمش .

## ۶۰

افلاطونك ، شاگردلرینه « انسان ایکی آباق اوزرینه یورو-  
تویدیز بر حیواندر» دیدیکنی دیوژن ایشیدنجه همان بر خروس  
یاقه لیه رق تویلرینی یولدقن صو کرد افلاطونك درسحانه سندن  
ایچری فیلاتوب ، — ایشته چوجوقلر ! خواجه کزك تعریف  
ایتدیکی انسان بودر ! — دیمش .

## ۶۱

بر حکیم ، هوسات نفسانیهلرینه مغلوب اولدقلری حالده  
حریت دعواسنده بولنانلره « بهی بد بخت مخلوقلر ! سزك حریتاه  
نه علاقه کز وار ؟ ابتدا نفسکزك پنجه اسارتندن یاقه کزی  
قورتار کزده صو کره دعوای حریت ایدک ! » دیرمش .

## ۶۲

دیوژن زرده آجیقه جق اولورسه اوراده اوتوروب طعام  
ایدرمش . بو حالنه تعریض ایدناردن برینه دیمش که — اکر  
یمک یمک عیب ایسه اثبات ایتده بردها عمرم اولدقجه آغزمه  
بر لقمه قویمه سم . یوق ، دناسه بنی تعجیز ایدوب طورمه !  
شو دیدیکم اگمکی نه چالدم ، نه ده طولاندردم . بونی ویرن

## ۵۷

حکمدان برینہ بر ادب سز تعرض ایدوب بر تکمہ [ دپمہ ]  
 اورور . حکیم ایلشک ایتمز . کورنلر « نیچون مقابله ایتدک؟ »  
 دیرلر . — سزی بر حیوان تکمہ له مش اواسه نه یاپارسکنز ؟  
 هیچ . دکلی ؟ ایشته بن ده اویاه یاپدم — دیمش .

## ۵۸

حکمدان بری . دائماً کبرا واغنیاء مجلسارینه دوام ایدر مش .  
 بر کون کباردن بری دیمش که « فیلسوفلر دائماً بیوک ، زنکیکن  
 آدملرک مجلسارینه دوام ایدرلر . انلر ایسه فیلسوفلرک مجلسارینه  
 کلمکه تنزل ایلزلر . » . فیلسوف جواباً دیرکه : — فیلسوفلر  
 کندیلرینک نهیه محتاج اولدقلرینی بیلدکار یچون کبرا و اغنیایه  
 ملازمت ایدرلر . انلر ایسه نهیه محتاج اولدقلرینی بیلدکار یچون  
 فیلسوفلرک مجلسارینه کلزلر .

## ۵۹

حکیمک بری ، آیقلرینی تطهیر و عطریات ایله تطهیر ایتمکی  
 اعتیاد ایتمش . سببنی صورانلره : — باشه سورولن کوزل قوقولر  
 اوچوب هوایه کیدر . حال بوکه آیقلر مه سوردیکم رواج طیبه  
 آشاغیدن یوقاری چیقوب بورنمه کلیر — دیرمش .

شاگرد — اوت.

— اما، سنده آکلایشه دلالت ایدر بر اثر کوره میورم .

— او اثر نه در ؟

— بشاشت. آکلامش اولایدک سوینیردک، بویله طورمازدک.

۵۵

حکمدان (ازوب) بر کون یولده کیدرکن حا کم بلده یه  
راست کلیر . حا کم « نزهیه کیدیورسک ؟ » دیه صورار. ازوب  
« نزهیه کیتدیگمی بنده بیلمیورم ! » جوابیله مقابله ایدر.  
حا کم، بوجوابدن جانی صیقیلوب معیتنده کیلره ازوبی طوتوب محبسه  
کوتورمه لرینی امر ایدر. بونک اوزرینه ازوب حا که دیرکه:  
— کوردکزمی ! سوزم طوغرو دکلی ایمش ؟ بن محبسه کیده -  
جگمی نزه دن بیلیردم !

۵۶

حکمدان بری کثیرالاحباب ایمش . « سن بو قدر احبابی  
نصل قازاندک ؟ » دیه صورمشار . — ایکی شیه قازاندم: بری  
هر کسه « هر شی ممکندر » ، بری ده « حقک وار » دیمکله —  
جوابی ویرمش .

## ۵۱

یوزی کوزل، خوبی چرکین برکنجه راست کلش اولان  
جالینوس - آلتوندن برطرف که ایچی سرکه طولو! - دیمش .

## ۵۲

بر حکیمه « اختیارلر نیچون کنجاردن زیاده دنیا به حریص  
اولورلر ؟ » دیه صورمشلر . - اختیارلر ، کنجارك هنوز  
طامدقلمی دنیا لذتلینی آنلردن اول طامدقلمیچون - جوابی  
ویرمش .

## ۵۳

اوزون صاقالی بر حکیمه « نیچون صاقالکی بوقدر اوزا -  
تیورسک ! » دیه صورمشلر . - دائماً صاقالک آقنی کوروب  
سن وحاله یاقشمیه جق بر حرکتده بولنماق ایچون - جوابی  
ویرمش .

## ۵۴

ارسطو ، شاگردانندن برینه بر مسئله تعریف ایتدکن  
صوکره دیرکه :  
— آکلادکی ؟

## ۴۷

بر حکیم دیمش که : هم چوق ، هم ای سویله مک بلغانک ،  
هم آز هم ای سویله مک حکمانک ، هم چوق هم فنا سویله مک  
حمانک ، هم آز هم فنا سویله مک بدانک کاریدر .

## ۴۸

بر فیلسوفه « دنیا ده اک کوچ شی نه در؟ » دیه صورمشار .  
« سوزدر ؛ زیرا آ کلامقده کوچدر ، آ کلامقده » چوایی  
ویرمش

## ۴۹

ینه بر فیلسوفه « اک قولای شی نه در؟ » دیمشار . « خولیادر ؛  
زیرا دنیا ده اک مالک اولیمان کیمسه یوقدر » دیمش .

## ۵۰

حکامان ارسطو ، یولده کیدرکن بر جوان صاحب جماله  
راست کلیر . برده قونوشوبده سویلدیکی سوزلرک ، ویردیکی  
جوابلرک پک جاهلانہ واحمانہ اولدیغنی کورنجه - کوزل بر  
خانه ، امانه اولوردی ایچنده آدم ساکن اولایدی ! - دیمش .

دعوت اولنور . خواجه کلیر: اما قیافتی او یغونمز اولدیغندن  
ایکرتی برسمور کورک کیدیریرلر؛ اندن صوکرده رسمنی آلیرلر.  
رسم تمام اولدقندن صوکرده گندیسی ده کوروب دیرکه: — هاه  
الحمدلله رسمده اولسون بر سمور کورک کوردم!

## ۴۵

بر حکیمه «انسان بو عالمده نهیه مالکدر؟» دیه صورمشار  
— اوچ شیئه مالکدر: جان، تن، مال . اما جانی روحانیارک،  
تی حکیمارک، مالی آوقانارک النده اولغاه حقیقتده هیچ بر  
شیئه مالک دکلدز — دیمش .

## ۴۶

عرفای امتدن شاعر مشهور هر سکلی عارف حکمت مرحوم  
دیرمش که: «بر چوق سیاحت ایتدم. بر چوق عالم کوردم.  
هر طریقه، هر مسلکه سالک اولدم . بر چوق پاره لر صرف  
ایتدم . عیش ونوش ایتدم. دنیانک کرم و سردنی تجربه ایتدم.  
اس الیاس سعادت اوله رق شو درت شیئی بولدم:  
(صحت) ، (حسابی بیلمک) ، (حسن اخلاق) ، (قلبی  
ذکر الله الیه مشغول ایتک) .



## ۴۲

حریفك بری بر مفتی یه «فلان آدمی کوردم؛ هم شراب  
ایچیهور، هم طوموز آتی ییوردی . نه دیرسکیز؟» دیه صور-  
مش . مفتی ظریف — سرخوشار ذاتاً انسانلقدن چیقمشلاردر؛  
هر بو... ییه بیلیرلر — دیمش .

## ۴۳

«صورت اوغریسی» دیدکاری کروهدن، یعنی شیخلك  
كسوه وتاجنی آلت جر منفعت ایدینن جراریندن بری ، مرید  
اتخاذ ایتدیگی بر آدمه تاج و چراغ ویروب جره کوندریر .  
حریف بر قاچ کون دوزر طولاشیرسهده النسه بر شی کیرمز ؛  
بی حضور اولور . نهایت ، شیخنه کلیده دیرکه :  
— عزیزم ! آل شو نورسنر چراغکی ! آل شو یالانچی  
تاجکی ! بونجه کوندر کوزرم ، اصلا بر فئده حاصل اولدی .  
همان کوی کوپکلریله دشمن اولدیغم قالدی !

## ۴۴

حکمای عثمانیه دن کلنبوی مرحومك فضل و کالنی تقدیر  
ایدن فرنکلر خواجهك رسمنی آلمق ایسترلر ، باب عالی طرفندن

درویش محمدله برابر کیدرکن بر اوک پنجره سندن بر قیز چو جوغی  
 باشنی چیقاروب «شیخ افندی! بر آز طورکنز» دیر. شیخ  
 افندی، بلکه بر خسته یه نفس ایتدیره جکلدر دیریه طورور،  
 بکلر. آره دن یاریم ساعت قدر زمان کچدیکی حالدده سس، صدا  
 ظهور ایتمینجه شیخ افندی درویش محمدی «باق قاپویی چالده  
 صور، نه ایتتورلر» دیه اوه کوندیرر. قیز، یه پنجره دن باشنی  
 چیقاروب «رجا ایدرم، بر از دها طورکنز» دیر. بونلریاغمورک  
 آلتنده بر او قدر دها بکلر لسه ده یه بر سس چیقماز. شیخ  
 افندی آرتق کیتمکه قرار ویرر. تمام بو صیره ده قیز پنجره دن  
 اوزانوب «آرتق ایشکنز قالمدی. سزه زحمت ایتدک، عفو  
 ایدرسکنز» دیر. شیخ، سبب توقیفارینی صورار. قیز «افندی،  
 طاووقارمزی قولوچقه یه یاتیرمشدق. قومشو پنبه خانم آنه مه  
 — قولوچقه نك آلتنه یومورطه قونورکن بر بیوک قاووقاونک  
 باشنه باقیله جق اولورسه پیلچار تپلی چیقار — دیمش،  
 آنه مه سزی بورادن کچرکن کوردی. آنک ایچون بکلندی»  
 دیجه شیخ افندی درویش محمده — درویش محمد! چیقار  
 آغزکن بقلایی! — دیمش.

## ۴۱

منکر طریق اولان علمادن برینه، تکیه نشینارک احوالندن  
 صورمشار — حالری: اکل و شرب ورقص ولعبدر — دیمش.

## ۳۹

غلطه مولویخانہ سی شیخی قدرۃ اللہ افندی مرحوم ، کہ بر  
 پیر ظریف ایدی ، لسانندہ بر آز رکاکت واردی . اصنافدن  
 غایت امی وسادہ دل برحبی ، ہر مقابلہ کونی کلیر ، مقابلہ بی ،  
 شیخ افندی بی زیارت ایدر مش . قدرۃ اللہ افندی نہ زمان بو آدمہ  
 قونوشہ جق اولسہ « آغا! آیا صوفیہ جامعیمی بو ، بو ، بویو کدر ،  
 سلطان احمد جامعیمی بو ، بو ، بویو کدر ؟ » دینہ جامعا ردن  
 سوز آچار مش . مچارندن بر ذات بوکا دقت و مراق ایدوب  
 بر کون حریف کیتدکن صوکرہ « جانم ، عزیزم ! بندہ کزہ  
 یک مراق اولدی ؛ نہ زمان بو آدم حضور کزہ کلسہ مطلقا  
 جامعا ردن بحث ایدیورسکنز ؟ عجا سبی نہ در ؟ » دینہ صورنجہ  
 جناب شیخ — جانم ، بومقوله جاہلرلہ باشقہ نہ لاقیردی  
 اولور ؟ — دیمش

## ۴۰

دوریش محمد ، یک زیادہ کفر باز ایمش . شیخی برچوق  
 نصیحتلر ویردیکی ، تکدیر وتوبیخ ایلدیکی خالدہ بردرلو بو فنا  
 خوییدن واز کچیرہ مہ مش . بر بقلا دانہ سنہ نفس ایدہ رک « آل بونی دہ  
 دیلکک آلتنہ قوی ، طورسون ، کفر ایتمزک » دیر ، بقلا بی ویریر .  
 بقلا آغزندی بولندجہ کفر ایتمز . بر یاغمورلو کونندہ شیخ افندی

بر مناسبتاه تکیه . ایام مخصوصه سنده کثرت درویشان و ازدحام  
محبان دلریشان ایله نمونه نمای محشر بر حال کسب ایدر . شیخ  
افندی ، بر کون زیارته کلن رجال دولتمن صاحب نفوذ برداته  
تکیه نك حال حاضری زواری استیعابه کیفیت ایتدیکنندن  
بحث ایله توسیعنه همت و دلالت ایلمه سی رجا ایتدکده — هاه ،  
عزیزم ، صبر ایدکنز ؛ بر ایکی سنه سوکره کنیش بیله کلیر ! —  
دیمش .

## ۳۸

شیخک برینه بز مریدی کلوب بر جنایت ماده سندن طولانی  
اوغلانی حبس ایتدکلرینی بیان ایله تخلیه سی ، هیچ اولمازسه  
تخفیف جزاسی ایچون حا کم نزدنده شفاعت ایتمه سی رجا ایدر .  
شیخ « بز درویش آدمارز ، دنیا به متعلق ایشاره مداخله ایده دیز »  
دیه جواب رد ویریر . مرید « پکی ، بونی رد ایدیور سکیز .  
باری جهنم مالکنه بنم ایچون بر توصیه نامه ویرکزده یارین آخرتده  
بونکله جهنمدن آزاد اولهیم » دیر . شیخ « امر الهمی ایله  
اوله جق بر ایشه قارشمق بنم نه حدم ! » دیه بونی ده رد ایدنجه  
مرید صبر ایده میوب : — به آدم ! دنیا ده شفاعت ایتمزسک ،  
آخرتده شفاعت ایتمزسک ؛ اشکلر کی سکا بهوده نه خدمت  
ایدوب طورهیم ! — دیمش .

سوزدکن صوکره آشجی دده نی چاغیروب - آل شو جانی ،  
کوتورده کیدیر ! - دیر .

## ۳۵

بروسه لی شیخ ذائق افندی یه، خصماسندن بعضارینک  
« شرابی بسمله ایله ایچر » دیدکارینی کندیسنه نقل ایتدکلرنده -  
بن حالا صو ایچرکن بسمله نی اونوتیورم . شراب ایچرکن  
زهدن عقلمه کلیر ! - دیمش

## ۳۶

اختیار عزلت وازوا ایدن عرفادن بری ایچون « انسان  
ایچنه قارشمیور » دیه طعن ایتدکارینی منزوی ایشتدیکنده : -  
یالکز باشمه قالبوده یالکز کندی حیوانلغمه قاتلانمغی انسانلر  
ایچنه قاریشوبده هرکسک حیوانلغنه قاتلانمغه ترجیح ایدرم  
- دیمش .

## ۳۷

بر تاریخده استانبولده یوکسک قالدیریم جوارنده بر تکیه یه  
علوان افندی نامنده صاحب حسن وجمال بر کینج شیخ اولور .

علما کیمار؟ مشایخ کیماردر؟ « . مولانا دیمش که — بیلنار  
 علمادر ، بیلمینار مشایخدر .

## ۳۲

شیخک برینه دیمشلرکه : « سزی کؤکده اوچار دیرلر ،  
 کرچکمیدر؟ » . شیخ دیمش که : « بز اوچیز ، مریدلرمن  
 اوچورورلر !

## ۳۳

یدی قلهده حاجی اوحد تکیه‌سی شیخی کوچوک افندی‌یه  
 مأمورین معزوله‌دن بری کلوب همت رجا ایدر . شیخ افندی  
 دیرکه : « آی اوغل ! «باب‌عا» لی دیرلر بر تکیه واردر . شیخه  
 « صدر اعظم » دیرلر . منصب طلبنده بولنانلر اکا کیدوب  
 همت ایسترلر . سن بورایه یا کلش کلشک !

## ۳۴

شیخ غالب افندی زماننده درکاهه اوستی باشی پڑمرده ،  
 فقیر بر آدم کلوب شیخ افندی‌نک النی اوپدکنن صوکره « افندم  
 صویونه‌جغ » دیر ، یعنی اهل طریق اصطلاحجه درویش  
 اوله‌جغ دیمک ایستر . شیخ افندی ، آدبجغزی یوقاریدن آناغی

سوقه سرایتله استحکام بولشدرد. رفق وملايمتله نصيحت قبول ايتيورلر. نه وجه ايله دفع ايدلم؟». بوليلي مصطفى افندی سوزه کلوب «هی عزیزلر! اهل الله بيننده معروف باطن قيليجي واردر؛ آنکله انتقامه حواله ايتسه کز آ» ديمش .

غفوری افندی، باشی قالدیروب «افندم ! بز ظاهر امریله ایش بیتسون دیرز؛ یوقسه احوان باطنیه قالیسه حضرت قهار، منتقمدر «دیدکن صوکره [واتقوا فتنه ...] آیت کریمه سی او قویوب «فاتحه» دیر؛ بعده جمله سی قالقوب کیدرلر. هفته سینه وارماز، نفی قضیه سی ظهور ایدر. بوليلي مصطفى افندی که، صوکره شیخ الاسلام اولشدرد، بو حکایه ذکر اولندقدده :

— حریفلر باطن قيليجنی زیاده صالديلر. حتی اوجی بزله طوقندی ! — دیرمش.

[نعما] دن

### ۳۱

شیخ شرف الدین ، مولانا عضدالدیندن صورمش: «حق تعالی قرآن کریمده مشایخی نه محله ذکر ایدر؟». مولانا «علمایی ذکر ایتدیکی محله» دیمش . شیخ دیمش که : «جانم افندم ، رجا ایدرم ، او محلی بیان بیورکزکه ایشیدوب مسرور اوللم» مولانا، اعوذ و بسمله دن صوکره (هل يستوی الذین يعلمون . . . .) آیتنی او قومش که معنای شریفی بیلنلر، بیلمینلرله مساوی اولورمی ؟ دیمکدر . شیخ ینه صورمش که «بو آیتده

چوق خدمت ایتم؛ حتی ایشه بو خدمتارمک عوضیدر که  
سزک کبی بر ذات عالی قدر اللرمه صو دوکیور! — دیر .

## ۲۹

عامدان بری، برکون درس او قوتورکن «یردن کوکه قدر  
هرنه وارسه بدن صورکنز، جوابی ویرهیم» دیر. حضاردن  
بری «حضرت آدمک ایلك هجنده باشی کیم تراش ایتمدی؟»  
دیه بر سؤال ایراد ایدنجه باشی صاللا یوب: — علممه مغرور  
اولدیغ ایچوندرکه — بویله — جوابندن عاجز قاله جغم بر سؤاله  
معروض اولدم! — دیمش .

## ۳۰

مشایخ طریق کبارندن عفوری افندی، جنت افندی  
واردبیلی زاده ودها بر قاج عزیز، شیخ الاسلام حنفی افندی به  
کیدوب قاضی زاده لیلردن وریای مفراط اصحابنک تعدیلردن  
و خلاف شرع تکفیر و تضلیل اینه اطاله ید ولسان ایتدکلردن  
شکوی و منع و دفعارینی رجا ایدرلر. بولیلی مصطفی افندی ده  
حاضر بالمجلس ایش. حنفی افندی دیمش که: قاضی زاده لیلر بو  
دولته شاخ و برک صالمش برکوکلو آغاچه بکزر: بر شاخی بالطله  
جیار او جاغندن تا سرای هایوزه، بر شاخ عظیمی عامه اهل



## ۲۷

قاضی شریح بر مجلسده ایکن خلیفه وقت مهدینک اوغلی کلیر . قولتوق یاصتیغنه طایانمش ، آیاقلرینی اوزاتمش اولدیغی حالده امیرانه و آمرانه بر طور ایله شریحدن بر مسئله صورار ، شریح هیچ آلدرماس . شهزاده سؤالنی تکرار ایدر ، ینه جواب آله مینجه غضبه کلوب «وای ، سن بنی استخفافی ایدیورسک!» دیر . شریح «حاشا ! بن اولاد خالفی استخفاف ایتیم ؛ لکن علم حقارت قبول ایتمز» دیر . بونک اوزرینه شهزاده درحال کندینی طوپلایوب سؤالنی تکرار ایتسکله شریح — ایشته ، علم بویله طلب اولنور — دیدکن صوکره جوابی نه ایسه ویریر .



## ۲۸

بایزید بسطامی حضرتاری بر ضیافتده بولنور . بعدالطعام هر کسک اوکنه لکن ابریق کتیریرلر . مدعوین ایچنده اختیار بر آدم وارمش ، بوکا هیچ کیمسه آلدرماس . بو حال بایزید حضرتلرینک نظر دقته ایلشوب درحال بر لکن ابریق کتیریر ، اختیارک اللرینه صودوکر . بر طرفدن ده «یاشیخ! سن کنجلیککده کیمسه یه ، باخصوص اختیارلره خدمت ایتمز ایمشک که شمدی سکا ده کیمسه خدمت ایتمیور» دینجه اختیار — بالعکس ، پک

کلیرسه اویله قوللانملی . کنجاره . پیرلره قوللانمسی سنت  
سینه در »

## ۲۵

عارف افندی دیمش که :

مخشرده بر دلال چاغیره جق که « نفس یولنه ویریلنار میدانه  
چیقسون! » آلتون، کوموش پارملر ، آرشین آرشین چوخلر ،  
طوب طوب شالمر ، الماسار ، اینجیار ، الحاصل نه قدر نفایس  
انیا وارسه میدانه کله جک . سوکره بر دلال دها چاغیره جق که  
« الله یولنه ویریلنار میدانه چیقسون! » . برده اسکی فسار ، بیرتیق  
پانتالونلر ، دلیک . یامالی قوندوره لر ، قلب آقچهلر میدانه کلنجه  
هرکس شاشیره جق ، محجوب اوله جق !

## ۲۶

بشکطاش محکمه شرعیه سی برتاریخده ، نچار زاده درکاهنک  
قارشیسنده بر قاتلی خانه ده ایش . سوکره خانه صاتلش . آلان  
آدم ییقدیروب اوچ درت قاتلی بر خانه انشا ایش . برکون  
درکاهده کدخدا زاده دنخی حاضر اولدینی خالده زورادن بری  
یکی یاپیلان خانه پی کوروب « محکمه زهیه کیتدی؟ » دیه صورنجه  
عارف افندی - کوکه چیقیدی ! - دیمش .

طبیعتله اولور - دیورلر مش « دیرلر . - اویاه ایسه ، انلر  
اللهک آدینی ( طبیعت ) قومشار . چاره یوق، بر اللهه محتاجز!  
- دیمش .

## ۲۳

عارف افندی مرحوم، باستون قوللانیرمش . برکون قاسم  
پاشا مولویخانه سنه کیتمش ؛ باستوننی برکوشه یه طایامش . متعصب  
بر حریف بونی کورنجه « بو فرنک دککنکی کیمک ؟ » دیمش .  
مشارالیه - قورقه ! بن انی مسلمان ایتدم - دیمش .

## §

مشارالیه ، عصا ویا باستون استعمالانک جوازینی سؤال  
ایدن بر آدمه شو جوابی ویریر :

« عربیده عصا دینیلن بو آلهه ترکجهده چوماق ، دککنک،  
فرنکجه باستون دیرلر . السنه سائردهه بالطبع باشقه اسماری  
واردر . تعدد اسما ایله بر شیئک تعددی لازم کلز . کتب  
شرعیدهه عصانک اوزونلقجه حد و مقداری، اندازه و آرشونی  
یوقدر . انسانک بوینه کوره در : اوزون بویلو ، اورته بویلو،  
قیصه بویلو آدمار ایچون نصل لازم کلیرسه . اوجی اکری  
اولور ، طوغرو اولور، بویالی اولور، بویاسز اولور . جماددر،  
آدمه تابعدر . انسانه خدمت ایتک ایچوندر . نصل ایشه

۱۹

خواجه نشأتک مجلسنده برکون، منصورک منقبه سندن  
 صحبت ایدلیدی ائاده حضاردن بری «هیچ — انا الحق —  
 دینیرمی؟» دیدیکنده خواجه — یا، نه دیسون؟ «انا الباطل» می  
 دیسون؟ — دیمش .

۲۰

کدخدا زاده عارف افندی، برکون مجلسنده اولیاء اللهه  
 واحوالنه دائر صحبت اولنورکن «خلق اولیائی نصل ایستر  
 بیلیر میسکنز؟ دیوار یارملی؛ یشیلره بورنمش، کوزلرینه سرمه  
 چکمش، النده یشیل عصا، دیوارک یاریغندن چیقملی! هیچ  
 بویله اولیا کلمدی!» دیمش .

۲۱

مشارالیه دیمشدرکه «علما یاننده دینلی، ظرفا یاننده کوزینی،  
 اولیا یاننده کولکنی صاقملی» .

۲۲

مشارالیه برکون «مکتب طبیه ده حاشا، اللهی انکار ایدیور-  
 لرمش، — بو اولان شیاری بتون (طبیعت) یاپار، هر شی

اوتوروب دکیز صفاسی ایتک ایسه عزلمزده ا کا حاجت قالماز «  
دیمش . پادشاه « نیچون ؟ » دیه صورنجه — یا ، افندم ، بن  
عزل اولنجه بتون اطرافم دکیز کسیلیر! — جوابی ویرمش .

## ۱۷

خواجه نشأت ، چوبوق ایچرمش . برکون چوبوغنی  
! آتله دیکی بر صیره ده ، زهدخشک اربابندن بری « جانم ، خواجه  
افندی ! جننده آتش یوق ؛ چوبوغکزی زهدن یاقه جقسکز ؟ »  
دیر . خواجه ، چوبوغنی بر کره یانه یانه چکدکن صوکره —  
سزک ایچون کباب پیشیریلن آتشدن! — دیر .

## ۱۸

ینه ، بویله زهدخشک اربابندن بری خواجه یه « افندم !  
فارسی جهنم لسانیدر دیورلر ، اویله میدر ؟ » دیه صورار .  
خواجه — ا کر اویله ، دیدکری کبی ایسه ینه اوکرنمک لازم ؛  
چونکه زهیه کیده جکمز بیلمیز ؛ شاید جهنمه کیده جک  
اولورسه ق اهل جهنمک لسانی بیلمه مکده باشقه جه عذاب  
اولورا — دیمش .

عسکرلرندن بولنان تاتار جق عبدالله افندی سبب اولمشدی .  
بعدا عزل برکون عبدالله افندی مشارالهی زیارت ایچون یالیسنه  
کیدر . اثنای مصاحبتده یالینک اسکیلکندن سوز آچلدقده مکی  
افندی - بوبرشی دکل ، کیجه لری سیوری سینکلدن ، خصوصیاه  
تاتار جقدن هیج راحتم یوق ! - دیمش .

## ۱۵

خواجه منیب افندی ، شیخ الاسلام عطاء الله افندینک خواجه می  
اولغله عطاء الله افندی شیخ الاسلام اولنجه اکاده قاضی عسکرک  
پایه سی ویرلدی . همپایه لیلرندن سلیمان ملا تهنته سنه کیدوب اثنای  
مصاحبتده « سز هر پایه بر کتاب تألیفیه نائل اولیوردکنز .  
عجبا بو پایه بر تألیف تقدیمیه می میسر اولدی ؟ » دنجه  
منیب افندی — بو دفعه ده بر شیخ الاسلام تألیف ایدوب دولته  
یادکار ایتدم — دیمش .

## ۱۶

شیخ الاسلام زین العابدین افندی یه سلطان محمود مرحوم ،  
بر رکاب رسمی کونی « افندی ! ایشتم ، اسکدارده برقوناق  
آلمشک . بوغاز ایچنده بریالی آسه یکندها ای اولماز میدی ؟ »  
دیمش . عابدین افندی « افندیمز ! یالیدن مراد ، عزلمز حالده

ورأیله حرکت ایدردی. خلیل افندی روم ایلی قاضی عسکری  
اولدیغنده اوزمان نقیب الاشرف بولنان زین العابدین افندی  
— منصبی اهلنه تودیع ایتدیلمز — دیمش .

## ۱۳

رتبه و تشریفات بدلارندن بر قاضی عسکر ، بر جمعه کونی  
یانته کهیاسنی ده آلهزق لاجل الزیاره تربه حضرت خالد کیدر .  
بعد الزیاره او جوارده کی قبرستاناری برر برر طولاشوب  
زده شیخ الاسلام ، قاضی عسکر ، استانبول پایه لی مزاری  
کورورسه طوروب فاتحه اوقورمش . فاتحه اوقودینی مزارلردن  
برینک اتصالنده طریق علمی یه منسوب بر مزار دها بولندیغی  
حالده اوقومه دن کچدیکنی کهیا کورنججه افندیکن کورمه مش  
اولدیغنی حکم اینه مزاری اراهه ایدرک « افندم ! بوکا اوقو -  
مدکیز ؟ یوقسه کورمدکزمی ؟ » دیدکده افندی حضرتاری -  
کوردم . مخرج پایهلیرندن اولدیغیچون اوقومدم . بویله ملا ،  
مدرس مقوله لرینه ده سن اوقو ! - دیمش .

## ۱۴

شیخ الاسلام مکی افندیکن عزانه اول وقت روم ایلی قاضی

بر مسئلهٔ فقهیه‌دن بحث اولتور. چیوی زاده «بو مسئله هانکی کتابده یازیلیدر؟» دیه سورار، «کتاب الطهارده» دیرلر. ایکنجی مجلسده — کتابخانهمی آلت اوست ایتدم؛ (کتاب الطهاره) نامنده بر کتاب بوله‌مدم! — دیمش.

## ۱۱

۱۲۳۳ تاریخنده، فاتح سمتنده طلبه‌دن بری، بقالدن ایکی موم آلق ایستیوب او ائنده ایسه موم قیتلغی اولدینی وهرکسه یره مومدن زیاده ویرلامه‌سی تنبیه اولندیغی جهته بقال بر مومدن زیاده ویرمز. سوخته بقالی دوکر، قاره قولدن آدم کلدیکی کچی مدرسه‌ندن ده خیلی یوباز طوپلانیر، بر عربده در قویار. تهایت، ایش بیور، شیخ الاسلام زین العابدین افندینک عزانی انتاچ ایدر. او زمانلرک عادتجه، شیخ الاسلاملرک عزاننده شیخ الاسلام قاپوسنک فترینی سوندورورلر ایمش. مشارالیه ظرفادن اولغله حین عزاننده — سوخته‌لرک مومی بزم فتری سوندردی! — دیمش.

## ۱۲

سلطان سلیم ثالث عصرنده شیخ الاسلام بولنان خلیل افندی، زوجه‌سنک اسیر و محکومی اولوب هر ایشده انک امر،



ایکن بر خصوص ایچون دیوانه کیروب مصلحتنی عرضدن صوکره مطایبه یولندن حضور وزیرده ال قالدیروب وزیره خیر دعا، بعده صدرینه افراط اوزره ثنا ایلدی. وزیر چونکه حرف اندازلغنی بیلیدی و صدریندن خشنود اولدیغنی آ کلامشدی، تبسم کنان «بودعائک اصلی ندر؟» دیدکه «سلطانم! بر جکر گوشه م قولکز واردر. محموم اولدی. هزار علاج ایتدم، مفید اولدی. آخر علتیه خطاب ایدوب - بره، ایصتمه! اکر شو اوغلانی براقازسهک اناطولی افندیسی امام زاده نک کناهلری بویسهک اولسون - دیدم. همان اول ساعت اوغلان کوزینی آچوب افقت بولدی» دیدی. بولطفه شنیعه دن وزیر حظ ایدوب خنده ایتدی. بعده «یا، صدر رومک کناهلرینی حواله ایتمه مشک؟» دیدکه قاره عبدالله جواب حاضرله «یوق، سلطانم! آنی بویله جزئی خسته لقلره صرف ایتم؛ اوغلانک طاعونته صاقلارم» دیدکه وزیر و حضار دیوان جمله قهقهه ایتدیلر. حتی بولطفه فضیحه ایله اهل دیوان آرسنده رسوای اولان افندیلرک ایکیسی بیله خنده نک اولوب اوتانمده دن خلقدن زیاده کولشدیلر.

چیوی زاده، شیخ الاسلام صنع الله افندیکن دامادی ایکن غنی زاده ده دامادی ایدی. برکون ایکیسی بر مجلسده بولنورکن

۹

ینه نعمای دیرکه :

صدرین معزولین [ بمك زاده ایله امام زاده ] ایکیسی  
 دخی اوضاع غیر معقوله ایله مشهر اولوب سلوکلری عوام قبول  
 ایتیمه جك مرتبه مذموم وارتشارلی فاحش ایدی . خصوصاً ،  
 روم ایلی تذکره جیسی تریاکی قوشباز ، برحیات بولنان قاضیلرک  
 منصبلرینی ساتوب فوتندن محول نامیله صائین آلان حریف  
 واروب ضبط ایدنجه سابق دردمند کلوب « بن صاعم ، اولدم ! »  
 دیه تظلم ایتدکه « سبحان الله ! مسلمان ! ثقه دن درت بش مسلمان  
 اولدیکی خبر ویردیله . همان صاع اول ! بوقدر زحمت ضرر  
 ویرمز » دیه تسلی ووروب مخفیجه بر مقدار آقچه سنی آلوب  
 خلاف انها ایش دیه ابقا کاغدی ویریر و محولدن آلان دردمند  
 دخی کلدکه « الم چکمه ، سکا ده بریر پیدا ایدرز » دیه اسکات  
 ایدوب برقاچ کوندن صرکرم برینک دعا منصبین آکا قایدیروب  
 تکرار حقلار ایدی . اناطولی تذکره جیسی الهی زاده خود  
 اکا رحمت او قوتقمق اوزره سلوک عجیب ایدوب هربری افندیلریه  
 بومقوله ارتشادن قارون وقت اولدیله . صدرین مزبورینک  
 عزلرندن مقدم بویه بر رسوایق اولدی که :

سابقا باش باقی قولی ، بعده موقوفاتجی اولان قاره عبدالله  
 افندی ، که بی پروا متکلم وعصرك نصرالدینی ، سوزابه سی اولن  
 اوزره معروفدر ، برکون دیوان وزیرده صدرین مزبورین اوتوروز

یحیی افندی حضرتلری ابرامرندن بیزار اولوب — الله تعالی  
خواجه افندی به رحمت ایلسون ، بو چلبیلری اوقوتما مشر . بو  
حالیله بزی عاجز ایتدیلم ، یا تحصیل علم و معارف، ایده لردی  
بوناره کیم جواب ویریدی ! — دیرلر ایمش.

## ۷

عصمتی افندی . برکیلی محمد افندی نسلندن اولغا مه مرحوم  
یحیی افندی کندینه احياناً خطاب عتاب آمیز ایدوب — عصمتی!  
جده صورت صلاحده بوعله نصل تخم نزع و شقاق ا کمشدر،  
بیلر میسک ! — دیرمش .

## ۸

رسامک بری، عالی بر کوشک و اطرافنده نفیس آغا جلر  
ودرلو چیچکلره مزین و منتظم طر حار ، حوضار و قصرک  
اورته سنده دخی بر آدم رسم ایدوب زمانک پادشاهنه عرض  
ایدو . رسم، پادشاهک پک خوشنه کیده رک رسامی حضورینه  
دعوتله کوشک ایچون، نره نک رسمی اولدیغنی صورار . رسام  
« جنتک رسمیدر » دیر . پادشاه « یا ایچنده کی آدم کیمدر؟ »  
دینجه — برکیلی محمد افندیدر ؛ چونکه کندی قولنججه  
کندندن باشقه جنته کیمسه کیره میه جک ! — جوابی ویریر .

«بو پاچا پوره لری بورایه نهیه کتیردک؟» دیه تکدیر ایدنجه ملا  
— پادشاهم! بونارده حضرت عیسانک بشیکنه قودقاری بزلردر  
— دیر.

## ۵

سلطان سلیم اول ، مصردن عودت ایلدیکی اثناده موکب  
همایون قونیهیه داخل اولنجه بردن بزه شدتلی بر قاصیرغه پیدا  
اولور. بر صورتده که قالقان توز دومانلری متحرک بر رستون کبی  
دونه دونه کوکلره چیقار . حضرت پادشاه ، کال پاشا زادهیه  
«ملا! بونه در؟» دینجه — پادشاهم! بوراسی حضرت مولانا  
بلده سیدر ؛ طاشی طوپراغی مولویدر ، طورمه سماع ایدر—  
دیمش .

## ۶

نعیم دیرکه :

خواجه زاده مسعود افندی، جری وجسور اولمغله عامه  
بیننده حقکویلق ایله مشهور ایدی. معارف جزئییه نائل وقوانین  
ومراسم دعواسنده مستقل مخدوم ساده دل ایدی. نقل ایدر لرکه  
طریقارنده برادر لریله تحریک مدرسه ایچون مفتی افندی لره ابرام لر  
ایدوب، خواجه زاده لر اولمق وسیاه سیاه، حرم همایون آغازی  
طرفندن هر بار شفاعت ایتدیر لرلردی. مرحوم [شیخ الاسلام]

دیمش . اولدکن سوکره ، وصیتی وجه ایله ، کرپیچی باشنک آلتنه قویوب دفن ایدرلر . مراق ایدنلر مقربلرندن تحقیق ایدوب اوکره نیرلر : مکر ، سرایه کان علمانک پاپوجلرندن چیقان چامورلری خلیفه ضایع ایتدرمیوب بریره طوپلاتمش ، سوکره اوچامورلردن بوکرپیچی یادرمش . پادشاه ، فقره یی دیکله دکدن سوکره کوله رک دیمش که :

— ها باقم ، ملا ! سنده چامورکی طین مختوم ایده ییک!

~~~~~

۴

ملا لطفی ، غایت لطیفه جی ، شوخ مشرب اولدیغندن فاتح حضرتلری اکثریا بونکله شاقلاشیر ، اکلنیرمش . ملا ، سرای هایون کتبخانه سنک حافظ کتبی ایکن بر کون حضرت پادشاه کتبخانه یه کلوب بر کتاب ایستر . کتاب ، کتبخانه ن اوست کوزلرندن برنده ایمش . ملا ، سپایی یرنده بوله ماز ؛ اوراده طوران بر مرمر طاشی کتیروب اوزرینه باصار ، چیقار . پادشاه « امان ملا ! نه یاپدک؟ بو طاش حضرت عیسانک اوزرنده طوغدینی طاشدر » دیر . لطفی سس چیقارماز ؛ کتبی ایندیروب پادشاه ویردکن سوکره کتابلرک توزلرینی سیلیدیکی بزلدن بر کیرلی واسکی بزى ، پارماقارینک اوجیله طوته رق ، بر وضع احترامکارانه ایله کتیریر ، پادشاهک دیزی اوستنه قور . پادشاه

صیغه ده - فاتحک امریله - ترکان طائفه سندن بولنان ملا عذارى به
بر کاسه ایران ویریرلر . ملا ، پادشاهک مقصدینی تقرسه
بالبداهه : « این که دارم بدست شربت ماست » [۱] مصراعنی
اوقور . ملانک ظرافتی پادشاهک پک زیاده موجب محظوظیتی
اولور .

۳

سلطان سلیم ، مصر سفرندن کلیرکن رکاب هایونده کیدن
وزرادن برینک آتیک آغزندن کوپوک صیچرایوب پادشاهک
اوستنی بر باد ایدر . وزیر بی چاره ، او آنده قهر سلطانی به
مظهر دوشه جک ایسه ده خواص بندکان و ندمانک شفاعتیه
یاقه بی قورتاریر . ایرتسی کونی ، کمال پاشا زاده نک آتیک
آیاغندن ده پادشاهک اوزرینه چامور صیچرامازمی ؛ ملانک
جان باشنه صیچرار ، پادشاهک حدتلمه سینه وقت براقمیزین
همان سوزه باشلایه رق دیرکه :

— پادشاهم ! خلفای عباسیه دن ناصر خلیفه ، مرض موتنده
مقربلرینه « خزینه ده ، فلان صندوقه بر کرپیچ واردر . بن
اولدیکم زمان آنی یاصتیق کبی باشمک آلتنه قویوب بی اوله
دفن ایدک ؛ اوله که بونک برکاتیله قبر عذابندن خلاص اولورم »

[۱] (ماست) « ما » ایله « است » دن مرکب اوله رق (بزم)
دیک اوله جفی کبی (یورغوت) معناسنده کلیر .

دردنجی فصل

علمایہ ، عرفایہ ، مشائخہ ، حکمایہ متعلق لطائف

۱

فاتح سلطان محمد حضرتاری سخن ثمانہ مدرس اولہ جق
خواجہ لک کتب ستہ ایلہ لغادن صحاح جوہری ، قاموس ، تکملہ
وامثالنی حفظ و جمع ایش ذواتدن اولہ سنی شرط قویم شد .
اورایہ مدرس اولق ایچون امتحانہ حاضرلاران ملا لطفی ایلہ
اوصلو شجاع الدین ، برکون بر محلده برلشیرلر . امتحانہ ولغته
متعلق قونوشورلرکن شجاع « صحاحده مشکلاتم چوق . همان
هرسطر باشنه علامت شک قوییورم » دیدیکنده ملا لطفی -
واقعا بنده شک ای دیورسه مده سن بندن اشک ایمشک ! -
دیمش .

۲

حضرت فاتح ، « تمہ » تعبیر اولنان مدرسہ لک انشا آتی
ختم بولدینی زمان علمای عصرک ایلری کلنلرینی دعوتلہ شاهانہ
بر ضیافت ویریر . ضیافتده بر آرہلق هرکسہ شربت طاغیدلینی

باقدم : برچوق چو جوقار ، ماصه نك اطرافنه اوتور مشاير .
يازی يازیورلردی .

— (بر شیئی بردن بره تخطر ایدناره مخصوص بر تبسم ایله)
ها ! اوت ، آکلادم ! انلر مکتب شاگردی دکل ،

محررلردر .

— محرمی؟! ...

— اوت . بنده بر غزته چیقاریورمده .

۱۳۵

مشهور لغت صاحبی (لیتره) مایمون صورتلی بر آدم ایمش .
«الجنس الی الجنس یمیل» می دیهلم ، نه دیهلم ، بونک مایمون
بسلمکه مراقی و بر چفتده مایعونی وارمش که عادتا انسان کبی
کینوب قوشانیر ، انسان کبی حرکت ایدرلر مش . برکون لیتره یه
بر مسافر کلیر . اوشاق اوصیرهده اوده بولنماز . قاپویی آچق ،
یوقاری چیقارمق ، وظیفه سنی هپ مایمونلر اجرا ایدر . لیتره مسا .
فرینه بعدالترحیب « افندم ، اوشاق بنده گز بوراده دکل ،
اگرامده قصور ایدلدیسه عفو ایدر سکز » دیجه مسافر - خیر
افندم ! الله باغشلاسون ، مخدوم بکلر هیچ قصور ایتمدیلر —
دیمش .

مولوزلردن ، یاغان یاغمورلرک حصوله کتیردیکی دره لردن یکلمز
 برحاله کلدیکی ، علی الخصوص تطهیرینه تشبث اولنان لغمار برمدتن
 بری تعطیل و مزخرفاتی میدانده ترک ایدیلوب بو ایسه صحت
 عمومیه مضر بولندیغی شدتلی بر لسان ایله بیان اولنیوردی .
 توفیق افندی ، ایرتهسی کونی باشقه بر غزتهیه بونک ایچون
 بر ردیه یازارده دیرکه : « حسب الوظيفه کیدوب حولی پی باشدن
 باشه کزدم . نه اوچوقورلرله مولوزلردن ، نه دره لردن اثر کوره
 بیلدم . ها ، باق ، لغماره کلنجه : ایشه اوراده شهر مکتوبجیسنک
 حقی وار! » .

۱۳۴

اعلان مشروطیتی متعاقب بر مطبعه ده

زائر — (مطبعه جیه) تبریک ایدرز!

مطبعه جی — (متحیرانه) تشکر ایدرم! اما بو تبریک کز

نه دن اقتضا ایتدی؟

— مکتب آچمشسک ده .

— مکتبمی آچشم! کیم سویله دی؟

— جانم ، نیچون صاقلیورسک؟ کوزمله کوردم

— چوق شی! نزهده کوردک؟

— دمین سنی آرامق ایچون یوقاریکی اوطه یه چیقمشدم .

او زمانک محرر لرندن بری، بونک اوزرینه شوقرمی نقل
ایتدی :

یکن آقشام ، ضیا باشانک افطارنده ایدم . معهود مقاله‌نک
محرری دخی اوراده ایدی . محرر افندی وداع ایدوب کیدرکن
ضیا پاشا اوشاقلرندن برینی چاغیره‌رق — افندی بزمله تکلیفسزدر
شاید بر شی آلوب کوتوره‌جک اولورسه ایلشمیکز! — دیدی
[کت و شنید] دن

۱۳۲

علم و معرفتدن بی نصیب ایکن ادیب کچین بر قاره جاهاه
کمال بک مرحوم ، ادبیاتدن بر آرز درس او قومه‌سنی نصیحت
ایتدکه « درسه نره‌دن باشلایم » دیه صورار . مرحوم —
« تحفه وهی » دن باشلایویور؟ — دیر .

۱۳۳

لطائف‌نویس واضحوکه پرداز شهر چوپور توفیق افندی ،
بر تازیخده شهراماتی تنظیمات مدیری ایدی . او تاریخارده نشر
اولنان « بصیرت » غزه‌سنه هر هفته « شهر مکتوبی » نامیله بر
ورقه یازیلردی . بو ورقه‌لرک برنده چنبرلی طاش جوارنده
کائن عتیق علی پاشا جامعی حوالیسنک، حاجا آچیلان چوقورلرله

کتابسه داخل اولیان کلهردن باشقه کلهلر قوالانق جائز
دکلدر - دیمش .

۱۳۰

پارسدہ چیقان « انترانسینژان » غزتهسی ناسر و محرری اولوب
جمهوریت طرفدارلری رؤساسندن بولنان (روشفور) اوچنچی
ناپولیون و حکومتی علمینده شدتلی مقالهلر یازدینی صیرهده
احباسندن بری « جانم ، سنک شو آدمله آلوب ویره مدیکک
نهدر ؟ » دیدیکنده روشفور « آله مدیغم شی النده کی حکومتی ،
ویره مدیکم شی ده ینه النده کی حکومتیدر » جوابی ویرمش .

۱۳۱

وقتیه غزتهلر مزدن بری بر بند مخصوص نشر ایتمشدی .
ایکی کون سوکره بر ذات ، ینه او غزتهده برورقه نشر ایدهرک
او بند مخصوصک ، ضیا پاشا مرحومک اور وپاده ایکن یازمش
اولدینی بر مقالهدن آلمش اولدیفنی ادعا و غزتهنک بر ستوننه
ضیا پاشانک مقالهسنی ، دیکرینهده اوتتهکنی وضع ایله ایکنچی
مقاله نک برنجیسندن همان بش اون کله نک تحویلندن عبارت بر
فرقی اولدیفنی کوستره رک اثبات مدعا ایلدی .

مختصول قریحه‌سنی یازمش اولسون؟ هرجه‌سنی باشقه‌لرینک
اثرلرندن چالدينی ایچون بویا، دیمکه مجبور اولور.

۱۲۸

خطیب مشهور (میرابو) غایت چرکین ایتمش . بزکون بز
قیزی اغفال ایتمش اولوق تهمتیه علمینه اقامه دعوی اولمقله
محکمه‌یه احضار اولنور . میرابو آوقاته احتیاج کورمیه‌رک
کندینی بالذات کندی مدافعیه قیام ایله حکامه « افندیلر !
نی بز باکری اغفال ایتمش اولمقله اتهام ایدیورلر . بو ادعايه
قارشى مدافعهم فوضوغرافک محکمه اعلامنه ربط ایدلمه‌سنى
رجادن عبارتدر « دیر . مدعی عمومی، میرابونک بو سوزندن
برشى آکلایه‌میه‌رق اظهار حیرت ایتدکنه رئیس : - جانم ،
برکره موسیونک یوزینه باقسه‌ک آ ! بز قیزی اغفال ایده‌جک
صورت وارمی؟ - دیر .

۱۲۹

فرانسه‌ده آقاده‌می اعضاسندن بزى، مجلسده مباحثه ایدرکن
الفاظ غایظه استعمال ایتمش . راهب مشهور «ره‌نل» صندلیسندن
قالقه‌رق : - افندی ! شوراسنى بیلیملیس‌کنزکه آقاده‌میده لغت

۱۲۵

برمؤلف، انسانک عمرینی اوچ پرده مضحک‌یه تشبیه و برنجی پرده « سفاهت »، ایکنجی پرده « حیاه و خدعه »، اوچنجی پرده « فدا کارلق » اولق اوزره تصویر ایدرک بونی بر مجلس ادبیده نقل ایتدیکی صیرده حضاردن بری « صوکره ؟ » دینجه مؤلف — صوکره ، پرده اینر ، اویونده بیتر — دیمش .

۱۲۶

اخلاقه دائر کتاب یازان بر مؤلفه ترزینک بری « خلقه و یردیگکز نصیحتارله کندیگکز نیچون عامل اولمورسککز ؟ » دیر . مؤلف — یا ، سن یاپدیغک روبرلری کندکی کیرسک؟ — جوابی ویریر .

۱۲۷

مألوف مطالعه ایکی کیشی آره‌سند

— برادر ! عجباً نیچون مؤلفار یازدقلری اثرلرده ، مثلاً « کتابمز ، یازدق ، بزه قالیرسه » کبی متکلم ضمیر وصیغه‌لرینی جمع اوله‌رق قوللانیورلر ؟

— بونده بیلنمیه جک نه‌وار؟ هانسی مؤلفدرکه صرف کندی

بر باباسدن بحث ایدهرك دييوركه : « راست كلديكي ديلنجييه
 صدقه ويرمكي وظيفه دن عد ايدوب بونلره دائما قلب ومغشوش
 آقچه ويريردي ؛ جنت طريقيه جهنمه كيمك يولني بولشدي »

۱۲۳

فرانسز شاعر لرندن « سانتوي » بر كيجه ، اقامت ايتديكي
 اوتله پك كچ كلش . قاپوجي قاپويي آچامش . نهايت شاعر ، بردليكدن
 قاپوجييه بر ليرا اوزاتوب آچدرمش . ايجري كيردكدن صوكره
 « ايكي ليرام واردی ، بريني سكاويرمك ايجون جيمدن چيقاريركن
 اوته كني دوشوردم » ديهرك قاپوجي يي طيشاري چيقارمش .
 قاپويي قاپوب ويرديكي ليرايي كرى آلمينجه آچامش .

۱۲۴

روتستان باباسارندن بری ، شكسپرک فاجعه نرندن بعضارينه بر
 طاقم حاشيه لر يازمق صورتيله ميدانه قويديني بر اثری تياترو
 مؤلفارندن (شريدان) ه كوستردكده شريدان باباسه - سزك
 حصه كزه تورات دوشمشدر ؛ آني ايستديكنز كي تحريف
 ايدورسكنز . بزسس چيقارميورز . تياترو كتابلريني براقن
 بز تحريف ايدم ! « ديمش .

آرسنده هیچ فرق یوقدر» دیر ایمش. بر کون اجباسندن
بری بوندن بحث ایله « نیچون اولومی آرزو ایتمورسکنز؟
مادام که حیات ایله ممت آرسنده بر فرق یوق ایمش؛ بو حاده
بر آزده ممت عالمنده بولنسه کنز اولمازمی؟» دینجه - ایشته حیات ایله
ممت آرسنده بر فرق کوره مدیکم ایچون دکمیدر که اولومی
آرزو ایتمورم! - دیمش.

۱۲۱

«پیرون» بر کون اعاضمدن برینی زیارته کیدر. او طه قاپو -
سندن ایچری کیررکن صاحب خانه نک، بر بیوک ذاتی قاپویه
قدر تشیع ایتدیکنی کورور. طیشاری یه چیقماق اوزره اولان
ذات، نزاکت ابرازیله پیرونه یول ویرمک ایچون قاپونک بر
طرفنه چکلهمسی اوزرینه خانه صاحبی دیر که:
— کچه بیلیرسکنز، دوق حضرتلری! بو، بر شاعر دن باشقه
برشی دکادر!

پیرون بوسوزی ایشیدیر ایشتمز: — مادام که رتبه لر مز
تعین ایتدی، تقدیمه حق قازاندم! — دیه او طه دن ایچری کیرر.

۱۲۲

ویقتور هوغو، بر اثرنده دیندار اولمقله برابر خسیس اولان

بر حکمدار ایکن غریبدرکه سن بو فقر حالکله بر غزالیکنده
 « بخال هندویش بخشم سمر قند و بخارارا » دهرک محبوبک
 بر خالنه اوایکی کشورعظیمی فدا ایدورسک! « دیمسی اوزرینه
 حافظ - یا امیر! بی بو حاله قویان ده ایشته بو کی بخششارله
 ایتدیکم سفاهتار دکلیدر! - جوایی ویرمش .

۱۱۹

خراسان والیسی عبدالله بن طاهرک فنون ادبیه واقف ،
 دقیق نظم و نثره عارف ایکی حافظ کتبی وارمش . هر عانیکی
 شاعر عبدالله قصیده ویرمک ایستهسه ابتدا بونلره کوسترمش .
 بکنیرسه عرض اولنورمش . شاعر مشهور ابوتمام بر قصیده
 تقدیم ایدر . میزلر قصیدهک مطلعنی بکنمیوب آلت طرفارینی
 اوقومقزین تقدیم اولنیمان قصیدهلر میانته قورلر . ابوتمام حاله
 مطلع اولدقده بکنمدکلرینک سببنی صوراز . دیرترکه :
 — نیچون آکلشیلیر صورتنه سویله مزسک؟
 ابوتمامده :

— یا ، سزده نیچون سوز آکلمازسکز! — دیر .

۱۲۰

شاعر بیرون « اولومدن قورقق عبئدر . حیات ایله مات

معناسز شعر نصل سویلنه بیله جگنی آرزو بیوروب بومنظومه نی
سویلیش ، طوغروسی موفوقده اولمشسکنز ! — دیمش .

۱۱۷

شاعرك، بری تیموره برقصیده ویریر . تیمور، هر نه دن ایسه
غضب ایدهرك شاعری حوضه آتدیریر . حریف حوضدن چیقده
قدن سوکره صیر صیقلام اولان اوستنی باشنی قوروتیق ایچون
کونشه قارشنی طورور . تصادفاً ، ایصالانمش بر کوپكده
سیلکنهرك کلوب شاعرك قارشیدسنه چکر . احباسندن بری بونی
کورهرك « برادر ! نه اولدك؟ باق ، کوپكده ایصالانمش . غالباً
ایکیکنزده صویه دوشمشسکنز ؟ » دیه سورنجه شاعر : — بن ،
تیموره بر قصیده تقدیم ایتدم . انك جزاسنی چکیورم . لیکن
بو کوپكك قباحتی نهدر بیله مم ! — دیمش .

۱۱۸

تیمور ، بلاد فارسی استیلا ایتدیکی صیرهده شیرازه کلدیکنده
شاغر مشهور حافظ شیرازی ایله کورشمك ایستیوب حضورینه
جلب ایتمش . تیمور بونی پثرمرده قیافت کورنجه لطیفه طریقیله :
« بن سمرقند و بخارا ایچون جهانك تخریبنی کوزه آلدرمش

۱۱۴

بنی تمیم قبیله سنک معتبرانی ، برکون شاعر (سلامه) به
 کیده رک « بزم ایچون کوزل برمدجیه سویله ده قبیله من افتخار
 ایتسون » دیمشار . شاعر - پکی ، مدح ایدیله جک برشی
 یاپکنزده سویله ایم - دیمش .

۱۱۵

بخارالی شاعر کوثری ، برکون او طه سنده چوربا پیشیر یرمش .
 احبابندن بری کلوب چوربا تجرہ سنک آلتنده کی آتسک آز
 اولدیغنی کورہ رک بر او طون قومق صورتیه کوثری به یاردیم
 ایدر . کوثری همان او طودونی چکەرک :
 — برادر ! طبخ ایشنه قارشمه ؛ صوکره طعامه شریک
 اولهک لازم کلیر ! - دیمش .

۱۱۶

امرادن بری ، ندیمی اولان شاعره ، کنندی زاده طبیعتی
 اولمق اوزره وزن ومعنادن عاری بر منظومه ویروب « آل بوئی ؛
 بکنمدیکک برلری وارسه سویله » دیمش ، شاعر ، منظومه نی
 او قودقدن صوکره : — افندیمیزک هر شینه قادر اولدیغکنز مسلم .

تبرکاً حجر اسوده سوردم « دینجه جامی — کاشکی زمزم
قویوسنه طالديره يدك! — ديمش .

۱۱۲

شاعر ديهكى بركون چوجوقلرينى ده ياننه آلوب ملاجامينك
زيارتنه كيدر چوجوقلر قاره ، قورو ، سيسقه شيلر ايمش .
جامى بونلره باقوب ، لطيفه اوله رق ديركه :
— مولانا ! بو ، بوق بوجكلرى سنكميدز ؟
ديهكى — اوت ، افندم ! خوش قوقوكزه كلديار !

۱۱۳

شاعر مشهور انورى ، بركون بلخده بر قلندرک ، کندى
اشعارينى « بندر » ديهرك او قودينغى . خلقكده بونى انورى
ظن ايتدكلرينى كوروب ياننه صوقولور ، « سن انورى يي
بيليرميسك ؟ » دير . قلندر « انورى ديدكلرى شاعر ايشته بنم »
دينجه انورى كولهرك — تحف شى ! شعرك چالنديغنى بيليردم ،
اما شاعرک چالنديغنى بيلمزدم ! — دير .

۱۰۹

یاوه کو شاعرك بری ملا جامی به «دون کیجه رؤیامده
خضر علیه السلامی کوردم . مبارک آغزینک توکروکندن بر
پارچه نم آغزمه ویردی» دهرک بونکله خضرك فیض انقاد
سنه مظهر اولدیغنی آکلاتمق ایسته مش . جامی دیمش که - به
احق ! اویله دکل ، خضر علیه السلام سنک یوز که توکورمان
مراد ایتمش ، او صیرهده آغزک آچیق بولمغله توکروک صورتکه
کله جکنه آغزکه کیرمش !

۱۱۰

ظرفادن بر ذات بر متشاعر ایله کیدر ایکن متشاعر ،
متصل یاوه لرینی دیکتتمکه چالیشیرمش . دیرکن اسنه مکده اولان
بر آدمه راست کلیرلر . ظریف ، بونی پارماغیله متشاعره
کوستره رک - بر آز یاواش او قویکنز ؛ زیرا باقسه کنز آهر کس
ایشیدینور - دیمش .

۱۱۱

یاوه کو شاعرلردن بری حجه کیدر . عودتنده ملا جامی ایله
کوروشور . لاقیردی آره سنده «دیوانمی برابر کورتورمشدم .

حالا غلظدن سالم اوله مدم ؛ سن ایسه بر آز درس آلمقه
 ادیب اولمق ایستیورسک ! یغمای وار ؟ — دیمش ،
 [آفرین طالب عامه ! ینه اهل عرفان ایمش که نقصاتی
 بیلورمش !]

۱۰۸

اصمعی دیرکه :

بر کون یحیای بر مکینک یاننه کیتدم « یا اصمعی ! سنک
 زوجهک . یاخود جاریهک وارمیدر ؟ » دیه صورتی . « یوقدر »
 دیدم . حرمندن بر کوزل جاریه کتیرتدی . « بونی سکا باغشلا دم »
 دیدی جاریه آغلامغه باشلیوب « بنی بو قیافتسز ، چرکین صورتلی
 حریفه نصل باغشلیورسک ؟ » دیدی ، یحی بکا دونوب « سکا
 بو جاریه به بدل ایکی بیگ آلتون ویرسه م راضی اولورمیسک ؟ »
 دیدی . « جانمه منت » دیدم . بکا او مقدار پاره نی ویردکن ،
 جاریه بی ده حرمه کوندردکن سوکره « یا اصمعی ! بن برشیدن
 اوتوری بو جاریه به کوچندم ایدی ، تکدیر قصدیه بویله یاپدم »
 دیدی . بن ده دیدم که :

— بونی بکا اولجه سویله سه کزدی ، اویقودن قالقدیغم
 قیافته کلیردم ، بویله صاقلمی طارامش ، ممکن مرتبه کندیمه
 چی دوزن ویرمش ، اولدقجه چرکیندلکمی اورتمش اولدیغم
 حالده کلزدم . یا ، از قضا نی بکنیوبره دیدی نه یاپاردکن ؟

کستاخاق ایتیکز « دیه تنیه ایدر . اوله جق بويا ، اثنای
 طعامده خدمتکارک بری ، چوربا کاسه سنی سفردیه قورکن
 نصلسه دو یروب مسافرک اوزرینه دوکزمی ؟ خانه صاحبک
 عقلی باشدن کیدوب « اسف ایتمه ! البسه کت یرینه سکا اون
 قات البسه ویرهیم » دینجه ابو عبیده دیرکه : — اسف ایده جن
 برشی یوق . سزک چوربا کز اوستمی کیرلته جک دکل آ ،
 ساده صو !

۱۰۶

بر ظریف ، یاوه کو بر شاعر ایله برلکده مسافرلکه
 کیتمشار . اوکلرینه یمک کتیرمشار . اما یمک او قدر صیجاق
 ایمشرکه ینلمک ممکن دکل . ظریف ، آرقه داشنه دیمش که : —
 برادر ! قاشیغکی الکلدن بر اقوبده اشعارکدن بر ازشی اوقوسه ک
 یمک صوغور ، ینلمکه قابل اولوردی .

۱۰۷

ادبای عربدن ابن خالویه بری کلوب « لسانمی غلطن حفظ
 ایچون سزدن بر از درس آلمق ایسترم » دیمش . ابن خالویه —
 بر آزمی دیدک ؟ آچو جوغم ! بن الی سنه در چالشدیغ حالده

یر بولنه رق طوتوب ابو داودك حضورینه کتیریرلر. ابو داود
 دیرکه: «سنك كافر نعمت، منبع مفسدت اولدیغك نزدمه
 ترقق ایتدی. شمدی جزا کی ترتیب ایده جکم!». جاحظ شو
 جوابی ویریر: — یا امیر! غضبه کندیکی اوزمه! سنك بکا
 غلبهك بنم سکا غلبه مدن اولادر. غلبه احسان ایله اولور. بن
 اسانت ایتدسه سن مقابنده احسان ایتایسك که بکا غالب کلمش
 اوله سك، اما بنی جزالاندیره جق اولورسهك بیوکلکه یاقیشیر
 بر ایش یامامش اولورسك؟ او زمان غلبه بنده قالیر. خلقك
 «امیر، جاحظه ظلم ایتدی» دیمه سندن «امیر جاحظه عفو ایله
 معامله ایلدی» دیمه سی البته اولادر. عفو ایسه کرام ناس
 عندنده هر زمان انتقامه مرجحدر.

بونك اوزرینه امیر — یا جاحظ! حسن تعبیر و نصیح
 دلپذیرکه حدتمی تعدیل ایتدك. عفو ایتدم! — دیر.

۱۰۵

ادبای عربدن ابو عبیده غایت فصال بر آدم اولدیغندن
 هرکس لسانندن قورقار ایدی. بر دفعه، موسی بن عبدالرحمن
 الهلالی زیارت ایچون قوناغنه کیدر. موسایه خبر ویریرلر.
 خدمتکارلرینی یاننه چاغیروب «کلن مسافر لسانندن قورقولور
 بر آدمدر. کوزکزی آچکز. بزی فصله سبب اوله جق بر

بتون دوستلرد بیلرلرله . بوتک اوزرته حریف « الله بلاک
 ورسون ! الله قوروسون ! تووو بوریکه ! » ديه حاجت
 صورته توکوروز . حاجتله بو معاملهده نهن مستحق اولدوقه
 دتجه حریف - بن بر آتمه تشکر ایتک ایستدیکم زمان بوولنده
 ایدرم . عاده بودر . بوعلتقی بتون دوستلرد بیلرلر ! - دیشر .

۱۰۳

حافظ : غایت چرکین ایدی . حتی «القیح من الحافظ»
 ديه مثل بيله سويلتمشدر . یئنده بولندیقی زمان هیج بر کوزل
 بور کورده مدبکلی بیان ایه دیشر که ! - اولده کورل
 بورلو بن ایدم . آرق آکلایکرا

۱۰۴

حافظک چرکین یوزی خلقی نه قدر سفیر ایدرسه شیرین
 سوزی قلوب کسی اوقدر تسخیر ایدری . لمبئی اولمبئی مراد
 احمد بن ابی داود . بر وزیرینی بقیردن قیزغین بر قرون
 ایوه آکوب غدارانه اعزام ایتکده . حاجت قورقوسلر هچمن .
 کیزلمشدی . سبب فراز و احتفاسی سؤال ایدلره « قرونه
 آتیلانک ایلکجهسی اولوق ایستهیم » دیشدر . صوکره کیزلمشدی

۹۹

ابوالعینا ، برصباح غایت ایرکن صوقاغه چیقمش . کیدرکن
 بیلدکلرندن بری راست کلوب « برادر! نه قدر ایرکن چیقمشسک! »
 دیه تعجب ایدنجه ابوالعینا - ایرکن چیقمشده سن ده بنله هم حال
 ایکن بکا تعجب ایدیشک تحف دکلی ؟ - دیمش .

۱۰۰

برکون وزیر اسماعیلک مجلسنه کیتدیکنده وزیر « یاابالعینا !
 چوقدندرکه یانمزه کلدک . سبب ندر ؟ » دیه صورمس .
 ابوالعینا « مرکمی چالدیلرده مرکبسنز قالدیم . انک ایچون کله مدم »
 دیمش . وزیر « نصل چالدردک ؟ » دینجه — خرسزله برابر
 دکلدیم که نصل چالندیغنی بیله یم ! - دیمش .

۱۰۱

صاحب مقامات حریری ، برشی دوشوندیکی زمان متصل
 صاقالی یولار طورورمش . بردفعه بصره والیسی اولان ذات
 « بردها صاقالکی یولارسهک سکا پک بیوک جزا ایدره » دیه
 تهید ایدر . حریری ، قورقوسندن برمدت الی صاقالندن
 چکر . بالطبع صاقالی اوزار . بو صبرده برکون والیه برقصیده

۹۶

معلوم اولدینی اوزره ابوالعینا اعمی ایدی. برکون کندیسنه
 — خلیفه حضرتاری سنک حقنده «ا کر اعمی اولسه مجلسمزه
 کتیروب جمله ندمامزدن ایدردک» دیور — دیمشار. ابوالعینا
 — یالکز بکا آی کورمک، مهر او قومق تکلیف اتمسونلرده
 باشقه ایشلرده درت کوزلو اولان ندیماریله یارشدرسونار —
 دیمش.

۹۷

اعیان عصردن عبدالله بن منصور خسته اولدینی اشناده
 ابوالعینا، قاپوسنک اوکندن کچرکن اوشاقلرندن برینی کوروب
 «افندی نصلدر؟» دیه صورار، اوشاق، سحتندن کنایه اوله رق
 «الحمد لله، ایستدیککز کبیدر» دیدکه — ا کر بنم ایستدیکم
 کبی اولایدی ایچریدن ماتم صدالری ایشیدیردم! — دیمش.

۹۸

ابوالعینایه «سن نه وقته قدر بویله خلقی مدح و ذم ایتمکده
 دوام ایده جکسک؟» دیمشار. — اییلر اییلکلرنده، فنالر
 فنالقلارنده دوام ایتدکجه — دیمش.

بوکه بر شاعر، شعرنده نه قدر اختیار کذب ایدرسه او قدر
مقبول اولور !

۹۴

ابوالعینا، شرفادن بریله غوغا ایتمش. شریف. ابوالعینایه
« سن صلوات شریفه کتیر دیک کده (اللهم صل علی محمد وعلی
آل محمد) دیوب بی ده ذکر ایدرکن شمدی نه یوزله بکانامز
سوزلر سویلیورسک؟ » دیه تویسیخ ایدنجه ابوالعینا : — بن
صاواتمه (وعلی آل محمد الطیبین الطاهرین) دیر، سنی اوزمره
عایه دن چیقاریرم — دیمش .

۹۵

ابوالعینا، بر کون امرادن صاعدک زیارتنه کیدر. صاعد
خرستیان ایکن یکی مسلمان اولمش و امارت مرتبه سنی احراز
ایتمش ایدی. قاپوده بولنان خدمه « افندیمر نماز ایله مشغولدر »
دیه ابوالعینانی ایجری کیرمکدن منع ایتدکلرنده امیرک یکی مسلمان
اولمسنه تلمیحاً — (لیکل جدیده لئده) یعنی هر یکی اولان
شیده بر لذت واردر — دیمش .

۹۱

ینه برکون بعض احبابی طرفندن وقوع بولان دعوته مبنی
 اودن چیقهرق کیدرکن بردکانک قاپوسنه (لا) شکلنده ایکی دکنک
 قونلدیغنی ، بونک آلتنده ده بر (تمر) یعنی خرما بولندیغنی کورنجبه
 (لاتمر) یعنی «کچمه!» معناسنی استیحراج ایله کری دونمش!

۹۲

ابن رومی، زیاده هیجاو اولغله عصری ا کابرندن ابوالحسین
 القاسم ، بونک لسانندن قورقدیغندن بر کیجه دعوتله زهرلی
 یماکر یدیره رک بی چاره بی تسمیم ایدر . شاعر ، زهرلندیکنی
 آ کلا ینجه همان قالقوب کیدر . کیدرکن قاسم دیرکه:

— زه یه کیدیورسک؟

— کوندر دیکک یره .

— او یله ایسه بزم پدیره سلام کونور .

— جهنمه کیتمیورم که بابا که سلام کونوره یم!

۹۳

شاعر مشهور دعبل ، شعرك جمله فضائلندن اوله رق دیرکه :
 — بر آدم یالانجی اولسه خالق نظرنده مدخول اولور . حال

۸۹

فرزدقه « تأهل ، انسانی معاصیدن حفظ ایدر » دیمش ار .
 فرزدق — بالعکس ! بن اولمزدن اول والدم عبادت و طاعتیه
 مشغول اولوردی . بنده اکا هر زمان حرمت و اطاعت ایدردم .
 وقتا که اولندم ، والدم کلینیه غوغایه باشلادی ؛ نه عبادت قلدی
 نه طاعت ! بنده قیزوب والديه طارلدم ؛ نه حرمت قلدی ،
 نه اطاعت ! — دیمش .

۹۰

شعراى عربدن ابن رومى ، زیاده تطیره مبتلی ایمش . کاه
 اولورمش که برشیدن تطیر ایدوب کونلرجه اونده قاپانیرمش .
 برکون ، بعض احساسی بر ضیافت ترتیب ایدوب بونی ده چاغیرمق
 ایستلر . فقط حالتی بیلدکلرندن (اقبال) نامنده کنج . کوزل
 بر کوله کوندیرلر . کوله کیدوب قاپوبی چالار . ابن رومى
 ایچریدن « سن کیمسک ؟ آدک نهدر ؟ » دیه صورار . کوله
 « اقبال » دیر . بونک اوزرینه قاپوبی آچار ، یوزینی ده کورنج
 « خیره دلالتدر » دیه رک دعوتیه اجابت ایدر . اما بر مدت
 دوشوندکلن صوکره — کیت ، افندیکه مخصوص سلام سویله ،
 بنی عفو ایتسونلر ، کله میه جکم ؛ زیرا سنک اسمک (لابقا) نک
 عکسیدر ؛ کیدر سه مطلقا بر عکسیلک ظهور ایدر . — دیمش

۸۷

شعراى عربدن عكاشه، بر كون مهدى خليفه نك حضورنده
 ايكن خليفه شاعر ك شراب حقنده اولان بر بيتنى ذكر ايله
 « سن بونده شرابى وصف وانك بخش ايلديكى نشوه يى تعريف
 ايتمشك . بر انسان يامدينى شئى بيلمز . ديمك اولور كه
 سن شارب خمرسك . شارب خمر اولانه ايسه حد لازمدر »
 ديه قيرباجى اله آلنجه شاعر :

— مرحمت بيوركز افندم ! اوله بيلير كه بنم نشوه ديديكيم
 كيفيتك اصلى يوقدر ، يلمز بونك وار اولديغنى نه دن بيلدكيز؟
 او حالده ذات عاليكزه ده حد اقامه اولمق لازم كلير . — دبه
 مهدى يى الزام وبوصورتله تخليص كريبان ايتمش .

۸۸

شاعر مشهور فرزدق، بر كون درت جنازه نمازنده بوانور.
 صوكره « بونلر كيملر در؟ ديه صورار. ديرلر كه « برى طنبورى،
 برى سنطورى، برى كمانى، برى ده خواننده در ». فرزدق
 — او!.. ديسه كز آ كه بو كيجه جهنمده كوزل بر آهنگ وار!

۸۶

مشاهیر ابدادن ثعلبی دیرکه :

برکون منصور خلیفه نك مدحنده برقصیده یاپوب تقدیم ایتدم .
 او قودقن صوکره دیدی که : « آفرین ثعلبی ! کوزل نظم ایتمشک .
 آرتق احسانه مستحق اولدک . فقط نهویرهیم ؟ اوچ یوز آلتونوی
 ایسترسک ، یوقسه حکمتدن سکا اوچ مسئله تعلیم ایتمکلکمیمی
 ایسترسک ؟ » - یا امیرالمؤمنین ! عند عاجزانه مده حکمت باقیه نتود
 فانیه دن قیمتداردر - دیدم . خلیفه حکمتی تعلیمه باشلا یوب دیدی که :
 « اولکی حکمت بودر که البسه ک اسکی ایکن صاقین یکی آباق قبی
 کیمه ؛ زیرا ثقیل کوستیر » . دیدم که : « ای واه ، بوسوزده مقابل
 یوز آلتون غائب ایتدم ! » خلیفه کولوب « ایکنجی حکمت بودر که
 صاقالکه یاغ سورده جکک وقت زنه ار ایچ طرفه سورمه ؛ زیرا
 یاقه کی کیرلتیر » دیدی . « حیف ، صد حیف که ایکی یوزالتوندن
 اولدم ! » دیدم . خلیفه ینه کوله رک اوچنجی حکمتک بیاننه باشلا -
 یه جنی وقت دیدم که :

— یا امیرالمؤمنین ! بو اوچنجی حکمت افندیمزده امانت
 قالسونده بقیه مطلوبه اولان یوزالتونی احسان بیورکنز .
 بو -وزم خلیفه نك پک خوشنه کیتسکله حیقاردی ، اوچ
 یوز آلتونی کاملاً احسان ایتدی .

۸۴

جراریندن برشاعر، جائزه امیدیه امرادن برینه بر قصیده
 تقدیم ایدر . اومدیغی جائزیه نائل اوله مینجه قیزوب هجوا یار .
 بر زمان سوکره او ذات خسته لانیر . شاعر ، خبر آلیر آماز
 کیدوب ، کابوس کبی خسته نك یاناغی باشنه چوکر . خسته «به
 جانم ، نه یوزسز آدم ایمشسک! (مدحیه) ديدك التفات ایتدم،
 (هجویه) یاپدك اهمیت ویرمدم . شمدی سبب نه درکه بو خسته
 حاملده کلوب بی راحتسز ایدیورسک!» دیه توییح ایدنجه شاعر
 — اولورسهك برده (مرثیه) سویله یم دیه کادم — دیمش

۸۵

شاعر مشهور (کثیر) بر آز احق ایمش . بر کون خسته -
 لائمش . بعض احبابی عیادتنه کلوب «نصلسک؟» دیه صورمشار
 «نصل اوله جغم ، آخرت یولحیسی یم» دیمش . ایچارندن بری
 «خیر، سن دها چوق یاشایه جقسک» دیمه سیله باشنی یاصتیقدن
 قلدیروب — امان ، طوغرو سویله ، اللهم سورسهك! بو خبری
 کیمدن ایشتدك؟ — دیمش

مواجههٔ مشارالیهده او قویوب تکمیل ایدنجه ضیا پاشا کل انفعال ایله — پرتو افندی، ماشاءالله، کوزل شاعر مش! زیرا بزدن احسان امیدیه یابدیمی قصیده یه قافیه بوله میوب کورلکمزی یوزیمزه اورمق ایچون (کوردک) لفظ قبیحنی اختیار ایتمش. حیثیتی معلوم اولدی. — دیه شاعره التفات ایتدکدن ماعدا عارف افندی یه ده تذکره جیا کدن عزل ایدر.

بو عارف افندی، دارالسعادة اغاسی یازیمچیلغندن نشأت ایتمه در. بر کون دارالسعادة آغاسی ادریس آغایه سوز آره سنده «عرفه کونی یالان سویلین بایرام کونی ده» «یوزی قاره چیقار» — دیه جک ایکن کندینی طوپلایوب «بایرام کونی ده سویلر» دیمش. اما آغا منفعل اوله رق یازیمچیلقدن عزل ایتمش.

۸۳

بر شاعر، وزرادن برینه هزل آمیز بر قصیده یانوب تقدیم ایدر. وزیر اخسادن اولغله «یارین کل. جائزه کی آل» دیه شاعری صاوار. شاعر ایرته سی کونی کلیر. احسان موعوده منتظر اولورسه ده وزیر تجاهلدن کلهرک نه ایستدیکنی صورار. شاعر «دون بر قصیده تقدیم ایتمش، سزی خیلی اکلندر مشدم» دیه سیله وزیر — دون سن نبی نصل اکلندرک ایسه بنده سنی جائزه وعدیله اکلندر دم! او حالده اوده شمش اولدق. دهانه ایسترسک؟ — دیمش.

خاطرنی تطیب و غماز نابکاری علاوهٔ تعزیر باللسان ایله تأدیب
ایدر .

۸۱

(حیاتی) قدمادن بر شاعر در . بونک برده برادری اولوب
بعض ظرفا (مماتی) دیرلردی . حیاتینک (پوستی) نامنده ظرفادن
بر فقیه دوستی وارمش . لطیفه اوله رق ، استفتا صورتنده شویله
بر ورقه کوندیریر : « ایت پوستی ، طوموز پوستی دباغته پاک
اولورمی ؟ جواب ویروب مثاب اوله لر » . پوستی ده شو جوانی
بازار : — حیاتی ده مرادار ، مماتی ده !

۸۲

اولو عارف افندی بیوک تذکره جی ایکن شاعر پرتو افندی
صدر اعظم یکچشم یوسف ضیا پاشا وصفنده :
دل غمدیده نک بر داخی خندان اولدیغن کوردک
او نا شادک هله بر کره شادان اولدیغن کوردک
مطعملی قصیده سنی انشاد ایدوب مشارالیهه عرض ایچون عارف
افندی به ویریر . او دخی شاعر ماهر ، مدقق ایکن بصیرتی
باغلانوب قصیده بی ضیا پاشایه ویردیکنده پاشا « سز شاعر سکیز ،
کوزل او قورسکیز ، او قویکیز دیکایه لم » دیمکله عارف افندی

اولمغه دائماً محمدافندی به کلیر، هر کلباشنده نوعی بی، می پرستک
 اسنادیله خواجه سنه غمز ایدرمش . نوعینک صبری توکنیر ،
 بوندن بر کوزل انتقام آلمنی قورار . بر کون مدرسه نك یولی
 اوزرنده بر کوشه ده صاقلانوب حریفک ورودینه منتظر اولور .
 دیرکن حریف ظهور ایدر . تمام حذاسنه کلنجه کوشه دن فیر -
 لایوب کچکین بر سرخوش طوریه اوزرینه صالدیریر ، آیاقار -
 ینک آلتنه آلیر ، بر تمیز طایق آتار . نهیه اوغرا دیغنی بیلمین
 ماناو سیدی قوشه قوشه مدرسه یه ، خواجه نك یانسه کلیر . فریاد
 کنان ماجرای الحاقاتیه حکایت و بو وضع مستانه دن شکایت
 ایدر . خواجه افندی اینامق ایسته میور کبی طورنجه « امان
 افندم ! ای تانمیورسه کز بر آدم کوندروب باقیدرکز . او قدر
 سرخوش که بر آدیم آتمغه مجالی یوق ! اکر حالا اوراده ،
 بلکه ده صوقاق اورته سنده سیزمش قلمش دکل ایسه هپ دیدکلم
 یالان اولسون ! » دیر . خواجه افندی در حال بر آدم کوندزیر .
 کیدن آدم کیمسه نی کوره مز . دوز ، مدرسه یه کلیر : برده
 نوعینک او طه سنه باقار که اوتوروب درس مطالعه سیله مشغول !
 تعجب ایده رک خواجه نك کندیسنی ایستدیکنی سویار . نوعی ده
 متغافلانه خواجه سنک یانسه کیدر . کرک خواجه کرک سائرلی
 بوئی ، هر زمانکی کبی اوصول ، کامل ، ساکن وساکت کورنجه
 حیران و ماناو سیدی دخی دمبسته ولال اولور . حریفک
 کذب ایله شهرتی نوعینک برائت ذمتنه شاهد عادل اولمغه خواجه ،

۷۹

شاعر انسی، بر کون پروردهٔ لطف و عاطفتی اولدیغی صدر
اعظمک یاننده بولندیغی صیرهده باشا، بونک اختیارلقدن بلی
بوکلمش اولدیغی کوره رک « افندی ! قاچ یاشنده سکنز ؟ » دیه
صورار . انسی « اوچ یاشنده یم » جوابی ویریر . بو جواب
اوزرینه باشانک باقیشی دکی شیر . انسی بو تحول نظرده کی معنایی
آکلایه رق در حال — افندیمز ! بن فقر و ضرورتله کچن زمانی
عمر دن صایمورم، آنجق سایه دولتکنزده رفاه ایله کچیرمکده
اولدیغم اوچ سنه یه اعتبار ایدیورم — دیر .

فی الحقیقه ، بی چاره آدم مدت عمرینی فلاکتله کچیرمش ،
هیچ بر زمان بورجدن قورتوله مامشدر . حتی بر تارینخده
آلا جقیلیری دعوی ایدر ، محکمه طرفندن اوینه مباشر کوند-
ریلیر . انسی افندی مباشرک بار دیرینی کیزلیجه آت بازارینه
کوندروب صاندیزیر ، آقچه سیله اجرت قدم ویریر !

۸۰

(ماناو سیدی) نامنده عالم شکلنده جاهل ، یالانجی ،
غماز بر آدم وارمش . شاعر نوعی ادرنده بایزید مدرسه سنده
قرامانی زاده محمد افندی نک دانشمندی ایکن اوده حایبه مدرسی

۷۷

شاعر و منشی نکاهی، روم ایلیده سر عسکر [باش قوماندان]
 اولان شیشمان ابراهیم پاشانک دیوان افندیسی ایکن سفره مامور
 اولان پاشارک دیوان افندیلرندن بری نکاهی یه، پاشاسندن شکایتله
 «هیچ بنی کوزتمز . خر جلق ویرمز . آجلقدن حالم خراب !»
 دیر . نکاهی «افندی ! نیچون پاشا کدن شکایت ایدیورسک ؟
 بر پاشانک دیوان افندیسی ، انه هیچ بر شی کچه سه بیله ینه
 بوقیه ارقیله قارتی طویورور » دینجه دیوان افندیسی «بزم
 پاشانک بر ضعیف آدم اولدیغنی بیلیرسکیز . آنک بوقی ارقی
 آدمی طویورماز . نرده بوله ییم سزک پاشا کبی قارتی بیوک آدمی که
 صیغیرلرکی یستهلر ، پک چوق آدم طویورور !



۷۸

نکاهی افندی وزیر اعظم مقبول مصطفی پاشایه کوچوک
 تذکره جی اولور . او زمانلرک تشریفاتجه ایام رسمیه ده بیوک
 تذکره جیلره صاعده ، کوچوک تذکره جیلر صولده بولنورمش .
 نکاهی شهلا اولماقه برکون صدر اعظم «تذکره جی افندی !
 کاغده طوغرو باق » دیدکده - سلطانه ! صول طرفده اولدیغ
 ایچون بویله باقیورم . طوغرو باقمقلمی ایسترسه کز صاغ طرفه
 کچیرکز - دیر . بونک اوزره بیوک تذکره جی اولور .

۷۵

اسکداری رشید افندی ، که سرینک تمیزیدر ، بر سور
 هایون اثناسنده تاریخ انشاد ایدوب وزیر ابراهیم پاشایه عرض
 ایدر . مکر مورخ راشد افندی ایله توارد واقع اولمش .
 پاشا ، هر ایکسنده مساوی مقدار جائزه ویریر . رشید :
 « افندیمز ! بو باده مساوات قبول ایتم » دیر . صدر مستارایله
 « نیچون ؟ » دیدکده رشید افندی : — واقعا ، تاریخجه مسا-
 وی یز ، اما مخلصارمزك عدد حروفی اعتبارایله مخلص عاجزانهم
 راشد افندیك مخلصندن طقوز زیادهدر ! — جوانی ویرمه سیله
 پاشا کولهرك بونك جائزه سنی زیاده ایدر .

۷۶

شاعر مشهور بلیغ ، بولندیغی محالرده تفاخرانه ادایه شیفته
 دل ایدی . حتی بر انجمنده صدر الوزرا راغب پاشا مرحومك
 بر ایکی غزلی نقل مجلس صحبت ایدیلوب مستمعان استحسان
 ایتدکلری صیرهده بلیغ افندی یه « سز نه بیورورسکمز ؟ »
 دینلکده : — البته ! وزیر غزلی شایان تحسین اولور . لکن
 او بنم ، بن آنك مقامنده بولنسهق آثار راغب مرغوب بالکلیه
 لسان سخن شناساندن منسوب اولوردی — دیمش .

کورورسه ، صوکره بالماکره تصحیح ایلمت اوزره .
کنارینه بال مومی یاشدر « دیر . [اسکی زماندره بر کتابده
یا کلش ، شبهلی ، یاخود جالب نظر بر محل اولورسه بال مومی
یاشدیر بر لرمش] عطا ، منظومه نی اوقور ، باقرکه سراپا آوده
حبط و خطا ، کتابی بال مومنه بانثروب اعاده ایدر .

۷۴

شاعر عمروی ایله اسکوبلو اسحاق چلبی ، دانشمند لکلی
زمننده ، بر کون بر لکده کز مکه کیدر لر . یولده ظرفدن
(قورت قارداشی) دیمکه معروف محمد چابی به راست کلیر لر .
محمد چلبی ، او زمانه قدر بونارک کوردیکی ، بیلدیکی بر آدم
دکل ایکن عمروی ، مشرب زندانه و لالایانه سی مقتضاسنجه .
چلبی به طاقلمق ایستر . هر نه قدر اسحاق چلبی ممانعت ایدر سه ده
دیمکه مز . چلبینک یانه صوقولوب : « چلبی ! ذکی بر کنجه
بکزیورسکنز . حال و هیئت مزه باقکنزده بزم نه زمردن
اولدیغمزی بیلکنز » دیر . چابی ، بونلری یوقاریدن آشانی
سوزدکن صوکره — هاه ، اهل علم اولدیغکنز بللی ! باشقه .
سنی بیلیم ! — دیمش .

۷۱

عارفی ، ایوب قاضیسی اولدینی زمان تشکر ایچون شیخ -
الاسلام محمد افندی یه کیتمش . محمد افندی « ایوب ، استانبولک
شهنشینی مثابه سنده در » دیمش . قاضی افندیك بو تشبیه خوشنه
کیتمکه خصوصی معروضاتنه « القاضی بشهنشین قسطنطنیه »
دیه امضا قورمش .

۷۲

(غباری) مخلص قاسم آمدی ، که نقیب الاشراف و استانبول
قاضیسی اولمشدی ، پدری استانبوله کلوب اوغلنی بویله مناصب
عالیه ارتقا ایتمش و دبدبه و دارات صاحبی اولمش کورنجه
تعجب کنان « حاشا که بو سلطان بنم اوغلم اوله ! » دیمش .

۷۳

واعظ عرب ، که ارباب تصلفدن ایدی ، بر مجلس ادبیده
سلیمان چلبینک مولدینه زباندراز تزییف اولور . دعوايه برهان
ایسترلر . وار قوتی قلمه ویرهرك (مولد) نامنه بر منظومه
یلاز . ابتدا شاعر اسکوبلو عطایه کوسترهرك « برادر ! بنم
شعرده او قدر ممارستم یوقدر . او قوده ، زهرلرند خطا

اوقاتی او یومقله کچرمش . نوعی زاده عطای ، بالذات مشهودی اولق اوزره (ذیل شقایقده) دیرکه :

بر کون بر مجلس علماده اکثر اعیان شهر آماده ایکن خاقانیه وفا مدرسی نفس زاده افندی ، که کبر نفس وعظم شان ایله اشتهاری و شیخ السلام صنع الله افندیك مستشاری اولمغله صدور عظام قدر قدر و اعتباری واردی ، صرر مجلس بولنوب دور و دراز بر قصه تحقیقنه آغاز ایتشدی . حلواجی زاده فرصت بولوب مددیاری افسانه ایله خواب نوشینه مستغرق اولور . نفس زاده قصه بی تمام ایدوب اطرافنه نگاه کرم ایله دزیوزة استحسان اوزره اولدیغی بر صیرهده حلواجی زاده صایقلامه قبیلندن اوله رق ، اویقوسی آرسنده « اینانمیکز ! سوبدیکی هپ یالان ! » دیه باغیرمغله نفس زاده برق عالمسوز کبی بی چاره نك اوزرینه آتیله جق ایکن صاحب مجلس — امن افندم ، قصورینه باقمیکز ؛ تریا کیدر . کیم بیلیر رؤیاسنده نه کوردی که او یله دیدی — دیه رک اوکنی آلیر . صوکره او یاندیغی وقت رؤیاده نه کوردیکنی صورارلر . مکرر کندینی بر قصه خوان | مداح | مجلسنده کورمش ، نقل ایتدیکی شیر هپ خرافه قبیلندن اولمغله جانی صیقیلهرق او یله سوبله مش ایمش .

۶۸

میرک زاده نامینکده بویه وقتسز صاقالی آغارمغه بویار-
مش. یارانی تعیب و استهزا ایتدکلرنده دیمش که: — بویامسه
بنی اختیار کوروب مجلسکزه کلدیکم وقتارده «امان بو اختیار
نره دن کلدی؟» دیه استتقال ایده جکسکسز. ایشته هم سزه
ثقت ویرمه مش، هم ده کنیدی اکلنجه لکز دن محروم ایتمه مش
اولق ایچون صاقالمی بویامغه مجبور اولیورم — دیمش .

۶۹

پرزینلی شاعر مؤمن، کنیدی اولاد ملو کدن ظن ایدوب
حتی اجدادندن (سافور) نامنده بر پادشاه ایچون «سافور نامه»
عنوانپه بر شهنامه یازمش . بو آدم، خواجه لرینی هیچ سومز-
مش، «بن پادشاه اولسه هم هسنی اولدورورم» دیرمش. درس
شریکلرندن قینالی زاده علی افندی «شریکلر کی ده اولدور-
میدک؟» دیه صورمش . — انلری اولدرمک ایچون پادشاه
اولمغه نه حاجت ! — دیمش .

۷۰

حواجی زاده شاعر عارفی غایت افبونکس اولوب اکثر

واوگزجه سازنده شهره عزم ایلدک . مکر بزم بویله ایتدیگمز
بیلمش وقاضی افندی یه دخی سویلنمش .

چون صباح اولدی ، دها خمار کچمه دن قاضی افندی اهل
مجلسی صوباشیلره طوتدوروب شهود شهادتیله بره مقتضای شرع
دکنک اوردردی . حقیره نوبت کلیجک پاشماغمه بش آتی دکنک
اورولنجه کبکی [قوندوره چیویسی] دوکولوب دیکشاری
سوکولور . قاضی افندی «پاشماغک صوچی نهدر؟ شونی آیاغندن
چیقارک» دیدکده فقیر: - یوق! والله افندم ، اوده دون بزماه
بر ابردی - دیدم . قاضی یه بولطیفه خوش کلوب صوچمزدن کچدی .
بنده در حال شوبیتی . نظم ایله چیقوب کیتدم :

هرکیمکاه ایچر ایسه م ایچمه م

قاضینک تک دلبریه ایچمه م «

منیری

شاعر چاکری بک ، بعض علت سببیه هنوز کنج ایکن
صاقالنه آق دوشمکاه بویارمش . بر کون ، سلطان بایزید ، بونک
فرقنه واروب «نچون نوری ظلمته تبدیل ایدیورسک!» دیدکده
چاکری: — پادشاهم! چاکرکنز یاشیمی بیایرم . صاقالم یالان
سویلیور؛ انک ایچون یوزینی قاره لیورم — دیمش .

دیرکه : « اللهم سورسهك ، بهشتی افندینك برلطیفهسی اولدی ،
 اما آکلایه مدم . نه دیدی ؟ » دیه اوزرینه دوشر . بو دخی
 انکار ایدرسده الحاح و ابرام ایدر ، « بیلیرم بر لطیفهسی وار
 البت . ملحدمی دیدی ، زندیقمی دیدی ، نه دیدی ، سویلیویر »
 دیر . علی چلبی ، شیخک کولر یوزندن آکلارکه لطیفه دن
 محظوظ ؛ شرم و حیا برله دیدیکنی دیویریر . شیخ کولوب
 دیرکه : - سن ده اکا دی که حرامزاده حرامزاده بی ای بیلیر - .
 لطائفنامه منیری

۶۶

ریعان شبابمده برکون برقاج خوش صحبت یاران ایله کنج
 میخانه ده عشرت ایلك دوشدی . اتفاق ، قاضی افندینك
 کولهسی دخی بزمله موافق اولدی . مجلس تمام کرم اولوب
 سنکین دلار نرم اولدی ، گاه :

« کل ای ساقی بولنماز بویله عالی ، دلکشا مجلس
 کتیر جام مصفایی کیم اولسون پرفصفا مجلس »
 مطلعنه آغاز ، گاه :

« کلیر کلشن صفت کل کبی ساغرله بکا مجلس
 خصوصاً یار مهرو ایله اوله پرفصفا مجلس »
 بیتنه سر آغاز ایلر ایدک .

صحبت تمام اولوب جام عشرته انجام ایریجک هر بریمز کوینده

دن عاری اولمغله بالطبع بکنمیوب « بونظم ایله قوجه بر کتاب
 یابه جفکه بلیغ ومنقح بر قصیده یاپسه یدک دها اینی اولوردی » دیرلر ،
 بی چاره نی متاثر و متکدر ایدرلر . احمدی ، (خسرو شیرین)
 ناظمی ، شعر عثمانی مؤسسارندن شیخی قرامانی ایله بر محله
 اقامت ایدرلر مش . واقع حالی شیخی یه سویلر . شیخی ده او کیجه
 احمدی نامه بر قصیده تنظیم ایدر . ایرتسی کونی احمدی
 قصیده نی کوتورور ، معترضارینه ویریر . او قورلر ، باقرلر که
 بو قصیده ایله او کتاب آره سنده لفظ و معناجه طاغیر قدر
 فرق وار . کوله رک دیرلر که : - مولانا ! اکر بو قصیده سنک
 ایسه او کتاب سنک دکدر ؛ یوق ، کتاب سنک ایسه قصیده
 سنک دکدر ! .

۶۵

چورلیلی (بهشتی) افندی بر کون . علی چلی نام شاگردینی
 آلیر ، « بر زمان جهت شرکت سورردک ، برابر ییوب
 اوتوروردق ، نورالدین زاده خدمتنه واردلم » دیه استانبوله
 کلیر . بوناری زاویه ده بر حجره یه قوندورورلر .

بر کون نورالدین زاده مرحوم کچرکن بهشتی افندی . شوخ
 طبیعت ، صبر ایده من « شو حریف شویله بویله ایده رک حرام
 زاده لکله شیخ اولدی ، کیتدی ! » دیر . بو سوز نورالدین
 زاده نک قولاغنه دکر . بر زمان صوکره علی چلی نی چاغیریر ،

۶۳

ملا بصیری، که سلطان بایزید زماننده ملا جامی ونواینک
 غزلری وتوصیه نامه لریه استانبوله کلمش واسکندر چلی وامثالی
 اعظمه مصاحب ومنادم اولمش ، دکرلی بر شاعر در ، لطائفه
 زیاده مائل ایمش . بعض معروف ذواته ، اسم ولقبایینه مناسب
 مناصب ویرمش ، مثلاً مسلمان حسنه (ایمان حصارى) ، اوزون
 مصالح الدینه (بوی آباد) ، حشری حسنه (چوبوق اووه سی) ،
 کوپک بالی یه (بالاق اووه) ، صاری کرزه (قزیل آغاچ) ،
 قارتاله (قوزغونیه مدرسه سی) [بکنیرسه خوش است] ، آهی یه
 (کوینک قضاسی) دیمش ، صوکره بر چوق الحاقات ایله بر
 رساله شکلنه قویوب وزرادن برینه تقدیم ایدر . وزیر ، رساله یه
 شویله بر کوز کزدر دکن صوکره - بصیری افندی !
 هرکسه منصب توزیع ایتمشسک ؛ بزه برشی یوقمی ؟ - دیه
 لطیفه ایدر . مکر وزیر او ائالرده سلطان آلمق ، پادشاهه
 داماد اولمق اوزره ایمش . بصیری - افندی ، خاک پایکزه ده
 (سلطان اوکی) نی ویردم . - دیمش .

۶۴

(اسکندر نامه) صاحتی احمدی ، کتابخی عصری کبارندن
 بعضارینه تقدیم ایدر . ذاتاً احمدینک اشعاری لطائف ادا ومؤدا

— وارسون خلق نیم سوزلرمی اكا اسناد ایتسون . ضرری
یوق؛ تک آنک یاولرینی بکا اسناد ایتسونلرده ! — دیمش .

۶۱

احمد پاشا ، برکون فاتح سلطان محمد خان ایله آوه کیدرکن
خاصگیلردن برینک یوزینه چامور صیجرار . احمد پاشا خاصکی به
لطیفه قصدیه « یالیتنی کنت تراباً = نولایدی بنده طورراق
اولایدم » دیر . پادشاه ایشیدوب خاصکی به — پاشا نه دیدی ؟ —
دیه سؤال ایدنجه بلا توقف: — « ویقول الکافر یالیتنی
دیمش .

۶۲

ایرانده شهید اولان شهزاده بایزید وقعه سنده سلطان سلیم
طرفندن مأموریت مخصوصه ایله شاه ایران نزدینه کوندریان نهالی
مخلص طورراق چلبی ، برکون شاه ایله همبزم ایکن ارکاندن بری
مقام استکبارده ، باشارنده کی قالباقلر ایچون « بوتاجلر بزم
ایمانمزدر » دیدیکنده طورراق چلبی « پک کوزل: وفات ایتدیککنز
زمان سزی قبره البسه کیزله، تاجلر کیزله برابر می دفن ایدرلر ؟ »
دیه صورار . بالطبع « خیر » جوابی آلتجه: — او خالده شبهه
یوق که سز دنیادن ایماندز کید یورسکیز ! — دیمش .

دیار بکرلی دلی نعیم « کال بک ! کال بک ! » دیرک کویا ، او بخته
 متعاق کندینک ده بر مطالعه سی وارمش کبی کال بکی
 طوردردقندن صوکره « اخلاط اربعه نه دیمکدر ؟ » دینجه کال
 بک حیرت آمیز بر حدتله :

— درت بکره خلط ایتمکدر! — دیمش .

۵۹

بر شاعر ، کباردن برینک باغچه سنده « صو تره سی » دینیلن
 نباتک مبذولیتنی کوروب - صاحب باغه تییحاً - بالبداهه شو
 مصراعی سویار :

« هندبایه غلبه ایتدی بو باغک تره سی »

۶۰

شاعر احمد پاشا ، هنوز شعر ایله شهرت بولمیدیغی بر زمانارده
 (احمد) نامنه اوقونان اشعار ، کلیبولیلی احمد رومینک طاتسز
 سوزلرندن عبارت ایمش . بر کون احمد پاشایه « سزده (احمد)
 تخاص بیور یورسکنز ، کلیبولیلی احمدده ؛ احتمال که خلق سزک
 اشعار بلیغه کنزی اکا اسناد ایدر لر » دیه دفع التباس واشتباه
 ایچون مناسب بر مخلص اتخادی لزومنی بیان ایدر لر . احمد پاشا

۵۶

سنبلزاده وهی بر آره لق خسته لندیغندن سروری ، سائر
 بعض شعرا ایله برابر عیادتنه کیدر. وهی، سروری به «جانم»
 سروری ! بکا بر سوزشلی وفات تاریخی سویله ده ایشیدوب بر
 از آغاییم» دیه رجا ایدر . سروری بالبداهه :

امرء القیس ایله حشر اولسون آمی وهی
 مصراعنی سویلر . وهی — نه مانع ! امرء القیس ده آز
 آدم دکلدی ! — دیر .

۵۷

بر رمضان عزت ملا بر محله افطارده ایکن اکولک بری
 «الماسیه» دینیلن طاتلی به کمال حرص ایله قاشیغی طالدردیغی کبی
 قوجه بر پارچه صیچرا یوب عزت ملانک اوزرینه دوشر. عزت
 ملا، پارچه به خطاباً — آمبارک ! شو حریفک الندن بکا دکل،
 الله صیغین ! — دیمش .

۵۸

ادیب اعظم کمال بک مرحوم بر مجلس ادبیده بعض معارضاریله
 مباحثه به کیرشمش . بحث نک زیاده قیرشمش اولدیغی برصیره ده

محللری نقصان قلمش اولمغله پک زیاده صیقیلیر. حالندن بحث ایله بر استعطافنامه یازوب پاشایه تقدیم ایدر. پاشا، عرضحالک آرقه سنه سرخ ایله (۱۰۰۰۰۰) دیه اشارت ایتمکله برابر او آره لق مهرداری یاننده بولمغله بها افندی بی کوستره رک « افندی یه بیگ غروش ویرکز » دیر. مهردار کاغدی انه آلوبده رقمک (۱۰۰۰۰۰) اولدیغنی کورنجه « افندم ، بیگ غروش امر بیوردکز ، اما اون بیگ اشارت بیورلمش » دیمه سیله پاشا — یا ! اویله می یازلمش ؟ آرتق یازدیغمزی بوزمیهلم. اون بیگ غروش ویرکز » دیر .

بها افندی ، بوسایه ده خانه سنی ، همده ایستدیکندن اعلی کمال ایدر .

۵۵

مشهور عاکف پاشا ، دانش بک مرحومی، که السنه ثلثه ده اشعاربا کیزه سی موجود و دانش ودرایتله، نادرالوجود ایدی، پرتو پاشایه توصیه وتلطیفنی التماس ایتدکجه پاشا قولاق آصمیوب نهایت — نه یایهلم ؟ دولت علیه ده ایران دولتی کبی رئیس الشعراق مسندی یوق که توجیه ایدهلم ! — دیمش.

۵۳

خواجه نشأت ، اصحاب احتیاجه معاونتدن کری طورماز ،
 بعض اکابره مراجعت صورتیهده مصالح فقرائی تسویهیه همت
 ایدرمش . بریسی « افندم ! شونک بونک ایچون بو قدر آب
 رو دوکمک روامیدر ؟ » دیمش . حضرت نشأت — آب رو
 ایله دکیمن چورلمزیا ، بویه ایشار کورولور ! « دیه مقابله
 ایتمش .

۵۴

شاعر کاظم پاشا ، قائم مقام ایکن صدر اسبق رشید پاشائی
 هجو ایدر . رشید پاشا ، شاعری حضورینه جلب ایله —
 ضرورته بولندیگکز آکلاشیلور . شونی آلکیزده خرجاق
 ایدکز — دیه بش بیک غروش ویریر . کاظم بک تشکر ایده رک
 پاره بی آیر . ایرته سی کونی شکرانه برقصیده یازوب تقدیم ایدر .
 پاشا ، قصیده بی او قودقدن صوکره « بک کوزل اولمش . جائه سی
 ویردم » دیوب چیقاریر ، بش بیک غروش دها ویریر .

§

بو مناسبتله رشید پاشانک سخاوتنه متعلق خاطره کلن بر
 فقره بی عرض ایدم : کتبه دن بها افندی نامنده بیلدیگمز بر
 ذات ، خانه سی انشا ایتدردیکی صیره ده پاره سی یتشمیوب بعض

ایله - آ حیوان ! یول ویرده کچیم . قورقه ، یابانجی دکلم ؛
بنده سنک کبی بو قاپونک ادنی بر قولیم ! - دیر .

۵۲

بر خواننده وارمش . بعض کبارک قوناقلرینه کیدوب
غزل فلان او قور ، آلدیغی احسانلرله کچینیرمش . بر آقشام
ایلك دفعه اوله رق اسعد پاشایه کلیر . نعمات دلپذیرله وزیر
اکلندیریر . کیجده قوناقدن قالیر . ایرتسی صبح کپیا افندی
پاشانک او طهسنه کیروب تمنا ایدرک دیرکه :

— افندم ! آقشام خواننده لك ایدن آدم کیده جک .

پاشا — پکی ، کیتسون .

— (ازیلوب بوزولهرك) افندم ، شی .

« شی » نه در ؟

— هانیا ، افندیمز ، شی . . . (سکوت ایدر)

— جانم ، سویلسهك آء « شی » دن نه آ کلایم ؟

— بخشش .

— (تعبسلاه) بخششی ؟ بزم کبی بر وزیر ذی شانک

حضورنده خواننده لك ایتهمسی شرفی تیمورمی که برده بخشش

ویرلسون !

اما هیچ برینک مسؤلانی اسعاف اینز مش . افندیك قووغنی دائماً
 صاغ طرفندن ، چاقشیری ده دیز قباقلرندن اسکیر ایمش . بوکا
 دقت ایدنلردن بری سببنی کهینا افندیك صورار . کهینا افندی
 دیرکه : — افندیك حالی معلوم ؛ کندیسندن بر شی رجا
 ایدلیکی وقت « باش اوستنه » دیه النی قووغنه اورور . سوکره
 ایشك نصل اولدیغی صورلدیغی زمان « ای واه ، اونوتمه ! » دیه
 دیزلرینی دوکر . ایشته بونک ایچون قووغیله چاقشیری
 چابوق اسکیر .

۵۱

سعدالله پاشانک پدری اسعد مخلص پاشا ، که فوق العاده
 عظمت و جبروت صاحبی بر وزیر ایمش . برچوق مناقبی
 واردر . از جمله عبدالمجید خان مرحومه بونک حالی ویولده
 یورویشکک بیله کیمسه یه بکزه مدیکنی سویلر لر . پادشاه مراق
 ایدوب برکون مخصوصاً سرایه چاغیرتیر . کندیسیمی ده پاشانک
 کلیشنی تماشا ایچون جاملی کوشکه چیقار .

دیرکن پاشا ، فی الحقیقه کیمسه یه بکزه مین رفتار پروقریله
 ظهور ایدر . نصلسه ، پادشاهت جاملی کوشکه بولندیغنی آکلار .
 تمام کوشکک آلتنه کلجه ، تصادفاً اوراده ، قپواوکنده طولاشان
 بر کوپکه خطاباً و پادشاهه ایشدیره جک دره جهده بلند آواز

کوزیله ، قاشیله حرینی سکوته دعوت ایتمش ایسهده قوجه پرکو
 لافده دوام ایتمش . آرتق حکمتک قفاسی قیزه رق بالارتجال :
 جور و جفاسی دهرک بیتمز خلیل افندی !
 بوچه یه تحمل یتمز خلیل افندی !
 لطف ایلیوبده باری بوردن خدا کیدرسون
 کندیلکنندن اصلا کیتمز خلیل افندی !
 قطعه سنی او قودقدن سوکره - قالق سیکدیر کراته ! -
 دیه حرینی قوغمش

۴۹

کمال بک مرحوم (تحریب خرابات) نده شاعر نوری :
 « براهل کمال الیله هیات !
 بر خراوله داخل خرابات »
 بیتیه تحقیر ایتمشدی . شاعر مشهور حق بک بونی ایتمکله « نورس
 خراوله ماز ؛ چونکه لساندن بک چوق انسانلرک سویلکه مقتدر
 اوله میه جقاری درجه ده کوزل سوزلرده چیقدیغی واردر » دیمشدر .

۵۰

رئیس الکتاب شاعر خیری افندی ، اصحاب حاجاتدن
 کیمسه نی رد ایتمز ، هر کسه « پکی ، باش اوستنه ! » دیر ،

معاشرینک اعطاسی ایچون دفعات ایله دفترداره مراجعت ایتدیکی
 حاکمه آله مدیغندن طولانی تظلم حال واستعطافی حاوی ایمش .
 حکمت بک ، عرضحالی او قودقندن صوکرده مستدعییه
 عرضحالی ینه والیه ویرمه سنی اخطار ایله برابر پشایه دیدی که :
 — پاشا ! پاشا ! سنی بورایه شو صندلیده اوتورسون ،
 کیفما ایشاء امر ونهی ایتسون دیه دکل، محضا اجرای عدالت
 ایلسون دیه کوندر مشار . دفترداری ، یاخود محاسبه دن برنی چاغیر ،
 تحقیق ایله ، اکر استحقاقی وارسه ویرمه سنی امر ایت . هم
 هانکی مأمورک معاشی تداخلده قالیور ؛ بز مکیلر قالس بیه بویه
 یوز الی غروش معاشی اولانار کیکی قالمیمی ؟ کناهدر افندم !
 هایدی ، باقه یم ، قامی الیکه آله مقتضای عدالتی ایفا ایت !
 قوجه مشیر ، قوجه شاعرک بو سوزی اوزرینه هان
 کاغدی ، قامی آلوب « استحقاقک سریراً تسویه می ایچون
 دفترداره » دیه « بیور » دی .

۴۸

حکمت بک . برکون مأمورین عدلیه دن بر ذات ایله کو -
 روشورلرکن او ذاتک بیلدکارندن - خلیل افندی نامنده بر
 لافزن بونارک یانسه کلمش . رطب و یابس سویلنمکه ، سبب
 انضغالی اوزون اوزون آکلاتمغه قالمش . بریکی ذات

— خیر ، لطیفه ایتیمورم ؛ والله بیه مدم ! دیدی . حال بوکه
 « بیه مدم » دیدیکی کنج ، محکمه نك ایکنجی کاتبی ایدی که ایکی
 ساعت اول آتی ده افطاره دعوت ایتشدی !

۴۷

مشار الیهک ترجمه حالی یازان محمود کمال بك « حکمت بك
 زرده ، هانکی خدمتده بولندیسه دائما التزام عدالتله احراز
 نیکنام ایتشدر » دیمشدر . بونی اوقود یغ وقت خاطر مه ،
 بالذات مشهودم اولان ، شو وقعہ کلدی : مشار الیه ، یانیه ده
 استیناف جزا رئیسی ایکن محرر عاجزده اوراده مأمور
 ایدم . بر کون هر ایکیمز ، والی احمد ایوب باشانک یاننده
 ایدک . ایچری کنج بری کلوب والی یه بر کاغد ویردی . والی ،
 شویله بر کوز کزدردکن صوکره کنجک یوزینه طوغرو
 فیرلاتوب آتدی . متعاقباده کمال شدت ونخوتله « کیت ! .
 دفترداره عرض حال ایت ! » دیدی . کنج « امان افندم ! دفترداره
 قاچ دفعه مراجعت ایتدمسه بنی قوغدی . سزده قوغارسه کز کیمه
 مراجعت ایدرم ؟ مرحمت بیورکز ! » دیدی . اوتهدن حکمت
 بك ، کنجی چاغیروب « ویر باقیه کاغدی بکا ، نه ایستیمورسک ؛ »
 دیدی ، کاغدی آلدی . مکر ، محاسبه ولایت کتبه سندن بری
 ایش ؛ کاغده عرض حال اولوب فقر و ضرورت سندن و متداخل

بیلتجی کلوب موقع بیلتی صورار . تلاش ایله بیلت آلمدیغندن بر
 مجیدیه اوزاتیر . بیلتجی بوزوق پازه ایستیه رک مجیدیه بی
 درشانه رد ایدر . حکمت ، مجیدیه بی آلوب بیلتجینک ایستدیکی
 یارده بی ویریر . استهزا وریا ایله معروف بر افندی ده
 اوراده ایتمش . حکمتی قیزدرمق ، صوکرده اکلنمک ایچون
 « بک افندی ! بن سزک یرکزده اولسه شو تریه سز بیلتجی بی
 هجو ایدردم » دیر . حکمت ، دونوب افندی بی یوقاریدن
 آشغی سوزدکن صوکره — افندی ! بز بر بیلتجی بی دکل ، سزک
 کبی رجال کرامی بیله هجوہ نزل ایتمیز ! — دیر .

۲۶

عارف حکمت بک ، مزیتی اولمیان آدماری آدمدن صایماز ،
 یوزینه باقازمش . زین العابدین رشید بک نقل ایتمش : آطنه یه
 کیده جکم صیره ده کورشمک اوزره محکمه یه | محکمه تمیزه |
 اوغرامشدم . عارف حکمتک اصراری اوزرینه او اقسام افطارینه
 کیتمشدم . آقسام اوزری یولده قارشی قارشی یه کلدک . آبق
 اوزری قونوشورکن یانمزده بر کنج توقف اییدی . حکمت بکا
 « اوشاق بنده کمیدر؟ » دیدی . « خیر » دیدم . او ذات قیب قرمزی
 کسلی ، « امان بک افندی ! بنده کزی بیله مدکزمی ؟ یوقسه
 لطیفه می بیور یورسکنز ؟ » دیدی .

«شمدی شوقهوه جي - به آدم! ڪنڊڪ بر قهوهه ايجڊڪ، نه ايسه،
 مادامڪه پارڊڪ يوق، احباب چاغيرمق نه خايط ايمڪ؟ - ديرسه نه
 جواب ويرملي؟» دينجه ضروري بني بر ڪولمه آلدی . اوراسی
 ستم اولق وقهوهه جي ايله معارفهه بولنق حسبيله اڪنى بللى
 ايمهرڪ مرحومى اومضيق اضطرابدن خلاص ايلدم .

~~~~~  
 ۴۴

بروسهلى شيخ ذائق، بروسه اشرافندن بر چوق آدمارى  
 «مأبون بروسه»، «ملعون بروسه» قافيه ورديفلى برمنظومه ايله  
 هجو ايدر . بونلر، والى يه بيان شكايه ايدرلر. والى، شيخي جلب  
 ايله منظومه ي بونلرڪ يوزينه قارشى اوقوتور. صوڪره، صيرهسيه  
 «ملعون بروسه ڪيمدر؟ - مأبون بروسه ڪيمدر؟» ديه صوراز.  
 هر برى قيام وتمنا ايدهرڪ «قولڪيز، افندم! بنده ڪيز، افندم!»  
 دينجه والى - به آدملر! بكا نيچون شكايته ڪلڊڪيز؟ ذائق افندى سزه  
 نه نام ويرمش ايسه سزده قبول ايمشسڪيز، قبولڪيزى بورادهه  
 اعتراف ايدبورسڪيز. آرتق شكايته محل وارمى؟ - ديه حضورندن  
 قوغار .

~~~~~  
 ۴۵

معلم ناجى حڪايه ايدر: شاعر و رند لالابالى مشرب عارف حڪمت
 بك بر ڪون شرڪت واپورلرندن برينه بينوب بوغاز ايچنه ڪيدرڪن

اطائف» مؤلفی چایلاق توفیق افندی آرمنده کچمش بروقه درکه
کتاب مذکور دن عیناً نقل اولندی :

مرحوم طالب افندی، تقاعد استعدانامه سنی یوروتمک
ایچون بر خیلی زمان استانبولده اوطورمشدی. حتی اوطوردینی
خان حقهنده قصیده کونه اوزون برده هجویه سویلشدی .
اوزمان خانه من محمود پاشا سمتنده اولدیغندن بر صباح محمود پاشا
جامع شریفی حولیسندن کچیوردم . مکر مرحوم حولیده کی
قهوه خانلرک برنده اوطور یورمش . قهوه جی واسطه سیله بی
چاغیردی . بر قهوه ایچمکلکمی تکلیف ایتدی . هر نه قدر
اعتذار ایتدمسده قبول ایتدی . ناچار اوطوروب قهوه بی
ایچدم . بزم قوجه شاعر، قولانغه یاقلاشوب دیدی که: «اولاد!
سکا بر قهوه ایچمک ایچون دعوت واصراره سبب ، صباحلین
خاندن چیقوب شورایه اوطورمش و بر قهوه ایچمشدم .
قالقه جغم وقت دال کیسه اولدم ؛ نه باقیم ؟ کیسهده بر پاره
یوق ! پاره سز چیقوب کیتمه کهده صیقلام . بلکه شورادن
تکلیفسز بر احباب کچردیه اوطوردم، قالم . برده سنی کوردم .
شیمدی قهوه لر ایچدک آ ، ایکی قهوه پاره سی ویرده کندیکی ده،
بی ده آزاد ایت »

بونک اوزرینه هان المی جیمه صالدردم . پاره کیسه سنی
چیقاردم . بالتصادف کیسهده مهردن باشقه برشی چیقینجه
طالب. اکشی بر چهره ایله قولانغه یاناشدی ده دیدی که :

۴۱

کاظم پاشا ایله شاعر حقی بک، بر مجلسده بولنور لر . حقی بک
عصرنده قصیده پرداز لقمه بی مدانی اولدیغی کبی قبیح صورتده
دخی جاحظ ثانی ایدی . کاظم پاشا ، بونک یوزینه باقوب
باقوب « سکا باقدقجه قاریک خاطر مه کلیرده قادینجغزه آجیرم ! —
دیر . حقی بک ، باشنی صالایه رق دیرکه : — هی قوزوم هی !
سن بزم قاری بی کوره جک اولسه ک اکا دکل ، بکا آجیرسک ! .

۴۲

یوسف پاشا زاده مختار بک، ۱۲۸۸ ده شیخ الاسلام اولدقده
یوسف کامل پاشا « اولدی منلا بک افندی مفتی عالی وقار »
تاریخنی سویلیوب کوندرمش . میرمشارالیه ده مصرع تاریخک
آلتنه شو عباره بی یازمش : « بوتاریخک جائزه سی نظر قبول
اولوب (نظر قبول) دخی تاریخدر . »

۴۳

شاعر هجا کو، دیار بکرلی [*] طالب افندی ایله « خزینه
[*] توفیق افندی بونک ایچون کتاتبنده « موصلی » در دیورکه
بونجه وقت تکلیفسز احباب اولدقیری حالده دیار بکرلی اولدیغنی بیلمه-
مه سی توفیق افندی نیک مخصوصاتنددر .

ایچرلر، اکلنیرلر. عودت زمانی یا قلاشیه . هر کس حاضر لایمغه .
 احراملر، سجاده لر قالدیرلمغه باشلادیغی صیره ده حاجی راتب بک
 آبدست تازه لکم ایچون چالیلرک آرقه سنده تنها بر محله کیدر .
 لکن، نصلسه یولی غائب ایتدیکندن وهر زمه یه آیاغنی آتسه اوکنه
 چالیلر ، دیکنلر، اوتلر چیقدیغندن بر درلو فرجه بولوب بر طرفه
 کچه مز . آرقه داشلری باقارلر که حاجی بک اورتده یوق . «عجبا
 زمه کیتدی ؟ نیه ده در ؟» دیه آراشدیریرلر . دیرکن حاجی بک
 بونلری کورنجه اوتلرک آره سنندن باشنی چیقاروب :

« کر دیلر سز بوله سز اوددن نجات ! »

مصراعنی اوقویهرق کورو نور . احباب کوله کوله کیدوب
 کندیسنی اوتلردن خلاص ایدرلر .

۴۰

کاظم پاشا ، بعض مشهور فقره لره بر ذیل علاوه ایدردی .
 خواجه نصرالدینک آغاچدن دوشمه سی فقره سنه بر کوزل ذیل
 یامشدر ؛ فقره معلوم : قاریسی خواجه نک آغاچدن دوشوب
 وفات ایتدیکنی طوینجه محله قهوه سنه کیدوب خبر ویریر . [ذیل]
 فدینه «سکا کیم خبر ویردی؟» دیه صورارلر — فقرانک کیمی
 اولور ؟ خواجه کندیسنی کلدی خبر ویردی — دیمش .

۳۷

نهاد بکه مشهور تہماق ترجمہ سی ایچون « نصل بولدکنز ؟ »
 دیہ صور مشار . — بر آز او قودم ؛ طوروب نفس آلہ حق یرنی
 بولہ مدم ؛ با قدم کہ بوغولہ جغم ، المدن آتم ، قورتلم ! —
 دیمش .

۳۸

ناجی مرحوم . ادات خبر اولان (در) دو قعندہ (درر)
 استعمالی موافق فصاحت اولہ میہ جغنی بر غز تہدہ یازم شدی .
 معترضارندن الحاج ابراہیم افندی آثار قدماتن بر چوق شواہد
 بولہ رق (در) ک ایکی (ر) ایلہ استعمالی صحیح اولدیغنی اثباتہ
 قالدیشیر . ناجی ، بوکا سلیمان چلبینک مولدندن شو بیت ایہ
 جواب ویرمکاہ اکتفا ایدر :

« بردر اول برلیکنہ شک یوقدرر

کرچہ یا کلاش سویلینار چوقدرر ! »

۳۹

متأخرین عرفادن حاجی راتب بک مرحوم ، برکون بعض
 احبا بیاہ کاغد خانہ جوارندہ سلحدار آغا مسیرہ سنہ کیدرہ . یرلر ،

کوندزمک شویله طورسون ، کندیده کورنمز اولور . بایرام
 یاقلاشیر؛ سرکینک قالدیرمه سنه بر ایکی کون قالیر . کریمی برکیجه
 تراویحدن صوکره طوغرو او ذاتک قوناغنه کیدر . اولا قهوه
 اوجاغنه کیرر؛ باقارکه بر اوشاق ، قارانلقده برکوشهده بوزنش
 اوتوریور . افندی بی صورار . «یوقاریده» جوابی آلیر . «پکی»
 شو فتر بوراده طورسونده بن یوقارییه چیمهیم ، افندی بی
 کوردهیم» دیر . اوشاق «افندی بی کورمک لازمسه فنزله چیق .
 فنارله چیمامزسه ک کوره مزسک؛ چونکه اوده قارانلقده اوتور-
 یور» دینجه کریمی قیزوب — اویله ایسه ، افندی یه بندن
 سلام سویله ، اسکی معدن بارداق آله جغه اوینه براوقه یاغ مومی
 آلسون — دیر .

۳۶

مصرلی نهاد بک ، بر کون کریمینک سرکیسنده او-
 تورورکن سرکینک اوکندن بر درویش کچرمش . کریمی ، نهاد
 بکه درویشی کوستروب « بن بر وقت پک زیاده خسته اولدیغم
 حالده او طهمده یاتیوردم . بودرویش او طه دن ایچری کیروب
 بکا — — قالدق ، یازه ونک ! — دیدی . همان یاتاغمدن فی رلامه ،
 او آنده وجودمده علمدن اثر قالدی . سز بوکانه دیرسکنز ؟
 دینجه نهاد بک: — نه دیه جکم ، کرامت دیرم ! — دیمش .

اورایه کلیرلر مش. ای تاریخده سویلدیکندن کباردن بزات بوکا
 بروفت تاریخی ایصمارلار. شاعر بوکون یارین دیه وقت کچیریر .
 مزار طاشی حاضرلانیر ، اما میدانده تاریخ یوق . تاریخی
 ایصمارلیان ذات بر کون حدتلنهرک «به آدم! سویلیه جکک طوی
 بر تاریخ ، بونی بو قدر اوزاتمنک معناسی نه ؟ باری یایمه جغم
 دیده باشقهسنه یاپدیرهیم ! « دیر. کریمی : — جانم، نه یاپهیم ؟
 اوغراشیورم ، اوغراشیورم بردرلو حرینی جنته صوقه میورم !
 زورله دکل آ ، کیرمیور ! — دیر .

۳۴

کریمی یه «خواجه ! عجباً بو عالمده اولیلکدن ممنون اولان
 وارمیدر؟ دیمشله . «بن ا» دیمش . «جانم، سن اولی دکلسک ،
 بکارسک» دیمشله — ایشته ، بنده بکار اولدیغم ایچون اولیلکدن
 ممنونم آ ! — دیمش .

۳۵

بر رمضان ، کریمینک سرکیسنه آلدیغنی ویرمز، بورجنی
 اوده مکی سومز بر ذات دادانیر. غایت قیمتمدار اسکی معدن بر
 چفت بارداق آلیر. «پاردهسنی یارین کوندریرم» دیر. مرعی الخاطر
 ذواتدن اولغله کریمی سس چیقارماز. آرهدن کونلر کچر، یاره نی

کامل افندی قلمک قدما سندن و متجیزانندن اولمغه اندن دخی
سؤال ایدهم « دیدکدن سوکره » سز نه دیرسکیز؟ « دیه کامل
افندی یه خطاب ایتمه سی اوزرینه کامل افندی درحال: - بکلا کیچی
افندی حضرتاری جماعت باشی اولور لسه پک اعلی اولور - دیر.

۳۲

وقتیه دیار بکرده کتانیجیلر چارشیسنده اولچولان کتانیجی
آرشینلامق مستقل بر مأموریت اولوب او مأموریت کیمده
ایسه کتان اولچمکه مخصوص آرشین انک نزدنده بولنور و برسم
مقابلنده دیله دیکنه احاله ایدرمش . دیار بکرلی شاعر نائب
افندینک پدری رمزی افندی ده بووظیفه ایله موظف ایمش .
رمزی افندی، مال اطلاقنه سزا برشی ترک ایتمک زین وفت
ایندکده اوغلی نائب افندی — هرکسک پدری، اولدیکی زمان
اولادینه املاک و عقار قور، کیدر ؛ بزم بدر ایسه بکا بر آرشین
قودی کیتدی — دیمش .

۳۳

متأخریندن کریمی نامنده بر شاعر وارمش. رهمنانلرده
فاتح جامعی حولیسنده سرکی آچار و کندیمی خوشکوی، ظریف،
ندیم بر آدم اولدیغندن عصرک رجال و کباری، ظرف و شعرامی

۳۰

سنتان محمود حضرتلری عزت ملایه جامسز برکوزلک
احسان ایدر . ملا کوزلیکی کوزینه طاقه رق وادرنه قاپوسی
طرفنه طوغرو مد انظار ایدم رک « هو الخلاق الباقی » دیه او قومغه
باشلار. حضرت پادشاه « افندی ! ماشاء الله ، پک اوزاقلری
کور یورسک ! » دینجه ملا - پادشاهم ! جاملری اولسه یدی
لوح محفوظی او قوردم - دیر .

۳۱

رئیس (خارجیه نظارتی) قلمی کتبه سندن کامل افندی ، که
۱۱۸۴ ده وفات ایتشد ، عارف و کامل و لطائفه مائل برشاعر
ایدی . نائی عبدالله پاشا رئیس الکتتاب ایکن ، یهودی ایکن
مسلمان اولان قدسلی بکلکچی قدسی افندی ایله کامل افندی بی
بر رمضان افطاره دعوت ایدر . بعدالافطار صحبت اولندیغی
اشناده قدسی افندی ، ایام صیاهده کتبه نك دوامده اولان تکا -
سالرندن رئیس مشارالیه شکایتیه « سلطانم ! افندیلر بنده لرکزک
اوکاه نمازنده جماعتنه موجود بولمیانلری حقمنده کی امر دولتسکز
پک اصابتدر ؛ لکن ایکندی بی دخی جماعتله ادا ایتدکجه بر فرد
کیتمسون دیه تنبیه بیورلمش اولسه بی وقت قلمدن کیتمه مه لرینه
وسیاه اولوردی » دیدکده رئیس « کوزل بیوردکوز ، لکن

۲۸

عزت ملایمی هر کیم دعوت ایده جک اولسه یانسه چوجوق
 کتیرلمه مک ، یمکده تکلیف و ابرام ایلمه مک ، او طده یر تعین
 اولنماق شرطیه اجابت ایدرمش . سببی صور مشار ، دیمش که :
 - بر چوجوق کتیروب « اوپ عمجه کک النی » دیرلر . چوجوقده .
 کیم بیایر نلره بولاشمش ، کیرلی الیه المی طوتار ؛ سوموکارینی
 آقیده آقیده اوپر . یمکده آند ویریرلر ، سومدیکم ، یاخود
 هضم ایده میه جکم یمکلری یدیریرلر . او طده « شوراید اوتورکنز »
 دیرلر ، اصرار ایدرلر ؛ حال بوکه اوراسی یا ، پک مناسبتسز
 بر محل اولور ، یاخود سومدیکم بر آدمک یانسه مصادف بولنور .
 ایشته ، بونک ایچون دعوتلری بوشرطارله قبول ایدرم .

۲۹

سلطان محمود ، بر کون عزت ملایمه «ملا ! یساری زاده ایله
 هیچ آیرلمیورسکنز ، بونه قدر محبت !» دیدکده ملا - افندیمز !
 یساری زاده داعیکنز یازی یازار . قولکیزده بر آرز درس
 کوردم . ایکیمز یان یانده کلنجه او قور یازار بر آدم اولمیورزده
 انک ایچون بری بریمزدن آیریله میورز ! - دیمش .

۲۶

سلطان مصطفای ثالث عصری شعرا سندن باقی افندی به احبابندن بری، او تاریخده ظهور ایدن طاعوندن پک زیاده خوفه دوچار اوله رق دفع وحشت ایچون محل آخره کیده جگنی سویله دکده — واقعا طاعوندن فرار ایدن مطعون دکدر» — دیمش.

۲۷

سلطان محمود ثانی عصری رجالندن برذات، رمضانده بعض احبا و آشناسنی افطاره دعوت ایتمش. شاعر مشهور عزت ملاده مدعوین میاننده ایتمش. یاتسی اذانی او قونمش، جماعته تراویح نمازینه باشلامشار. امامت ایدن ذات همان ایکی سجده بی بر ایده جک قدر نمازی عجله قیلدیریر ایتمش. دها بش دقیقه اوله دن اونجی رکعتک تحیاتنه کلشار! او آره لق طیشاریدن بر آدم کلوب بونلرک نماز قیلدقلرینی کورنجه « حاضر آدستم وارکن بنده جماعته یتشه یم » دیه قوشوب صفه داخل اوله جغنی وقت جماعت سلام ویرنجه عزت ملا، دونوب — به آدم! بز ایچنده ایکن یتشه میورز. سن خارجدن کلدییکک حالده نصل یتشه جکسک؟ — دیمش.

« نام عیسی کو کدن ایندی شهبه سز شهزاده یه »

مصراعنی سویلر. اما تاریخ ولادت ۱۱۱۷ ایکن مصراع بش زیاده چیقار. شاعر ایسه « آدم سن ده ! کیم حساب ایده جک ! مراد جائزه دلکی ؟ بویله جه یوتدورورم » دیه یازار، تقدیم ایدر . عرض اولنان تاریخلرک تمیز یله هرکسک قدرت شعریه سنه کوره اکرام اولمق ایچون اسحق افندی ممیز تعیین اولمش ؛ تواریخ مذکوره میاننده بومصراعی — (شهبه سز) لفظنده کی (هه سز) ی توریه یه حمل ایله — « مصراع تاریخ ایچنده تعمیه مندمج اولمق صنعتی طوغروسو هم کوزل هم یکی بر صنعت ! » دیه استحسان ایدوب شاعره ، جمله دن زیاده اکرام ایتدرمکه سبب اولور. شاعر خرده نی تحقیق وشکر فراوان ایدرک: — اسحق افندی نك شو بولوشی، الحق بویله مصنع تاریخ انشاد ایله مکن اعلادر ! — دیمش .

۲۵

اسحق افندی استانبول قاضیسی ایکن برکون ، شاعر عقلی افندی برخرستیان صراف ایله لاجل المراجعة محکمه یه کلیر. اثنای مرافعه ده صراف برطام واهی ومزور افادانه بولمغله عقلی افندی اظهار انفعال ایله دکده اسحق افندی: — انفعال بیورمیک ؛ دعواسنک بطلانی کندی افاداتیله ثابت . کاور عقلی بویا ! — دیر .

۲۲

حشمت بر قربان بایرامی ، قربان آلمق ایچون بایزید میداننده
 طولاشیرکن شاعره فطنته راست کلیر . حشمت دیرکه :
 — ماشاءالله ، خانم افندی ! نه کز یورسکمز ؛ بر خدمت کمز
 وارسه امرایدک ، کوره یم !
 فطنت — افندم ، قربان آلمغه چیقدم .
 — قبول بیورورسه کز بوسنه قولکیزی قربان ایدکز !
 — تشکر ایدرم ، اما بن بوینوزسز قوچ آریورم . سزک
 بوینوزکمز وار !

۲۳

فطنت خانم (بو) ردیفنده بر غزل یاپه رق تنظیری
 رجاسیله راغب پاشایه کوندیرر ، پاشا (بو) لرک اوکنه برر (آ)
 علاوه سیله (آبو) شکنه قویدقن صوکره « ایشته نظیره سی »
 دیه اعاده ایدر .

۲۴

سلطان احمد ثالث مرحومک (عیسی) نامنده بر شهزاده سی
 دنیایه کلیر . شعرای وقت تاریخلر انشاد ایدر لر . صفیه سلطان
 زاده رزمی محمد بک دخی :

صاحب عرض حال ظرفای ارباب معارفدن اولمغله اوده عباردنك
آلتنه « بعدالاکل والشرب والسکنا » جملهسنی یازوب تکرار
تقدیم ایدر. پاشا ، بونک ظرفتنی تحسین ومسؤانی اسعاف ایدر.

۲۰

حشمت بر مجلسده بولنورمش . ارباب مجلس هپ بردن
سویایوب مجلسی قادینار حمامنه دوندرمشار. او آرهلق صوققده
بر مرکب آ کیرمغه باشلامش . حشمت عمومه خطاب ایله :
— افندیار! سوزی برر برر سویایک؛ زیرا طیشاریده ظیرلایانه
ایچریده دیرلایانی فرق ایده میورز! — دیمش.

۲۱

حشمت عینتابه قاضی اولدیغنده اشی دوستی تبریکه کلده -
کاری صیرهده بیلهدیکی بر صرافده تبریکه کلوب صحبت
ایدیلیرکن صراف، حشمته « منصبکز سنهده نه طوتار؟ » ديه
سورنجه حشمتک جانی صیقماوب — چورباچی! بزبالیقخانه التزام
ایتمک ، منصب آلدق! — دیمش.

۱۷

راغب پاشا ، بر کون بغتہ کتبخانہ سنہ کیدر . کرک
کتبخانہ بی کرک کتابری سوپورلمہ مش ، توز طوپراق ایچندہ
کورنجه حافظ کتی چاغیروب : - آفرین ، افندی ! طوغروسى
دنیاده سنک کبی امنیتلی آدم کورمدم ! تسلیم اولنان شیلره
هیچ ال سورمیورسک ! - دیمش .

۱۸

راغب پاشا ، کثرت مشاغدن گرفتار فتور اوله رق حشمتہ
« آه ، حشمت ! بکا اولیله بر خدمت اولسه که هیچ ایشی بولنمسه ،
بر آزر راحت ایتسه ! » دیمش . حشمت « افندم ، بیوردیغکز
کبی بر خدمت وار ، اما بیلیم رغبت بیورولورمی ؟ » دیمش .
پاشا « نصل خدمت ایش او ؟ » دیه صورنجه - افندیمزک اماهلمنی
خدمتی ! - جوابی ویرمش .

۱۹

راغب پاشایه بر کیمسه عرضحال ویروب فقر حالندن بحث
ایه احسان ایستر . راغب پاشا « القنائة کنز لایفنا » ، یعنی قناعت
توکنمز خزینته در ، عباره سنی یازهرق عرضحالی اعاده ایدر .

بر مجلس عشرت ترتیب و شهرک ظرفا و شعراسیاه برابر شاعر
 نظامی بی‌ده دعوت ایدر . عشرتک بعض انسانه سخاوت کاذبه
 ایراث ایتدیکی معلومدر . تمام قفالر کرما کریم اولدقده میر مکریم
 خاص کویلرندن برینی نظامی‌یه باغشلار . وقتا که صباح اولور ،
 نظامی کلیر . بکدن آقشام کتدیسنه تملیکی وعد اولنسان قریه
 ایچون برات اصدارینی رجا ایدر . قره‌مان اوغلی متغیر اوله‌رق
 « چایی ! بویله بروعدده بولندیغ هیچ خاطر مه کلیمور . احتمال که
 کیجه شراب کیفیته بویله بر... یمش اولیم ! » دینجه نظامی :
 — سز آقشام هر نه یدک‌زسه بال قایماق ایدی ... ی‌شمدی
 یدکز — دیمش .

۱۶

اسحاق چایی مرحومک طرز غزلی لوندانه وکشاده و تصنع
 و تکلفدن آزاده‌در . او سبیدن اکثر غزللری کاسه‌بازلر آره‌سنده
 متداخل و هنکامه پردازلردیلنده مستعملدر . حتی برکون دو کونده
 کندی دخی حاضر ایکن بر کاسه باز هر بار غزل او قود قیجه
 مرحومک غزلی او قور . مرحوم . ناز یوزندن ، « عجبیا ،
 بزم غزللر من اولسه بونلر نه او قورلردی ؟ » دیر . فضلالی زماندن
 شاه قاسم آنده حاضر ایمش ؛ مرحومه قدیمدن آره‌لری شکر
 آب اولدیغندن فرصت بولوب : — عجبیا ، بونلر اولسه سزک
 غزللر کزی کیم او قوردی ! دیر . | عاشق چلبیدن |

۱۳

- ذاتی‌یه بر کون (دابه) لقبیاه معروف بر آدم کلیر، دیرکه :
- مولانا ! بعض ذواتده و فقلرکزی کوریورم . بکاده
بر وفق یاپارمیسکنز؟
- باش اوستنه ! نه زمان ایسترسکنز ؟
- ممکن ایسه شمعی ایسترم .
- دنیویعی اولسون اخرویعی !
- دنیوی .
- بر آیت کریمه واردر ، سزه آندن وفق یاپیم .
- هانکی آیت کریمه ؟
- «وما من دابه الا»

۱۴

استاد شعرا ذاتی ، صاحب خمسه یحیی بکاه خیالیدن خوشلاد-
نمازش . هر نه زمان کندیسنه بوناردن بحث اولنه جق اولسه:—
یحیی ، شعرا ایچنده هیچ اولمازسه کتاییدر ؛ اما خیالی کتابی
دکلدر ، چنکانه در — دیرمش .

۱۵

قره‌مان اوغلارندن بری بر کیجه ، قونیه‌ده بر باغده مکمل

برینه اورور . پاشا «خواجهم ! نه یایورسک؟» دیکجه - افندم!
خسوف واقع اولدی ده زیل چالیورم ! - دیر .

۱۱

شاعر خیالی بکی سرقت شعر ایله اتهام ایدر لر . غزالی
دیرکه : — بر کون خیالی بک شعر اوقویوردی . قولاغنه
« بکم ! بو اوقودیغک شعر سنکسیدر ؟ » دیدم . — اکر صاحبی
چیقمازسه بنمدر - دیدی .

۱۲

شاعر (روانی) مطبخ عامره اما تی کاتی ایکن بر مجلس عشرته
بعض اوضاع بدمس-تانه ده بولمغله مطبخ امینی عبدالصمد بک
بونى بر تمیز دوکر . روانی طایغی یدکن صوکره بکک آیاقلرینه
قاپوب بو سرک فاش اولمامه سنی زجا ایدر . اما «کل سر جاوز
الاذین شاع» فحواسنجه غزالی بونی طویار . بر کون روانینک
دخی حاضر اولدیغی بر مجلسده سپاهی اوغلانلرندن (دخانی) نامنده
برینک ضابطی طرفندن دکنکله دوکلدیکنی سویلر لر . غزالی
دیرکه : — جانم، دکنک ماده سنی او قدر اوزاتوب طورمه یک؛
زیرا بر اوچی روانی بکه طوقونور!

« یارین کوندریرم » دیدیکی حالده نیچون اوچ کون صوکره
 کوندردیکنی صورنجه کهیا ، تبسم ایدهرک دیرکه :
 — پاشا افندیمز ، دیدکاری کبی ، ایرتہسی کونی حیوانی
 بزہ تسلیم ایتشدی . لیکن کبرہسیجہنک یورویہجک حالی
 اولدیغندن کیممز صوپالزلہ آرقہدن ، کیممز ایپارلہ اوکدن
 دوکہ دوکہ ، چکہ چکہ الی کیشی اوچ کونده کوچ حال ایہ
 کتیرہ بیلدک !

۱۰

برکون نابی ، ابراهیم پاشانک زیارتنه کیدر . شاعریک بر
 مکتوبنه زمین تشکیل ایدن معهود زنجی کوله قهوه کتیریر .
 نابی ، عربک چهرہسنی کورنجه استکراہ ایدهرک « اوروجاویم »
 دیہ قهوهی آماز . پاشانک تعلیمیہ بر آز صوکرہ قر پیکر
 بر کورجی کوله ، النده قهوه تپسیسی کلوب نابینک قارشیسندہ
 طورور . نابی همان قهوهی آلوب ایچمکہ باشلار . اوتہدن پاشا « نابی
 افندی ! هانیا دمین اوروجاویم دیبوردرک ؟ یاشیمدی نیچون
 ایچیورسک ! .. » دینجه — افندم ! هلال عیدی کوردمده آنک
 ایچون ! — دیر

نابی قهوهی ایچوب بیتیریر . فنجانی آلمغه ینہ معهود
 زنجی کلزمی ! درحال فنجانی برالنه ، ظرفیده برالنه آلوب بری

۹

شاعر مشهور ناینک حلبده ، شهره اوچ چاریک ساعت مسافهده بر باغی واردرکه الآن « بوستان نابی » دیه آکیلیر . حلب و ایسی ابراهیم پاشانک شاعر مشارالیهه زیاده حرمت و محبتی اولدیغندن برکون دیرکه : « خواجهم ! کوروشه میورز ، پک سیرک کلیورسکنز ؛ ایسترم که هر کون کله سکنز . » نابی « افندم ! اختیارم ، حیوانمده یوق . اگر بر حیوان احسان میورورسه کز مع الافتخار هر کون کلیر ، تصدیع ایدرم » دیمکه پاشا « اویله ایسه ، یارین سزه بر آت کوندرهیم » دیر . نابی کیدر ، ایرتهسی کونی بکلر ، آت کلنز . دها ایرتهسی کونی ده بکلر ، ینه ظهور ایتمز . اوچنجی کونی اولور ، اسب موعوددن ینه بر اثر کوره مینجه پاشانک وعدینی اونوتمش اولدیغنه حکم ایدر . دیرکن باغک قاپوسی اوکنده « داح ! داح ! . . پات ، چات ! » دیه بر کورلتی ، بر شمه در قویار . نابی « بونه در ؟ » دیه مراق ایدرک قاپودن طیشاری فیرلار . برده باقارکه (ابود-لامه) نک قاطیرینی خاطره کتیره جک درجه ده کمیکلری چیقمش ، قدیده دونمش بر بازگیر ایله قان تره باتمش بش التی کیشی ! پاشانک کهیاسی ده برابر ایتمش ، نابی یی کورنجه صولویه صولویه کلوب بر تمنا ایتدن سوکره حیوانی اشارتله « ایشته افندم ، پاشا افندیمک سزه هدیه ایتدیکی آت » دیر . نابی ، پاشانک

کیجه کوندوز ایچر ، عمری مستلکاه کچرمش . برکون بدستانده اوتوروب کیف حالیه کلوب کچنارک اوزرینه شراب دوکر . پادشاهه بیلدیریرلر . پادشاه ، ملیحی کتیرتوب برچوق تکدیردن سوکره بردها آغزینه شراب قویمه جغه توبه ایتدیریر . آرعدن چوق کچمز ، ینه ایچمکه باشلار . پادشاه خبر آلیر ، تکرار جلب ایدر . ملیحی مست لایعقل حضوره کیرر . پادشاه بونی کورنجه کمال عنف وشدتله « هانیا ، بردها آغزکه قویمه - جغه توبه ایتدکدی ؟ » دینجه . ملیحی دیرکه :

— بن توبه مده ثابت قدم !

— صوص حریف ! بنیمی آلداته جقسک !

— ایشته سزه تکرار یمین : والله آغزمه قویدم !

— آغزیکه قویمدکده یا بو حال نه در ؟

— مساعده ایدکزده سویله یم .

— سویله باقلم .

— پادشاهم ! عشرته اودرجه ابتلا حاصل ایتشم که بر آن

ایچمسه مایده مم . کچنده حضور عالیکنزده ایتدیکم توبه اوزرینه واقعا

بر ایکی کون آغزمه شراب قویدم ؛ اما آزدها چیلدیره جق ،

یا خود اتحار ایده جکدم . باقدم ، اولیه جق ؛ نهایت ، شرابی

شرینغه ایتک یولنی بولدم .

حضرت پادشاه بوجواب اوزرینه قهقهه لرله کولمکه برابر

بونک آرتق قابل صلاح و فلاح اولمديغنی حکم ایله حضورندن

طرد ایدر .



۶

(غزالی)، که «دلی برادر» دینمکه معروف و قلاشلقه،
 نون مزاج ایله موصوفدر، سیوری حصار مدرسی ایکن مدت
 عرفیه سنی اتمام ایتهدن قالقوب استانبوله کلیویریر. آمرلری «نیچون
 اوتورمدک، کلدک؟» دیرلر. - اوراسی سیوری بریر...
 باتدی، بردرلوراحت اوتوره مدم! - دیمش.

۷

شاعر مشهور فوری، که اصلی دراجلی وخرستیان اولوب
 صوکره مسلمان اولمشدر، مدرسالکی زمانده برقیش صله سنه
 کیدرکن ظرفای علمادن بهاءالدین زاده عبدالله افندی یولده
 راست کلیر. بویله شدت شتاده اختیار مشاق طریق ایتدیکنک
 سببی صورار. فوری جوابنده حیائده بولنان پدر ووالده سنی
 هم زیارت همده دین اسلامه دعوت نیتیه مملکتته کیتمکه
 اولدیغنی سویلنیجه بهاءالدین زاده: - بهی افندی! نفس
 جهلدن مقدمدر. بویله زمانده نهیه کیدرسکیز؟ - دیمش.

۸

ملیجی، که فاتح عصری علماسندن وبادشاعک نظرکرده
 لرندندر، زواللی صوکره دن عشرته مبتلی اولور، اودرجه ده که

۳

طبیعت شعریه دن محروم و وزن و قافیه به بیگانه اولدینی
 حالده آره صیره شعر سویله مکه یلته ن بر محرر شعرا دن برینه
 «طبیعت کزده شعر جهتی او قدر غالب که نثر لکزده بیا به چوق
 منظوم سوز لر بولنیور» دیمش . شاعر — سزک طبیعت کزده ده
 نثر طرفی او درجه غالب که شعر لکز وزن و قافیه دن عاریدر! —
 دیمش .

۴

اصالت و شاعریته معروف بر ذات ، ینه بوصفتار له موصوف
 دیکر بر ذاتک زیارتنه کیدر . صاحب خانه اصالتنه مغرور ،
 معظم بر آدم اولغله زائری « سزی بر شاعر دکل ، اصیلزاده
 صفتیله قبول ایدرم .» دینجه زائر — بنده سزی او صفتله
 طایمه سهم کلزدم ! — دیمش .

۵

سرقت شعریله مدخول بر متشاعر ایچون بر ظریف «ا کر،
 فلانک شعر لینه — هایدی، یلر کزه کیدک! — دیناسه جمله سی
 طاغیلوب هیچ برشی قالمزدی! » دیمش .

اوچنچی فصل

شعرايه: ادبا و باغايه، مؤلفين و محررينه متعلق اطائف

۱

بر مجلس ادبيده ظرفای شعرا دن برينه « اك زياده بكنديك كنز
شعره انكي سيدر؟ » ديمشله. عادي بر بيت او قويه رق « ايشته ،
اك زياده بكنديكم شعر بودر » ديمش. تعجب كنان بويه عادي،
معناسز بر بيتي نچون بكنديكني صورمشار : — نم اولديغي
ايچون! — جواني ويرمش.

« هر كسي بر شعر و بر فرزند خود مفتون بود
گرچه آن فرزند زشت و شعر ناموزون بود »

۲

بر متشاعر ، مجموعه اشعاريني بك او جوز با صدرديغني
مفتخرا نه راست كلنه سويله ديكي صيره ده ظرفادن بري - البته ،
دكريه متناسب اوله جق دكلي يا ! - ديمش .

تصمیم ایدر . وقتا که نماز لر قینوب دعالر ایدیلیر ، کویکی نی
کردکه صوقق ایسترلر ، کیرمز . « هایدی ، کیرسهک آ ! » دیرلر .
کال حزن و تأثرله:

— صاری آشی کیم یدسه کردکه او کیرسون ! — دیر .



— اولکیسی قوجهسنه مالک اوله مامق ایچون اولانجه
ثروتی ویریر. ایکنجیسی ایسه کندینی قوجهسنه مال ایتمهک
ایچون اولانجه مالی نندن آلیر.

۸۲

خلوصی افندی بر آقشام ، قاپو بر قومشوسی ذکائی بکک
خانه سندن، غوغا ایدر کبی، قاریشیق بر طاقم سسارله آزه صیره
ذکائی بکک « کورلتی ایتیکز! یاواش اولکیز! هم برر برر سو-
یایکیز! » دیدیکنی ایشیدوب مراق ایدر. ایرتهسی کونی ایکی
قومشو یولده راست کلدکارنده خلوصی « برادر! بو کیجه کی
کورلتیکز نه ایدی؟ مراق ایتدم » دیه صورار. ذکائی کوله رک
دیر که : — جانم! شمدی نطق ایراد ایتک موده دکلی یا؟ بزم
چو جو قارده اوزنمشار، نطق تعلیم ایدوروردی!

۸۳

بر کویاوی اولندیریرلر، پنجه سنبه کونی ولیمسی اجرا اولنور،
هر نصلسه سفرده بونک اوکنه زرده قونلامش . حریف
زردهیه ایمر دنیرسه ده ایسته که صیقادیغی ویا کبر ایتدیکی ایچون
یمک نصیب اولماز. بوندن دلکیر اوله رق آقشام کردکه کیرمه کی

داماد افندی بی آوه کوتوروب جسارتی تجربه ایچونده بر اولمش قوردک دریمی ایچنه سامان طولدوروب بغته اوکنه چیقارلمه سی فامیایاجه قرارلاشدیرلمش. هر نصلسه داماد افندی کیفیتدن خبردار اولمش. تعیین اولنان کونده شکاره کیتمشلر. اثنای تحریده کرچکدن بر قورت ظهور ایدوب غلبه ایکی کورنجه فراره باشلامش. قاین پدر افندی داماده اورمه سنی تکلیف ایدنجه داماد افندی کولمه یه رک دیمش که:

— سان که سز بی عقلکزجه آلداده جقسکز ها؟ بن جانلی حیوان ایله جانسزی فرق ایدمه میم صانیورسکز؟ بس بلالی که شو قاجان قوردک دریسنه سامان طولدرمشلر!

۸۱

معلومدرکه اوروپالیلر، تعدد زوجاته جواز ویرن مذاهب حقننده زباندراز تعریض اولمقدن خالی قالمقداری حالده کندیلر۔ ینک برقاچ متره ساری، یعنی مستفرشه لری اولور. بوده معلومدرکه اوروپاده بر قیزکندیسنه قوجه بولمق ایچون کلیتیله جهازویرمه که مجبور اولوب متره سار ایسه پک چوق اغنیانک او جاغنه انجیر دیکر لر. بر ظریفه صورمشلرکه:

— زوجه منکو حه ایله بر متره س آره سنده نه فرق واردر؟
ظریف شویله جواب ویرمش:

کورنجہ قورقوسندن باباسنک یانہ قاچہ سیاه پدیری :- اوغلم !
 نہ قورقیورسک ؟ هیچ ہندی قورقورلورمی ؟ آقشام سفرده
 دیدیکم زده بونک کبی ایدی - دیدیکندہ چوجوق - اولیہ اما ،
 بوہندی دہا ینلہ جک قدر پشمہ مش ! - دیمش .

۷۸

بر کیمسہ یہ باباسندن برپارچہ میراث قالمش . دیرمش کہ - بابامک
 پک چوق ثروتی واردی ؛ لکن مسرف اولدیغندن ہپسنی یمش ،
 بیتیرمش . اکر عائلہ مز ایچندہ بابام بولمسیدی بن شمدی پک
 زنکین اولوردم .

۷۹

والدہسندن باشقہ کیمسہ سی اولیان مالدار وطمعکار بر آدمہ
 « سن اولورسک میراثک والدہکہ قالیر » دیمش - نصل قاہیلیر ؟
 پدرم صاغانندہ کندیسنی بوشاہ شدی - دیمش .

۸۰

آمریقادہ بر آدم تاهل ایتش . یکی داماد اولانلرک عرفتی ،
 شجاعتنی ، فلاحتی امتحان ایتک اورالردہ عادت اولدیغندن برکون

شونی قاجیر میلم ، همان نشانلایویورلم ، دیورم .

اوغلی — قاج یاشنده قدر وار ؟

— کندیسندن صوردم ، « بیلم » دیدی ؛ اما کورونشنه

باقیلیرسه یکر می اولمی .

— وای ، نینه جکم ! اویله ایسه اوتوزینی کچکین !

— نه دن بیلدک ؟

— چونکه قادینار اوتوزینی کچنجه « بیلم » دیمکه باشلار لر .

۷۶

اوچ یاشنده ذکی برچوجوق ، دایما باباسیاه برلکده یمک

یمکی آرزو ایدوب فقط دادیمی « نه زمان باباک کبی بیقلانیر ،

صاقلانیرسه اوزمان برابر یرسک » دیه منع ایدر مش . برکون

چوجوق ، دادیسنک برکوچوک تپسی ایچنده حاضر لادینی یمکی

یرکن برعارسز کدی کلوب پنجه سنی آتجه چوجوق النده کی

چاتلی کدینک قفاسنه ایندیروب — هایدی ، باق ، سنک قوجه مان

بیغک وار ؛ کیت ، بابامله یه ! — دیمش .

۷۷

برچوجوق ، باباسیاه برلکده باغچه ده کزرکن ، النده کی

اکمکی قاقیق ایچون بره ندینک اوزرینه طوغرو قوشوب کلدیکنی

— نصل آدم ؟

— براعمی ..

۷۳

بابا — لیکن، اوغلم، بوکون هوا نه قدر صیجاق ! انسان
معدندن اولسه ارییه جک !

اوغل — اوت ، باباجم ! حتی صباحلین ویردیگکز
ایکیگده جییمده ارییورمش !

۷۴

بابا — اوغلم ! آل سکا شکرله مه کتیردم .

چوچوق — آ ، بونه قدر آز !

— اوغلم ! بن سنک قدرکن آزچوق نه ویریرلرسه آلیر،

اصلا سس چیقارمازدم .

— دیمک اولیورکه ، بابا، شممدی سنده بدن انتقام

آلیورسک ! ...

۷۵

والدهسیله اوغلی

والده — یازادانه قربان اولهیم، فندق قوردی کبی برقیز!

— نه ديمك ! بوياشده ايكن بيله اك چوق ذوق آلديني
 برشي وارسه اوده كندندن كوچوك چوجوقباري دوكمكدر.

۷۰

بابا ، اوغل

چوجوق — بابا ! بكا طاوول آل !
 بابا — اوغلم ! باشقه اويونجاق ايسته . طاوول آليسهم
 صوكره نى چاليشيركن راحتسز ايدرسك .
 — يوق ، بابا ! سن چاليشيركن چالمم ؛ اويوركن چالارم .

۷۱

بابا — (دوكمكه طاورانهرق) سنى كيدي كلخنى سنى !
 نه در بويادقلكر ؟
 چوجوق — امان بابا ! بردها ياعم ! نصلسه شيطانه اويدم .
 — چاقين ! بن سنك هيچ بر زمان رحمانه اويديغى
 كورمدم كه ! ...

۷۲

— بابا ! قاپويه برى كلش ، سزى كورمك ايستور .

۶۷

بر والده ، چوجوغنه سفره ده طبغنه هر نه قورلرسه ییوب
 « شونی ایسترم ، بونی ایستهم » دیه عارسزلق ایتمه مه سنی تنبیه
 ایدر . بر کون چوجوغنک طبغنه ات قومنی اونوتمشار .
 چوجوق ، والده سنک تنبیهی خلافسه حرکته بولنامق ایچون
 سس چیقارمیوب یالکنز طوزلونی چکوب اوکنه آلمش .
 والده سی « نه یاپه جقسک ؟ » دیه صورنجه معصومجغز — شاید
 نم طبغمه ده ات قویارسه کنز طوز اکه جکم ! — دیمش .

۶۸

بر بقال دکاننده

چوجوق — بابا ! پرنجی قاچه بازار ایتدک ؟
 بابا — اوغلم ! اوچ غروشه بازار ایتدم .
 — امان ، بابا ، آلدانمشک !
 — نه دن ؟
 — یا ، آنهم اوده ایکی غروشه ضاتیور .

۶۹

ایکی احباب

— دیمک که اوغلکنزی معلم ایتک ایستیورسکنز ، فنا دکل ؛
 اما باقلم چوجوغنک بوکا استعدادی وارمی ؟

پارہ سنی بولاشمکہ قرار ویریر لر . بر آره لقی بونلردن برینک بش
آلتی یاشنده بی ذکی چوجوغی بایسیله آرقه داشنک آرسنه کیروب
باباسنه دیرکه :

— بابا ! ساعتی صاتمغه نه حاجت ؛ بز آنی کوتوروب
مسافر اوطه سنه آصه لم ، لازم اولدقجه افندی ده کلوب باقسون .

۶۵

ایکی چوجوق

— باباڭ پڭ حسیس اولمی که قوندوره جی اولدیغی حالده
سکا بویله اسکی قوندوره کیدیریور .

— اویله ایسه سنک پدرک دها خسیس ؛ چونکه دیشچی
اولدیغی حالده کوچوک قارداشکڭ آغزنده طوپی بر دیش وار .

۶۶

هم چرکین هم کچکین بر قاریه ازدواج ایدن بر آدم ،
فردای زفافده محزون محزون دوشونورکن قاری کلوب « افندی !
اقربا کزدن کیماره کورونه میم ؟ » دیر دیمز حریف - بکا
کورنمده کیمه کورونورسه ک کورن ! - دیمش .

النده کی سمیدی مایمونه اوزاتیرسهده مایمون آلماز. بونک اوزرینه
چوجوق ، والدهسنه - کوچوک مایمون آلمدی ، طور باقمم ،
بیوک مایمون آلیرمی ؟ - دیه سمیدی چنکانه یه اوزاتمش .

۶۲

فقیر بر آدم بر کون . بر ایکی چوروک الما آلوب چوجوقلریله
برابریر ، المانک قابوقلرینی آتسه آتارمش . قاریسی ، قابوقلری
نیچون آتسه آتدیغنی صورمش ، « کوکده کی عنقا قوشی الما
قابوغنک دومانیه کچینیرمش » جوانی ویرنجه - بههی آدم !
یرده کی پچارک طویدی ده کوکده کی قوشارمی قالدی ! - دیمش .

۶۳

غایت شیشمان بر آدمله قیزی

بابا — کل ، قیزم ! قوجاغمه اوتورده سنی بر آرسوهیم .
قیز — قوجاغکه قارنک اوتورمش ، بن نره یه اوتورهیم ؟

۶۴

ایکی کیشی یولده کیدرکن بر آصمه ساعت بولورلور . صاهرق

اولمسی مناسبتیه پاسپورت آلمق اوزره مأمورینه مراجعت
ایدر. مأمور مادامک اشکالنی یازمق ایچون موسیویه صورارکه:

— زوجه کزک بونی ؟

— برقاریش یوکسلکنده اوکچه لی بوتین کیدیکی زمان

اوزونجه در .

— قاشلری ؟

— راستیقدن خالی اولدینی ایچون طبیعی سیاه .

— کوزلری ؟

— بویامق ممکن اولدینی ایچون حال طبیعیسندده اوله رقالا .

— یوزینک رنکی ؟

— دوزکوندسز ، پودره سز کزمدیکی ایچون بیاض .

— صاچلری ؟

— قوللاندینی صولر اقتضاسنجه لیسقه .

— یاشی ؟

— کندی ادعاسنه کوره یکریمی بش ایسه ده سز بر مثلنی

دها ضم ایدرسه کز خطا ایتمه مش اولورسکز .

غایت اسمر ، چرکین ، یوزی کوزی قیملی بر چنسانه

مایمون اویناتیرکن والدهسیله برابر سیر ایتمکده اولان چوجوق

۵۸

برقادرین ابله طیب

— دو قوتور افندی ! پک جانم صیقلیور ، نه یاپهیم بیلم!

— جان صیقندیسنی دفع ایتمه نك قولایی وار ، مادام !

— نه در ؟

— سیاحته چیقمق .

— [منفعلانه] قوجه مده برابر کیده جک دکلی ؟ نه ییارار!

۵۹

(دوشونه) اسمنده بر زوج و زوجه آرمسنده طلاق واقع اولور . طلاق حکم آلتنه آلتنه سیچون بر صالی کونی محکمه مده حاضر بولمه لری هر ایکسنده تبلیغ اولنور . بو ائنده مادام بر مغازه یه کیدوب بر فیستان ایصمار لر . دستکاهداری صوراز که :
— مادام ! اسمکنز ؟

— مادام — حکمی صالی کوننه قدر باقی اولمق اوزره (مادام دوشونه) .

۶۰

پارسی بر موسیو ، زوجه سنك دیار آخره عزیمت ایده جک

۵۷

اوروپاده بر طاقم عمومی خفیه‌لر وارددر که هر کیم اجرتی
ویریرسه آنلره خفیه‌لک ایدرلر . مثلاً بر قیزی سویورکنز ،
یاخود آلق ایستیورسکنزده انک زه‌لرده کزوب یورودکنی ،
کیمارله دوشوب قالدیغنی اوکرتمک ایستیورسکنز . بو آدملره
مزاجعتله مقصدکنزه نائل اولورسکنز . حتی بو ایش ایچون
مخصوص قومپانیه‌لر وارددر .

قونتس (ویقس) قوجه‌سنی پک زیاده سودیکندن و محبتی
نسیتنده قیصقانیجلی ده طبیعی بولندیغندن بو قومپانیه‌لردن برینه
مزاجعتله کونده یکریمی فرانق اجرتله قوجه‌سنک آرقه‌سنه
جاسوس قویدورور . آرهدن یکریمی کون کچدکده قومپانیه
طرفندن کندیسنه بر حساب پوصله‌سی کلیرکه یکونی (۵۲۵) فرانق
کوستلمش . قونتس بونی کورنجه حدتلنیر، دیرکه: — جانم !
یکریمی کون یکریمشر فرانقدن ۴۰۰ فرانق ایتمزی ؟ — حق‌کز
وار، افندم ؛ لیکن کچنده قوجه‌کنز قونت حضرتلری عاشق
اولدقلری بر آقتریسک آرقه‌سنه جاسوسلر تعین ایتمش ایدیلرده
کورولن حسابده یوز یکریمی بش فرانق بورجلوقلمشار ایدی .
زوج وزوجه آرهنده تکلیف اولهمیه‌جغندن انلرک حسابی‌ده
سزک حسابه داخل ایتدک — دیرلر .



هر کیجه اولرینک اطرافنده بر طاقم چاقینار طولاشمغه باشلار.
انکلیز ، قارینک حالندن شبهه نیرسه ده زیاده محبتی اولدیغندن
بر درلو براقه ماز . برکون ، حرینک صوقاقده تلاش وعجابه ایه
کیتدیکنی کورن دوستارندن بری دیرکه :

— دوستم ! بویله تلاش ایه نزهیه کیدیورسک ؟

— یانغین سیغورطه سنه .

— نیچون ؟

— بزم قاری نی سیغورطه یه قویه جغم ده .

— چوق شی ! قادینک مواد مشتعله دن اولدیغنی شیمدی

ایشیدیورم !

— کندییی دکلسه ده اطرافنده طولاشانار پک آتشی

اولدقارندن سرایت ایدر دیه قورقیورم !

۵۶

زوج وزوجه

زوج — عالمک چوجوقارینی کوریورم ده ایمره نیورم !

بیلمم، بزم چوجوقار نهدن بوقدر تربیه سز اولیورلر؟ بوتربیه -

سزلیکلری سندنمی ، یوقسه بندنمی آلیورلر؟ هاله بندن آلامش

اولدقاری معلوم .

زوجه — واقعا اولیه؛ سندن آلیورلر؛ زیرا سندن آلسه -

لردی تربیه سزلیکلری آزالق لازم کلیردی.

موسیو بشامل ایله رقیبی آره‌سندده وقوع بوله‌جق دونل‌لوده
دوستنک برنجی شاهی اولمقدن عبارت ایدی .

۵۳

عربیده بر مثل واردرکه « قالدین قسمنه بر سوزنی ایکی
دفعه سویله . آ کلامازسه دفعه‌یی درده ابلاغ ایت » مألنده‌در .
بر مسامره‌کاهده ادبای عربدن بری بو مثلی ایراد ایلدکده بری
« درت کره سویلندکدن صوکرده آ کلامازسه نه یاملی؟ » دینجه
- او زمان صویایه طاورانملی ! - جوانی ویرمش .

۵۴

پارسللی برینک زوجه‌سی بالولردن ، مسامره‌لردن ، حاصلی
هیچ بر اکلنجه‌دن کری قالمزمش . برکون دوستارندن بری
آدمجغزه زوجه‌سنک بو حالندن بحث ایله « تنبیه ایتسه‌کزده بویله
هریره کیروب چیقمه‌سه؛ زیرا کندیسی ده‌سزده‌لسانه کلپورسکز »
دیدیکنده قوجه‌سی : - پکی ؛ اکر مادامه اوده تصادف
ایده‌جک اولورسه‌م ایلک تنبیهم بو اولسون - دیمش .

۵۵

پارسک هزار آشنا نسوانندن بریله بر انکلیز ازدواج‌ایدنر .

بر کون مخاڤره مأمور لرندن برینه ، کشیده ایدمک اوزره شوپه
بر تلغراف کلیر :

ریوولی صواقاغنده مادام بشامله

بو آقشام مادان میدانده سزه منتظرم . زوچکز نوبتجیدر

ریمون

مکر قادین ، مأمورک اک عزیز دوستارندن موسیو بشامک
زوجه سی دکلی ایمش ! بی چاره مأمور ، نه یاپسون ؛ تلغرافی
کشیده ایتمش اولسه سوکیلی دوستنه پک بیوک بر خیاتی
عمداً قبول ایتمش و بر درجه یه قدر وقوع بوله جق فنا لک سبب
مستقلی اولمش اوله جق ؛ بالعکس دوستنه کیفیتی خبر ویره جنک
اولسه دین و ناموسی اوزرینه ویردیکی یمینده خلف اینش
صایلاه جق !

ایشته شو ملاحظات محقه . بی چاره مأموره پوصله نی شاشیر -
تدینی و بو شاشقیناقله ما کینه باشنده طالب کیتدیکی صیره ده بر
آزلاق باشنی قالدیرنجه کیمی کورسه بکنیرسکنز ؛ دوستی موسیو
بشاملی ! مکر زواللی آد مجنز زوجه سنه او آقشام فوق العاده
نوبتجی قاله جغنی خبر ویرمک اوزره اوینه بر تلغراف حکمکه
کلدیکی حالده تلغراف مأموری اولان دوستنی بو حال استغراقده
بولمش و اوکننده کی معهود تلغرافی حرفی حرفنه اوقود قدده بت
کبی طوکوب قلمش ایدی !

آرتق ، مخاڤره مأموری ایچون یاپه حق بروظیفه قدیسه اوده

اوله جق خانمك سزى مسعود ايتمك خصوصنده بر مانعی یوقدر؟

— بو «مانع» سوزندن برشی آکلایه مدم .

— مهم بر تجربه م وارده حسب الاخوه آنی سویله مک

ایستم .

— نه در ؟

— قاین والده کزواری؟ وارسه قوجه ده میدر ، طولیدر؟

— بر طول قاین والده م وار .

— اویله ایسه ، اولانی قوجه یه ویروب سوکره قیزی

آلملیسکیز ؟

— نیچون ؟

— بن تجربه ایتدمده آنک ایچون سویلیورم : طول قاین

والده یی قوجه یه ویرمدکن سوکره ازدواجک مسعودیتنه نه بن

نه زوجه م نائل اوله مدق .

— دیمک اولیورکه بوندن سوکره قیزلرک قسمتی چیقمه سندن

زیاده قاین والده لرک قسمتی چیقمه سنه دعا ایتلی !

بوراده اولدیغی کبی اوروپانک هریرنده تاغراف مأمورلرینه ،

مطلع اولدقلری اسراری افشا ایتیه جکلرینه دائر یمین ویردیر یایر .

۴۹

طول بر مادام، احبابندن بر موسیو ایله نصلسه غوغایه
طوتشمش . هر ایکسینی ده طانیان بر آدم بونارک غوغالرنی
کورنجه — عجایب! بن سزک ازدواج ایتدیککیزی بیلمیوردم!
— دیمش .

۵۰

کندیسنی پک کنج ظن ایدن ، ظن ایتدیککندن ده اکنج
کورنمکه چالیشان بر قادینک اوغلی آناسندن کیزلی تاهل
ایتمش . بر قاچ سنه سوکره قاریسی وفات ایدر . ایکی چوجوغنی
قالیر . حریف چوجوقاری آلوب والدهسنه کتیریر والنی اوپهرک
« والده جکم ! نصلسه جاهلکمه اویوب بر خلطدر ایتدم . رجا
ایدرم ، بو چوجوقارک خاطرینچون قباحتمی عفو ایت ! » دیه
یاواردینی کبی چوجوقارده « بیوک آنه ! » دیه رک بویننه صاریلرلر .
قادین ، اوغلنه دیرکه : — هایدی قباحتمکی عفو ایدیم؛ لیکن
چوجوقارک بکا « بیوک آنه » دیمارینی عفو ایدم !

۵۱

تاهل ایتمک اوزره بولنان بر ذاته دوستارندن بری دیمشکه:
— تاهله قرار ویردیککیزی ایشتم . ان شاء الله زوجه کز

۴۷

احمق بر آدم، قاریسیله اوتورورکن دیرکه:

— «جانم» شو بزم قومشو خواجه عبدالله افندینک آدی

نه ایدی؟

— آ..! افندی! چلدردکمی! هم عبدالله افندی دیورسک

هم آدی نه در ديه صوزیورسک!

— شی... صنعتی نه در ديه جکدم، آدی دیمشم.

— «خواجه» دیدکن صوکره صنعتی صورمق لازمی؟

— «جانم»، مرادم هانکی محلهده اوتورور دیمک ایدی.

یا کلدیم.

— بر آدم، قومشوسی ایچون هانکی محلهده اوتورور دیرمی؟

— اوف! سنکلهده لاقیردی اولماز که! هیسچ آغز می آچه یممی؟

۴۸

ایکی متأهل

— آیک صوگ چهارشنبهسی نکاح ای دکلدر دیرلر،

صویمیدر؟

— طوغرودر. بزم نکاحده اوکون عقد اولندیغی ایچون

اوتوز بش سنهدر بر باشقهسنی عقده موفق اولهدم!

انسانك سرد ایلدیکی برهان ایله ینه کندیسی ملازم اولمق

غریبدر |

۴۵

زوج و زوجه

— حریف ! سنی میخانه دن چیقارکن کورمشلر .

— یا ، چیقمدیغیمیمی کورسونلر ؟

۴۶

بدستانی محمد اغا نامنده زواللی بر آدم ، قاریسی (حوا)
خانمک اسیری ایمش . آره لرنده هیچ برکون ماشه محبتی اکیسین
اولمازمش . بر کون محمد اغا ، ینه خانه سنده قاریسیله منازعه یه
طوتوشوب بر قاچ ماشه یریمز همان چوبوغنی ، توتون کیسه سنی
قایدیگی کبی قهوه یه قوشار . یازان ایله مرحبالاشدقن صوکره
بوناردن بری « هوا بو کون سرد ! » دیخجه محمد اغا ، (هوایی
حوا آکلایه رق) — سرد اولوبده دهانه یاپه جق !
اوردیگی ایکی ماشه دکلی؟ — دیر .

— نهيه يالان سويلهيم ؟ اكر اوصاغ اولسهيدي حالا
قاريسى بولنوردك ده بن ده بويله هركون انك لاقيرديسيلاه بيزار
اولمقدن قورتولوردم !

۴۴

بر رمضان کونی

قادين - (فوق الحد حدثه) سن بوکون چارشی ایچنده نه
ياپيور ايديك، باقهيم؟ البته بکا بايراملق آلمق ایچون اوراده طو-
لاشميور ايديك ! ساعت سکزدن اون بره قدر چارشی ایچنده
نه ایچون طولاشدك ؟ چابوق سويله ديورم !
زوج — جامعه کیده جك ايدمه . . .

قادين — سکز بچقدن اون بره قدر جامعه کیده جك ايديك ها؟
— غلبه لکدن سوکه مدم که کچهيم . . . (عقلنی باشنه آلوب
اوده حدثلنهرک) اي يا! اوراده سنک نه ايشک واردی باقهيم ؟
— بن سنک اذنکله کيتدم . جامعه ديه اذن ويرمدکمی ؟
— سکز بچقدن اون بره قدر !

— اوت ! جامعه کیده جك ايدم . فقط غلبه لکی سوکه -
بيلمک ممکنمی ؟ سن ارکاک اولديغک حالده سوکه مه مشسک ده
بن قادينلغمله نصل سوکوب کچه بيلهيم ؟ برده باقدم که آقشام
اولمش، دوندم اوه کلدم .

اما « نه وار؟ » ديه هر صوروشنده « هيچ بر شييم يوق » جوابي
 آليز . نهايت دوكون اجرا اولتور . برمدت صوكره داماديك
 افندينك فويهسي ميدانه چيقار . هم بالكنز زوكورد اولتقه
 قالسه ينه يورك يانمازدى . مكر ، بك افندى بوغازينه قدر
 بورجلو ايمش . قاين پدر طايانه ميوب « سن بزى آلداتدك !
 بر پازدك اولمدقدن باشقه برخيلي بورجكده وارمش » ديه بحق
 سويلنمكه باشلامش . داماد « بن سزه اولجه بر شييم اولمديغنى
 دفعات ايله سويلدم . سز بنم بو حالمى بيله بيله دامادغه
 قبول ايتدكنز » ديمش . قاين پدر « نصل؟ دفعات ايله مي سويلدكدى؟ »
 ديجه - اويله يا ، بنى نه زمان دوشونور كوروبده « نيك وار؟ »
 ديه صوردكنز ايسه بن سزه « هيچ بر شييم يوق » ديمش ،
 حقيقتى سويله مشدم - ديمش .

۴۳

برقادين ، قوجه سينك وفاتندن صوكره باشقه بر قوجه يه
 واريز . اما هيچ بر زمان اسكى قوجه سنى ديلندن دوشورمز ،
 دائما آنك ايلكلرنندن بحث ايدر ، وفاتندن پك متأثر بولمديغنى
 سويلر . بركون يكي قوجه سنى ديركه :
 — ايلك قوجه كاك اولديكنه بنده اسف ايتمكه باشلام .
 — كرچكمى سويامورسك ؟

غریبسیهرك آغلامغه باشلامش. باباسی کورنجه متأثر اوله رق
 « کیتسون ، قالسون » دینجه قیز کوزلرینک یاشنی سیلهرك :
 - ضرری یوق باباجغ ! سن بکا باغه ؛ بن هم آغلار هم کیدرم ! -
 دیمش .

۴۱

برولایتده اشرافدن برینک دامادی بریارام کونی ال اوپمکه
 کلیر . قاین پدری بونی یاننده اوتورتور . دیرکن اعیان
 وسائر معتبران مملکت برر برر کلکه باشلار . کلنه « خوش کلدک !
 شوپله بویور ! » ، دامادینه ده « سن آزیحق آشاغی چکل ،
 آغا اوتورسون » دیر . بویلهجه دامادینی آشاغی ایندیره ایندیره
 تا قاپو دینه سورر . آرتق اوتوره حق یرقالماز . بونک اوزرینه
 داماد اوپه دن طیشاری چپقه حق اولور . قاین پدری « کیدیور -
 میسک ؟ » دیه صورنجه داماد - نه یاپه یم ، پدر افندی ! زانا
 ایشمز بر خوش کلدکه قالدی - دیمش .

۴۲

زوکوردک بری ، قیزی آلمق ایستدیگی برآدمه کندینی
 زنکین بیلدرمش . دوکونک اجراسی یاقلاشدینی کونلر داماد
 بک افندی بک چوق دوشوندیکندن قاین پدر مراق ایدر .

۳۷

حریفک بزی بر کون قاریسنک یاننده یابانجی بر آدم کوروب
اولدرمک ایچون اوزرینه یورودیکنده قاری تالاشه قوجه سنک
قوللرینی طوتوب — نه یاپورسک ! اولدلریکک باباسینمی
اولدوره جکسک ؟ — دیمش .

۳۸

کوزل ، فقط خویسز بر قادینک قوجه سنه « زوجه کنز
کل کبدر » دیمش . — اوت ، لکن دیکناری زهرلی برکلدر ! —
دیمش .

۳۹

عمرینی خوارده لقمه کچیرمش بر آدم تأهل ایدر . قاریسی
« امید ایدرم که بوندن صوکره جاهلکدن واز کچرسکنز » دیدکه
— ان شاء الله ؛ صوکه جاهلکم بو اوله جقدر ! — دیمش .

۴۰

بر کویلو قیزی قوجه یه ویرمشلر . قیز ، کلین کیدرکن

— اما ، برلکده کیتمه‌لی ای اوله‌جق .

— اویله ایسه کوتور .

— انجق ، یول اوزاق ؛ پک چوق زحمت چکرلر دیه

قورقویورم .

— اویله ایسه براق .

— لکن بوراده بولم‌دیغم مدتجه چوق صیقیا‌ه‌جقار؛ زیرا

بندن باشقه کیمسه‌لی یوق .

— اویله ایسه کوتور .

— موسمک پک صیجاق اوله‌سی‌ده باشقه‌جه اندیشه‌می

موجب اولیور . معاذالله بر خسته‌لغه دوچار اولورلر دیه

دوشونیورم .

— اویله ایسه براق .

— مع‌ما‌فی‌ه یا‌نمزده هکیم‌ده بولنه‌جق . بوراده قالسه‌لرینه

خسته‌لق ته‌لکه‌سی با‌قیدر . با‌خصوص بن‌ده یا‌نلرنده بولنه‌می‌ه‌جغم .

— اویله ایسه کوتور .

— اوت ، اما . . .

— براق .

— حقت وار . . .

— کوتور .

— اما ، خانم . . .

— اوف! . . . به آدم! یا چوق‌قلرکی براق یا بنم یا‌قه‌می !

تکدیر ایدردی. سن ایسه دوکیورسک، اکر سندن صوکره بر
قوجهیه دها واریرسه م بنی اولدوره جکنه شبهه م یوقدر .
آنک ایچون عمرکه دعا ایدیورم — دیمش .

۳۵

خویسز بر قاری خسته لانیر. قوجه سنه « اکر بن اولورسه م
حالاک نیجه اولور؟ » دیدکه قوجه سی — یا اولیه جک اولورسه ک
حالم نیجه اولور ! — دیمش .

۳۶

غایت موسوس بر آدم، اوزاقجه بر محله کیده جک اولور .
فقط غایه سنی ده برانکه کورتوروب کورتورمه مک خصوصنده
متردد اوله رق ذهننده بر درلو برقرار ویره مز. نهایت، رأینه
اعتماد ایتدیکی احباسندن برینه کیدر ، دیرکه :
— برادر ! بلکه ایشتمشکدر : بن ۵۰۰۰ کیدیورم .
— اوت ، ایشتم . حق سلامت ویره .
— لکن ، چوجوقلری ده برابر کورتورمه می ، کورتورمه می ،
بوکا بردرلو قرار ویره میورم . کورتورسه م کلفتلی اوله جق .
— کلفتی کوزه آلدیره میورسه ک براق .

۳۲

بر فقیر چنکانه وفات ایتمش. جنازه سنی قالدیریر لرکن قاریسی
 «آه، نم چوخه شالوارلی قوجه جغم!» دیه فریاد ایدرمش.
 «آقادین! قوجهک فقیر بر آدم ایدی. چوخه شالوارمی کیر
 ایدی که بویله فریاد ایدیورسک؟» دیمش، — کیمز ایدی، اما
 کیمکه اوزه نیر دی — دیمش.

۳۳

عمله دن بری بر فابریقه ده چالیشیرکن قضاء وفات ایتمکه
 فابریقه طرفندن زوجه سینه یوز غروش قدر بر معاش تخصیص
 ایدلمش. قادینجغز ایلك آیلغی آلنجه — هاه چوق شکر! حریفه
 واردم وارملی ایلك دفعه درکه اویمزه یوز غروش کیردیکنی
 کوریورم! — دیمش.

۳۴

زوجنک وفاتی اوزرینه باشقه برینه واران بر قادین
 یکی قوجه سندن هرکون طایاق یر، بونکله برابر حریفک عمرینه
 دعا ایدرمش. برکون ینه طایاغی یدکن صوکره دعا ایتدیکنی
 ایشیدن قوجه سی سببی صورنجه — رحمتلی قوجه م نی یالکز

زوجه — اوخ! ممنون اولدم؛ یالکنز برشیئه جانم صیقلدی

— نه به؟

— بوندن سوکره هو الرک بوزوله جغنی اولدن آکلایمه میه

جغمزه! (چونکه هوالر بوزوله جغنی زمان بر قاقچ کون اول
روماتیزمه لیلرک صیزیلری طوتار).

۳۰

حریفک بری اولنیر . اوچ آی سوکره بر چوجوغنی دنیا به

کلیر . احباسی « چوجوغک آدینی نه قودک؟ » دیر لر . « اولاق »

[تاتار] قودم — دیر . سببنی صورار لر . — یا ، اولاق اولمان

قجه اوغلی طقوز آیلق یولی اوچ آیده آله بیلیرمی؟ — دیمش

۳۱

ایکی قاریسی اولان بر آدمه « ایکی قاریه نصل ایدیورسک؟

هیچ، ایکی قارپوز بر قولتوغه صیغارمی؟ » دیمش — نصل

ایده جکم، برینی بر قولتوغمه، برینی ده او بر قولتوغمه آلیورم!

— دیمش .

بالانتخاب اعمشك اوينه كوندري لر . حريف كلير ، قادي ني اوطه ،
 قاپوسنك آرقه سنه چاغيروب «باق، خانم! افندي حضرتلري محترم،
 الي اوپلكه لايق بر ذاتدر . هم بوكونه بوكون بونجه سنه لك
 قوجه كدر . اوزركده پك چوق حقي واردر . واقعا كنديسي،
 اختيار، كوزلري چيپيل، بلي قانسور، باجاقلري اكرى، قولتوغنك
 آلتيله آغزى قوقار ؛ بورنى آقار ايسه ده ،،» دير ديمز
 اعمش — الله مستحقكى ورسون! به حريف ، سنى بورايه
 آره مزى اصلاح اچون كوندرديلر، سن ايسه قارينك بيلمديكى
 عيبلرمي ده ميدانه قويدك! — ديه حريفى قوغار .

۲۸

حريفك برينك غايت خويسز بر قاريسى وارمش . قارى
 اولور . جنازه سنى قالديره جقارى وقت امام ، على الاصول « اى
 جماعت ! شو خاتونى نصل بيايرسكنز؟ » ديجه حريف امامه —
 به آدم ! جماعت نه بيلسون ، بكا صور ! — ديمش

۲۹

قاپليجه لردن عودت ايدن بر موسيو قاريسنه ديركه :
 — الحمد لله ، روماتيزمه لرم كاملاً مندفع اولدى .

۲۵

بر اختیار فقیر آدمک قاریسی محکمه‌یه مراجعتله قوجه سنک
 کندیسنی انفاق ایتمدیکنندن شکایت ایدر . فقیر « بن
 قدرتمک یتدیکنی کتیر یورم ، او ایسه بندن قدرتمک یتیه جکی
 شیء ایستور » دیر . حاکم « سن نه کتیر یورسک ، قاریک نه
 ایستور ؟ » دیه صورنجه آدجغز دیرکه : — بن قدرتمک
 یتدیکی صوینی کتیر یورم ، او بندن تدارکنه مقتدر اوله مدیغم
 اگکی ایستور .

۲۶

فقهادن اعمش ، برکون درس اوقوتورکن بلاسبب قهقهه لوله
 کولر . شاگردانی حیرت و تعجیله یوزینه باقدقلرنده دیرکه :
 — نیچون کولدیکی مرق ایتمکز ، غالباً ؟ سویلهیم ؛ دمین
 اودن چیقارکن بزم کوچوک قیز بندن یاره ایستدی ، « یوقدر »
 دیدم . دونوب والددسنه « آننه ! دنیاده هیچ بر قوجه بوله مدکی
 که بویله بش یاره سز حریفه واردک ! » دیدی . ایشته شمدی او
 خاطر مه کلدی ده کولیورم .

۲۷

اعمش ایله زوجه سنک آرسی بوزولور ؛ افتراق مرتبه‌سنی
 بولور . بعض احباسبی بولری بارشدرمق ایچون ایچلرندن برینی

حالدرده بولنه جق اولورسهك باشمده بونوزلر پيدا اولور .
 حریف کیدر کیتمز قاری سورتکلکه ، قوجه سنك قورقدینی
 ایشاری ایشله مکه باشلار . حریف کلیر . قاری بونك اڭ اول باشنه
 باقوب بونوز فلان کوره مینجه — سنی کیدی یالانجی سنی ! هانیا
 بونوزلرک ؟ — دیمش .

۲۳

بر چوق وقت طشرده بولنان بر آدم عودتده خانه سنه
 کیرر کیرمز کندیسینی قارشیلایان قاری سنك بویننه صاریله رق « آه
 قاری بجم ! کیم بیایر بی نه قدر اوزله مشسکدر ؟ » دینجه قاریسی
 — هیچ صورمه ! نه زمان او طمه بر ارکک کیردیکنی کورسه م
 سن کلیورسك ديه يوره کم اویناردی . — دیمش .

۲۴

هم چرکین ، هم بدخوی بر آدم بر یره کیده جك اولور ،
 قاری سنه « صاقین بن یوقکن بر طرفه چیممه ؛ اوده اوتور » دیدکده
 قادین — مراق ایتمه ! بکا بر طرفه چیممق ، اوده اوتور مامق
 آرزوسی سن یانمده بولند قجه کلیر — دیمش .

یوزینه دقتله باقدقدن صوکره « الحمد لله » دیمش . قوجه سی
 « نیچون بویله یوزمه باقدقدن صوکره حمد ایتدک ؛ » دینجه
 قادین - هر ایکیمزده جنتک اولدیغمز ایچون حمد ایتدم ؛
 زیرا سن نم کبی کوزل برقاری یه مالک اولدیغک ایچون شکر
 ایدرسک . بنده سنک کبی بدلقا بر قوجه یه دوشدیکمدن طولای
 صبر ایدرم . جناب حق صابرین و شا کرینی جنتله تبشیر
 بیوزمشدر - دیمش .

۲۱

شهرلی ایکی قیز بر کویده کزلرکن قوجاغنده بر اوغلاق،
 یعنی کچی یاوروسی کوتورمکده اولان بر چوبانه راست کلیرلر .
 قیزلر چوبانی طور دوروب اوغلاغی اوقشامغه ، سومکه باشلارلر .
 قیزک بری « امان نه کوزل، نه سویملی حیوان ! اما بویوزلری
 یوق ! » دینجه چوبان — بویوزلری اولندکدن صوکره
 کلیر ! — دیمش .

۲۲

بر آدمک ابدالجہ بر قاریسی وارمش . حریف طیشاری
 کیده جک اولور؛ قاری یه دیرکه « بن کلنجه یه قدر صاقین بر طرفه
 چیممه ؛ عرض وادبکله اوده اوتور ! ا کر چیمه جق . او یغونسز

۱۸

اصمعی دیرکه : مکة مکرمه ده بر آدم کوردم که براختیاری
 آرقه سنه آلمش ، بیت معظمی طواف ایدیور . « سن
 بو اختیاره بو قدر رعایت ایتدیکن ایچون اجر جزیه نائل
 اولورسک » دیدم . حریف « سن بو اختیار کیمن ظن ایتدک؟ »
 دیدی . « باباک اولسه کرکدر » دیدم . کولوب دیدی که : - بو بنم
 اوغلمدر ؛ قاریسنک خویسنزلغی کندیسنی بو حاله قویدی !

۱۹

ینه اصمعی دیرکه : کویلو بر قادین کوردم ، غایت کوزل
 ایدی . قوجه سی ده بالعکس یوزینه باقلمیه حق درجه ده چرکین
 ایدی . قادینه ، بویله چرکین بر قوجه یله یاشامغه نصل راضی
 اولدیغنی صوردم ؛ دیدی که - بسبیلی بو آدمک عندالله مقبول بر
 عملی اولمق کرک که بنی اکا عوض اوله رق احسان ایلدی .
 بنده کنه کار اولدیغم ایچون بکا بونکله عقوبت ایتمشدر .
 اللهم راضی اولدیغنه قول راضی اولماق اولورمی ؟

۲۰

عمرو بن خطاب الخارجی غایت اسمر ، بد چهره بر آدم
 اولوب زوجه سی ده پک کوزل ایش . برکون قادین حریفک

۱۵

اختیار بر آدم کنج برقاری آلیر. بر زمان سوکره اختیار
 خسته لانیر، اولوم یاتاغنه یاتار. قاریسنی یانسه چاغیریر،
 «ایشته بن اولیورم. سن دها کنجسک، البت بر قوجه یه
 واریرسک؛ لکن صاقین فلان آدمه وارمه؛ زیرا بنم الشیوک
 دشمندر» دیر. قادین دیرکه - افندی! بوندن یکا امین اول.
 بن ذاتاً باشقه سنه سوز ویردم.

۱۶

قاریسیله کچینه مه مکده اولان بر آدم بر کون «قاری!
 سنی آلدیغم کونه هر وقت لعنت ایدیورم!» دینجه قاری -
 حقک یوق؛ زیرا سنکله خوش کچیردیکمز برکون وارسه اوده
 اوکوندیر! - دیمش.

۱۷

حریفک بری، جهازینه طمعاً بر قوجه قاری آلیر. اوینه
 خرسز کیروب جهازی چالار. حریف - کاشکی قاری بی
 چالسه لر دی ده جهازی قالسه ایدی! - دیمش.

۱۲

ظرفادن بری دیمش که : تأهل ایدن بر آدمه زفافنک
صباحنده « نصلسک ؟ » دیه صوراناره « هرشیئک باشی صاغاق »
دیرسه بیلکنز که آلدیغی قادین چرکیندر .

۱۳

ایکی مادام

— قارداشم ! بوچرکین ، اختیار حریفی قوجه لغه نصل
اتخاب ایتدک ؟
— کیمی اتخاب ایتلی ایدم ؟
— کنج ، کوزل برینی .
— او زمان ، قوجه دکل ، عاشق اتخاب ایتمش اولوردم !

۱۴

عمرینی بکارلقاه کچیرمش بر اختیار ، آخر عمرنده تأهل
ایتمکه قالقشمش . احبابندن بری « بویاشدن سوکره اولنوبده
نه یاپدجقسک ؟ » دیمش . اختیار « اولاد صاحبی اولهیم دیه
اولنیورم دینجه - لکن ، آلمق ایستدیکک قادین ناموسلو بر
قادیندر - دیمش .

۹

حریفك بری، ایکنجی دفعه اوله رق اولنیر . نکاح عقد اولندقدن سوکره احبابندن برنی کیزلیجه یاننه چکوب دیرکه :

— امام افندی یه قاچ غروش ویرملی ؟

— ایلك اولندیكك زمان نه قدر ویردکدی ؟

— یوز غروش .

— اوله ایسه ینه یوز غروش ویریرسك .

— اما یاپدك ها ! اسکی البسه مزی ترزی یه چویرتدیكمز

زمان یکیلرینه ویردیكمز پاره قدرمی ویریورز ؟ اللی غروش کافیدر .



۱۰

متأهل بر ظریفه « اولندیككز زمان قاچ یاشنده ایدکمز ؟ »

دیه صورمشار، - بیله مم؛ زیرا اوزمان عقلم باشمده دکلدی! -

جوابی ویرمش .



۱۱

بر آدم ، قاریسی اولدکدن سوکره عرب خلایغنی نکاح ایتمش . صورانلره - حرملك مآنی طوتیورم - دیرمش



برادر ! او قدر خشنودم که قاریم اذن ویره جک اولسه بردها
اولنیردم ! — دیمش .

۷

بر آدم ، زنکیئلکنه طمع ایدهرک کور ، طوپال ، قانبور
برقاری آلیر . دوستلرندن بری دیرکه :
— جانم ، بوکور قاری بی نیچون آلدک ؟
— فنا می ؟ قباحتارمک یاریسنی کورمز !
— اویله اما ، آیاغی ده سقط .
— اینی یا ، برطرفه چیقماز ، اونده اوتورور .
— یا ، آرقه بسنده کی قانبوری نه یاپلم ؟
— الله الله ! آرتق او قدرده قصوری اولسونمی ؟

۸

چالغیچینک برینی اولندر مکه قالمشار . « بکا اولو ییقایچی
برقاری آلیرسه کز اولنیرم » دیمش . تعجب ایدهرک سببنی
صورمشار .

— بودنیا ، غم وشادی دنیا سیدر ؛ دوکون اولورسه بنی ،
جنازه اولورسه آنی چاغیریرلر ، کچینوب کیدرز « دیمش .

آیهده - لذتندن کنایه اولهرق - « بال آیی » دیرلر . بر
ظریفه « تأهلاک ایلهک آینه نیچون (بال آیی) دیرلر » دیه صورهمشار-
آندن سوکرهکی آیلرهب زهرکی آجی اولدینی ایچون ! - دیمش .

۴

حکمدان بری یوزی کوزل، خونی کوزل برقدینه ازدواج
ایتدکن سوکره درس و مطالعه یی براقیر . برکون بعض آشناسی
« جانم ، سقراط متأهل اولدینی حالده ینه مطالعه و تدریسدن
واز چکه مشدی » دیه حالنه تعریض ایتدکلرند دیمش که : -
اوت ، اما سقراط قاریسی هم چیرکین هم خویسزدی ؛ بو حالده
سقراط متأهل صایلماز که مطالعه و تدریسدن واز چکه مش
اولهسی نم ایچون مثال اولسون !

۵

قیصه بویاو ، کوتو خویاو بر قاری آلان ظریف بری
- هاه فناقلرک کوچوکنی انتخاب ایتدک ! - دیمش .

۶

یکی تأهل ایدن بر آدمه آشارندن بری « نصل ، اولیاک
حالندن خشنودمیسک ؟ » دیه صورمش . - هیچ صورمه ،

ایک-منجی فصل

ازدواجہ ، عائلیہ یعنی زوج و زوجیہ ، ابویہ ،
اولادہ ، اقرابہ متعلق لطائف

۱

حکمدان بری دیمش کہ : « تَأْهَآکَ وَتَقِی کَیْمَز ؛ چونسکہ
انسان ہر زمان بر زوجیہ محتاجدر ؛ کنجداکنندہ معشوقہسی ،
سن کالندہ حالداشی ، اختیار لغندہ دادیسی اولوز » .

۲

ظرفادن بری هنوز پک کنج بولمان اوغلی اولندرمکہ
قالقش-مش . « جانم ، اوغلاک دها پک کوچوک ! براق ، عقلی
باشنہ کلسون » دیمش . - ہیچ ، عقلی باشنہ کلیرسہ اولنیرمی؟-
دیمش .

۳

معلومدرکہ اورو پادد یکی تاهل ایدن کبار طاقمی بر آی قدر
زمانلرینی زوجہ لرپہ سیاحتدہ ، ذوق وصفنا ایله کچیریرلر . بو

۱۰۳

بر کون، قراقوشك حضورینه ایکی کیشی کتیروب بری
دیگریك کوزینی چیقاردیغندن بحث ایله اجرای مجازاتی طلب
ایدرلر. قراقوش قصاصاً آنک ده برکوزینك چیقارلمه سنی امر ایدر.
قراقوشك آدمیری «امان افندم! بو، بزم قوناغك تریلرندندر.
کوزستر قالیرسه ایشه یاراماز، عفو ایدکر» دیه رجا ایدرلر.
قراقوش «اولماز، بهمه حال قصاص لازمدر» دیدکن صوکره
براز دوشونوب — قلعه قاپوسی خارچنده آوجیاق ایدر بر آدم
واردر؛ بونک یرینه آنک کوزینی چیقارسونلر؛ آوجی یه بر تک
کوز کافیدر — دیر.

۱۰۴

بر کون برطاقم اشخاص، بر میت ایله براوکوز، برده لدری
باغلی بر آدم کتیروب «یا امیر! بو اوکوز، نعشی کتیردیگمز آدمک
اوزرینه هجوم ایدرک اولدردی. صاحبی باغلابوب حضورکزه
کتیردک، حقمزی آلیویرک» دیرلر. قراقوش بر مدت تفکر دن
صوکره اوکوزک قارنی یارلمه سنی، صاحبنک صالیویرلمه سنی امر
ایدر. مدعیار بو حکمک موافق عدالت اولدیغنی بیان ایلدکلرندن
قراقوش — خلط ایتمیکز! بو دعوی فرعون زماننده ده اولسه
نم ویردیگم حکمدن باشقه حکم ویریله مزدی؛ زیرا براوکوز
ایچون بر آدم اولدوروله من — جواینی ویریر.

استقراض ایدر مش . آرتق بورجی بوغازندن آشوب برطرفدن
داینلر تضییقاته باشلادیغندن و باباسنک وفاتی ده اوزادیغندن
داینلر ایله بالاتفاق زواللی آدمی « اولدی » دیه دیری دیری دفن
ایتمکی قرارلاشدیریر . بونلر حریفی زورله تابوته قویوب اوموز-
لرینه آلیرلر ، نمازینی قیلماق ایچون بر جامعه کوتوروب مصلاه
قورلر . اتفاق ، قراقوش اورادن کچر مش . تاجر جماعتک
سوزلرندن قراقوشک کچدیکنی آکلامغه تابوتک ایچندن آوازی
چیقدینی قدر هایقیریر . قراقوش ایشیدیر . طوروب تابوتک
قاباغنی آچدیریر . قاپاق آچیلیر آچلماز حریف کفنی صیریه رق
« امان ، یا امیر ! بن اولو دکلم ! بو ایشی باشمه کترین اوغلمدر .
حقمی آل ! » دیه یالوارمغه باشلار . قراقوش اوغلانی جلب
ایله « بره اوغلان ! بو پایدیگ نه در ؟ نه جنایتدر ؟ » دیه
تعزیر ایتدکده اوغلان « امان افندم ! اینانمیکز ! بابام یالان
سویلیور ؛ صاغ دکلدر ، اولودر . ایسترسه کز شو حاضر اولان
جماعتدن صورکز » دیر . قراقوش حضاره « اویله می ؟ » دیه
صورار . هپسی بردن « یا امیر ! بزلر شهادت ایدرزکه بو آدم
اولمشدر . بورایه میت اوله رق کتیردک » دیمه لریله قراقوش تاجر
دونوب - بو قدر جماعت مسالمین سنی تکذیب ایدوب طورورکن
بن سنک قول مجردک اعتماد ایدهم ! — دیه کچوب کیدر . بی چاره
آدم ، اوغلنک نه قدر بورجی وارسه تأدییه سنی درعهده و آلا-
جقلیلری تأمین ایدهرک اولومدن قورتولور .

بر قاچ کوندن سوکره قراقوشك مقر بلرینه مراجعتله اوغانی
 قورتارمق ایچون نه یایمق لازم کله چکفی طانی شیر . بونلر ، بر
 عرضحال و یروب بر سنه مدتک ختام بولدیفندن بحث ایله
 اطلاقی استدعا ایتمه سنی رأی ایدر لر . قالدین او بولده بر عرضحال
 و یریر . قراقوش عرضحالی او قودقدن سوکره قالدینه - یوق .
 یا کلشک وار ! او غلکک چیممه سنه ده ا یکی کون ایستر .
 او بر کون کلده آل - دیر . قالدین ایکی کون سوکره کلوب
 اوغانی حبسدن آلیر .

۱۰۱

بر کون ، قراقوش آت یاریش دیریر کن حیوانی کری قالمغله
 غضب ایدرک خانه سنه کلدیکنده ساینی چاغیروب ، بر هفته
 حیوانه آرپه ، صامان و یرمه مه سنی تنیه ایدر . ساینس « امان
 افندم ! حیوان بر هفته آج قالیرسه هلاک اولور ! » دیدکده بر آز
 دوشوندکن سوکره - پکی ؛ ویر ، اما بنم اذمنله و یردیکی
 صاقین کندیسنه سویله مه ! - دیر .

۱۰۲

تجار دن برینک غایت سفیه بر اوغلی وارمش . پدرینک
 وفاتنده تأدیه ایتمک اوزره اوتیه کندن بریکندن بر چوق باره

« افندیمز ! بز آتی بیک غروشه بازارق ایتمدک . مخدوم بک
یاکلش سویله مش . طقوز یوز طقسان طقوز غروشه بازارق
ایتدک » دیمه سیله قراقوش - یا ، اوله ایسه ، خزینه داره
سویله ده ویرسون - دیر .

۹۹

بر کون زراع طائفه سندن بر جماعت ، قیشین صوغوقدن
پاموقارینک طوکوب تلف اولدیغنی بیان ایله ویرکیارینک
عقوینی استدا ایدر لر . قراقوش « خیر ، اوله ماز . مکرکه
کله جک سنه پاموقله برابر یوک دخی اکه جک کزه یمن ایتملیسکز ؛
زیرا یوک حرارتلی اولدیغندن برودتی دفع ایدر » دیمه سیله
- پکی ؛ کله جک سنه ، بیوردیغکز کی ، یوکده اکرز - دیوب
ویرکیارینی عقو ایتدیر لر .

۱۰۰

قادینک بری عرض حال و یروب اوغلنک حشر یلعندن شکایت
وضبطه قادر اوله مدیغنی بیان ایله تأدیبی استدا ایدر . قراقوش
قادینک اوغلنی جلب ایله برسنه حبسنه حکم ایدر . قادین ، بوقدر
آغیر بر جزا تعیین اولنه جغنی مأمول ایتمدیکنندن پشیمان
اولورسه ده ایش ایشدن کچمش بولنور . نهایت ، طایانه میهرق

کاسون ، سزده آنکنی یولمگز — دیهرك حریفاری حبس
ایتمکه قالمشمه سی اوزرینه دعوالرندن واز کچر لر .

۹۶

بر کون ، حضورینه بر آدم کلوب زوجیه برابر کمی ایله
مصره کلیرکن یولجیلردن بری کبه اولان قاریسی دوکش و آتی
آیاق چوجوغنی دوشورتمش اولدیغندن شکایت ایدر. قراقوش
مدعی علمی احضار ایله « سن بوقادینی آل کیت. کبه قویوب
چوجوق پیدا ایتدکن صوکره کتیر، قوجه سنه تسلیم ایت! —
دیه حکم ایدر. بونک اوزرینه حریف دعواسندن واز کجوب
قاریسی آلیر کیدر .

۹۷

بر کون قراقوش ، پک سودیکی بر شاهینی قچمسون دیه
شهرک قاپولرینی قاپاتمش!

۹۸

قراقوشک اوغلی بیک غروشه بر قاطر بازارلق ایدوب
باباسندن پاره سنی ایستر . قراقوش بیک غروشی استکثار
ایدهرك ویرمت ایسته مز. چوجوغنک لالاسی حضورینه چیقوب

— یوز الی غروشمز اوسته کیتدی اما نذر مزده تام
یرینی بولدی!

۹۴

قانون وقاعدید ، عقل وحکمته موافق اولمیان بر حکمه
« حکم قراقوشی » دیرلر که لسانمزده مثل حکمنده در . بوذات
سلطان صلاح الدین یوسف بن ایوبک و زیری ایمش .
نقل ایدرلر که قرا قوش ، هر سنه محرمده فقرا ومحتاجینه
تصدق ایدرمش . بر سنه عادت وجه ایله صدقه ویروب تکمیل
ایتدکن صوکره بر فقیر قادین کلوب قوجه سنک وفات ایتدیکنی
بیان ایله کفن آلمق ایچون صدقه ایستر . قرا قوش دیرکه: —
قادین ! بو سنه نك صدقه سی ویرلدی ، تمام اولدی . ان شاء الله
کله جک محرمده کلده بر کفن آلهیم .

۹۵

بر کون اوزون صاقلالی ایکی کیشی تویمز بر آدمی قرا
قوشک حضورینه کتیریرلر ، « افندم ! بوحریف بزم صاقلامزی
بولدی » دیه شکایت ایدرلر . قرا قوش — پکی ، بو آدمک
صاقلالی کلنجهیه قدر سزی حبس ایده جکم . بکله یکز ، صاقلالی

آچیقدن آچیغه اولماز ؛ بر صورت حسنه یه ربط ایدلم « دیر .
مکر ، وقت قیش موسمی اولغا له محکمه حولیسنه بر چوق
قار بیغلمش ، قلمش ایتمش . قاضی دیرکه :

— باق ، اوغلم ! شو حولیده کی قاری کور یور میسک ؟
سکا بش یوز غروشه صاتم ، سن ده آلدک ، قبول ایتدکی ؟
تاجر — اوت ، آلدم ؛ قبول ایتدم .

— پک اعلی ! شمدی بر حجت تنظیم ایدلمک لازم کلیمور .
بونک ایچون یکر می بش غروش خرج ویر میسک .
تاجر یکر می بش غروشی ویریر . حجت یازیلیر . تکرار قاضی
دیرکه :

— شمدی ، قارلری بورادن قالدیرملی ! قالدیرمازسهک
اریر ، صوکره بندن قار ادعا ایدرسک !

— امان افندم ! بن بو قدر قاری نصل طاشیده می ؟

— خیر ، اولماز ! بهمه حال قالدیره جقسک !

— آیاغکزی اوپه می ! بکا بوتکلیف باردی ایتیکنز !

قارلری سزه باغشلام .

— اکر یوز غروش ویریرسهک بن قالدیریم .

زواللی تاجر ، یوز غروشی ده ویریر ! تمام محکمه دن چیمقار .

کن محضرئر « هانیا ، خدمه خرجی ! » دیرک یا قهسنه صاریلیرلر .

حریف یکر می بش غروش ده بونلره ویریر . هم کیرر ، همده

کندی کندینه دیرکه :

کیرو بده قاضینک کور اولدیغنی کورنجه « السلام علیکم ،
 کور قاضی ! » دیر دیمز قاضی — یو! ... بو قدرده طوغروانی
 ایسته م ! — دیمش

۹۳

وقتیهه تجاردن بر آدم ، مملکتی اولان طربزونه کیتمک
 اوزره کمی یه بینه. دیرکن یولده شدتلی بر فورطنه ظهور ایدر.
 کمی باتوب چیقمهه باشلار . تاجر پک زیاده قورقدیغندن « اکر
 سلامتله قاره یه چیقارسه م فلان ذاته بش یوز غروش ندرم
 اولسون » دیر . دکیز بر درلو یاتشماز . آدجغز ، قورقوسندن
 قان ترلر دوکدیکی صیرهده یولجیاردن بر زوزک ، لطیفه اوله رق
 « هاله بر ظالمه نذر ایتده باق ، دکیز نصل ساکن اولور »
 دیر . تاجر بونی کرچک صانه رق او وجه ایله نذر ایدر .
 تصادف بو یا ، درحال فورطنه کچر ، دکیز سوت لیمانلق
 اولور .

تاجر ، سلامتله مملکتنه وارنجه اک اول نذرینی ایفا ایتمک
 ایستره . اما « کیمه ویره م ؟ » دیه دوشونور . والی ولایت
 خاطرینه کلیر . « تمام ، آندن ظالم کیمسه یوقدر » دیره رک پاره نی
 طوغرو والی یه کوتورور ویریر . والی « قاضی افندی بزدن
 دها مستحقدر ؛ اکا ویرسه ک مناسب اولور » دیر . تاجر قاضی یه
 مراجعت ایدر . قاضی « پک کوزل ، قبول ایدم ؛ لکن بویله

۹۱

بر آدمك تحف بر مراقی وارمش : زرده بر قووق ویا
 دلیك کورورسه پارماغنی صوقوب قارشیدیریمش . بونی برکون
 اجرای شهادت ایچون محکمه یه کوتورمشلر . قاضینک اوتوردیغنی
 یرك اوست طرفنده دیوارده بر دلیك وارمش . حریف کوزینی
 اورایه دیکمش ، متصل باقار ، ذهنی انکله مشغول اولدیغندن
 بر درلو سوز سویلیه مزمش . قاضی « جانم ، اوککه باقده
 صوردیغم شیلره جواب ویر ! » دیه تکدیرایدنجه حریف دردیغنی
 آچهرق « امان ، قاضی افندی ! مساعده ایدک زده بر کره اولسون
 پارماغنی دلیکه صوقه یم » دیر . مکر قاضینک ده بر غریب مراقی
 وارمش : آینه یه هو هلا یوب بولاندیریر ، بولانقلق زائل اولنجه یه
 قدر باقار ایش — صوق ، صوق ، اولادم ! بن اهل مراق حالندن
 آکلارم « دیرك ، حریف دلیکه اوزانیر اوزانماز اوده قوینندن
 کوچونک بر آینه چیقاروب « هوه ! هوه !.. دیمش .

۹۲

سوزی ، اوزی طوغرو بر آدمی لاجل الشهاده محکمه یه
 کوتورورلر ، قاضی یه ده اولجه بو آدمی طوغرو لغندن طولانی
 مدح ایدرلر . مکر قاضینک بر کوزی کور ایش . حریف ایچیری

خواجه کوله رك :

— دوكن ، دوکولن يوق ؛ بو بر مثالدر .

— يوق ، اولماز ! زیدی جلب ایدلم ؛ زیرا عمروی

دوکیکنه سنک کبی صلحادن بر ذات شهادت ایدیور .

— جانم ، افندم ، بو ضرب فعلی حقیقی دکل ، خیالی ،

تصوری بر شی !

— حواجه ! قورقارم که سن زیددن رشوت آلدکده انی

صحابت ایدیورسک ! بن ، زمان حکومتتمده شرع و عدله

مغایر بو مقوله احوالک وقوعنه راضی دکل !

دیدکن صوکره تحقیقات لازمه اجراسیله حقیقت حال

تبین ایدنجهیه قدر خواجهنک حبسنه حکم ایدر . برکت ویرسون ،

اقرباسی آریه کیررلرده خواجهی قاضی زادهنک النندن

قورتاریرلر !

۹۰

بهلول دیوانه ، بر کون محکمه یه کیدوب ، سلمه السلام ، قاضینک

مقامنه کچر اوتورور . محضرلر بونی دوکه دوکه قاپو طیشاری

ایدلر . صوقاقده خلق باشنه بریکوب « نه اولدی؟ » دیه صورارلر

بهلول — ایکی دقیقه مقام حکومتده اوتورمغله بو قدر طایاق

یدم ، آرتق یارین آخرتده قاضینک حالی نه اوله جغنی سزدوشو-

نکز ! — دیمش .

۸۸

یا لانجی شاهد لرندن بر عرب ، یاننده بر قاچ کیشی اولدینی
 حالده کیدرکن یولده بیلدکارندن بری راست کلوب دیرکه :
 — اوغورلر اولسون ، حاجی افندی !
 — ای والله ، افندم !
 — بویله عجاهه عجاهه نزهه کیدیورسک ؟
 — محکمه یه ، ادای شهادته کیدیورم .
 — نهدن طولانی ؟
 — دها کیفیت معلوم دکل !

۸۹

(قزوین) ده فاضل ، کامل بر قاضی وارمش . وفاتنده ،
 حرمت مخصوصه اولمق اوزره ، مسندی اوغلنه ویرمشار .
 اما اوغلان « ویخرج المیت من الحی » سرینه مظهر ، جاهل ،
 احق و ناقابل اولمغله اقباسی بر از اولسون تعلیم و تربیه
 کورمه سنی تنسیب ایله بر معلم تعیین ایشمار . معلم بوکا بر کون
 نخودن درس ویریرکن « ضرب زید عمرواً » مثالی ایراد ایدر .
 قاضی زاده خواجه یه دیرکه :
 — وای ، زید عمروی دوکش ها ! سبب نه ایشده
 دوکش ؟

اویقویه طالار . شاهدلر ایچری کیرر . قاضی ، ایکنجی دفعه
 اویانوب ابتدا حلیم افندی یه . « آدک نهدر ؟ » دیه صورار .
 « حلیم » دیردیمز — صوص ! کناهه کیردک « عبدالحلیم »
 دی ! — دیر .

۸۷

بر آدمی ، شهادت ایچون محکمه یه کوتورمشار . قاضی ،
 شاهدک اوصاف مطلوبه بی حائز اولوب اولدیغنی آ کلامق ایچون
 بعض سؤالر ایراد ایتدکن صوکره دیرکه :

— سن قرآن کریم اوقومنی بیلیرمیسک ؟

— جمیع قرائتیه بیلیرم .

— اولو ییقامنی ؟

— انی ده بیلیرم .

— پکی . اولوی مزاره کومرکن قولاغنه بر سوزسویارلر

انی ده بیلیرمیسک ؟

— بیلیرم .

— نه دیرسک باقلم ؟

— « نه طالعی باشک وارمش که اولدکده بزم قاضینک

حضورینه شاهدلکه کلکن قورتلدک ! » دیرم .

حقمز بردرلو کسدیره مینجه ایکیسنی ده « فاقمه » یه یاتیره رقی
 بر تمیز طایق آتقدن سوکرده :
 — اوخ ! هله ، حقمز هانکیسی ایسه المدن قورتلدی !
 — دیمش .

۸۵

وقتیه اولاد عربدن وفصیحادن بر ذات محکمه یه کیدر .
 ترجه بیامدیکندن عربی فصیح ایله افادهء مرامه باشلانجه قضی
 افندی بونی قرآن او قویور ظنیه اکر اماً یانی باشنه او توردقدن
 سوکرده او شاقاره — حافظ افندی یه قهوه کتیرک ! — دیمش .

۸۶

ظرفای احبادن حلیم افندی نقل ایدر : بر تار یخده بردعوان
 طولانی ادای شهادت ایچون کندیسنی محکمه یه کوتورورلر .
 قاضی ، غایت اختیار و تریاکی بر آدم ایمش . اثنای مرافعه ده
 افیونک تأثیریه او یقویه طالار . نهایت ، شاهدلرنه جلبنه لزوم
 کورولور . محکمه کاتبی ، قاضینک یاننه سو قولوب اصولته
 او یاندیریر و او یودیفنی حضاره بیلدرمه مک ایچون هر ایکی طرفه
 « باقکیز ، افندی حضرتلری شاهد ایستورلر » دیر . قضی همان
 کوزلرینی آچوب « ایسترم ، یا ! .. » دیدکن سوکرده یینه

شاهد ایستر . حریف کیدر، ایکی شاهد بولور، کتیریر . شاهد-
 لرك افاده لری یکدیگره موافق وطنبور حقنده کی تعریفلری دخی
 صادق اولمغله قاضی طنبورلی بوکا حکم ایده جکی صیره ده مدعی
 « افندم ! شاهدلر تزکیه اولنسون؛ زیرا نیم بیلدیکمه کوره بونلردن
 بری پزه ونك، بری میخانه جیدر » دینجه قاضی افندی، ظرفادن
 اولمغله :

— به آدم! طنبور دعواسنه بونلردن مناسب شاهدی
 اولور! .. دیر .

۸۳

بر مملکتده مؤذنک بری اذانی بر کاغده یازوب ا کا باقه رق
 او قورمش . کورنلر « اذانی از برله مک کوچ بر شیمی که کاغده
 باقه رق او قویورسک ! » دیمشلر . مؤذن « سز آنی بلده مزک
 قاضی سندن صورکز » دیمش . قاضی یه کیتمشار ، حضورینه
 وارد قارنده « سلام علیکم » دیمشلر . قاضی سلامارینی آلمه دن
 قویندن بر دفتر چیقاروب بر ایکی یپراق چویردکن سوکره
 « وعلیکم السلام » دیمش .

۸۴

بر قاضی ، مدعی و مدعی علمیدن هانکیسی حقی هانکیسی

ویردن، یوقسه اهلکیزه توجیه ایتدک. فیما بعد ایشه عیالکی
قارشدرمه! — دیه تنیه ایتشدر.

۸۱

برسورناجی چنکانه، سورناسنی بلنه صوقمش یولده کیدرکن
شهرت قضیسی راست کلوب بلنده کی سورنایی کورنجه «بونه در؟»،
دیر، چنکانه «سورنا» دیر. «راز چال، باقهلم» دیوب چنکانه یه
بر ایکی شی چالدرقدن صوکره سورنایی کنندی آوب چالغه
باشلار. مکر قاضی ایجه ماهر سورناجی ایش. فصلی بیتروپ
سورنایی لندن بر اقدقه چنکانه، تحسین مقامنده «وای، سنده
بزردن ایشسک!» دیجه قاضی: — نهظن ایتدک یا! — دیمش.

۸۲

بر کون بر آدم محکمه یه کلوب صنعتی سازنده لک اولدیغندن
ومقدما سرقت اولنان قیمتمدار بر طنبورینی فلان یرده فلانک
النده کوردیکندن بحث ایله جلیله استردادینی رجا ایدر.
قاضی افندی، محضری ارسال و حرینی طنبور ایله برابر
احضار ایدر. مدعی علیه بو طنبور کنندی مالی اولدیغنی، دیار
آخردن اشترا ایلدیکنی ادعا ایتدکه قاضی مدعیسنی اثبات ایچون

— سنك هر بالطه اوروشكده بو آدمده « خينق » ديدمي ؟

— اوت ، ديدى .

قاضى « اويله ايسه حق وار » ديدكن و پاره لرى آلوب

برر بر طاشه اوردقن صوكره اودونجى يه ويرير . حريفه
ديركه :

— پاره لك طينغير تيلرني طويدك يا ، سنك « خينق » لك

بدلى بو « طينق » لدر .

۸۰

سليمان فائق افندى مجموعه سنده ديركه : مواليدن كشاف
زاده ديرلر بر آدم واردى . زوجه سنه غايت مجبور و مسحور
و خاتون دخى زوجنك هر اموريته مسلط ايدى . مرقوم
كشاف زاده يه زين العابدين افندى مشيختنده غلطه قاضيلنى توجيه
اولمئشدى . اثنائى قضاسنده غلطه محكمه سى خدمه سى خاتونك
امور محكمه يه مداخله و دعاوى شرعيه يه حكمده مشاركه مندن
باب فتوايه كلوب شكائت ايتاريله مشارايله ، كشاف زاده نى مجلسنه
جلب ايله - پادشاهمرك نى مسند مشيخته اوتورتمقن بر
مقصدى دخى مناصب مولوتى اهله توجيه ايلك ايسه ده
بوراده (اهل) دن مراد (عيال) معناسى اولميوب محل
و مستحق اولانلر اولمغله بز سزه غلطه نى « قضايه اهدير » ديه

التزام ایدر . بریکی ایشی آ کلامغله قاضینک یوزینه معنالی معنالی
 باقمغه باقار . قاضی دیرکه : — به آدم ! نیچون اویله طورمش ،
 قاز کی یوزمه باقیورسک ! بیلمز میسک : حق دینیلن قوت
 آدمی قوچ کی طوسلار ! .

۷۸

قرق کلیسا قضااسندن معزول برقاضی ، منحل بولنان مناستر
 قاضیلغنی ایستر . « اوراسی مهم بر موقعدر ، اداره ایده مزسک »
 دیرلر . — افندم ، قرق کلیسائی اداره ایدن آدم بر مناستری
 اداره ایده مزمی ؟ — دیر .

۷۹

بر اودونجی ، اودون کسمک ایچون اورمانه کیدیورمش ؛
 یاننه بر آدم طاقلمش ؛ اودونجینک هر بالطه اوروشنده بریکی
 حریف « خینق ! » دیرمش . اودونجی اودونلری کسوب
 مرکبنه یوکلتهرک بازاره کوتورور . حریفده برابر . اودونجی
 اودونلری صاتوب بدانی آلیرکن حریف پاره لره اورتاق
 اولق ایستر . دیرکن غوغایه طوتوشورلر . نهایت . ایش محکمه یه
 طایانیر . قاضینک حضورینه چیتارلر . قاضی ، اودونجی یه
 دیرکه :

۷۵

ینه ایکی کویلو محکمه یه کیدر لر . اثنای مرافعه ده بوناردن
بری قاضینک یانسه صوقولوب قولاغنه شو قدر طاووق ، شو قدر
بوغدا ای کتیردیکنی سویلیه رک دعوانک تأخیرنی رجا ایدر .
قاضی ، باشنی چویرب آشکاره - آی اوغل ! بو ، کیزلی
سویله جک برشمی که قولاغمه سویلیورسک ! مادام که شاهد-
لرک دیار آخرده ایمش ، انلر کلنجه یه قدر دعوی قالسون -
دیمش .

۷۶

ینه بویله ایکی دعواچیدن بری قاضی یه بر دستی سوت ،
بری ده بر صیپا ویریر . صیپایی ویرن دعوانی قازانیر . سوت
کتیرن یاواشجه قاضی یه « هانیا بنم سوتم نه اولدی ؟ » دیر .
قاضی « صیپا ایچدی » دیر . حریف - بر دستی سوتی صیپا
ایچه مز : مطلقا قوجه بر اشک ایچمش اوللی ! - دیمش ،

۷۷

کذلک ایکی کویلونک بری قاضی یه بر قاز ، بری ده قوچ
وعد ایدر . حین مرافعه ده قاضی قوچ ویره جک اولانک طرفنی

ایدکز، باقلم نه در « دینجه خلیفه » یا قخیانی قبول ایده جکسک،
یا چوجوقلمی اوقوته جقسک، یاغله بر لکده طعام ایده جکسک «
دیر . شریک بر آز دوشوندکن صوکره « یا امیر المؤمنین !
اوچنجی تکلیفکزی قبول ایدرم « دیمکله مهدی سفره نك
حاضر لائمه سنی امر ایدر . سفره قورولور . شریک ، خلیفه
ایله اوتوروب عمرنده کورمدیکی نفیس طعاماردن یر . سفره دن
قالقدن صوکره نمدان بری پادشاهه دیرکه : — آرتق ،
افندی نك ایشی بیتدی ! قاضیلغده ، خواجه لغده کندی طالب
اولور ! [فی الواقع ، ایش ندیمک دیدیکی کبی اولور]

۷۴

وقتیه ایکی کویاو ، بر دعوان طولانی محکمه یه کیتمک
مجبوریتنده بولنورلر . بولنر اولجه آیری آیری قضی یی کوروب
دعوانک لهنده حکم اولمه سی ایچون رشوت اوله رق بری بر
طولوم یاغ ، بری ده بر چفت طاوشان ویریر . طاوشانر دها
زیاده مقبوله کچمکله قاضی دعوائی طاوشاناری ویرنک لهنه حکم
ایدر . یاغ کتیرن « افندی ! حکمی یا کلش ویردک . عقلک
زده ده ؟ « دینجه قاضی — دون بکا بریسی بر چفت طاوشان
هدیه ایتشدی . بوزیانکار حیوانلر نصلسه کیلاره کیروب یاغ
طولومنی دلمشدر ، بتون یاغاری دوکشلر ! عقلم اوراده — دیمش .

یورسهك قالق بر کره اوینا باقم» دیر. دلیقانی همان قلقار ؛
کوبك آتهرق اوینامغه باشلار. صوکره اسیرجی یه « قلق ،
سن ده اوینا » دیر . اسیرجی « بن دلی اولدم که اوینایم ! »
دیجه قاضی حکمه فرصت بولوب: — دیمک که بو آدم مجنوندر.
اوپله ایسه بیع و شراسی صحیح دکلدر. خلط ایتمه، جازیه یی
ویر، بهاسنی کری آل! — دیه حکم ایدر.

۷۲

حریفک بری، صوقاقده کندیسنه مسلط اولان بر کوپکی
اوروب اولدرمش. خلق، باشنه اوشوب چال یاقه محکمه یه
کوتورورلر. محکمه خنجاخنچ طولار. بر کورلتی، بر خارتی.
قاضی افندینک جانی صیقیر، اوطه سندن طیشازی چیقوب
غلبه لغه: — یا هو! بو غلبه لق نهدر؟ سز شوپله بر طرفه
چکلک زده مقتولک ورته سندن کیم وارسه او میدانه چیقسون! — دیر.

۷۳

قاضی شریک منصب قضایی قبول ایتزدن اول بر کون
مهدینک حضورینه کیرر. خلیفه، شریکه « افندی! سکا اوچ
تکلیفم وار؛ مطلقا برنی قبول ایتمایسک » دیر. شریک « امر

صوکره ، حریف ایکی یوز آقچه نی ، برکیسه دروننده اولدیغی
 حالده کتیروب قاضی یه « ایشته افندم ، چومار بنده کزک پاره سی ! »
 دینجه قاضی - استغفراه ! چومار دوستمزک ! - دیمش



۷۱

سلطان سلیم ثانی عصری علماسندن عوض افندی خواجه
 نصرالدین کبی بردات اولوب پشخته [چکمه] سنه میخالاتدیغی
 سیاه مشین قابلی (هدایه) نسخه سنی ، اقتضا ایتدجه ، کوستروب
 « انی قاره کتاب بیلیر » دیرمش . بو ذاتک احکام شرعیسه ده
 عقلیاتی غالب و مجلس قضاسی منبع حوادث و عجائب ایش .
 جمله دن بری :

استانبول قاضیسی ایکن برکون کنج بر آدم کلیر؛ سودیکی بر
 جاریه سنی غضب ایده رک اسیرجی یه صاتوب فقط صوکره پشیمان
 اولمغله پاره سنی اعاده ایله جاریه نی کری آلق ایسته مش ایسه ده
 اسیرجینک قبول ایتمه مکده اولدیغندن بحث ایله جاریه نیک استخلاصی
 ایچون برچاره بولمه سنی ، یانوب یاقیله رق و آیاقلرینه قاپانه رق رجا
 ایدر . عوض افندی ، بونک حاله آجیوب درحال اسیرجی نی
 محکمه یه کتیرتیر . ابتدا ملایمله سویلر ، اما حرینی بر درلو
 یوله یاتیرمق قابل اوله ماز ؛ بونک اوزرینه حیله شرعیسه یه
 مراجعتله جاریه نی ساتانه : « اکر جاریه نی ، دیدیکک قدر سو -

مخصوص برچوقور قازوب و بزله صاروب دفن ایتدکن باشقه جانی ایچون یمک پیشیرتوب فقرايه طاغیتیر . الحاصل ، بر انسان اولوسی ایچون نه یایلق لازم کلیرسه یاپار . قومشولرندن بعضاری بو حالی خوش کورمدکلرندن شهرک قاضیسنه کیدوب وقوع حالی ، دها برچوق علاوه لرله ، نقیر و قطمیر سویارلر . قاضی حدتانبوب همان محضری کوندریر ، کوپکک صاحبنی جلب ایدر . حریف کلیرکلز « بره نادان ! بوایتدیگک ایش نه ایشدر؟ برکوپکک حیفهسنه بو قدر تعظیم نه دیمکدر ! اصحاب کهنف بیله کوپککنه بو درجه رعایت ، عزیز پیغمبر بیله اشکنه بو مرتبه حرمت ایتمه مشدر ! مکر سن برزندیق ، بت پرست ، یاخود عقلی باشنده دکل بر مست سک ! » یولنده تویخه باشلانجه کوپکک صاحبی « افندم ! کره ایدکز ! ایشک اصلی آکلامه دن تهور بیورمیکز ! بنم کوپکم باشقه کوپکار کی دکلدی ؛ بر چوق ایملکلری واردی . از جمله مالندن خاک پایکزه ایکی یوز آقچه وصیت ایتمشدر . اذنکز اولورسه . کیده یم ، آقچه لری کتیروب صوک وصیتنی ده ادا ایتمش اوله یم » دیر . قاضی « ایکی یوز آقچه » نی ایشیدیر ایشتمز دعوا جیاره : - الله الله ! ایسته ، انسانلر بویله در : صاحب نعمت اولانلری بر درلو چکه مزلر ! بو مسلمانک حقنده ده زه لر سویلدیلر ! نه ایسه ، شمعی دیدی نی قودی نی بر طرفه براقه لم ده وظیفه منزی اجرا ایده لم : متوفانک جنازه سنده بولنه مدق ، باری ماتنی طوته لم ! - دیر .

قاطیری ایستر؛ حریف ویرمز؛ قضی ده ایشی کورمز . نهایت .
صاحب بغل ، اعمال دسایس و حیل ایله قاضی نی تکر مکر
عزل ایتدیریر . برکون هراییکیسی بریده بولوشورلر . قاضی
« بزه کلن بوتکمه کیمک تکمه سی آ کلایه مدم ! » دینجه
- کیمک اوله جق؟ بزم قاطیرک تکمه سی ! - دیمش

۶۹

وقتیه مرتکب ، مرتشی بر حریف بریره قاضی اولور !
بوکا ، کندی کبی برینی کهبیا یاپارلر . کهبیا ، قاضی نی اوینه دعوت
ایدر ، مکمل برضیافت ویریر . ایلك ملاقاتده کهبیا ، قاضی یه
صورارکه : « افندم ! خاک پایکیزه کیم دیرلر ؟ قضیلر آردسنده
شهرتکنز نهدر ؟ » . قضی « بکا ، آدله صانه (عزرائیل قضی)
دیرلر » دینجه کهبیا :

— نه کوزل تصادف ! بکاده (قاره شیطان) دیرلر .
آرتق ، کیده جکمز مملکت اهالیسنک طورمه سن جانلرینی آل ،
بنده ایمانلرینی ! ... - دیمش .

۷۰

بر آدمک غایت سوکیلی برچوماری وارمش . کوپک
خسته لانوب هلاک اولور . حریف پک زیاده کدر ایدر .

ضاربك خانه سینه کوندیریر ؛ ضارب ، ذاتاً ایشک بو نتیجه نی
 حاصل ایده جگنی بیلیدیکیچون محضری براوطه به آلوب «برادر!»
 سن هله اوتور بر قهوه ایچ . اوستمی کینه یم ؛ برابر کیدرز «
 دیر . محضر ، قهوه نی ایچه طورسون ، حریف ایجری کیدوب
 بیوجک بر کاغده بش اون دانه یالیز آلتونی یاپشیدیریر ؛
 قویننه قور ؛ سوکره محضر ایله برلکده محکمه یه کیدر .

قاضی بوکا دیرکه: — سن بو آدمی دوکشک ، اویله می؟
 ضارب — اوت ، دوکدم .

قاضی — وای ، اقرار ایدیورسک ها! . . نه صلاحیتله ؟
 — (قویندن کاغدی چیقاروب قاضی یه ویره رک)

ایشته ، افندم ، بو براتک بکا ویردیکی صلاحیتله !
 برده قاضی کاغدی آچغه باشلایوبده پاریل پاریل آلتونلری
 کورنجه : — اشاغی یه قدره پبویازی ایله می یازلمشدر ؟ — دیر .
 حریف « اوت » دیر دیمز قاضی کاغدی اوپوب باشنه قویهرق
 مدعی یه :

— قوزوم ! بونک النده بویله بر برات عالیشان واریکن
 سنی ده دوکر ، بنی ده! . . . — دیر .

بر مملکتده متنفذاندن برینک محکمه یه بر ایشی دوشر .
 بونک غایت کوزل برقاطیری وارمش . قاضی ، رشوت اوله رق

علم خالدين بر قاچ عادی مسئله صورت جواب ویره مین زواللی
 جاهل کویولوری « فلقه » یه یی مقوب دو کله برابر باره لری
 آیلرلمش . بونلر ، کویک برنده بولندقاری صیره ده اصل قاضی
 اولان ذات کلیر ، کیفیتدن خبر آلهرق هر ایکی سنی ده جلب ایله
 « بش وقت نمازك مجموع رکعتاری قاچدر ؟ » دیه صورار .
 حریفار شاشیروب جواب ویره مزلر . قاضی بونلری یاتوروب
 « ایشته بوصباح نمازینك رکعتی ، بو اوکلنك ، بوده ایکن دینك .
 شو آقشامك ، شوده یاتسونك ! » دیه باصار صویایی طابانلرینه ! ..
 عیارلر آرتق اورالردد دیکش طوتدوره مازلر ، قاچارلر .
 بر آز یول کیتدکن صوکره قاضی قیافتنده کی عیار ، آرقه داشنه
 « امان آرقه داش ! طابانلرم صیزلیور ! شوراده بر از طوروب
 دیککنه لم » دینجه آرقه داشی :

— تمام ، دیککنه نك صیره سنی بولدك ! . . . بز بورادن
 بر آباق اول صاوشمه نك قولاینه باقم ؛ زیرا قاضی افندی
 تراویح نمازینی اونوتدی ! ا کر عقلنه کلوبده یاقه مزی تکرار
 النه کچیره جک اولورسه اصل او زمان کورورسك طابانلر بکک
 صیزیسی ! . . — دیر .

حریفك بری بر آدمی فنا حالده دوکر . مضروب کیدوب
 قاضی یه شکایت ایدر . قاضی ، محکمه یه جلب اینخون محضری

۶۴

فاضل روم مولانا خضر بك مرحومك مجلسنده قاضيلقدن
 بحث اولنوركن اهل مجلسدن برى «قاضيلق اوزمان مشكل
 اولور كه خصمك برى اكاردن اوله» ديمش . خضر بك —
 بن بونده مشكل بر جهت كوره ميورم؛ منصب قورقوسندن
 اوبيوك طرفك لهنه حكيم ايدرسك. اما ايكي طرفده اكاردن
 بولنورسه ايشته او زمان مشكل اولور — ديمش

۶۵

بر قاضى يه «دعوايى نصل فصل ايدرسكز؟» ديه صور مشار،
 «حقل يى حقل، حقسزى حقسز چيقار مقاه» ديمش. «يا،
 ايكي سى ده حقل اولورسه نه ياپارسكز؟» ديمش. — والله، بن
 بونجه ييلدر قاضيلق ايدر، دها ايكي حقلينك محكمه قاپوسندن
 اچرى كيرديكنى كوردم! — ديمش.

۶۶

وقتيله ايكي عيار، برى قاضى قيافتنه، برى ده محضر
 هيئته كيروب كوى كوى طولاشير و راست كلدكلرى كويالوره

۶۲

قرالک بڑی، زیادہ ضرورتاً بولندیغنی خبر آلدیغی
 قرنامندن برینه «سکا نادر النسخه بر کتاب ویرہیمده آل اویکه
 کوتور، مطالعه ایت» دیه کاغده صارلمش بر کتاب ویریر .
 برده مابینجی اوہ کوتوروب آچار، باقارکه بتون بانق قائمہ لرندن
 متشکل بر جلد! آرہدن برقاچ کون یکدکن صوکرہ قرال
 «نصل، ویردیکم کتابی اوقود کمی؟» دیه صورار . مابینجی «اوت،
 افندم، اوقودم؛ تکمیل ایتدم، جلد ثانیسنی ده احسان بیورکرده
 اوقویہیم» دینجه قرال — مؤلف انی بر جلد اولہرق تألیف
 ایتمش! — دیر .

۶۳

مدت مدیده آچقده قالان برقاضی امیر بخاری حضرتلرینه
 مراجعتله بر منصبه تعیینی ایچون قاضی عسکر افندیه بر توصیه
 نامه تسطیرینی رجا ایدر . حضرت امیر «پکی» دییوب درحال
 شو ماآده بر تذکرہ یازار، ویریر : «حامل نیتقه داعیاری
 جهنمدن بر حصیر سره جک مقداری بر طلبنده بولندیغندن مسؤلنه
 مساعده بیورلمسی رجا اولنور»

۶۰

پادشاهلردن برینک ترزی باشیسی امور ادارهیه دائر بر
 لایحه قلمه آلوب تقدیم ایدر. پادشاه قرنادن برینه - بزم ترزی
 باشی دولت ایشاریله مشغول. کیت ، وزیره سویلهده کلسون
 بکا بر قات البسه یاپسون! - دیمش .

۶۱

سلطان سلیمان قانونی حضرتلری ، شهزاده لرینی سنت
 ایتدردیکی وقت غایت مطمئن بر دوکون یامشدرکه بو سور
 ختان بر زمان دیلرده داستان اولمشدر. اندن اول وزیر مقبول
 ابراهیم پاشاده تأهل مناسبتیله عظیم بر دوکون یامش ، پادشاه
 حضرتلرینی ده دعوت ایتشدی. سلطان سلیمان ، سور اشناسنده
 ابراهیم پاشایه « پاشا ! سنک دوکونکاه بنم دوکونمی نصل
 بولیورسک ! هانکیسی دها مکمل؟ » دیه صورار . ابراهیم پاشا
 « بنم دوکونم » دیر. پادشاه ، بو سوزدن نوعا منفعل اوله رق
 « نه دن؟ » دیر . پاشا دیرکه « یا ، افندم ، بنم دوکونمه زمانک
 قوجه بر پادشاهی تشریف ایتدی . سنک دوکونکزه او رتبه ده
 بر ذات کلدیمنی ؟

۵۸

شعی به حجاج ظالم ایچون « مؤمنمیدر؟ » دیه صورمشار ،
 « اوت ، طاغوته مؤمندر ، شیطانہ ایمان ایدنلرنددر » دیمش .
 ینہ بلیغ مشارالیہ حجاج حقندہ « هر برامت شقی و فستقاریله کاسه نر .
 بزده یالکز حجاج ایله کاسه ک جملہ سنک شقیارینه غالب
 اولوزدی » دیمش .

۵۹

امرادن بری ، برکون باغچه سنک دیوارینی یاپدرمقاه مشغول
 ایکن بر جزار جائزه امیدیه قصیده تقدیم ایله برابر مغرورانہ
 « افندم ، بوقصیده ی من غیرحد یاریم ساعتده سویلدم » دیمش .
 امیر ، کهیاسنی چاغیروب بر دیوارچی یه قاچ غروش یومیه ویرلدیکنی
 صورمش . یکرمی غروش ویرلدیکی جوانی آلدقن سوکره
 — شو افندی یه بش غروش ویر . دیوار یامق ، لاقیردی
 سوینک قدر قولای اولمدینی حالده بر دیوارچی آقشامه قدر
 یکرمی غروشه چالیشیور . افندینک بو مدحیه ایله یاریم ساعت
 اوغراشمش اولدیغنه کوره حتی بوقدرده ایتمز . اما اوست
 طرفی بخشتم اولسون ! — دیمش .

- نه اوله جق ، عبدالله بن زبیر کبی بر ذاتی شهید ایتدیار .
 — کیم ایتدی ؟
 — حجاج دیدکلری او اللهک بلاسی ، ظالم حریف !
 — یا شیخ ! سن حجاجی کورسهک بیلیرمیسک ؟
 — یوق .
 — (یوزینی آچوب) ایشته ، حجاج نم .
 — یا اخی ! سن ده بی بیلیرمیسک ؟
 — یوق .
 — بی عامر قبیله سندن بر دیوانه ایم که نه سویلدیگمی ، نه
 یایدیغمی بیلمز ، بویله کزر طورورم .
 حجاج ، اختیارک بوتدارکنه قهقهه لرله کولر ، صوچنی عفوایدر .

۵۷

حجاج ظالم بر آدمی حض-ورینه جلب ایدهرک «سن ، فلان
 کون، فلان باغده، فلان فلان دخی حاضر اولدینی خالده اسمم
 ذکر اولنورکن - یارب ! شونک یوزینی قارارت ، بوینی کس ،
 قانتی دوک ! — دیمشک ، صحیحمی ؟ » دیه سؤال ایدنجه
 — صحیحدر افندم . قارشیمزده بر آصمه چارطانی اوزرنده
 برصالم قورروق واردی ده آ کا باقهرق سویلدم ؛ حاشا ، افندیمز
 ایچون دکل ! — دیمش .

۵۵

قبا واوزون صاقلالی برکویلو برکون بولندیغی ولایتک
والیسنه کیدوب اعشار مأمورلرینک اون چوال بوغدایغی یوز
چوال تخمین ایتدکلرینی بیان ایله عرض شکایت ایدر . والی
« بزم مأمورلرمن بوقدر حقسزلق ایتمز لر . اون اوقه صاقلالکله
اوتامهدن یالانده سویلیورسک ! » دیه تکلیر ایدنجه حرایف :
— افندم ، انصاف ایدکز ! سز نم انجقیدی سکز
درهم کلر صاقلالی اون اوقه تخمین ایدرسه کز مأمورلرکز
اون چوالی یوز چوال تخمین ایتمز لمی ؟ — دیر .

۵۶

حجاج ظالم ، عبدالله بن الزبیر حضرتلرینی شهید ایتدکن
صوکره مدینه منوره یه ککش ایدی . بووقه اوزرینه اطرافی
تفحص ایچون تبدیل قیافت کزن حجاج برکون یوزی نقابلی
اولدیغی حالده شهرک قاپوسندن ایچری کیررکن اختیار بریدوی یه
راست کلیر . دیرکه :

— یا شیخ ! مدینه ده نه وار ، نه یوق ؟

— آه ، صورمه ! حاللر پک یمان !

— نه اولدی ؟

چوق حباتارده بولنشاردی. سوکره سوچلرینی باصدرمق ایچون دیوان سلطانییه کله رک قوانین قدیمه و اصول مرعیه نك بوزلدیغندن و مناصب عالییه نك بر طاقم نا اهللره تودیع ایدلمکده اولدیغندن بحث ایله بعدما مناصب عسکریه و مدکیه نك کندیلرندن باشقه لرینه ویرلمه سی ادعاسنی اورتیه قویمشلردی. وزیر اسحاق پاشا - محضاً تسکین فتنه و فساد ایچون - مطلبلرینه روی مساعده کویستر - دیکندن بونلر شیماره رق قاضی عسکرک ده کندیلرندن اولمهنی ایستلر. اسحاق پاشا « اولادلر ! قاضی عسکر اوله حق آدم مطلقاً او قومش، مدرسه، مکتب کورمش اولمق کر کدر. ایچکزده اویله آدم وارمیدر؟ » دیر « ایشته بزم صاریجه بچق جزء او قور، کوزل هجالر » دیماریله پاشا - اویله ایسه، قاضی عسکرده سزدن اولسون ! - دیر .

۵۴

بریده صالحین حیوان خسته لغی ظهور ایتمش . اعیان مملکتدن برقاچ کیشی حکومتجه تدابیر لازمه نك اجراسنی استدعا ایچون والی و لایته مراجعت ایدرلر . ایچلرندن بر بلیغ : - ربم . وجود کزی جمیع امراضدن صاقلاسون ! - دعاسیله عرض مرامه باشلار .

زہیہ ، نیچون کوتوردیکی صوراز . بی چاره دردی آکلاتیر .
 والی حریفک حالنه آجیه رق « سکا پاره می ، یاخود بر مرکب
 ویا بر قاچ قویونمی ، یوقسه بر باغمی ویره می ؟ هانکیسنی ایستر-
 سهك سویله « دینجه حریف : - افندم ! سایه کزده پاره لری کمره
 قور، مرکبه بینر، قویونلری اوکمه قاتار، باغه کیدر، صاغلکزده
 دعا ایدرم ! - دیر .

بوسوز والینک پک خوشنه کیتمکه صایدیغی شیلرک هپسنی
 بردن احسان ایدر .

۵۲

ولی الدین زاده ، بروسه ده سنجا ق بکی ایکن برکون اوکده
 کوله لر ؛ سلاح دارلر ، آرقه ده چوخه دارلر ، خدمتکارلر ترتیب
 امیرانه و آیین وزیرانه ایله قاپلیجه یه کیدرکن ظرفی شهردن
 برادر قاسم راست کله رک - امان افندم ! قوللرکز عجله ایشلر، تو-
 عکیزی کوتورمکی اونو تمشلر ! امر ایدکز، کیدوب کتیره می -
 دیمش .

۵۳

فاتح سلطان محمدک وفاتی متعاقب یکچیریلر داخلی براختلال
 چیقاروب قتل نفوس ، غضب اموال ، تخریب مساکن کبی بر

هم شکایت ، هم صحابت وقوعی غریب برشی اولدیغندن انهارك
اولکیسنه می یوقسه صوکره کنه می اعتبار ایدمک لازم کلدیکی
کندیسندن استعلام اولنور .

عزت پاشا ، یازدیغی جوابده « اولکی ایجاب حال
ومصلحت ، صوکره کی مقتضای شان وزارتدر « دیر

۵۰

سیواسده « اوزون عباس و « پویراز » نامنده وجوهدن
ایکی کیشی وارمش . بری نه قدر اوزون ایسه دیکری ده او
قدر قیسه بویلو ایمش . بر کون مجلس اداره و لایتده بوناردن
بحث اولنورکن پاشا ، ارتجالاً شو یتتی سویلر:

میر عباس طویل و میر پویراز قصیر
هر دو ملعونند اما این کجا و آن کجا!

۵۱

وقتیه بر آدم پک زیاده ضرورته کرفتار و ناچار اوله رق تهوین
احتیاج ایچون چامشیر قازانی صاتمغه قرار ویریر . صیرتنه
یوکنوب بازارده کوتورورکن تبدیل قیافتله شهرری طولاشمغه
چیقان والی یولده بوکا راست کلیر . طور دوروب قازانی

کندیسی یاتاغک تام اورته یرینه دوشمکله برابر فمی ده اینوب
باشنه کچرسه یاتار. یوق، کندیسی یاتاغک اورته سنه دوشمز، فس ده
باشنه کچمزه تا، بویله اولنجه یه قدر اوغراشیر طورور. ایشته
کورلتینک اصلی بودر! - بز ابتدا حریفک سوزینه اینانمدق،
لطیفه ایدیور صاندق. صوکره اوکرندک که کچک ایمش!

۴۸

اوغلی خرم پاشانک روحی ایچون مملکتنده بزجامع یاپدرمشدر.
اما جامع ختام بولورسه عمرینک ده ختام بوله جفی بعض اهل
نجوم خبر ویردکلرندن انشاسنی سنه لجه تأخیر ایتمش و فی الحقیقه
جامعک اکمال و انشاسندن صوکره چوق زمان یاشامشدر.
قضیه یه واقف اولانلردن بز ظریف، جامعک بولندیغی محندن
کچرکن ناتمام و معطل بز حالده بولندیغی کورنجه بالبداعه شو
مصراعی سویله مشدر:

« بیتمدی عمری کبی جامع عزت پاشا »

۴۹

عزت پاشا، معیتی مأمورلرندن برینک عزانی، متعاقباده
تلطیفی منسوب اولدیغی نظارته انهایدر. بز مأمور حقنده

والی بولندیغی ولایتده بر آلائی بکی تعیین ایدوب کوندریرلر . عزت پاشا عسکردن نشأت ایتمه اولدیغیچون مأمورین ضابطه یه عسکری صفت ورتبه سی ویرلدیکنه پک جانی صیقیلیر ، یری دوشدجه تزینف و تحقیردن خالی قالمزدی . آلائی بکی ، ورودینی متعاقب والینک حضورینه چیقوب امر نامه سنی تقدیم ایدر . عزت پاشا امر نامه یی آچوب اوقومغه باشلار . « آلائی بکی » تعبیرینه کلنجه ، بر قاچ دفعه تکرار ایدرک - آلائی بکی ! آلائی بکی ! ها ، آکلادم : « میرالائی » ک ترسی ! - دیر .

۴۷

طرابلسه یکی کیتدی کمز وپاشانک هنوز هر درلو حالنه واقف اولدیغمز صیره لرده بر کیجه پاشانک اوطه سنه قریب اولان مهردارینک اوطه سنده ایدک . پاشا ، هر کیجه پک کچ یاتار ، بعضاً طلوعه قدر اوتوروردی . کچ وقتده پاشانک اوطه سنندن طوغرو بر کورلتی ایتمکه باشلادق . « بوکورولتی نه در ؟ » دیدک . پاشانک باش آغاسی و محرم اسراری اولان آدم کوله رک « بیامیور میسکز ؟ » دیدی . « خیر » دیدک . « پاشا یاتاغنه کیریور » دیدی . « هیچ کورلتیه یاتاغنه می کیریلیر ! » دیه استغراب ایتدک . آغا دیدی که : - پاشا ، یاتاغه او یله هر کس کبی کیرمز ، آتار ؛ آتار کنده کیجه لک فسنی طاوانه فیرلاتیر . اکر

دگل ، تام مسلمانجه بایسور : آلتونلری ابتدا غسل ایدیور .
کفنلیورده سوکره کومیور !

۴۵

پاشانک عشرت پک منفوری ایدی . مهرداری ایسه عشرت
منهمکلرندن اولوب فقط پاشانک قورقوسندن کیزلی قوللانیر ،
بالی ایتمز ، اکثریا پاشا یاتاق او طهسنه چکیاوب کیتدکن سوکره
ایچر ایدی . بر آقشام ینه ایچمش اولدیغی حالده بردن بره
پاشاچاغیریر . پاشا بونک حان و قالندن ایچدیکنی حس ایدرک تعزیر
ایله برابر بردها آغزینه قویمامه سنی تنبیه ایدر . آزه دن بر مدت
کچدکن سوکره مهردار ، ینه چاقیر کیف اوله رق پاشانک یانسه
کیتمک مجبوریتنده بولنور . پاشا بودفعه ده سزر ، پرحدت « جانم
بن سکا کچنده بردها شو پوخی آغزیکه قویمه دیه تنبیه ایتمدی
ایدی ؟ باق ینه قویمشک ! » د . پاشانک « پوخ » دیشی
فنا حالده جاتی صیقه رق « یوق ! پاشا ! بن آغزمه « پوخ » قویمم ،
راقی قورم ! » دینجه - پوخیدر ، راقیدر ، نه ایسه ایشته اوپوخی
ینه آغزکه قویمشک ! - دیر .

۴۶

آلای بکیلیکی یکی احداث اولندیغی زمان عزت پاشانک

ممکن اولوبده اصولجه ياننه ياقلاشوب قولاق ویره جک اولسهک
 طویاردک « دیر. قائممقام ، پاشانک ياننه کیرر . پاشا بونی کورور
 کورمز » کل باقهلم ، قائممقام افندی ! مأمول ایدرم که امرک
 بو هفته کلیر « دیر . قائممقام ، کویا مقام تشکرده پاشانک اتکنی
 اوپه جک کبی یاپه رق یواش یواش ياننه کیدر . پاشا ایسه بونک
 فرقنده اولیه رق یوزینه طوتدیغی کاغذک آرقه سندن متصل
 « آلداندی ترهس ! آلداتم ترهسی ! » دیوب طورور . آرتق
 قائممقام آلداندیغنه کرکی کبی قانع اولمش وذاتاً بونجه وقتدر
 سورنمکندک جانی یانمش اولدیغندن بی پروا : - پاشا ! پاشا !
 « ترهس » دیه کیمه دیورسک باقهیم ؟ - دیجه پاشا شاشیروب :
 - سنده ترهس ، بنده ترهس ! - دیر .

~~~~~

## ۴۴

پاشا ، اله کچیردیکی آلتونلری صابونلو صولرله ییقادقن  
 صوکره بزله صاروب صندوقه یرلشدیریردی . آسایان تجا -  
 رتخانهسی مأمورلرندن سرکز افندی ، که بر حواله نامه ایله  
 طرابلسه کلش ظریف ، خوش صحبت بر ذات ایدی ، برکون  
 مہردارک اوطه سنده بولنیوردی . پاشانک بو مراقندن سوز  
 آچلقدقه بری « پاشا آلتونلری مزاره کومیور » دیمشدی .  
 سرکز افندی دیدی که : - اویله اما ، پاشا باشقهلری کبی

## ۴۳

عزت پاشانک فنا خویارندن بری ، بلکه برنجیسی یالان  
سویله مہسی ، هر کسی اصلہ سز وعدلزله او یالایوب و آلداتوب  
اکلمہ سی ایدی . برده بر کلمہ نی ، بعضاً بر جملہ نی اوج بش  
دفعہ تکرار ایدر ، ہاہ آلداتمق ، یا خود تحقیر ایتک ایستدیکی  
آدملرہ « ترہس ! » دیہ خطاب ایدر ایدی .

بریدہ والی ایکن ، عزل ایتدردیکی بر قائمقامہ تکرار  
مأموریتندہ ابقا ایتدیرہ جکنی وعد ایدر . بی چارہ آدم ، ایشنت  
نصل اولدیغنی آکلامق ایچون نہ زمان پاشانک حضورینہ حیقسہ  
کاه « بو هفته قابو کھیاسندن کاغد آلم . سنک حقکدہ کی انہا  
داخلیہ جہ ترویج اولنیورمش » ، کاه « صدارتہ کیتمش » ، کاه  
« عرض اولتمق اوزرہ ایش » دیہ یالان سوزلزله او یالاز .  
طورور . آرہدن آیلر کچدیکی ، سنہ یہ یاقلاشدیغنی حالہ زوالی  
مأمورک اعادہ مأموریتی امری بر درلو کلز . بر کونینہ  
پاشانی کورمک اوزرہ دائرہ حکومتدہ بر محلدہ اوتوروب پاشادن  
رخست دخول انتظارندہ ایکن یانہ بری صوقولوب « برادر !  
طوغروسی سکا آجیورم ! » مقدمہ سیلہ سوزہ کیریشہ رنک  
پاشانک مزاج و مشربی تفصیلاً آکلاتدقن صوکرہ « پاشانک .  
آلداندیغنی آدملری کورنجہ « آلداتم ترہسی ، آلداندی ترہس »  
دیمک عادیدر . اکر پاشانک ، سنی کوردیکی متعاقب



بر آرزو کرده او طهیه، حال و قیافتجه پاشدن فرقلی اولمیان  
بری، النده بر چفت قوندوره لاپچین اولدینی حالدده ایچری  
کیردی. پاشا بونی کورنجه:

— کل باقهلم آغا! آلدکی؟ کتیر، کوردم — دیدی،  
قوندوره لری اننه آلدی، او یرووب چویردکن صوکره اعاده  
ایدهرک دیدی که:

— پک اعلی! صوکره کیریز. قاچه آلدک؟

آغا — قرق بش غروشه.

پاشا — (متهیج) قرق بش غروشه می؟ نه دیورسک!  
بوندن اولکنی یکر می بش غروشه می، یکر می یدی غروشه می  
آلدیق، نه ایدی؟

— اوت، او یله ایدی. سیواسه کیدرکن آلمشدرق. تمام

سکز سنه اولیور. شمندی اوچاملر باردق اولدی!

بی اختیار کوزلرم پاشانک آیاقلرینه چویرلدی. برده نه  
کورده می، کیدیکی لاپچینار بر حالدده که تعریف قبول ایتمز!  
جلاسی صییریلوب بی بیاض اولمش! یامه یامه اوزرینه! برندن  
سرچه پارماغی، برندن باش پارماغی کورونیور!

صوکره اوکرنده که پاشا بر آیق قابی بویله یدی سکز سنه  
کیر، پارچه لانوبده یامه قبول ایتمز بر حاله کلدکجه آیاغندن  
چیقارمازدی!



حرمی وفات ایتمش ، آندن صوکره عمرینی انفراد و تجردله  
 کیرمشدر . زنکین ایکن کمال خست و دنائندن عادتا دینلجیلر  
 کبی ، بلکه دها فنا تعیش ایدردی . بوقدر املاک و عقاری  
 اولدینی حالده اوچ درت اوطهلی کرا اولرنده سورونوردی .  
 اودرجهده سفلی طبیعت ایدی که طرابلس غرب حکومت قونا -  
 غنده بری والی یه ، بری مجلس ادارهیه مخصوص ایکی واسع  
 و منتظم و متعدد اوطهله منقسم دائره وارایکن قوناغک یتیق  
 بر گوشهسند خراب و معطل بر آبدستخانی اوطه حالنه افراغ  
 ایدرک اوراده یاتار قالقار ایدی !

\*  
 \*\*

کندیسیله ایلك ملاقاتم طرابلسه والی تعیین اولندیغی متعد  
 قب ، خانهسند و وقوع بولشدی . اوطهسنه کیردیکم زمان . اسکی  
 بر قانابه اوزرنده - یکنظرده بویالی اولدینی آکلاشیله جق  
 صورتده - طوکوق ، کیرلی قاره صاقالی ، اکلیجه قشلی ، سونو  
 قره کوزلو . اسمر ، بوروشوق یوزلی ، ضعیف ، آرقهسند  
 صولوق بر ستره ؛ پانتالونک پارچهلری صیریق ، چورابمز  
 آباقارنده «سرحلی» دیدکاری لاجین ؛ الحاصل چهره زو کور -  
 دی ، قیافت دوشکونی سکسانک بر آدم کوردم . بن بونی ابتدا  
 پاشانک امکدارلرند . یاخود همشهریارلرند بری ظن ایتمشدم .  
 مکر کندیبی ایتمش .

## ۴۱

بروقت والینک بری داخل ولایتی دوره چیقار. برقصه به کلیر. مأمورین و معتبران مملکت والی بی استقبال ایتدکاری صیره ده بلدیہ رئیس بر نطق ایراد ایتک ایستر. فقط لسانده ضوتقلق اولدیغندن «افندم، تشریف عالیارندن او قدر ممنون اولدق که درجه سنی . . . درجه سنی . . .» دهرک بردرلو آلت طرفنی کتیره مینجه والی :- اوت، رئیس افندی ! او قدر ممنون اولدکز که درجه سنی افاده دن عاجزسکز ! - دیمش .

## ۴۲

ادرنه والیسی ایکن ۱۷ سنه اول وفات ایدن ارزنجانی حاجی عزت پاشا، که فضل و عرفانی ظاهر، شعر و انشاده ماهر، ذکی، فطین، ظریف، مدبر و وزیر ایدی. غریبدرکه بوقدر مزیاتیه برابر رأی العین مشاهده اولتمینجه کندیسندن صدورینه احتمال ویریه میه جاک اوضاع و حرکات مجنونانه سیاه اعجوبیه روز- کار و سخره صفا و کبار ایدی. ۱۲۹۶ سنه سنده طرابلس غرب والیسی بولندیغی زمان برمدت رفقتنده بولمقلغم حسیه احوال خصوصیه سنه پک یاقیندن اطلاع واردر. کندنن قرق سنه اول خرم پاشا نامنده براوغلی، متعاقباً

معتادی اوزره واپورک یان قاماراسنه کیرر . بعض احباب  
ایله اوتوروب قونشدقلری صیرهده ایچلرندن بری پاشانک یانی  
باشنه قویدیغی قوطوی کوروب نه اولدیغی صورار .  
پاشا راحه‌الحقوم اولدیغی سویله‌دکن صوکره قوطوی آچوب  
هپسینه برر دانه اکرام ایدر ؛ ینه یانته قور . طاتلی طاتلی مصاحبته  
قویولورلر . واپور اسکله‌یه یاناشیر . پاشا قوطوی اننه آلیر . اما  
پک خفیف کلیر . برده قاپاغنی آچوب باقارکه بردانه شکر قلماش !  
مکر احباب ، پاشانی غیره طوته‌رق برر ایکیشر شکرک هپسینی  
جنبدلنمشار ! پاشا قوطوی براقه‌رق — آرقه‌داشار ! سزه‌طویوم  
اولماز ، بن کیدیورم — دیر !

## ۴۰

وقتیه بر مملکتده وبا ظهور ایدر ، بردرلو اوکی آلنه‌ماز ،  
سنه‌لرجه حکم سورر . علتک دوام ایتدیگی اثناده بر  
کیجه چاپقینک بری بر اوه کیروب یالکیز یاتان بر قیزه تسلط  
ایدر . قیز ابتدا ممانعتده بولنورسه‌ده حریف « وبا دیدکلری  
عات بنم . اکر تسایم اولیه‌حق اولورسه‌ک سنی‌ده ، آنای‌ده  
بابا کی‌ده اولدورورم ! » دیه تهدید ایتمکه زواللی قیز مطاوعته  
مجبور اولور . صوکره وقعه شیوع بولور . والی دیرکه :  
— ای واه ! بز وبانی بکار ایکن دفع ایده‌میوردق ؛  
شمدی او ، بارق صاحبی اولدی ، هیچ دفع ایده‌میز !

دین اسلام سوکردهن ظهور ایتشدر دییور. هاه ایکی دیندهده  
خیرمز، حسنا تمز بولنسون. یارین آخرتده هانکی طرفک سوزی  
صادق و رضای حقه موافق چیقارسه اودینک پیغمبری شفیع  
ودستکیرم اولور!

## ۳۸

بیرام بك نام میر مکرم، که بلغرادده متمکن و خصال حسنه  
ایله متزین ایدی، مرضاةً لوجه الله خیرات و مبرات ایدوب بر  
جامع شریف، بر مکتب و مکتبه قارشی بر تر به بنا و اوقافی تعیین  
ایتدکن سوکره بر عالی ضیافت ترتیب ایتدی که جمله بکلر و آرسلان  
پاشا برابر ایدی. پس، بعد الضیافه جامع شریفی و سائر لری  
زیارت ایتدیروب تر به سیرینه کلدکلرنده آرسلان پاشا «هپ اعلی،  
کوزن، اما تر به نک بر قصوری وار» دیر. بیرام بك «نه در م  
افندم، سویلیکده اتمام ایدلم» دینجه پاشا «صاحب تر به ده ایچنده  
اولمیدی!» دیر. میر مومی الیه - اوده اولور! - دیوب لطیفه ایدر.  
[لطائفنامه منیری]

## ۳۹

عدلیه ناظری اسبق رضا پاشا مرحوم، که ظرفادن بر ذات  
ایدی، روم ایلی حصارنده اوتوردینی تاریخده آقشام اوزری یالی به  
عودت ایدرکن بر قوطو راحة الحلقوم شکری یاپدیریر. پاشا

راست کلوب: — اوت، کیدینک ککلکی اوت! اسماعیل پاشا  
کبی آرقهک وار. بزده تفنک قومادی! — دیمش .

## ۳۶

اسکی زمانده بر جاهل وزیرک اوغلی وفات ایدر. اعیان ،  
علما، رجال تعزیته کیدرلر. علمادن برینک «الحکم لله ! سز  
صاغ اولکز، جناب حق اجر جزیل احسان بیورسون» دیه  
ایتدیکی تعزیته مقابل وزیر:

— هپ اولسهک کرک، المزدن نه کلیر؟ همان تکرری صاغ  
اولسون؛ جو مرد کیمسه در. کر مندن بردهاسنی احسان ایدر-دیمش .

## ۳۷

صاریجه پاشا. که ییلدیریم خانه وزیر اولمشدی، کبرچه صاحب  
خیرات واهل حسنات ایدی. اما غایت امی واحق آدم ایدی .  
برکون کدخداسنه دیرکه: — نیتم مجارده، افلاقده بر یر بولوب  
بر مناستر و بر کایسایا پدیرمقدر. دیار اسلامده بوقدر جامع و مساجد  
ومدارس وخیرات یاپدردم. اودینده دخی بر اثرم اولسون  
دییورم؛ زیرا بر چوق عالمدر دییورلرکه دین محمد حقدر، دین  
عیسی باطلدر. آنلرک علماسی ده دین عیسی حقدر واسکی دیندر ،

وزرادن اسماعیل پاشا مأمور ایدیلیر. مشارالیهک خدمت کتابتنده بولنان مصطفی بکدن نقلاً نعماً دیرکه :

اوچ قولدن شو وجه ایله تقید و اهتمام اوزره تفتیش اولنوردی که زمره اشقیادن بر فرد قاجق و بر طریق ایله باش قورتارمق محال ایدی. اسماعیل پاشا ایسه هر کون دیوان ایدوب جزئی شقاوت رایحه سی بولنانارله ظلم و تعدیسندن فقراً وضعفا مشکی اولاناری اخذ ایدوب هر هانکی زمره نك زی و قیافتنده ایسه ضابطنه تسلیم ایدوب بعده بوغوب کله لر مجتمع اولدقده آستانه یه کوندریردی .

قونیه یه واردقده طرفینه تعیین اولنان آغارک بری سکر نفر مولوی درویشی طوتوب ارسال ایلش. دیوانه کلدکارنده پاشا بوناری سویلتمدی، «مولوی فقراسی یز» دیدیلر. پاشا، برمشوی شریف ایله بر نای کتیردوب «مولویار یامشوی او قور، یا نای چالار، یا سماع ایدر. سیاحته چیقان بو اوچ هنردن برینه عارف اولان مولویدر. بوناری بیلناره تعرض اولماز» دیدی. بری مشوی او قودی، بری نای چالیدی، ایکسی سماع ایلدی. آناری اطلاق ایدوب باقی درت نفری که بی هنرلردی، حبس ایتدی. واقعا آنار آبازه پاشا زمره سندن درت نفر مشهور بولوک باشیلر ایش. باش قورتارمق ایچون کلا هپوش اولمشار. \* \* \* رعایاده نه مقدار تفنک بولدی ایسه آلوب قطار قطار آستانه یه کوندریردی. حتی اترا کدن بری طاغ باشنده اوتر برککله که

اگر موفق اوله میوبده اعدام ایدیله جک اولسه یدم ینه بواز دحام اولوردی - دیمش .

## ۳۴

فرانسه رئیس جمهوری اسبق متوفی موسیو (تیه) چوق لاقیردی اتمکی او قدر سورمش که بر کره سوزه باشلادیمی آرتق دوصمق بیلمز ، قارشینده کنه آغیز آچدرمازمش . برکون مبعوثاندن بری بر خصوص ایچون کورشمک اوزره مشار - المیهک قوناغنه کیدر . خدمتکار دیرکه :

— افندم ، رئیس افندی حضرتلری دها کینمدیلر . بر آز توقف بیورکز .

— ضرری یوق ، سن کیت خبر ویر .

— لکن ، افندم ، تراش اولیورلر . نصل اولور ؟

— دها ای یا ، کندینسه تام لاقیردی سویلنه جک وقتدره ؛ زیرا اوستره بوغازنده بولندقجه لاقیردی ایده میوب سوزلرمی دیکله مکه مجبور اولور .

## ۳۵

۱۶۰۹ تاریخخونده اناطولی طرفلرنده آبازه حسن پاشا عونسندن بر طاقم اشقیما ظهور اتمه سیله تنکیل واستیصالرینه



## ۳۱

قرال اون برنجی لوئی اولومدن پک زیاده قورقارمش .  
 حتی کلیسالرده صحتی ایچون دعا اولمه‌سنی امر ایتمش . برکون  
 کندیسبی ده حاضر ایکن برکایساده باش راهب قرالک « دوام عافیتنه  
 توافرشان وشوکت وتزاید فروحشمتی » ایچون اوزون اوزادی  
 دعا ایتدکده قرال — راهب افندی ! اللهدن بنه ایچون اوقدر  
 چوق شی ایسته‌میکنز ؛ بلکه هیچ برنی ویرمز ؛ یالکیز صختمه  
 دعا ایدکیز کافیدر — دیمش

## ۳۲

اسوچ قرالیچه لرندن بری فرانسه‌یه ازلک قیافتنده کیتمش .  
 زیارتنه کلن کبار قادینلر کندیسبی اوپمکه قالشقدلرندن قرالیجه  
 بومعامله‌دن صیقیه‌رق — عجبا ، خانلر بی ازلککه بکزه‌دیکم  
 ایچونمی اوپمکه بو قدر انهماک کوستریورلر ! — دیمش .

## ۳۳

وقتیه انکلتردهه رأس اداره‌یه کیمش اولان (قرونوویل)  
 مظفرانه آلائی ایله لوندزه‌یه کیررکن مقربلرندن بری « افندم ،  
 خلقک شوازدحامی هپ سزک ایچوندر » دینجه قرونوویل : —

بوندن مقصدی کنديسني اسپانيا سفارتنه تعيين ايتمک اولديغنه  
 ذاهب اوله رق کيجه يي کوندوزه قاتوب اسپانيولجه يي تحصيل  
 ايدر . برکون قراله اسپانيولجه اوکرنديکني عرض ايلر .  
 بونک اوزرينه قرال ديرکه :

— يا ، اويله ايسه شمدی ( دون کيشوت ) حکايه سنک  
 اسپانيولجه يي او قومه کی توصيه ايدر .

## ۳۰

فرانسه قرالارندن اون برنجی لوتی تبعه سندن حضورينه  
 حيقان ارباب تجارت و صنايعه پک چوق رعایت ايدوب حتی  
 سفر سنه آلير ، تکليف سزجه قونوشور و تجارت و صنايع حقنده  
 اخذ معلومات ايدر مش . تجار دن بر حريص جاه ، قرالک  
 التفاتندن يوز بوله رق بر رتبه ايستر ، آلير . آندن سوکره  
 قرال دن دعا زياده رعایت اميد و انتظار ايدر کن عکسني مشاهده  
 ايتمکه برکون سببني صورار . قرال ديرکه : — اول ، سني  
 تبعه مک انک بيوک ارباب تجارتن دن اولق اوزره طانيوب حقلکه  
 ا کا کوره معامله ايدر دم : لکن شمدی رتبه لي آدملمک انک  
 کوچوکلر ن دن بولنديک ايچون سکا اولکی کي معامله ده بولنه جق  
 اولور سه م رتبه جه سندن بيوک اولانلری کوچنديريرم .

کوکس علتنه مبتلی اولمغه دائما آه ووا ایدرطورورمش. برکون اوکوست یینه بونارله طعام ایدرکن بر اکا، بر بوکا باقه رق : — کوز یاشاریله آهله آره سنده قالدیم! — دیمش.

## ۲۸

ناپولیون بوناپارت، که آوستریا ایمپراطورینک دامادی ایدی، برکون او طرفدن فنا بر خبر آوب قاین پدرینه حدتدن زوجه سی ماری لویزه «باباک چوق آوانا قدر» دیر. ایمپراطور یچه فرانسه زجه نی اینی بیلمدیکندن «آواناق» معناسنه اولان فرانسه زجه کله نی آ کلامیه رق حاضر بولنان رئیس وکلادن بو کله نیک معناسنی صورار. مومی الیه ایکی طرفی ده کوجندر مه مک ایچون «درایتلی» دیمکدر دیر. برقاچ کون سوکره ایمپراطور یچه نیک ریاستنده بر مجلس مخصوص عقد اولنه رق مهم بر ماده مذاکره اولندینی صیره ده مشارالیها رئیس وکلایه — بو ایشک تسویه سی همتکنزه متوقفدر؛ چونکه ایچمزده سزدن (آواناق) کیمسه یوقدر — دیمش.

## ۲۹

انکلتره قرالردن بری برکون مابینجیلرندن برینه اسپانیولجه بیلوب بیلمدیکنی صورار. مابینجی «خیرافندیمز، بیلمم» دینجه «اوکر نسه ک فنا اولماز» دیر. مابینجی قرالک

پوصله سی یاپوب تقدیم ایدر . قرال پوصله ده یانکوز صباحین یدیکی  
ایکی یومورطه ایچون ایکی یوز فیورین یازلدیغنی کورنجه اوتلجی به  
« کویکزده بر یومورطه یوز فیورین ایده جک قدر نادر میدر؟ »  
دیر . اوتلجی - خیر افندیمز ، یومورطه پک مبدولدر ؛ فقط  
قرال نادر در - جوانی ویریر . کویلونک بو ظرافتی قرالک  
خوشنه کیتماکه حریفه مأمولندن زیاده احسان ایدر .

## ۲۶

وقتیه روما ایمپاتور لرندن برینه یونانی بر دلیقانی تقدیم  
اولمش . ایمپاتور بونک کندی اوغلنه پک زیاده بکزه مکده  
اولدیغنی کورنجه چوجوغه :

— هیچ والده کز رومایه کلشمیدر ؟ دینجه چوجوق :  
— والدهم کله مشدر ، افندم ، اما پدرم بر قاچ کره کلشدر -

دیمش .

## ۲۷

روما قیصر لرندن (اوکوست) مشاهیر مؤلفیندن (هوراس)  
ایله (ویرژیل) ه پک زیاده حرمت و محبت ایدوب دائماً بونلرله  
برابریک یر ، سفره ده برینی صاغنه ، برینی صولنه آلیر ایمش .  
هوراسک کوزلری علتلی اوله رق متصل آقار ، ویرژیل ایسه

فصلسه کریده قالمشم . هر کس بکنند یکنی آلوب کیتمش ، اورته ده  
یالکنز بر قرمزی صاقال ایله بر بیدیق قالمش . بوناری آلمقندن  
ایسه تویمز قالمغی ترجیح ایتدم .

## ۲۳

اسپانیا قرالردن دردنجی فلیب ، پورتکیز اولکه سنی الدن  
چیمقاردقن صوکره ( بیوک فلیب ) عنوانی آلمق ایستدیکندن  
امراسندن بری « قرالمز دایکه بکزیور : یر غائب ایتدجه  
بویور ! » دیمش .

## ۲۴

فرانسه قرالردن بری صاچی آق ، صاقالی قاره بر آدم کوروب  
تحفنه کیتمکه چاغیروب « نچون بویله صاچک آق ، صاقالک  
قاره ؟ » دیه صورمش ، حریف — صاچم صاقالمدن یکرمی  
یاش بیوکدرده انک ایچون — دیمش .

## ۲۵

انکلتره قرالردن بری داخل ممالکنده سیاحت ایدرکن  
اوغرادینی برکویک اوتلنده قالیر ، کیدرکن اوتلجی بر حساب

تعیین اولنامه سیدر» دیمش. قرال آنارک فخری خدمت ایده -  
 جکلرنی سویله سی اوزرینه طالیران - پک بهالی دوشمز می؟ -  
 دیمش .

## ۲۱

قرالک بری داخل ممالکنی دوره چیتدینی ائنده بر قصبه یه  
 کلیر. اوکون خیلی یول یورنمش اولدینی ایچون قرال پک زیاده  
 یورغون ایمش . حضوره داخل اولان اعیان مملکتدن بری  
 تبریک قدومی وقرالک اوصاف ومدایحنی متضمن بر نطق  
 ایراد ایتمک ایستیه رک « بوکرن قصبه مزنی تشریف بیوران  
 حشمتلو قرالمر پک بیوک، پک عادل ، پک تبعه پرور ، پک ،  
 پک ..... » دیه بر چوق « پک » لر سویلدیکی حالده بر درلو  
 آلت طرفنی کتیره مینجه قرال « پک یورغوندر ، پک حاله سزدر »  
 دیمش .

## ۲۲

قرمزنی صاقاللی بر قرال برکون سراینک باغچه سنده طولاشیرکن  
 آق آغالر کچی تویدیز بر باغچوان کوزینه ایلدیشیر . قرال لطیفه  
 قصدیه « سن ارککمیسک ، قاریمیسک ؟ ارکک ایسه ک هانی  
 صاقالک ، بیغک ؟ » دینجه باغچوان دیرکه :

— افندیمز ! ازده صاقال بییق طاغلدینی زمان بنده کز

دوشوب هلاک اوله جقدم» دیمه سیاه ملا لطفی - شامم! اوغور سزلق  
 سنده می، بنده می؟ سن بنی کورمکله بر شی اولمک؛ لکن بن  
 سنی کورور کورمن قتلہ مستحق اولدم!  
 بو سوز میرزانک خوشنه کلوب خیلی احسان ایدر .

## ۱۹

عجم خانلرندن اولوب پدرینک وفتیله یرینه کجن بر ذات  
 ترزی باشی بی چاغیروب کندینه بر خفتان بیچدیریر . ترزی  
 خفتانی دیکوب کتیریر . خان، اجرت اوله رق نه ویریه جگنی  
 صورار . ترزی باشی «افندم، مرحوم پدرکز هر خفتان دیکد-  
 یریشنده اسکی خفتانی ایله برده آت ویریردی . آرتق سز ،  
 شانکزه نه دوشرسه آنی ویرکز» دینجه خان - هله شمدی  
 شو دیکدیکک خفتانی آل کیت ، ایش آزه قلسون - دیمش .

## ۲۰

فرانسه قراللرندن اون سکزنجی لوتی محاکم تشکیلاتنه  
 دائر کندی رأی و تعریفی وجه ایله قلمه آلدردینی بر لایحه بی  
 طایرانه او قود قده طایران «افندیمز! بونده بر نقصان کوریورم  
 که اوده محاکمدن بعضارینک اعضاسنه ویریه جک معاشره مقدارینک

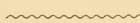
بر مقدار عطیه و یرمکه برابر کله‌مسی تنبیهی تکرار ایش .  
 حریف ایرته‌سی سنه یه چیه کلسونمی ! آرتق خلیفه زیاده  
 غضبلنه‌رف « به حریف ! سن نه سوز آ کلاماز ، نه عارسز آدم  
 ایمشک ! » دیه عتابه باشلامه‌سیله ازهر « وقتیه ذات عالی‌کردن  
 دعوات ما ثوره‌دن بردعا ایستمشدم . نصلسه خاطرمدن چیقمش ،  
 انی او کورنمکه کلدیم » دینجه منصور - اودعا شمدی مستجاب  
 اولبور ! زیرا بن سنی کلسون دیه هر یل او دعایی او قودینغ  
 حالدن سن یه کلیورسک ! - دیمش .

## ۱۸

میرزا ( بای سنقر ) نیشا بوره کیره چکی کون آلی ترتیب  
 اولنور . آلی شاعر لطف الهک خانه‌سی اوکنه یاقلاشده  
 شاگردلری « قاپونک اوکنه چیمکزده آلی سیر ایدکز » دیه  
 رجا ایدرلر . لطف الله ایسه او کون صاریغنی ییقامش ، صاره‌جق  
 باشقه صاریغنی بولنماش اولدیغندن اعتذار ایدر سه‌ده شاگردلری  
 اصرار ایتمکه طایانه‌میوب شبکلاهیله طیشاری اوغراینجیه  
 میرزانک بیندیکی حیوان اورکش ؛ آز قالمش که میرزانی  
 یره دوشورسون . میرزا بو حالدن پک زیاده غضبه کله‌رک قتلنی  
 امر ایدر . لطف الله « امان شاعرم ! قباحتم نه‌در ؟ » دیر . میرزا « دهنا  
 نه اوله‌جق ! سنک بکا کورنمکه اوغور کلدی ؛ آز قلدی آدن



دیخه والی متهم : - یا امیر المؤمنین ! بوراسی موقف مناخره  
وبلاغت دکل ، موقع توبه وندامتدر. توبه وندامت دخی شو  
وضع حضور و استکانتدر - جوانی ویرمکه بو طور ندامتکاریسی  
خلیفه نك رقتنی جلب ایده رك كندیسنی عفو ایدر .



## ۱۷

خلفای عباسیه دن منصوره شهزاده لکی زساننده ندیمك ایتمش  
« ازهر » نامنده بصره لی بر آدم وارمش . مشارالیه خلیفه اولدقه  
جلوس تبریکی ایچون خصوصی بصورتده حضور خلیفه به کیرمك  
ایسته مش ایسه ده منصور برشیدن طولانی کندیسنه غضب  
ایتمش اولغله اجازت ویرمه مش . ازهر عمومك دخوله مأذون  
اوله جنی گونه منتظر اولمش . او کون حاول ایتدیکنده غلبه لکه  
قاریشه رق حضوره دخول و رسم تبریکی ایفا ایش . چیقازکن  
منصور ، قرناسنه « ازهر دبیك التون ویرلسون ، هم سویله یگزکه  
بردها حضورمه کلمسون » دیه امر ایتمش . ازهر دپار دینی ویروب  
امری ده تبلیغ ایتشار . ایرته سی سنه جلوس تبریکی کوئی حریف  
ینه کمش و برطرف و تقریبی بولوب حضوره داخل اولمش .  
خلیفه نك جانی صیقيله رق « سنك ایچون بردها حضورمه کلمسون  
دیه امر ایتشدم . نه به کلدك؟ » دیمش . ازهر « افندی میزی خسته در  
دیه ایشتمده استفساره کلام » دیمش . خلیفه بو دفعه دخی

کندیسنه حواله ایدر . اختیار ، هان کوله بی آزاد وچالدیغی  
پاره بی باغش لادقن ماعدا بر اوقدرده احسان ایدر . منصور  
تعجب کنان دیرکه :

— یا شیخ ! بو کوله اشد عقوباته مستحق ایکن بو قدر  
مکافاته لایق کورولشی نه دندر ؟

— پادشاهم ! بکا ایتدیکی اییلکه نسبتله بوقدری آزدر بیاه !  
— چوق شی ! نه اییلک ایتدی ؟

— امیر المؤمنین حضرتلرینک شرفیاب حضور عزتلی  
ومظهر عفو و عنایتلی اولمق کبی جهان دکر بر سعادتیه آنجق  
بو کوله یوزندن نائل اولدم . بوندن بیوک نه اییلک اوله بیلیر !  
جوابی ویریر .

مشارالیه، والیارندن برینی بعض سینه اتندن طولانی طودوروب  
حضورینه کتیرتمش ایدی . متهمت ، نزد خلیفه یه داخل اولدیغنده  
فرط حجاب واستکانته باشی اوکنه ا کدرک طوردیغنی و برسوز  
سویاه مدیکنی منصور کوردکده « ای جانی ! نه دن بویه ساکت  
ومغموم طور یورسک، حال بوکه بن سنک غایت بلیغ و طلیق  
اللسان اولدیغنی بیلیرم . بویه مخاطره لی بر وقتده نیچون سکوت  
ایدیورسک؟ هانیا، مدافعه نفسه مدار اوله جق نیاز واعتذارک؟ »

سنکله صحبت حرام اولدی ؛ زیر ابرایکی قدح دهالچه جک اولورسه نه  
« پیغمبرم » دیه جککه شبهه قالدی ! » دیر .

مهدی قهقهه لرله کولمکده اولسون ، معیتی خلقی آره یه رق  
کلوب خلیفه نی اعرابینک اوبه سنده بولورلر و آداب ملوکانه نی  
اجرا ایدهرک حضوره داخل اولورلر . اعرابی بونی کورنجه خلیفه یه  
دیرکه :

— یا امیر المؤمنین ! سن اوچنچی دعوا ده صادق حیقده . یا  
دردنجی قدحی ده اچسه یده کیم بیلیر حال نصل اولوردی !  
خلیفه دها زیاده کولوب اعرابی بی بر چوق عطایا ایله  
تلطیف ایدر .

## ۱۵

بر کون منصور خلیفه نیک حضورینه ، بنی امیه نیک اموال  
مکتومه سی نزدنده بولمق تهمتیه مضمون بر اختیار آدم کتیریرلر .  
اختیار کلیاً انکار و بونک بر بهتان اولدیغی بیان ایله مخبر هر کیم  
ایسه مواجهه اولمه سنی طلب ایدر . مخبری ده حضوره کتیریرلر .  
مکر حریف ، اختیارک کوله سی او ب افندیسنک اوچ بیگ آلتونتی  
چاوب قاقش ، صوکره افندیسنی بلایه اوغراتمق و بوصورته  
خیانت و جنایتی اورتمک ایچون بویه بر افترایه جرأت ایتمش  
ایمش . ایش میدانه حیقده قدن صوکره منصور ، اختیارک عنف  
و صداقتدن امین اوله رق عنفو ایتمکه برابر کولهنک مجازاتی

کیرر ، « یا ایا العرب ! مسافر قبول ایدرمیسک ؟ » دیر . اعرابی  
 « بیورک » دیه ایجری آلیر . اوکنه بر مقدار بیهجک قور .  
 مهدینک قارنی آج اولغله اکیکی ، قاتینی یر . صوکره « نیندنه  
 وارمی ؟ » دیر . عرب « های های » دهرک بر دستی کتیریر  
 و بر قدح طولدوروب ویریر . مهدی قدحی ایچر ، بعده دیرکه :

— یا ایا العرب ! سن بنم کیم اولدیغمی بیلدکمی ؟

اعرابی — خیر بیله مدم . شو قدرکه حال وهیئتک معتبر  
 بر آدم اولدیغکی کوستریور .

— بن امیر المؤمنینک خدمه خاصه سندم .

( عرب بر قدح دهها صونار )

— ( ایچدکن صوکره ) بیلدکمی بن کیم ؟

— دمین سویلدکنز ایدی یا .

— یوق ، بن امیر المؤمنینک خدمه خاصه سندن دکلم ،  
 امراسندم .

— باریک الله ! ( بر قدح دهها ویریر )

— ( ایچدکن صوکره ) یا اعراب ! بن کیم بیلیرمیسک ؟

— افندم ، شمدی امیر المؤمنینک امراسندم بیورمدکنزمی

ایدی ؟

— خیر ، بن امرادنده دکلم ، بالذات امیر المؤمنینم .

عرب همان دستینک آغزینی قپار و « آرتق بوندن صوکره

## ۱۲

هارون رشید، بر کون باغای و زرادن طوسی به غضب ایدوب  
 اعدامنی امر ایدر . طوسی آغلامغه باشلار . هارون « نه  
 آغلیورسک ! یوقسه قباحکی بیلمکمی ایسته میورسک ؟ » دیه  
 عتاب ایدنجه طوسی : - والله، یا امیرالمؤمنین ! اولومدن اصلا  
 احتراز ایتم : چونکه انسان ایچون اولوم مقرر در . آغلامغه  
 سبب دنیادن امیرالمؤمنین بکا منفعل اولدیغی حالدده کیده جک  
 اولدیغمدر ! - دیر .

رشید کولمکدن کندینی منع ایدمه یه رک طوسی نی عفو ایدر .

## ۱۳

خلفای عباسیه دن مهدی . بر کون طیب خصوصیمی ایله  
 دیز دیزه اوتوروب لاقیردی ایدر مش . طیبک البسه سندن بریک  
 بیر تمش اولدیغنی کورنجه پارماغنی بیر تیغه صوقوب قارشدرمغه ،  
 قارشدر دقجه بیر تیق بیومکه باشلامش . مهدی ، طیبه « سز  
 دلی نی نه وقت زنجیره باغلار سکنز ؟ » دیه صورمش . طیب  
 ظریف : — نه وقت طیبینک البسه سنی بر قریش بیر تارسه ! —  
 دیمش

## ۱۴

مهدی خلیفه بر کون شکارده بر آوک آرقه سنه دوشوب  
 اتباعندن اوزاقلا شیر . زیاده یورولوب بر اعرابینک اویه سنه

« کوزل او قودک؛ الله سکا احسان ایتسون! » دیر. ابراهیم -  
یا امیر المؤمنین! اللهم بزه احسانی سزک واسطه کزله در - دینجه  
خلیفه بر چوق احسان ایدر .

## ۱۱

مشارالیه بغداد خارجنده کی نخلستانلری کزرن بر اختیار  
عربک خرما فدانی دیکمکده اولدیغنی کوروب یاننه کیدر، « یاشیخ!  
خرما آغاجی قرق سنهده یمش ویریر دیر لر . سن ایسه اختیار سک،  
او حالده انتفاع ایده میه جکک آغاجی دیکوبده نه یاپه جقسک؟ »  
دیر. اختیار « بو آغاجلری بزدن اول کلنر محضاً بزم ایچون  
دیکمشار . بنده بونی کندم ایچون دکل، بندن سوکره کله جکلر  
ایچون دیکورم » جوانی ویریر . پادشاه بو جوابدن حظ ایدوب  
اختیاره احسان ایدر . عرب، احسانی آلدقن سوکره الریله  
صاقالنی صیغایوب « الحمد لله! » دیر . هارون « حمده سبب نه در؟ »  
دیر . عرب « هرکس دیکدیکی آغاجک یمشنی قرق سنهده آلدیغنی  
حالده بن بوکون دیکدیکم آغاجک ینه بوکون میوه سنی آلیورمده  
انک ایچون حمد ایتدم » دیر . هارون تکرار احسان ایدر .  
عربده تکرار حمد ایله برابر دیرکه : - بودفعه کی حمدک سببی ده  
شودرکه باشقه لری آغاجلرینک محصولتی سنهده برکره آلیرکن بن  
برکونده ایکی کره آلیورم .

هارون، اختیارک ادب و ظرافتنی تحسین ایله بچر، کیدر .

انشا آتسندن دولت عثمانیه بی آلیقویمق مقصدیه طرق و معابر  
تکثیر اولندیغی حالده دشمنک محومی تسهیل اولمش اوله جغی  
زمینلرنده اداره لسان ایتمکله فطانت مجسمه اطلاقنه شایان اولان  
پادشاه حضرتلری « بیوردیغکز قاعدهیه نظراً هر دولت ایچون  
اک معقول حرکت چین دولتی تقلید ایله مملکتک اطرافنه  
سور چکمک مادهسی اولمق اقتضا ایدر » بیورمشدر .

## ۹

هارون الرشیدک حضورینه بر جوجه کلوب « فلان کیمسه بی  
طولاندردی » دیه برینک علیهنده رفع رقعۀ شکایت ایدر، هارون،  
حریفی بر کره یوقاریدن آشاغی سوزر، یعنی « کل قصیر فتنه »  
مقتضاسی اوزره هیچ سن آلدانه جق، طولاندریله جق آدمه  
بکزر میسک؛ دیمک ایستر. حریف، خلیفه نك باقیشدن چارچابوق  
مرادینه انتقال ایدوب - افندم، بی آلداتان، قولکزدن دها  
آلچاق ایدی! - دیر. جوجه نك بوفراستی هارونک خوشنه  
کیتمکه در حال دعواسنه باقلمه سنی امر ایدر.

## ۱۰

مشار الیهک خواننده لرندن ابراهیم موصلی، برکون یکی بسته-  
لدیکی برکفته بی حضور خلیفه ده او قور. خلیفه نك ذوقنه کیدوب



مصاحبندہ «عشق دیدکلری شیئک اصلی یوقدر : قورو بر  
افسانہ در ؛ عقلا یہ کورہ عشق دن دم اور مق کلام جاہلانہ در »  
دیدکن صوکرہ « واللہ بن عشق انکار ایدرم ! » دیہ بردہ  
یمین ایدنجه سلطان سلیم - یمینہ نہ حاجت ؛ سنک عشق منکر  
اولدیغکه اشعارک شہادت ایدوب طور یور ! - دیر .

## ۷

سلطان سلیم ثانی ، خواجہ سی نوعی افندیگ معاشنی الہی  
آقچہ ضمیلہ ترقی ایتدردیکی صیرہ دہ بر رؤیا کورور . رؤیائی  
بر کاغذہ یازہرق تعبیر ایچون نوعی افندی یہ کوندیر . نوعی  
رؤیائی « حق یولندہ تقصیر و مرتبہ کزدہ تدنی وقوعنہ دلالت  
ایدر » دیہ تعبیر ایدر . بونک اوزرینہ حضرت پادشاہ بالبداهہ  
شو بیت لطیفی یازار ، یوللار :

« سز ترقی ایدہ سز بزدہ تدنی نیار  
نوعیا ! بزہلہ بو قسمتہ راضی دکلز ! »

## ۸

روسیہ سفیر فوق العادہ مشہوری پرنس ( منجیقوف )  
جنتمکان عبدالمجید خان حضر تارینک حضورندہ طرق و معابر



دفتردار — خیر ، سلطانم ! قولکنز اوراده تمام ایکی سنه  
اوتوردم . کوزمله کوردم .

پادشاه کواهرک دیرکه :

— آکلاشدی که سنده او علاجدن یمشک !

وزرا کولمشار . دفترداره خیلی شرمسار اولمش .

## ۵

خداوندکار سلطان مراد زماننده ( پلونه ) قلعهسندن آلتان  
خمس غنائم ، خزینه پادشاهی یه کلیرکن بر آلتون طاس ضایع  
اولور . مکر طاسی خدمت شاهانده بوانان ایچ آغارندن  
بری آشروب طاقیهسنگ آلتنه صاقلامش . خداوندکار حضرتلری  
بونی فراسته کشف ایده رک خزینه داره « غنائم ایچنده برده  
آلتون طاس واردی . نه اولدی ؟ » دیه صورار . خزینه دار  
جوابده اظهار عجز وتلاش ایدنجه پادشاه تبسم ایده رک : —  
مستریج اول ! طاس ضایع اولمامش . بومعذب اوغلان سنکله  
اکنمک ایچون باشنه کیمش . چیقارده آل ! — دیر .

## ۶

تاجی زاده جعفر بک ، سلطان سلیم اول حضرتلریله اثنای

حکایتها « ایشته قریم کبی قوجه بر مملکتک خرابنه بر وزیرک سوء تدبیری سبب اولمش! » دیه محمود باشایی ایقظایتمک ایستدکده پاشا دیمش که : — افندیمز صوچ وزیرک دکل . قریم خاننکدرکه او یله کمراهی وزیر و خیر وخواه ایدینوب زمام ادارینی ید استیدادینه تسلیم ایتمش .  
پادشاه محمود پاشایه حق ویریر .

~~~~~  
§

برکون فاتح حضر تلرینک حضورنده بالمناسبه زهرلی بوجکلردن ،
موزی حیوانلردن سوز آچیلیر . عجم [*] دفترداری اولان ذات
دیرکه : « پادشاهم ! خراسانده بر نوع زهرلی بوجک واردرکه
کیزایجه انسانی صوقار . هر کیمی صوقارسه درحال آتش کبی
یاقار ، طولوم کبی شیشیریر ، هلاک ایدر . بوکا برعلاج بولمشلر :
بر پارچه کوپک ترسی سوت ، یاخود صوانله ازوب حیوانک
صوقدیغی شخصه یدیریرلر . هر طوغان چوجوقارله دیار آخردن
کلن مسافرلره بو علاجدن یدردکاری کبی شهر خلقی ده عموماً
آیده بردفعه ییوب بو صورتله حیوانک مضر تندن امین اولورلر .
فاتح حضر تلری ، دفتداره دیرکه :
— بونی کندک کوردکده می سویلیورسک ، یوقسه باشقه
برندن ایشتدکده می نقل ایدیورسک ؟ .

چیقاریر ، بر آلتون ویریر . درویش « پادشاهم ! بن سنک
 قارداشک اولهیمده بر آلتون ویرسک ! موافق انصافیدر ؟ »
 دیر . پادشاه « نه دن بنم قارداشم اولیورسک ؟ » دیه صورار .
 قلندر « آدم اولادی دکلی یز ؟ » دینجه پادشاه — هله شو آلتونی
 آل کیت . اکر اوته کی قارداشارمز ، طویه جق اولور لرسه حصه که
 بوقدرده دوشمزل ! — دیر

۳

پادشاه مشار الیه ادرنه یه کیدرکن اثنای راهده ملاقریمی یه
 « ملا ! قریم ولایتی معمور بریر ایمش . اوراده پک چوق
 علما وفضلا یتیشیرمش . حتی ، بوکونکی کونده التی یوزمصنف
 وارمش که هپ نالیفات ایله اشتغال ایدرمش . کرچکمیدر ؟ »
 دیمش . ملا « اوت افندیمز ، اویله ایمش . بنده کز صوکلرینه
 یتشدم . لکن شمدی نه او معموریتدن اثر ، نه او مصنفلردن
 خبر وار ! » دیمش . پادشاه انقراضلرینک سببنی صورمش . « افندم ،
 بر خائن وزیر ظهور ایدوب علمایه بغض و عداوت ایتدی .
 آرهلرینه نفاق دوشوردی . کیت کیده متفرق ومنقرض اولدیلر .
 بو یوزدن مملکتده خرابه یوز طوتدی . معلوم دولتکزدزکه
 علم ومعرفت سبب آبادانی مملکتدر » جوانی ویرمش . پادشاه
 صدر اعظم محمود پاشایی نزدینه دعوت وملانک سویلدکلرینی

کلیات لطائف

برنجی فصل

ملوکه ، امرایه . وزیرایه ، حکامه ، متعلق لطائف

۱

سلطان مراد ثانی حضرتلری بر کون آوه کیدرکن یولده
« طورلاق » دیدکلی کروهدن بر قاج درویش قارشی چیقوب
کستاخانه دیرلرکه :

— پادشاهم ! بو مملکتلی سکا بز آلیویردک . بو
خدمتمز مقابلنده باری بزه بر معمورجه کوی اولسون احسان
ایتده سایه کده خوش چکینوب دعا ایدم .
پادشاه حضرتلری بونلره دونوب :

— بهی احقر! مادامکه بو مملکتلی بزه سز آلیویرمشسکنز ،
نیچون او زمان بکندکلی کزی کندیکز ایچون آلیقویمدکزده
هپسنی بکا ویردکز ؟ — دیمش .

۲

فاح حضرتلری بر کون سرایدن چیقوب آته بینه جکی
صیرهده بر قلندر کشکول اوزاتوب صدقه ایستر . پادشاه

- اوبوراق ، آج کوزلوک . ۱۵ — مسافرک ، میزبانلق . ۱۶ —
 فقیر ، دیلنجی ، جرار ، زوکورت ، طفیلی . ۱۷ — احسا
 ومسکین ، طعمکاران . ۱۸ — اصناف ، تجار ، عماله . ۱۹ —
 سرخوشلر ، تریاکیلر . ۲۰ — خرسز ، طولاندیریجی ،
 عیار ، یان کسیمی ، زوربا ، اشقیا ، چاپقین ، سرسری . ۲۱ —
 خدمتکار ، لاله ، دایه ، مربی ، کوله ، جاریه ، مدیرامور ،
 کهیا . ۲۲ — سفها . ۲۳ — سیاحت . وسائط نقلیه [آت ،
 آرابه ، تراموای . شمن دوفر ، واپور ، قایق ، اوتل ، خان] .
 ۲۴ — اکلنجه محلاری [مسامره ، بالون ، تیاترو . قهوهخانه ،
 قازینو] اویونجیلر . ۲۵ — مبالغه جی ، یالانجی ، طفره فروش ،
 لافزن ، قورقاق . ۲۶ — متاله ، متنبی ، منجم ، معبر ، فالجی ،
 سحر باز ، افسونجی . ۲۷ — مجانین ومجاذیب . ۲۸ — نتایج
 غیر مترقبه ، قباحندن بیوک عذرلر . ۲۹ — جهلا ، غلط
 سویلین و اوقویانلرله دیلی دونمینلر ، عیار ، دیلسز لر . ۳۰ —
 حیوانات ومجاداته مسند فقرات . ۳۱ لطائف منظومه .

« جهان آرا جهان ایچنده در آرای بیلمز لر
 شو ماهیار که دریا ایچرزه در ، دریایی بیلمز لر »

مضمون عبرت نموتی بر آورده . زبان تلفظ ایده ایده
 تصحیح واصلنه ارجاع ایلدم .

ف . ر

*
 **

محتویاتی

- ۱ — ملوک ، امرا ، وزرا ، حکام . ۲ — ذوات مقدسه ، علما ، عرفا ، مشایخ ، حکما . ۳ — شعرا ، ادبا ، مؤلفین ، محررین . ۴ — ظرفا ، اذکیا ، حاضر جوابلر .
- ۵ — مأمورین ، دیپلوماتلر . ۶ — محاکم ، دعاوی ، متهمین و محکومین ، آوقاتلر ، شاهدلر . ۷ — عسکرلک ، حرب ، آتیمیلک ، بیلنجینک . ۸ — اطبا و متطببین ، ضامر و ممرضین . ۹ — ائمه ، واعظین ، رهایین ، مرائییان .
- ۱۰ — معلمین و متعلمین ، مکاتب و مدارس . ۱۱ — عائله ، زوج و زوجه ، ابوین ، اولاد ، اقربا . ۱۲ — احوال نسوان ، معاشقات ، ازدواجات ، مطایبات عشوه بازانه و حرف اندازانه .
- ۱۳ — جهلا ، حمقا ، ساده دلان ، کویولر ، قابا آدملر . ۱۴ — ضیافت ، اطعمه ، مطبخ ، لوقانطه ، آشجی ، وکیلخروج .

برطاقی دخی اسلوبك ساده لکيله برابر مهجور و معناسی مجهول کلمات و تعبیرات قدیمه ایله مالی اولغله هرکسک آکلایه جنی بر حالدده دکدر . بونک ایچون کتابلردن اتخاب اولنان فقره لرك پک آزینی عیناً آله یلوب ماعداسنی یایکیدن تسوید ، یا جزئی کلی تعدیل ایتمکه مجبور اولدم .

شمدی یه قدر نشر اولنان لطائفنامه لرك هیچ برنده اصول تصنیفه رعایت ایدلمه مش ، فقره لر کلیشی کوزل یازلمشدر . محرر عاجز ، بو دفعه - هر حالده محسناتی درکار اولان - بو اصوله رعایت ایدرهک آشاعیده کی فهرستدن آکلایه جنی اوزره کتایی اوتوز بو قدر فصله تقریق و هر برینه عائد لطائفی فصل مخصوص - صنده جمع ایلدم . اما بعض فقره وارکه ایکی ، حتی اوچ فصلدن هانکی برینه قونلسه او یویور . بویله اولانلرینی گاه قائله ، گاه مقوله باقهرق اکا کوره آیردم .

شبهه یوقدرکه وقوف ، محصول تتبع و تجربه در . بود دفعه کی تبعاتم ائناسنده ، بزم (کنجینه) ده داخل اولدینی حالده ، لطائف کتابلرنده ، غزته لرده مثلاً «فرانسه شاعر لردن فلان» یا خود «قرالک بری» دیه باشلایان واجانبه اسناداً یازیلان فقره لردن همان اونده سکزینک بزم اسکی محاضرات کتابلردن آلدینی ، یعنی بونار اصلاً شرقک محصول عرفان و دکامی ایکن غربه مال ایدلمش اولدینی تظاهر ایتدی . بو قبیله دن اولانلرکه ده ممکن اولنه بیلنلرینی

مساعیسی - اللرنده کی قلم کبی - قیردینی، هله زواللی لطائفک باشنی ازدیکی زمانلرده میدانه قویق محال ایدی .

له الحمد، سایه مشروطیتده، فیض انفاس حریتاه قالب مطبوعات تازه حیات کسب ایتمش، شو صیرهده حال ووقم مساعداولدیغی کبی طابعارمزدن برینک طلبی ده سائق و مشوق یرینه کچمش اولدیغندن اوچ آی مدت صرف سعی ایله شو کتابی وجوده کتیردم .

امثالنه نسبتله اولدقجه جامعیت و مکملیتی حائر اولدیغیچون (کلیات لطائف) توسیم ایلدیکم بو کتاب، یکر می سکز سنه اول نشرایتدیکم (کنجینه لطائف) له قابل قیاس دکلدردر. اکا اوزمان الده بولنان برقاچ کتاب ایله بر ایکی غزته نک (لطائف) قسمی مأخذ اولمشدی، بونک مأخذلری ایسه بللی باشلی، اسکی یکی یکر میندن زیاده در.

لطائف، ضروب امثال کبی، خرج عام اولغله عامیانه بر لسان ایله، یعنی اسلوب ساده و طبیعی ایله یازملق لازم کلیر. انجق، مثلاً بر جاهلک، بر احمقک افکار و کفتاریله بر عالمک، بر عاقلک افکار و کفتاری مساوی و بر حکیمک ملاحظات عمیقہ بی و بر ظریفک نکات دقیقہ بی متضمن سوزلریخی تبلیغه - زبا نزد و آشنا الفاظ و ترا کبیدن عبارت اولان - اسلوب ساده کافی اوله میه جغندن مقتضای حاله رعایه آرا لقهده اسلوب مزیندهده مراجعت ضرورت حکمنی آلیر. حال بوکه مأخذلرمک اکثری اسکی طرز انشا، یعنی ویسیمانه ادا ایله یازلمش اولدیغی کبی

افاده مرام

معاومدرکه لطائف، خوشه کیده جک و اکثریا کولنه جک سوزلرله بو یولده نقل اولنان کرچک یالان فقره لردر؛ اما بونلر ایچنده دستور حکمت صاییه جق پک چوق عالی سوزلر، حصه عبرت آلنه جق قصه لر واردر. اوتهدن بری هر قومک ادبا و حکماسی جدی لسان ایله آکلادیله میسه جق حکم و مواعظی، حتی بعضاً حیوانات و جمادات لسانندن، هزل و مزاح وادیسنده فقره لر اختراعیه عوامه تلقینه و بو صورته تهذیب اخلاق و تنبیه غافلینه همت ایده کلشاردر. بناء علیه لطائف، هم نشاط خاطره مدار، هم موجب عبرت و ابتصار اولمق حیثیسه اکلنجه لره فائده لی قسمنددر.

وقتیه کرک کتابلرده کوردیکم، کرک افواهدن ایشتمدیکم لطائف و ظرائفی محتوی اولمق اوزره (کنجینه لطائف) نامیه بر اثر ترتیب و نشر ایشتمدم. آندن سوکره دها برخیل لطائفه دسترس اولدمسه ده جلاد استبداد بتون ارباب نشریاتک ساعد

PL
239
R4
v.1



1086256

کلیات لطائف

Resul Fakh (ed.)

بر چوق لطیف ، خوش آئنده ، کولنج و ایشیدلمه مش
فقره لری حاوی و شیمدی به قدر امثالی کورلمه مش صورتمه
مکمل لطائف مجموعه سیدر .

Kulliyat-ı leta'if

محرری

فائق رشاد



صاحب و ناشری



استانبول

سنجاشیان مطبعه سی — باب عالی جاده سی ۳۸

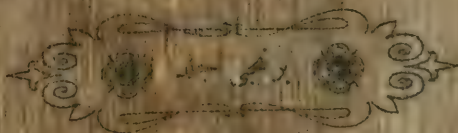
۱۳۲۸

کلیات لطیف

بر چوق لطیف ، خوش آینه ، کولنج و ایشامله مش
قوره لری حاوی و شیمدی به قدر امثل کورله مش صورتده
مکمل لغائف مجموعیسیدر.

عربی

فائق رشید

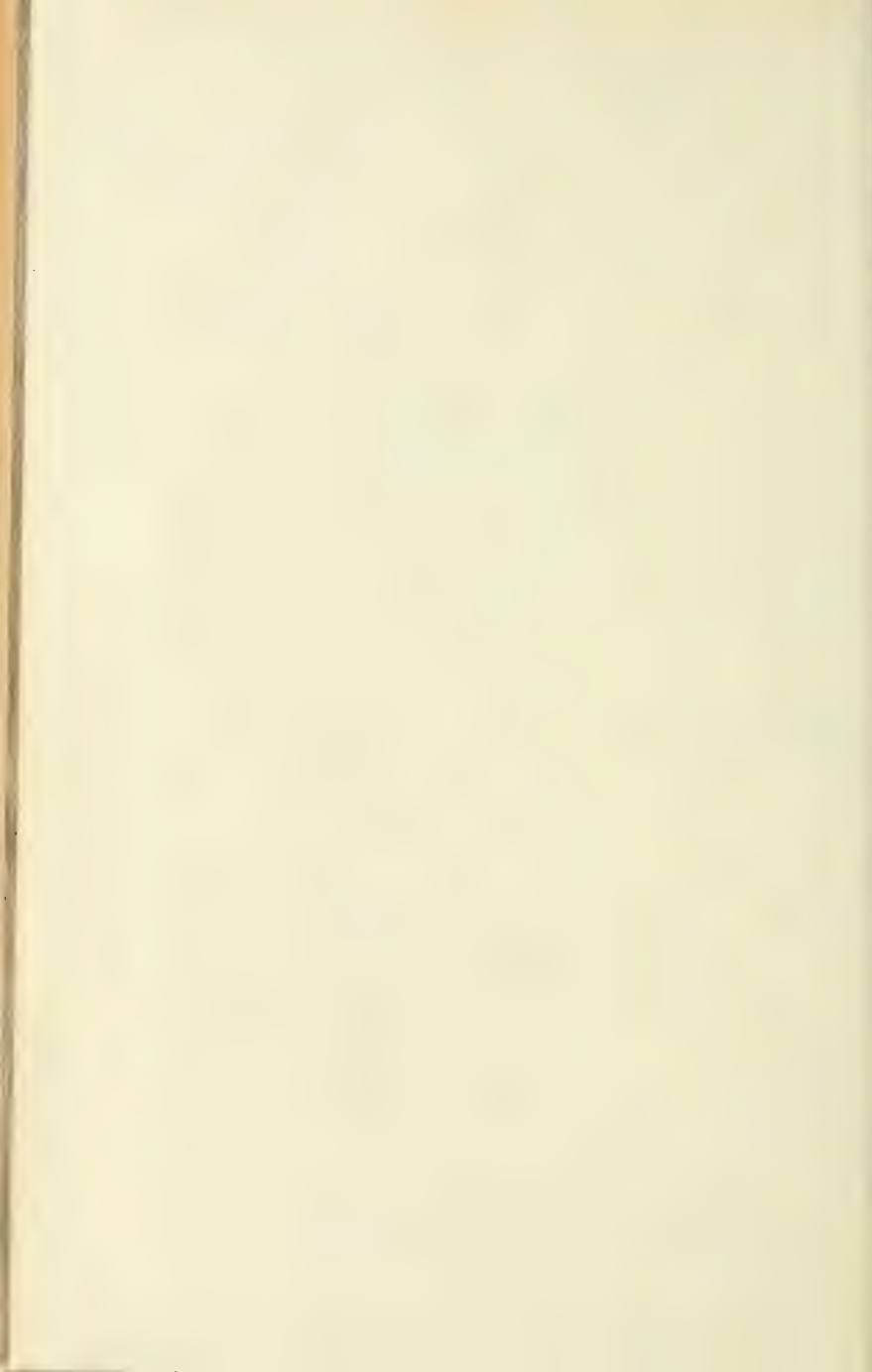


صاحب و ناشری



مشترک المنفعه عثمانی ترکی مطبعه سی — باب عالی ابواسمرد جاده سنه ۱۲۷







BINDING SECT. NOV 11 1966

PL
239
R4
v.1

Reşad, Faik (ed.)
Külliyyât-i letâ'if

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

